

แนวทางการจัดการเรียนการสอนดนตรีในระดับอุดมศึกษา
สำหรับกลุ่มวิชาโยชวาทิตศึกษา : กรณีศึกษาสาขาวิชาดนตรีตะวันตก
วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

รินฤทัย พิณิจ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาดนตรีตะวันตก
ปีการศึกษา 2563
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

**Guidelines for Music Teaching and Learning at Higher Education
For Wind Band Studies : A case study Western Music Program
At College of Music, Bansomdejchaopraya Rajabhat University**

RINRUTHAI PINIT

A thesis submitted in partial fulfillment of the requirements

for Master of Arts in Western Music

Academic Year 2020

Copyright of Bansomdejchaopraya Rajabhat University

ชื่อเรื่อง แนวทางการจัดการเรียนการสอนดนตรีในระดับอุดมศึกษา
สำหรับกลุ่มวิชาโยธวาทิตศึกษา : กรณีศึกษา
สาขาวิชาดนตรีตะวันตก วิทยาลัยการดนตรี
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ชื่อผู้วิจัย รินฤทัย พิณีจ

สาขาวิชา ดนตรีตะวันตก

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมลมาศ พร้อมสุขกุล

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เอกชัย พุทธิรัณู

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ดร.นิพัทธ์ กาญจนะหุต

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาอนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีตะวันตก

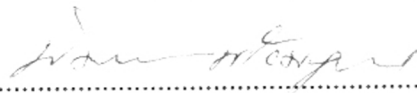

..... คณะบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ดร.คณกร สว่างเจริญ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

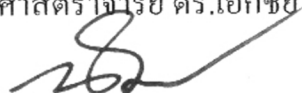
..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิษณ์เสก ย่านเดิม)

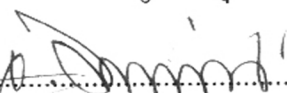
..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมลมาศ พร้อมสุขกุล)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เอกชัย พุทธิรัณู)

..... กรรมการ
(ดร.นิพัทธ์ กาญจนะหุต)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์จระพันธ์ อ่อนเดือน)

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ชื่อเรื่อง **แนวทางการจัดการเรียนการสอนดนตรีในระดับอุดมศึกษา
สำหรับกลุ่มวิชาโยชวาทิตศึกษา : กรณีศึกษา
สาขาวิชาดนตรีตะวันตก วิทยาลัยการดนตรี
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา**

ชื่อผู้วิจัย **รินฤทัย พิณิจ**

สาขาวิชา **ดนตรีตะวันตก**

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก **ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมลมาศ พร้อมสุขกุล**

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม **ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เอกชัย พุทธิรัณู**

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม **ดร.นิพัทธ์ กาญจนะหุต**

ปีการศึกษา **2563**

บทคัดย่อ

งานวิจัยเชิงคุณภาพนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพในการจัดการเรียนการสอนดนตรี กลุ่มวิชาโยชวาทิตศึกษา สาขาวิชาดนตรีตะวันตก วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา 2) เพื่อนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนดนตรี กลุ่มวิชาโยชวาทิตศึกษา ในระดับอุดมศึกษา ในองค์ประกอบ 3 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านคน ได้แก่ ผู้สอน ผู้เรียน 2) ด้านองค์ความรู้ ได้แก่ หลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล 3) ด้านสื่อและสถานที่ ได้แก่ สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ อุปกรณ์ สถานที่ โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร การสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม

ผลการวิจัยพบว่า 1) ในการจัดการเรียนการสอนกลุ่มวิชาโยชวาทิตศึกษานั้น ผู้สอนมีความรู้และประสบการณ์ตรงตามรายวิชา และผู้เรียนมีประสบการณ์ในด้านวงโยชวาทิตมาก่อน นอกจากนี้ หลักสูตรยังมีการจัดองค์ความรู้และทักษะให้แก่ผู้เรียนตามผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตรและรายวิชา รวมทั้งมีความพร้อมในด้านสื่อและสถานที่ โดยวัดและประเมินผลจากการปฏิบัติหรือชิ้นงาน 2) แนวทางการจัดการเรียนการสอนดนตรี กลุ่มวิชาโยชวาทิตศึกษา ในระดับอุดมศึกษา พบว่า ควรมีผู้สอนที่มีความรู้และประสบการณ์ที่ตรงสายงานด้านโยชวาทิต เป็นผู้ที่มีรู้เท่าทันและพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ในขณะที่ผู้เรียนควรเป็นผู้ที่ผ่านประสบการณ์ด้านวงโยชวาทิต และมีเป้าหมายชัดเจนที่จะไปเป็นผู้ปฏิบัติงานด้านวงโยชวาทิต ซึ่งผู้เรียน

ควรได้รับองค์ความรู้และทักษะด้านวงโยชวาทิตครอบคลุมทุกด้าน โดยวัดและประเมินผลจากการปฏิบัติและผลงานของผู้เรียน รวมทั้งควรมีสื่อและสถานที่ ที่ครบถ้วนบนพื้นฐานการจัดการเรียนการสอนวงโยชวาทิต

คำสำคัญ : แนวทางการจัดการเรียนการสอนดนตรี โยชวาทิต อุดมศึกษา

Title	Guidelines for Music Teaching and Learning at Higher Education for Wind Band Studies : A Case Study Western Music Program at College of Music, Bansomdejchaopraya Rajabhat University
Author	Rinruthai Pinit
Program	Western Music
Major Advisor	Assistant Professor Dr.Pimonmas Promsukkul
Co-advisor	Assistant Professor Dr.Ekachai Phuhirun
Co-advisor	Dr.Nipatdh Kanchanahuta
Academic Year	2020

ABSTRACT

The qualitative research was aimed as following: 1) to study the actual music teaching and learning of Wind Band Studies, Western Music Program, College of Music, Bansomdejchaopraya Rajabhat University; and 2) to present the three contributing elements of music teaching and learning of Wind Band Studies in Higher Education namely: (1) individuals: the instructors and the students, (2) knowledge: the curriculum, the teaching and learning practices, and the evaluation, and (3) medias and venue – supportive learning sources, materials, and venue. Data were collected from documents, interview, and focus-group discussion.

The findings revealed the followings 1) The wind Band Studies by western music program of College of Music at Bansomdejchaopraya Rajabhat University required the instructors to be knowledgeable and experienced in the courses they were responsible for, and the students to have experiences in joining the marching band. Further, the curriculum was designed to serve programme and course learning outcomes in terms of knowledge and skills. The courses were well-prepared regarding medias and venue. The students' learning was assessed through performance or tasks.; and 2) the guidelines of Wind Band Studies were to complete the three contributing requirements, namely, (1) the professional and strong experienced in Wind Band

management instructors, gaining the up-to-date knowledge, and the students whom practiced in the Wind Band and targeted to work in the field, (2) the curriculum provided all needed skills of Wind Band management, and effective practice and project evaluation, and (3) availability of all necessary medias and venue to meet the basic needs for Wind Band Studies.

Keywords: Guidelines of Music Teaching and Learning, Wind Band Studies, Higher Education

กิตติกรรมประกาศ

ในการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง แนวทางการจัดการเรียนการสอนดนตรีในระดับอุดมศึกษา สำหรับกลุ่มวิชาโยชวาทิตศึกษา ตรีศึกษา : สาขาวิชาดนตรีตะวันตก วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ครั้งนี้ สำเร็จลุล่วงด้วยดีด้วยความอนุเคราะห์จาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมลมาศ พร้อมสุขกุล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เอกชัย พุทธิรัญ และ ดร.นิพัทธ์ กาญจนะหุต อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่เสียสละเวลาในการตรวจสอบปรับปรุงแก้ไข วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณคณาจารย์วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาทุกท่าน ที่ได้ให้ความรู้ ประสบการณ์ต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน ที่กรุณาตรวจสอบและให้ข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ ในการสร้างเครื่องมือวิจัยให้สมบูรณ์ รวมทั้งขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญด้านวงโยชวาทิต และผู้ให้ข้อมูลทุกท่านที่เสียสละเวลาและให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลในการทำวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณเพื่อนนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาดนตรีตะวันตก มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ตลอดจนเพื่อนพี่น้องทุกท่าน ที่ให้การสนับสนุนและให้กำลังใจมาโดยตลอด

สุดท้ายนี้ขอขอบพระคุณ นายกำธร พิณีจ และนางกนกวรรณ พิณีจ บิดาและมารดาของผู้วิจัย และครอบครัว ที่ให้การสนับสนุนทางการศึกษาของผู้วิจัยมาโดยตลอด

รินฤทัย พิณีจ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ค
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน.....	8
การจัดการเรียนการสอนดนตรีระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย.....	27
การพัฒนาและการจัดการเรียนการสอนวงโยชวาทิตในประเทศไทย.....	35
บริบทด้านการจัดการเรียนการสอนของสาขาวิชาดนตรีตะวันตก	
วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.....	45
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	65
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	68
ผู้ให้ข้อมูล.....	70
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	72
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	73
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	74

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	75
ตอนที่ 1 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์.....	76
สภาพในการจัดการเรียนการสอน กลุ่มวิชาโยธาวิทศึกษา สาขาวิชาดนตรีตะวันตก วิทยาลัยการดนตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏ บ้านสมเด็จพระเจ้าพระยา.....	76
ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนการสอนดนตรี ระดับอุดมศึกษา สำหรับกลุ่มวิชาโยธาวิทศึกษา.....	104
ตอนที่ 2 ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม.....	111
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	121
สรุปผลการวิจัย.....	121
อภิปรายผล.....	129
ข้อเสนอแนะ.....	133
บรรณานุกรม.....	134
ภาคผนวก.....	139
ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย.....	140
ภาคผนวก ข หนังสือราชการ.....	142
ภาคผนวก ค ผลการวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือวิจัย.....	153
ภาคผนวก ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	171
ภาคผนวก จ ภาพประกอบงานวิจัย.....	187
ภาคผนวก ฉ สำเนาใบประกาศนียบัตรภาษาอังกฤษ.....	189
ประวัติผู้วิจัย.....	191

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	โครงสร้างหลักสูตรสาขาศิลปกรรมศาสตร์.....	28
2	แผนการศึกษารายภาคเรียน ของหลักสูตรดุริยางคศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีตะวันตก (พ.ศ. 2560) วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัย ราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.....	51
3	รายวิชาในกลุ่มวิชาโยชวาทิตศึกษา.....	56
4	เปรียบเทียบรายวิชาในกลุ่มวิชาโยชวาทิต สาขาวิชาดนตรีตะวันตก วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ในแต่ละ หลักสูตร.....	59
5	เนื้อหาสาระของรายวิชาในกลุ่มวิชาโยชวาทิตศึกษา หลักสูตรดุริยางคศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2560) สาขาวิชาดนตรีตะวันตก วิทยาลัยการดนตรี.....	62
6	ตารางสรุปสถานภาพทั่วไปของผู้สอน.....	76
7	ตารางสรุปสถานภาพทั่วไปของผู้เรียน.....	79
8	ตารางสรุปสถานภาพทั่วไปของศิษย์เก่า.....	81
9	รายวิชาในกลุ่มวิชาโยชวาทิตศึกษา.....	82

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	ธรรมชาติของการจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา.....	13
2	ตัวอย่างวงนั้บรเพลง (Concert Band หรือ Symphonic Band).....	41
3	ตัวอย่างวงมาร์ชชิ่งแบนด์ (Marching Band).....	42
4	ตัวอย่างวงแปรขบวน (Display).....	44
5	การพัฒนาหลักสูตร กลุ่มวิชาโยชวาทิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ บ้านสมเด็จเจ้าพระยา.....	55
6	ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย.....	69

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้กำหนดจุดมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพและมาตรฐาน โดยกำหนดรายละเอียดให้สถาบันอุดมศึกษาดำเนินงานตามนโยบายเพื่อการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ตามเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษา ว่าด้วยแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาตามบริบทของแต่ละสถาบัน ซึ่งมีการประเมินผลและติดตามการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนตามตัวบ่งชี้เพื่อให้มั่นใจว่าสถาบันอุดมศึกษาสามารถสร้างผลผลิตทางการศึกษาที่มีคุณภาพ (สำนักงานอุดมศึกษา, 2557)

สำหรับการจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น จำเป็นต้องเกิดจากการวางแผนและการออกแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสม ซึ่งอาจารย์ผู้สอนเองจำเป็นต้องเข้าใจจุดมุ่งหมายและธรรมชาติของการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาซึ่งมีลักษณะเฉพาะแตกต่างจากการเรียนการสอนในระดับอื่น (เรณูมาศ มาอุ่น, 2559, น.169) นอกจากนี้การพัฒนาหลักสูตรควบคู่กันไปก็มีความสำคัญเช่นกัน โดยเป็นหัวใจสำคัญสำหรับการจัดการศึกษา เป็นแนวทางหลักและองค์ประกอบในการจัดการเรียนรู้และประสบการณ์ทั้งมวลให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้สอดคล้องตามจุดมุ่งหมาย หลักสูตรที่ดีควรตอบสนองต่อความต้องการของสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ซึ่งตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 ก็มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นกรอบมาตรฐานให้สถาบันอุดมศึกษาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาให้สามารถผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ จึงกำหนดให้จัดทำมาตรฐานคุณวุฒิสภาหรือสาขาวิชา เพื่อให้คุณภาพของบัณฑิตในสาขาหรือสาขาวิชาของแต่ละระดับคุณวุฒิมีมาตรฐานใกล้เคียงกัน และพัฒนาสาขาวิชาได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับสถาบันฯ และธรรมชาติของสาขาวิชา โดยสาขาวิชาดนตรี เป็นหนึ่งในกลุ่มของสาขาวิชาดุริยางคศิลป์ ซึ่งต้องเป็นไปตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาศิลปกรรมศาสตร์ พ.ศ. 2558 โดยได้กำหนดโครงสร้างหลักสูตรเป็นไปตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี ซึ่งประกอบด้วยหมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมวดวิชาเฉพาะ และหมวดวิชาเลือกเสรี ซึ่งครอบคลุมเนื้อหาทั้งด้านหลักการ ทฤษฎี และด้านการปฏิบัติ

โดย ฌานิก หวังพานิช (2559, น.5-6) ได้กล่าวถึงการศึกษาดนตรีในระดับอุดมศึกษาว่า เป็นการเรียนการสอนดนตรีระดับสูงที่มีหลักสูตรมุ่งเน้นเพื่อวิชาชีพดนตรี ซึ่งมีลักษณะเฉพาะของวิชาแตกต่างไปจากสาขาวิชาด้านอื่น ๆ โดยมีเนื้อหาที่กว้างและลึกซึ่งครอบคลุมทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ จึงจำเป็นที่จะต้องอาศัยแนวทางการจัดการเรียนการสอนอย่างเหมาะสมที่จะส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยสาขาวิชาดนตรี เป็นเรื่องของ โสตศิลป์ นอกจากนี้จะเป็นศาสตร์ที่มีความหลากหลายในด้านเนื้อหาสาระแล้ว ยังมีความแตกต่างในความคิด ความสามารถหรือความถนัด และความสนใจของผู้เรียนด้วย โดยครูผู้สอนและสถาบันการศึกษา ถือเป็นหัวใจสำคัญที่จะสามารถทำให้การจัดการเรียนการสอนบรรลุตามจุดมุ่งหมาย สามารถพัฒนาให้ผู้เรียนมีองค์ความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ทางดนตรี และเป็นบุคลากรทางด้านดนตรี ทั้งในฐานะผู้แสดงดนตรี ผู้ประพันธ์ ผู้ฟัง นักการศึกษา ผู้สอนดนตรี เป็นต้น ดังนั้นหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนดนตรีในระดับอุดมศึกษาจึงควรได้รับการพัฒนาและปรับปรุงให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางสังคมและความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีอยู่เสมอ

ในปัจจุบันการศึกษาดนตรีระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย มีการพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อผลิตบุคลากรทางด้านดนตรี รวมทั้งมีปริมาณของผู้เรียนที่เพิ่มขึ้นด้วย ซึ่งมีสถาบันอุดมศึกษาที่เปิดการเรียนการสอนในสาขาวิชาดนตรีมากกว่า 50 สถาบัน โดยเปิดสอนดนตรีในทุกสาขา ทุกเครื่องดนตรี และทุกระดับปริญญาจนถึงระดับปริญญาเอก (สุกรี เจริญสุข, 2561, น.4-9) ทั้งในหลักสูตรที่เป็นครุศาสตร์และศิลปศาสตร์ อีกทั้งยังมีความหลากหลายในกลุ่มสาขาวิชาดนตรี ให้ผู้เรียนได้เลือกศึกษาตามความถนัดและความสนใจ โดยบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาทางด้านดนตรีส่วนใหญ่เมื่อเข้าสู่การทำงานในฐานะครูผู้สอน จำเป็นต้องมีการจัดเรียนการสอนวิชาดนตรี รวมไปถึงกิจกรรมดนตรีนอกหลักสูตร โดยหนึ่งในกิจกรรมดนตรีที่สามารถพบเห็นได้ในปัจจุบัน ตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษา และมัธยมศึกษา คือกิจกรรมวงโยชวาทิต โดยกิจกรรมวงโยชวาทิตมีส่วนในการพัฒนาศักยภาพด้านต่าง ๆ ของเยาวชน จึงได้รับการสนับสนุนจากทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชนให้เกิดการพัฒนาทางด้านดนตรีเสมอมา และมีเยาวชนเป็นจำนวนมากที่ต้องการพัฒนาทักษะด้านวงโยชวาทิต และต่อยอดองค์ความรู้ที่สูงขึ้นจนถึงระดับอุดมศึกษา (ณัฐศรัณย์ ทฤษฎีกุณ, 2561, น.3-4)

สำหรับการศึกษาด้านโยชวาทิตในระดับอุดมศึกษานั้น ในหลายสถาบันอุดมศึกษาจะเป็นรูปแบบของกิจกรรมหรือรายวิชาที่เป็นการบรรเลงวงเครื่องลมอยู่แล้ว แต่เนื่องจากบริบทของวงโยชวาทิตที่ต่อยอดจากการศึกษาในระดับโรงเรียน จึงถูกจัดเป็นสาระวิชาที่มักถูกบรรจุอยู่ในเกือบทุกสาขาวิชาดนตรีสากลหรือดนตรีตะวันตกของแต่ละสถาบัน โดยอาจปรากฏเป็น

รายวิชาวงโยชวาทิต รายวิชาปฏิบัติเครื่องลมหรือบางสถาบันอาจให้ความสำคัญจนถึงขั้นพัฒนาหลักสูตรให้มีการจัดการเรียนการสอนเป็นกลุ่มวิชา ที่มีเนื้อหาสาระเฉพาะเจาะจงและครอบคลุมในด้านโยชวาทิตศึกษา ดังเช่นในการศึกษาของ นิทัศน์ ขำตรี (2556) ได้มีการศึกษาสภาพการเรียนการสอน วิชาดนตรีปฏิบัติเครื่องลมทองเหลือง ของโปรแกรมวิชาดนตรี คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ใน 5 ด้าน ได้แก่ด้านหลักสูตรด้าน ผู้สอนและผู้เรียนด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และ ด้านการวัดผลและการประเมินผล โดยผู้เรียนส่วนใหญ่ที่เข้ามาศึกษาต้องการเรียนต่อยอดความรู้จากในระดับมัธยมศึกษา และมีประสบการณ์เล่นดนตรีในการเป็นนักดนตรีวงโยชวาทิต และวงดนตรีลูกทุ่ง ทั้งนี้จากการวิเคราะห์งานวิจัยส่วนใหญ่พบว่า จะทำการศึกษารูปแบบการศึกษาด้าน โยชวาทิตศึกษาในรูปแบบแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอน การศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนารูปแบบหรือแบบฝึกสำหรับการฝึกซ้อมการเล่นดนตรีในวงโยชวาทิตแต่เป็นในระดับมัธยมศึกษา ไม่ใช่ในระดับอุดมศึกษา (สวัสดิ์ บุญทิพย์พาเลิศ, 2557; พรสวรรค์ มณีทอง, 2559; ชุติพงศ์ กองแก้ว และลิชนันต์เสก ย่านเดิม, 2560)

สำหรับสาขาวิชาดนตรีตะวันตก วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา จัดเป็นหนึ่งในสถาบันอุดมศึกษาที่มีการจัดการเรียนการสอนสำหรับกลุ่มวิชาโยชวาทิตศึกษา อีกทั้งยังเป็นสถาบันแรก ๆ ของประเทศไทยที่จัดการเรียนการสอนดนตรีในระดับอุดมศึกษา โดยมีการจัดการเรียนการสอนในกลุ่มวิชาโยชวาทิตศึกษามากกว่า 10 ปี มีการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรมาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งผลิตบุคลากรทางด้านดนตรีสู่สังคมมาแล้วเป็นจำนวนมาก และเป็นกำลังสำคัญในด้านการเรียนการสอนดนตรีของประเทศ โดยหลักสูตรที่จัดการเรียนการสอนอยู่ในปัจจุบัน คือ หลักสูตรดุริยางคศาสตรบัณฑิต หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2560 ซึ่งกำลังจะมีการปรับปรุงหลักสูตรในอีกไม่นานเพื่อให้ทันกับสถานการณ์ของประเทศที่เปลี่ยนแปลงไปและส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนให้มีความพร้อมเมื่อสำเร็จการศึกษา สามารถนำไปประกอบอาชีพด้านการสอนวงโยชวาทิตได้ อีกทั้งด้วยความเป็นหลักสูตรที่มีกลุ่มวิชาโยชวาทิตศึกษาที่ไม่พบเห็นมากในระดับอุดมศึกษา

จากเหตุผลข้างต้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการที่จะศึกษาสภาพในการจัดการเรียนการสอนดนตรีสำหรับกลุ่มวิชาโยชวาทิตศึกษา สาขาวิชาดนตรีตะวันตก วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา และนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนดนตรีสำหรับกลุ่มวิชาโยชวาทิตศึกษา ทั้งนี้ผู้วิจัยให้ความสำคัญต่อการปรับปรุงและพัฒนา รวมทั้งการหาแนวทาง

ในการจัดการเรียนการสอนในกลุ่มวิชาโยชวาทิต ตามองค์ประกอบการจัดการเรียนการสอน อันได้แก่ ด้านคน ด้านองค์ความรู้ และ ด้านสื่อและสถานที่ (ทีศนา แคมมณี, 2550 ; วิตต์ธาดา เกาคำ, 2556 ; ไพฑูรย์ สีนลารัตน์, 2558 น.212 ; เรณูมาศ มาอ่อน, 2559 ; สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2560) เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาศักยภาพการเรียนการสอนด้าน โยชวาทิตศึกษาในระดับอุดมศึกษา ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพในการจัดการเรียนการสอนดนตรี กลุ่มวิชาโยชวาทิตศึกษา สาขาวิชาดนตรีตะวันตก วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
2. เพื่อนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนดนตรี กลุ่มวิชาโยชวาทิตศึกษาในระดับอุดมศึกษา

ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยมุ่งเน้นที่จะศึกษาเพื่อนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนดนตรีในระดับอุดมศึกษาสำหรับกลุ่มวิชาโยชวาทิตศึกษา กรณีศึกษา สาขาวิชาดนตรีตะวันตก วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ผู้ให้ข้อมูล

ผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มผู้ให้ข้อมูลออกเป็น 2 กลุ่ม ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. การศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนดนตรี กลุ่มวิชาโยชวาทิตศึกษา สาขาวิชาดนตรีตะวันตก วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา มีผู้ให้ข้อมูลจำนวน 3 กลุ่ม ได้แก่
  - อาจารย์ผู้สอนจำนวน 5 คน โดยเป็นผู้สอนทั้งหมดที่สอน ในกลุ่มวิชาโยชวาทิตศึกษาปีการศึกษา 2562 แบ่งเป็นอาจารย์ประจำ จำนวน 3 คน และอาจารย์พิเศษ จำนวน 2 คน
  - ผู้เรียนที่เลือกเรียนในกลุ่มวิชาโยชวาทิตศึกษา ปีการศึกษา 2562 จำนวน 7 คน ประกอบด้วยผู้เรียนชั้นปีที่ 2 จำนวน 5 คน และ ชั้นปีที่ 3 จำนวน 2 คน โดยเป็นผู้เรียนทั้งหมดที่กำลังศึกษาในหลักสูตรปัจจุบัน คือ หลักสูตรดุริยางคศาสตรบัณฑิต ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560
  - ศิษย์เก่าที่สำเร็จการศึกษาในกลุ่มวิชาโยชวาทิต ซึ่งปัจจุบันเรียกกลุ่มวิชาโยชวาทิตศึกษาโดยเป็นศิษย์เก่าที่สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2555 ทั้งนี้เป็นหลักสูตรเก่าที่ใช้ก่อนหลักสูตรปัจจุบันที่ยังไม่มีผู้สำเร็จการศึกษา โดยศิษย์เก่าปัจจุบันเป็นครูผู้สอนด้านโยชวาทิต จำนวน 3 คน ที่ได้รับการเสนอชื่อจากศิษย์เก่าคนอื่น ๆ ซ้ำกัน

มากที่สุด และยินยอมให้ความร่วมมือในการเปิดเผยข้อมูลเพื่อการวิจัย ทั้งนี้ เป็นการเลือกผู้ให้ข้อมูล ในลักษณะการเลือกกรณีเด่น (Reputation Case Selection) คือการให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทำการเสนอ รายชื่อบุคคลที่ผู้วิจัยควรจะเลือกเป็นผู้ให้ข้อมูล

2. การนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนดนตรี สำหรับกลุ่มวิชาโยชวาทิตศึกษา สาขาวิชาดนตรีตะวันตก วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ผู้วิจัยได้นำ ประเด็นจากการสัมภาษณ์เข้าสู่กระบวนการสนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยมีผู้ให้ข้อมูลจำนวน 4 กลุ่ม ได้แก่

- ผู้ทรงคุณวุฒิ หรือผู้เชี่ยวชาญด้านวงโยชวาทิต จำนวน 1 คน โดยเป็นผู้ที่มี ประสบการณ์ในการสอนวงโยชวาทิตและได้รับการยอมรับจากอาจารย์ผู้สอนและศิษย์เก่า

- อาจารย์ผู้สอนจำนวน 4 คน แบ่งเป็นอาจารย์ประจำ จำนวน 2 คน และอาจารย์ พิเศษ จำนวน 2 คน โดยเป็นตัวแทนผู้สอนของแต่ละรายวิชาของกลุ่มวิชาโยชวาทิตศึกษา

- ผู้เรียนที่เลือกเรียนในกลุ่มวิชาโยชวาทิตศึกษา สาขาวิชาดนตรีตะวันตก วิทยาลัย การดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ในปีการศึกษา 2562 ชั้นปีที่ 2 จำนวน 1 คน และ ชั้นปีที่ 3 จำนวน 1 คน โดยคัดเลือกจากตัวแทนของแต่ละชั้นปีที่สามารถตอบคำถามด้านการเรียน การสอนของกลุ่มวิชาโยชวาทิตศึกษาได้เป็นอย่างดี

- ศิษย์เก่าที่สำเร็จการศึกษาในกลุ่มวิชาโยชวาทิต ซึ่งปัจจุบันเรียกกลุ่มวิชา โยชวาทิตศึกษาจำนวน 1 คน โดยคัดเลือกตัวแทนศิษย์เก่าจากกลุ่มแรกที่ตอบคำถามด้านสภาพ การจัดการเรียนการสอนกลุ่มวิชาโยชวาทิตได้เป็นอย่างดี

ขอบเขตด้านเนื้อหา

- ในการศึกษาแนวทางการจัดการเรียนการสอนดนตรีในระดับ อุดมศึกษาสำหรับ กลุ่มวิชาโยชวาทิตศึกษา กรณีศึกษา สาขาวิชาดนตรีตะวันตก วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัย ราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ผู้วิจัยศึกษาตามแนวคิดองค์ประกอบของการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ ด้านคน ด้านองค์ความรู้ และด้านสื่อและสถานที่ และนำเสนอเนื้อหาที่ได้จากการสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่มด้วยเทคนิคการบรรยาย

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ได้ทราบสภาพในการจัดการเรียนการสอนดนตรี สำหรับกลุ่มวิชาโยชวาทิตศึกษา สาขาวิชาดนตรีตะวันตก วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

2. ได้แนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนดนตรี สำหรับกลุ่มวิชาโยชวาทิตศึกษา สาขาวิชาดนตรีตะวันตก วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

3. ได้แนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนดนตรี สำหรับกลุ่มวิชาโยชวาทิตศึกษา ในระดับอุดมศึกษา สำหรับสถาบันอุดมศึกษาที่ต้องการจัดการเรียนการสอนในด้านโยชวาทิต

นิยามศัพท์เฉพาะ

กลุ่มวิชาโยชวาทิตศึกษา หมายถึง การเรียนการสอนสำหรับ นักศึกษาที่เลือกเรียนรายวิชา หมวดวิชาเฉพาะ ในกลุ่มวิชาเลือก กลุ่มโยชวาทิตศึกษา

แนวทางในการจัดการเรียนการสอน หมายถึง ข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้สามารถบรรลุจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนได้ตามที่กำหนดไว้ จากองค์ประกอบของการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ ด้านคน ด้านองค์ความรู้ และ ด้านสื่อและสถานที่

ด้านคน ได้แก่ ผู้สอน ผู้เรียน

ด้านองค์ความรู้ ได้แก่ หลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล

ด้านสื่อและสถานที่ ได้แก่ สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ อุปกรณ์ สถานที่

หลักสูตร หมายถึง เนื้อหาสาระ และประสบการณ์ทางการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในรายวิชา รวมทั้งกิจกรรมต่าง ๆ ที่ได้ดำเนินการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน ให้ได้รับความรู้ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ โดยในงานวิจัยนี้ หมายถึง กลุ่มวิชาโยชวาทิตศึกษา หลักสูตรดุริยางคศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีตะวันตก วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

วัตถุประสงค์ในการสอน หมายถึง ความตั้งใจหรือความคาดหวังด้านความรู้และทักษะที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนหลังจากการดำเนินการจัดการเรียนการสอน

กิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง กระบวนการในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นการกระทำทุกอย่างที่กระทำขึ้นเพื่อให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีความหมายและได้ผลดี ที่เกิดจากความร่วมมือของผู้สอนและผู้เรียน ไม่ว่าจะเป็นเทคนิค หรือกลวิธีการสอนต่าง ๆ เพื่อให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านพฤติกรรมและได้รับความรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

การวัดและประเมินผล หมายถึง วิธีการหรือเครื่องมือที่จะใช้ตรวจสอบว่าจัดการเรียนการสอนนั้น ผู้เรียนได้รับองค์ความรู้และทักษะบรรลุตามวัตถุประสงค์หรือไม่

สื่อและสถานที่ หมายถึง สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ที่จะช่วยส่งเสริมให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด ซึ่งประกอบไปด้วย ความพร้อมทางกายภาพ เช่น ห้องเรียน

ห้องปฏิบัติการ ที่พักของนักศึกษา ฯลฯ และความพร้อมของอุปกรณ์ เทคโนโลยี และสิ่งอำนวยความสะดวกหรือทรัพยากรที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เช่น อุปกรณ์การเรียนการสอน เครื่องดนตรี ห้องสมุด หนังสือ ตำรา สิ่งพิมพ์ วารสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ฯลฯ

ผู้เรียน หมายถึง นักศึกษาที่เลือกเรียนในกลุ่มวิชาโยธวาทิตศึกษา สาขาวิชาดนตรีตะวันตก วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จพะพระยา ในปีการศึกษา 2562 โดยเป็นผู้เรียนในหลักสูตรดุริยางคศาสตรบัณฑิต ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560

ผู้สอน หมายถึง อาจารย์ผู้สอนในรายวิชาของกลุ่มวิชาโยธวาทิตศึกษา สาขาวิชาดนตรีตะวันตก วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จพะพระยา ทั้งอาจารย์ประจำและอาจารย์พิเศษ ในปีการศึกษา 2562

ศิษย์เก่า หมายถึง ผู้ที่สำเร็จการศึกษาจากสาขาวิชาดนตรีตะวันตก วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ที่เลือกเรียนในกลุ่มวิชาโยธวาทิต ซึ่งปัจจุบันเรียกกลุ่มวิชาโยธวาทิตศึกษาโดยเป็นศิษย์เก่าที่สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2555 โดยเป็นผู้ที่ปฏิบัติงานในด้านโยธวาทิต

ผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิ หมายถึง ผู้ที่มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอนดนตรี ด้านโยธวาทิต ในระดับประเทศ โดยมีประสบการณ์สอนในระดับอุดมศึกษา และประสบการณ์สอนผู้เรียนในระดับชั้นประถมศึกษาหรือมัธยมศึกษา ไม่น้อยกว่า 10 ปี

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัย แนวทางการจัดการเรียนการสอนดนตรีในระดับอุดมศึกษาสำหรับกลุ่มวิชา
โยชวาทิตศึกษา : กรณีศึกษาสาขาวิชาดนตรีตะวันตก วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัย
ราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ผู้วิจัย ได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน
2. การจัดการเรียนการสอนดนตรีระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย
3. การพัฒนาและการจัดการเรียนการสอนวงโยชวาทิตในประเทศไทย
4. บริบทด้านการจัดการเรียนการสอนของสาขาวิชาดนตรีตะวันตก วิทยาลัยการ
ดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน

ความหมายของการจัดการเรียนการสอน

คาร์เตอร์ กู๊ด (Carter V. Good) ให้ความหมายของการสอนว่า เป็นการจัดกิจกรรมเพื่อให้
ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้โดยง่าย โดยในกระบวนการสอนนั้น ลักษณะของกิจกรรมอาจเอื้อให้
ผู้สอนเป็นผู้อื่นที่ไม่ใช่ครู โดยเป็นธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมก็เป็นได้ ซึ่งการสอนของครูจะ
สมบูรณ์ก็ต่อเมื่อเด็กได้รับความรู้ ทักษะ เจตคติที่ดีต่อสิ่งที่เรียน (วิรัตน์ดา เกศา, 2556, น.6)

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2553, น.2) ได้ให้ความหมายของการสอนไว้ว่า การสอนคือ
กระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน เพื่อทำให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม
ตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ ซึ่งต้องอาศัยทั้งศาสตร์และศิลป์ของผู้สอน

ธิดิ ปัญญาอินทร์ (2550, น.5) ได้ให้ความหมายของการสอนไว้ การสอนหมายถึง
กระบวนการหรือสภาพการณ์ต่าง ๆ ที่ผู้สอนได้จัดขึ้น โดยมีเป้าหมายที่คาดหวังไว้ล่วงหน้า เพื่อให้
ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และได้รับประสบการณ์จากกระบวนการหรือสภาพการณ์นั้น ๆ ที่ผู้สอนได้จัดขึ้น

การสอนในช่วงหลังศตวรรษที่ 20 มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบบทบาทการสอนจากการ
ถ่ายทอดความรู้ สู่การช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ คือจากการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นการ
สอนที่คำนึงถึงการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติได้กำหนดลักษณะกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไว้ 9 ประการ (มหาวิทยาลัยเนชั่น, 2556, น.4) คือ

1. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหลากหลายเหมาะสมกับผู้เรียน
2. กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ และคิดสร้างสรรค์
3. กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักศึกษาหาความรู้แสวงหาคำตอบ และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง
4. นำภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยี และสื่อที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน
5. ฝึกและส่งเสริมคุณธรรม และจริยธรรมของผู้เรียน
6. ผู้เรียนได้รับการพัฒนาสุนทรียภาพอย่างครบถ้วนทั้งด้านดนตรี ศิลปะ และกีฬา
7. ส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย การทำงานร่วมกับผู้อื่น และความรับผิดชอบต่อกลุ่มร่วมกัน
8. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนรักสถานศึกษาของตนเอง และมีความกระตือรือร้นในการเรียน
9. ประเมินพัฒนาการผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลายและต่อเนื่อง

การจัดการเรียนการสอนที่ดี ผู้สอนต้องมีการวางแผนในการจัดการเรียนการสอนเป็นอย่างดี และต้องคำนึงถึงความเหมาะสมของผู้เรียน เพื่อเป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านพุทธิพิสัย 2) ด้านทักษะพิสัย และ 3) ด้านทักษะพิสัย (สฤณา ประมาะยัง, 2556)

ทิสนา เขมมณี (2550) ให้ความหมายว่าการจัดการเรียนการสอน หมายถึงกระบวนการจัดการด้านการเรียนการสอน โดยให้ทั้งผู้สอนและผู้เรียน ได้มีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน การจัดการเรียนการสอนจะเน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน โดยพิจารณาจากหลักสูตร ผู้สอน ผู้เรียน วิธีการสอน และการประเมินผล ตลอดจนสื่อการเรียนการสอน เป็นต้น ซึ่งการจัดการเรียนการสอนที่ดีต้องคำนึงถึงความเหมาะสมของผู้เรียนแต่ละช่วงวัย มุ่งให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เนื้อหาสาระได้อย่างเข้าใจและรวดเร็ว ซึ่งผู้สอนต้องมีการวางแผนอย่างดีในการนำเสนอข้อมูล การจัดเนื้อหาสาระเป็นลำดับขั้นตอนอย่างเหมาะสมตามวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ จะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจในเนื้อหาสาระได้ดี

ธวัช เดิมญวน (2548, น.15) ได้สรุปความหมายของการจัดการเรียนการสอนไว้ว่า หมายถึงแบบแผนหรือลักษณะของการดำเนินการที่แสดงถึงความสัมพันธ์ของกระบวนการในการจัดให้มีการเรียนการสอนในสถาบัน ซึ่งประกอบด้วย ด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน ด้านผู้สอน ด้านผู้เรียน ด้านการวัดและประเมินผล และด้านปัจจัยเกื้อหนุน ทั้งนี้เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดทั้งแก่ผู้เรียนและผู้สอน

วิเศษชาติ เภาคำ (2556, น.7-8) ได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนการสอนว่า หมายถึง การวางแผนในระดับรายละเอียด เกี่ยวกับการเรียนการสอน การจัดกิจกรรม สิ่งแวดล้อมที่ช่วยให้ ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ง่าย ทั้งในด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ โดยคำนึงถึงการเรียนรู้ของผู้เรียน เป็นสำคัญ เพื่อให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด

จากข้อมูลดังกล่าวจึงสรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนหมายถึง กระบวนการหรือ กิจกรรมที่มีการดำเนินไปเพื่อให้ผู้เรียน ได้รับองค์ความรู้ และนำไปสู่การเกิดการเรียนรู้อย่างมี ประสิทธิภาพตามวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอน

โดยพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ.2542 ได้มีการกำหนดภารกิจของสถานศึกษาไว้ใน มาตรฐานต่าง ๆ โดยกล่าวถึง การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงาน เพื่อให้ สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน พอสรุปได้ดังนี้ 1. จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้อง กับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล 2. ส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนการสอน และอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้ง ใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของ กระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อม ๆ กัน จากสื่อการเรียนการสอนและ แหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ 3. จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ มีการประสาน ความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตาม ศักยภาพ ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนจึงเป็นส่วนสำคัญของ “การศึกษา”

“การศึกษา” พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ให้ความหมายว่า " การเล่าเรียน การ ฝึกอบรม " เป็นคำที่ใช้ในความหมายตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า "Education"

การศึกษา คือ การสร้างคนให้มีความรู้ ความสามารถมีทักษะพื้นฐานที่จำเป็นมีลักษณะ นิยจริตใจที่ดีงาม มีความพร้อมที่จะต่อสู้เพื่อตนเองและสังคม มีความพร้อมที่จะ ประกอบการงาน อาชีพได้ การศึกษาช่วยให้คนเจริญงอกงาม ทั้งทางปัญญา จิตใจ ร่างกาย และสังคม

การศึกษาจึงเป็นความจำเป็นของชีวิตอีกประการหนึ่ง นอกเหนือจากความจำเป็น ด้านที่อยู่ อาศัย อาหารเครื่องนุ่งห่ม และยารักษาโรค การศึกษาจึงเป็นปัจจัยที่ 5 ของชีวิต เป็นปัจจัยที่จะช่วย แก้ปัญหาทุก ๆ ด้านของชีวิตและเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดของชีวิตในโลกที่มีกระแสความ เปลี่ยนแปลงทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว และส่งผลกระทบต่อวิถีดำรงชีวิต ต้องเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วเช่นเดียวกันการศึกษายังมีบทบาทและความจำเป็นมากขึ้นด้วย

ไพฑูริย์ สินลารัตน์ (2560, น.19-28) ได้ให้ความหมายของการศึกษา โดยแยกออกเป็น 2 แนวใหญ่ ๆ คือ แนวแรก เป็นการพิจารณาการศึกษาในวงกว้าง ในแบบที่ให้นักเรียนผู้วัฒนธรรมที่ เป็นอยู่ การถ่ายทอดแนวคิด ความเชื่อ ระบบพฤติกรรม ตลอดจนศิลปกรรมต่าง ๆ อันรวมเรียกว่า

วัฒนธรรมนั้น จากกรุ่นหนึ่งไปสู่กรุ่นหนึ่ง โดยเรียกการศึกษาแนวนี้ว่าเป็นกระบวนการสังคม
 ประกิต (Socialization Process) หรือเป็นการศึกษาแบบไม่เป็นทางการ (Informal Education) แนวที่ 2
 เป็นการศึกษาในวงแคบในฐานะเป็นสถาบันในสังคม (Education as a social institution) ที่ความรู้
 และวิทยาการใหม่ ๆ จำเป็นจะต้องมีการศึกษาเพิ่มเติมความรู้เฉพาะด้านให้ลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น
 ซึ่งมีบทบาทมากเพราะมีลักษณะเป็นวิชาชีพชัดเจน หรือเรียกว่าเป็นการศึกษาอย่างเป็นทางการ
 (Formal Education)

ซึ่งนับว่าการศึกษาคือการพัฒนาคนในทุกด้าน ผู้รับการศึกษาจึงจะเป็นคนดี คนเก่ง และ
 มีความสุข นอกจากนี้ยังได้กำหนดแนวทางในการจัดการศึกษาไว้คือ “ การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า
 ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด
 กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ
 มีกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย ตลอดจนจัดเนื้อหาสาระและ กิจกรรมที่สอดคล้องกับความ
 สนใจ” นับว่าเป็นนโยบายการศึกษาที่ตระหนักในความแตกต่างระหว่างบุคคลและเป็นการศึกษา
 ที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เน้น “การเรียนรู้” มากกว่า “การสอน” โดยให้นักศึกษารู้จักวิธีการเรียนรู้
 ด้วยตนเอง มีจิตใจแห่งการใฝ่รู้ รู้จักแสวงหาความรู้ตลอด ฝึกให้มีความสามารถในการวิพากษ์หรือ
 การคิดอย่างมีวิจารณญาณ มีความคิดริเริ่ม มีทักษะในการประกอบอาชีพอิสระ และยึดมั่นใน
 วัฒนธรรมสันติ นอกจากนี้สถาบันอุดมศึกษาควรปรับหลักสูตรและการสอนให้ทันสมัยอยู่เสมอ
 เพื่อให้สอดคล้องกับการขยายตัวและความก้าวหน้าทางวิชาการ สภาพแวดล้อม และปัญหาของ
 สังคมที่เปลี่ยนแปลงไป (พันธ์ศักดิ์ พลสารัมย์, ม.ป.ป., น.1)

โดย พิมลมาศ พร้อมสุขกุล และคณะ (2559, น.52) ได้กล่าวถึงการให้ความสำคัญกับการ
 จัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและการเปลี่ยนแปลงของยุคสมัยเป็นสิ่ง
 สำคัญเพื่อให้การจัดการศึกษานั้นมีประสิทธิภาพสูงสุด ส่งผลดีต่อผู้เรียนในการนำความรู้ไปใช้ให้
 เกิดประโยชน์ต่องานที่ทำและประเทศชาติอย่างไม่สูญเปล่า การออกแบบการจัดการเรียนการสอน
 และการวางแผนวิชาการของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับแนวคิดการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21
 เน้นและส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติ ฝึกคิดและลงมือทำ โดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม
 การศึกษาเข้ามามีส่วนช่วย สิ่งเหล่านี้จะทำให้เกิดประสิทธิภาพและประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

จึงสรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนคือกระบวนการสำคัญที่จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์
 ของการศึกษา โดยกระบวนการจัดการเรียนการสอนส่งผลโดยตรงต่อผลการเรียนรู้ของผู้เรียน
 โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้รับองค์ความรู้ และเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองตามการเปลี่ยนแปลงของยุค
 สมัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

องค์ประกอบของการจัดการเรียนการสอน

องค์ประกอบของการจัดการเรียนการสอน คือสิ่งที่ผู้สอนต้องคำนึงถึงเพื่อที่จะนำไปสู่วิธีการออกแบบการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดแก่ผู้เรียน โดยตามที่บรอนเฟนเบรเนอร์ ได้เสนอว่าการจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วยองค์ประกอบย่อยที่สำคัญ 5 ด้าน ได้แก่ 1) การกำหนดวัตถุประสงค์ในการสอน 2) การเลือกเนื้อหาสาระ 3) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 4) การใช้สื่อและอุปกรณ์การสอน และ 5) การวัดประเมินผล (วิตซ์ธาดา เกาคำ, 2556, น.8 อ้างถึงใน Bronfenbrenner, 1977, p.513-531)

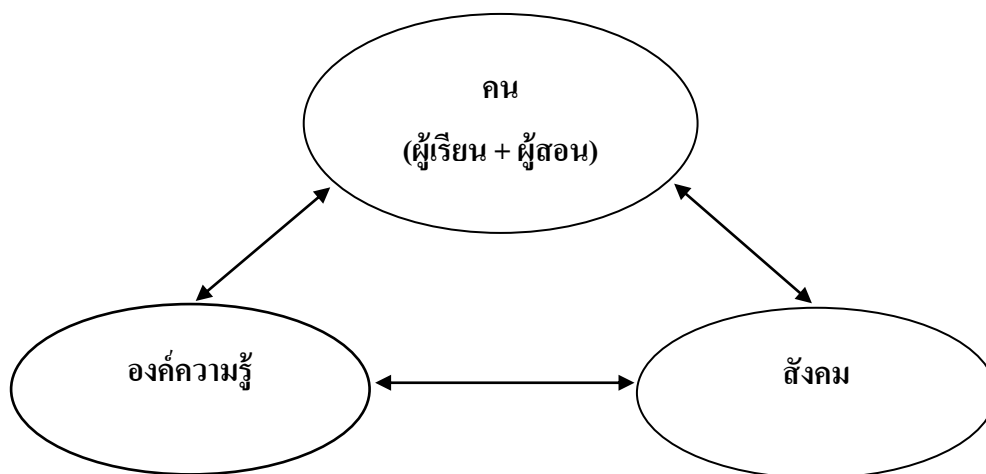
การพัฒนาการเรียนการสอน ควรเริ่มจากปัญหาของการเรียนการสอนเป็นหลักแนวคิดพื้นฐาน ถ้ามองประเด็นปัญหาได้ชัดเจน ก็ควรเริ่มพัฒนาด้วยการไม่ทำในสิ่งที่ปัญหาและวิเคราะห์พื้นฐานที่มาของปัญหาว่ามีผลกระทบโดยตรงต่อการเรียนการสอนอย่างไรบ้าง และควรแก้ปัญหายังไง ซึ่งหากสรุปปัญหาในแง่ของการเรียนการสอน สามารถสรุปได้ครอบคลุม 4 เรื่อง คือ 1) ปัญหาผู้เรียน 2) ผู้สอน 3) ตัวหลักสูตร และ 4) บรรยากาศ และสภาพแวดล้อม (ไพฑูริย์ สีนลารัตน์, 2558 น.212)

ทิสนา แคมมณี (2550) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของการจัดการเรียนการสอนว่า การจัดการเรียนการสอน คือกระบวนการจัดการด้านการเรียนการสอน โดยให้ทั้งผู้สอนและผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน การจัดการเรียนการสอนจะเน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน โดยประกอบด้วยหลักสูตร ผู้สอน ผู้เรียน วิธีการสอน และการประเมินผล ตลอดจนถึงการเรียนการสอน

ซึ่งระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับหลักสูตร ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษานั้น ก็มีเกณฑ์มาตรฐานเพื่อให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา โดยพิจารณาจากองค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่ การกำกับมาตรฐานบัณฑิต นักศึกษา อาจารย์ หลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การประเมินผู้เรียน และสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้

เรณูมาศ มาอ่อน ได้กล่าวถึงธรรมชาติในการจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษานั้น มีองค์ประกอบที่สัมพันธ์กัน 3 องค์ประกอบ คือ คน องค์ความรู้ และสังคม จึงจะสามารถตอบพันธกิจหลักของสถาบันอุดมศึกษาได้ คือ การผลิตบัณฑิต การวิจัย และการบริการวิชาการแก่สังคม

ภาพที่ 1 ธรรมชาติของการจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษานั้น
มีองค์ประกอบที่สัมพันธ์กัน 3 องค์ประกอบ คือ คน องค์ความรู้ และสังคม
(เรณูมาศ มาอุ่น, 2559)

จากข้อมูลผู้วิจัยสรุปได้ว่า องค์ประกอบของการจัดการเรียนการสอน ด้านหลัก ๆ ได้แก่ ด้านคน ด้านองค์ความรู้ และ ด้านสื่อและสถานที่ โดยมีองค์ประกอบย่อยตามรายละเอียดดังนี้
ด้านคน ได้แก่ ผู้สอน และ ผู้เรียน

1) ผู้สอน เป็นปัจจัยสำคัญของการเรียนการสอนในการป้อนความรู้แก่ผู้เรียน เป็นบุคคลสำคัญที่เป็นผู้ดำเนินการให้เกิดกระบวนการเรียนการสอน ตั้งแต่การกำหนดวัตถุประสงค์ในการสอน การเลือกและจัดลำดับเนื้อหาสาระให้มีความเหมาะสม การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นต้น (วิเศษธาดา เกศา, 2556, น.8) อีกทั้งเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2558 ยังได้กำหนดเกณฑ์ในเรื่องคุณสมบัติของอาจารย์ผู้สอนไว้ คือ เป็นอาจารย์ประจำหรืออาจารย์พิเศษที่มีคุณวุฒิในสาขาวิชานั้นหรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์กันหรือสาขาวิชาของรายวิชาที่สอน อีกด้วย เพื่อให้เป็นมาตรฐานการจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา ซึ่งกลยุทธ์ในการสอนของผู้สอน เป็นปัจจัยสู่ความสำเร็จของมาตรฐานผลการเรียนรู้ (Learning Outcomes) ของผู้เรียน

โดยการเรียนการสอนในยุคศตวรรษที่ 21 ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนั้น ครูผู้สอนมีหน้าที่เป็นโค้ชหรือครูฝึกที่ไม่เพียงแต่บอกเนื้อหาวิชา แต่ต้องช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ สามารถเชื่อมโยงความรู้และทักษะที่ตนมี โดยทำความเข้าใจพื้นฐานความรู้ของผู้เรียนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่เหมาะสม โดยต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้

ฉันทชัย อธิเกียรติ และ ธนารักษ์ สารเดือนแก้ว (ม.ป.ป., น.1) ได้กล่าวถึง การถ่ายทอดความรู้สำหรับผู้เรียนยุคใหม่ ครูสามารถเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้โดยการลงมือปฏิบัติ

เช่นเดียวกับการให้นักเรียนลงมือปฏิบัติไปพร้อมๆกับครูด้วย โดยครูสามารถอาศัยโอกาสนี้ในการสังเกตการทำงานและร่วมแบ่งปันประสบการณ์ที่ค้นพบด้วยกัน เพราะการเรียนรู้ในยุคใหม่ไม่ใช่เพียงการสอนนักเรียน แต่ยังต้องดูแลและสร้างความสัมพันธ์กับพวกเขาด้วยกระบวนการเรียนรู้ผ่านการแก้ปัญหา กระตุ้นให้ผู้เรียนตั้งคำถาม เพราะแนวคิดสมัยใหม่มองว่าแนวคิดของผู้เรียนมีคุณค่า ผู้เรียนจะใช้พัฒนาตัวเองแทนการถ่ายโอนความรู้จากครู กิจกรรมการเรียนรู้ควรมีความหมายและน่าสนใจ มีการประยุกต์ใช้ความรู้หรือทักษะเพิ่มเติม ผู้เรียนมีทางเลือกและได้รับโอกาสที่จะเป็นนักวางแผนและผู้มีอำนาจตัดสินใจ โดยเน้นการคิดเชิงวิพากษ์มากกว่าข้อเท็จจริง

บทบาทของครูผู้สอนจึงมีความสำคัญอย่างมาก เพราะการเรียนการสอนขึ้นอยู่กับครูเป็นสำคัญ คือครูจะเป็นผู้อธิบายชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจตามให้ได้

2) ผู้เรียน คือ องค์ประกอบหนึ่งของการจัดการเรียนการสอน ซึ่งผลการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นตัวบ่งบอกความสำเร็จของการจัดการเรียนการสอน โดยตัวผู้เรียนเองก็เป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้การเรียนการสอนนั้นบรรลุวัตถุประสงค์ ทั้งนี้ ความสำเร็จของผู้เรียนขึ้นอยู่กับหลายปัจจัย ได้แก่ แรงจูงใจของผู้เรียน และพื้นฐานความรู้เดิมของผู้เรียน เป็นต้น

แรงจูงใจของผู้เรียน มีผลต่อพฤติกรรมตั้งใจเรียน และความมานะพยายามของผู้เรียน โดยมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อผู้เรียนในระดับอุดมศึกษา ที่พึงเปลี่ยนสภาพจากนักเรียนที่มีครูคอยดูแล มาสู่สภาพการกำกับหรือบังคับตัวเอง ซึ่งมีอิสระว่าจะเรียนหรือไม่เรียนอะไร อย่างไร เมื่อไร แรงจูงใจ จึงเป็นตัวกำหนดทิศทางความเอาใจใส่ ความมุ่งมั่นพยายาม และคุณภาพของพฤติกรรมการเรียนรู้ของตนเอง หากผู้เรียนมองเห็นคุณค่าของเป้าหมายการเรียนรู้ ก็จะมีแรงจูงใจต่อการเรียน (วิจารณ์ พานิช, 2557, น.25-30)

พื้นฐานความรู้เดิมของผู้เรียน อาจส่งเสริมหรือขัดขวางการเรียนรู้ก็ได้ ทั้งนี้ ผู้เรียนแต่ละคน มีทุนเดิมด้านความรู้ ความเชื่อ และเจตคติ ต่างกันไป ซึ่งทุนเดิมเหล่านี้มีผลอย่างมากต่อการเรียนรู้ หรือพฤติกรรมในชั้นเรียน ซึ่งถ้าผู้เรียนมีพื้นฐานความรู้เดิมที่แน่นและแม่นยำถูกต้อง และได้รับการกระตุ้นความรู้เดิมอย่างเหมาะสม ก็จะเป็นรากฐานของการสร้างความรู้ใหม่ขึ้นในตัวผู้เรียน และต่อยอดความรู้ได้อย่างรวดเร็ว และมีความสนุกสนาน เกิดความสุขในการเรียน แต่ถ้าความรู้เดิมคลุมเครือไม่แม่นยำ และได้รับการกระตุ้นในเวลาหรือด้วยวิธีการที่ไม่เหมาะสม ความรู้เดิมจะกลายเป็นสิ่งขัดขวางการเรียนรู้ (วิจารณ์ พานิช, 2557, น.65-83)

ด้านองค์ความรู้ ได้แก่ หลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล

องค์ความรู้ คือ สิ่งที่เกิดขึ้นจากกระบวนการเรียนรู้จากองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้การจัดการเรียนการสอนบรรลุวัตถุประสงค์ ซึ่งเป็นตัวกำหนดคุณภาพของการเรียนการสอน อันได้แก่ หลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ได้อธิบายถึงการบริหารจัดการหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างต่อเนื่อง ระบบประกันคุณภาพและการดำเนินการหลักสูตร ประกอบด้วยควรวินการจัการ 3 ด้านสำคัญ ได้แก่ หลักสูตร การเรียนการสอน และการประเมินผู้เรียน

1) หลักสูตร หมายถึง เนื้อหาสาระ และประสบการณ์ทางการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในรายวิชา รวมทั้งกิจกรรมต่าง ๆ ที่ได้ดำเนินการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน ให้ได้รับความรู้ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

เนื้อหาสาระของการจัดการเรียนการสอน ต้องให้ความสำคัญกับการกำหนดรายวิชาที่มีเนื้อหาที่ทันสมัย ก้าวทันความก้าวหน้าทางวิทยาการที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา รวมทั้งการวางระบบผู้สอนที่มีความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ เหมาะสมในการพัฒนาผู้เรียนอย่างเต็มศักยภาพ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

หลักสูตรเป็นหลักและเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการเรียนการสอนเพื่อนำไปสู่เป้าหมายของการศึกษา ตลอดจนเป็นแผนยุทธศาสตร์ที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ ซึ่งอาจารย์ผู้สอนจะนำไปใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้รับองค์ความรู้ ทั้งด้านทักษะ ความประพฤติ และเจตคติที่ดี (ชวัช เดิมญวน, 2548, น.18 อ้างถึงใน ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2535, น.38-39)

ทาบ (Taba, 1962) ได้กล่าวว่า องค์ประกอบของหลักสูตร มี 4 ประการ คือ

1. วัตถุประสงค์ทั่วไปและวัตถุประสงค์เฉพาะวิชา
2. เนื้อหาและจำนวนชั่วโมงสอนในแต่ละวิชา
3. กระบวนการเรียนการสอน
4. การประเมินผลการสอนตามหลักสูตร

กระทรวงศึกษาธิการ (2551) ได้กล่าวว่า องค์ประกอบของหลักสูตร มี ดังนี้

1. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร (Curriculum Aims) หมายถึง ความตั้งใจหรือความคาดหวังที่ต้องการให้เกิดขึ้นในตัวผู้ที่จะผ่านหลักสูตร เพราะเป็นตัวที่กำหนดทิศทางและขอบเขตในการศึกษาแก่ผู้เรียน

2. เนื้อหา (Content) หมายถึง เนื้อหาประสบการณ์เรียนรู้ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาไปสู่จุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ โดยดำเนินการตั้งแต่การเลือกเนื้อหาและประสบการณ์ การเรียงลำดับเนื้อหา พร้อมทั้งการกำหนดเวลาเรียนที่เหมาะสม

3. การนำหลักสูตรไปใช้ (Curriculum Implementation) หมายถึง การนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมต่างๆ การจัดเตรียมความพร้อม และการดำเนินการสอน

4. การประเมินผลหลักสูตร (Evaluation) หมายถึง การหาคำตอบว่า หลักสูตรสัมฤทธิ์ผลตามที่กำหนดไว้ในจุดมุ่งหมายหรือไม่

ทุกองค์ประกอบของหลักสูตรล้วนเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้หลักสูตรสมบูรณ์และสามารถพัฒนาผู้เรียนไปสู่จุดมุ่งหมายเดียวกัน ตามวัตถุประสงค์ในการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตร โดยการกำหนดวัตถุประสงค์ในการเรียนการสอนเปรียบเสมือนหางเสือที่ช่วยกำหนดแนวทางและจุดมุ่งหมายในการดำเนินการสอนของผู้สอน ได้อย่างชัดเจน เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุผลตามที่หลักสูตรตั้งใจไว้

2) กิจกรรมการเรียนการสอน ถือเป็นกระบวนการสำคัญในการจัดการเรียนการสอน เป็นการกระทำทุกอย่างที่กระทำขึ้นเพื่อให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีความหมายและได้ผลดีที่เกิดจากความร่วมมือของผู้สอนและผู้เรียน ไม่ว่าจะเป็นเทคนิค หรือกลวิธีการสอนต่าง ๆ เพื่อให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านพฤติกรรมและได้รับความรู้ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ (วิเศษชาติ เกศา, 2556, น.14)

3) การวัดและประเมินผล เป็นการตรวจสอบว่าจัดการเรียนการสอนนั้นบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ อย่างไร ถือเป็นตัวบ่งชี้ความสำเร็จของวัตถุประสงค์ของหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน สกุกณา ประมาจะยัง (2556) ได้เสนอว่าการประเมินควรแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ 1) การประเมินพฤติกรรมของผู้เรียน 2) ต้องมีประเมินก่อนและหลังกระบวนการเรียนการสอน เพื่อดูความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนในการเรียนรู้ และการประเมินนั้น ต้องประเมินให้ตรงตามเนื้อหาสาระและจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ และประเมินให้ครบทั้งด้านการวัดผลทั่วไป และการวัดผลเชิงพฤติกรรม ตามทฤษฎีการเรียนรู้ของบลูม (Bloom, 1956) ที่แบ่งการเรียนรู้ออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่

- 1) ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) สติปัญญา หรือ ความรู้
- 2) ด้านจิตพิสัย (Psychomotor Domain) ทักษะ หรือความฉลาดทางอารมณ์และสังคม
- 3) ด้านทักษะพิสัย (Affective Domain) การปฏิบัติ ความสามารถ

ด้านสื่อและสถานที่ ได้แก่ สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ อุปกรณ์ และสถานที่

การจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพได้นั้น นอกจากด้านเนื้อหาสาระและกิจกรรมการเรียนการสอนแล้ว สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ อุปกรณ์ และสถานที่ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ คือปัจจัยสำคัญอีกข้อหนึ่งที่จะส่งเสริมให้การเรียนการสอนบรรลุตามวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ตามเกณฑ์ประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา พ.ศ. 2557 ในระดับหลักสูตร สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ หมายถึง ความพร้อมของสิ่งสนับสนุนการเรียนการสอนซึ่งมีหลายประการ ได้แก่ ความพร้อมทางกายภาพ เช่น ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ที่พักของนักศึกษา ฯลฯ และความพร้อมของอุปกรณ์ เทคโนโลยี และสิ่งอำนวยความสะดวกหรือทรัพยากรที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เช่น อุปกรณ์การเรียนการสอน ห้องสมุด หนังสือ ตำรา สิ่งพิมพ์ วารสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ฯลฯ ซึ่งสิ่งสนับสนุนเหล่านี้ ต้องมีปริมาณเพียงพอและพร้อมใช้งาน

วิจารณ์ พานิช (2557, น.136) กล่าวถึง บรรยากาศเชิงลบ มีผลขัดขวางการเรียนรู้ บรรยากาศเชิงบวกส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อบรรลุการเป็นผู้กำกับดูแลการเรียนรู้ของตนเองได้ นักศึกษาต้องฝึกทักษะการตรวจสอบประเมิน และปรับปรุงกระบวนการการเรียนรู้ของตนเอง

การสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพนั้น ส่งผลดีต่อความสำเร็จของผู้เรียน บรรยากาศในชั้นเรียน เป็นสิ่งสำคัญสำหรับทุกสถาบันการศึกษา ในทุก ๆ ประเทศ บรรยากาศเชิงลบส่งผลต่อการขัดขวางการเรียนรู้ ซึ่งอาจเป็นเรื่องท้าทายสำหรับการสอนที่มีประสิทธิภาพของผู้สอน (Organisation for Economic Co-operation and Development : OECD, 2009)

สุรพล นามเสนา (2560, น.70) ได้กล่าวถึงเรื่องสถานที่และสภาพแวดล้อมในการเรียนการสอนคนตรี ซึ่งจะแตกต่างจากการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาอื่น ๆ มาก จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีส่วนที่ครบถ้วนตามแบบลักษณะของการจัดการเรียนการสอนคนตรี โดยเฉพาะ เช่น ผู้เรียนคนตรีต้องการความเงียบ ในขณะที่ผู้ฝึกซ้อมปฏิบัติเครื่องดนตรีจะก่อให้เกิดเสียงดังรบกวนผู้อื่น แสงสว่าง อุณหภูมิ สิ่งแวดล้อมล้วนเกี่ยวข้อง และเป็นตัวแปรสำคัญในการจัดการเรียนการสอนคนตรีทั้งสิ้น

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ทฤษฎีการเรียนรู้

การเรียนรู้ในทางจิตวิทยาหมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปจากเดิมหลังจากผ่านกระบวนการเรียนรู้แล้ว ผู้สอนจึงควรทำความเข้าใจหลักในการเรียนรู้เพื่อเข้าใจในกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อช่วยให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ (ณรุทธ์ สิทธิจิตต์, 2555, น. 106)

ณัฐศรีณย์ ทฤษฎีคุณ (2560, น.12-13) ได้กล่าวถึงแนวทางในการจัดการเรียนรู้ มีความสำคัญต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับการเรียนการสอนในยุคศตวรรษที่ 21 หลักสำคัญของการจัดการเรียนรู้คือจะต้องเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนสูงสุด โดยผู้สอนจะต้องให้ความสำคัญในด้านของการนำไปใช้ประสบการณ์ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติ การมีส่วนร่วมรวมทั้งกระตุ้นให้เกิดความกระตือรือร้นในการเรียนรู้

ไทเลอร์ (Tyler, 1949) กล่าวถึงการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ผู้สอนจะต้องกำหนดจุดประสงค์ที่ต้องให้เกิดกับผู้เรียนก่อน และวิเคราะห์การจัดกิจกรรมที่สอดคล้องเหมาะสมกับจุดประสงค์นั้น ๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้อย่างตรงจุด

บลูม (Bloom, 1956) ได้จำแนกจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้ออกเป็น 3 ด้าน คือ

1. พุทธิพิสัย (Cognitive Domain) พฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับทางด้านสติปัญญา ความรู้ ความคิด ความเฉลียวฉลาด ความสามารถในการคิดเรื่องต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ โดยแบ่งลำดับขั้นของการสอนออกเป็น 6 ระดับ ซึ่งเรียงจากระดับที่ซับซ้อนน้อยที่สุดไปสู่ระดับที่ยากที่สุด ดังนี้

1) ความรู้ความจำ (Knowledge) คือ ความสามารถในการเก็บรักษามวลประสบการณ์ต่าง ๆ จากการที่ได้รับรู้ไว้และระลึกถึงนั้นได้

2) ความเข้าใจ (Comprehension) คือ ความสามารถในการจับใจความสำคัญ และสามารถแสดงออกมาในรูปของการแปลความ ตีความ คาดคะเน ขยายความ หรือการกระทำอื่น ๆ

3) การนำความรู้ไปใช้ (Application) เป็นขั้นที่ผู้เรียนสามารถนำความรู้ประสบการณ์ไปใช้ในการแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ ซึ่งจะต้องอาศัยความรู้ความเข้าใจ จึงจะสามารถนำไปใช้ได้

4) การวิเคราะห์ (Analysis) โดยผู้เรียนสามารถคิด หรือ แยกแยะเรื่องราวสิ่งต่าง ๆ ออกเป็นส่วนย่อยและเป็นองค์ประกอบ ที่สำคัญได้ รวมทั้งมองเห็นความสัมพันธ์ของส่วนที่เกี่ยวข้องกัน โดยความสามารถในการวิเคราะห์จะแตกต่างกันไป แล้วแต่ความคิดของแต่ละคน

5) การสังเคราะห์ (Synthesis) คือ ความสามารถในการผสมผสานส่วนย่อย ๆ เข้าเป็นเรื่องราว เดียวกันอย่างมีระบบ เพื่อให้เกิดสิ่งใหม่ที่สมบูรณ์และดีกว่าเดิม อาจเป็นการถ่ายทอดความคิดออกมาเพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจได้ง่าย หรือการกำหนดวางแผนวิธีดำเนินงานใหม่ หรืออาจเกิดความคิดที่จะสร้างความสัมพันธ์ของสิ่งที่เป็นนามธรรมขึ้นมาเป็นรูปแบบ หรือแนวคิดใหม่

6) การประเมินค่า (Evaluation) คือ ความสามารถในการตัดสินใจ ตีราคา หรือสรุปเกี่ยวกับคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ ออกมาในรูปของคุณธรรมอย่างมีกฎเกณฑ์ที่เหมาะสม ซึ่งอาจเป็นไปตามเนื้อหาสาระในเรื่องนั้น ๆ หรืออาจเป็นกฎเกณฑ์ที่สังคมยอมรับก็ได้

2. จิตพิสัย (Affective Domain) พฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาด้านจิตใจ และอารมณ์ ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่ซ่อนอยู่ภายใน โดยผู้สอนจะสังเกตได้ เช่น ทศนคติต่อการเรียน การชื่นชม พฤติกรรมการตอบสนองต่อสิ่งที่ได้เรียนรู้ เป็นต้น

3. ทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) พฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติ การฝึกปฏิบัติเป็นสิ่งที่ทำให้ผู้เรียนเข้าใจในศาสตร์ที่ตนเรียนรู้ได้อย่างกระจ่างและสามารถนำทฤษฎีมาสู่การปฏิบัติได้

โรเบิร์ต กาย (Robert Gagne) (1916 - 2002) ได้เสนอทฤษฎีเงื่อนไขการเรียนรู้ (Condition of Learning) โดยอธิบายว่าการเรียนรู้มีองค์ประกอบหลัก 3 ส่วน คือ

1. หลักการและแนวคิด

1.1 ผลการเรียนรู้หรือความสามารถด้านต่างๆ ของมนุษย์ ซึ่งมีอยู่ 5 ประเภท คือ

1. ทักษะทางปัญญา (Intellectual skill) ซึ่งประกอบด้วย การจำแนกแยกแยะ การสร้างความคิดรวบยอด การสร้างกฎ การสร้างกระบวนการหรือกฎขั้นสูง
2. กลวิธีในการเรียนรู้ (Cognitive strategy)
3. ภาษาหรือคำพูด (Verbal information)
4. ทักษะการเคลื่อนไหว (Motor skills)
5. เจตคติ (Attitude)

1.2 กระบวนการเรียนรู้และจดจำของมนุษย์ สมรรถภาพของมนุษย์มีกระบวนการจัดกระทำข้อมูล โดยจะอาศัยข้อมูลที่สะสมไว้มาพิจารณาเลือกจัดกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง และในขณะเดียวกัน เหตุการณ์ภายนอกก็มีอิทธิพลต่อการส่งเสริมหรือการยับยั้งการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นภายในได้ ดังนั้นในการจัดการเรียนการสอน กาย จึงได้เสนอแนะว่า ควรมีการจัดสภาพการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับการเรียนรู้แต่ละประเภทซึ่งมีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างกัน และส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ภายในสมอง โดยการจัดสภาพภายนอกให้เอื้อต่อกระบวนการเรียนรู้ภายในของผู้เรียน

2. วัตถุประสงค์

การกำหนดวัตถุประสงค์นั้น เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้เนื้อหาสาระต่างๆ ได้อย่างดี รวดเร็ว และสามารถจดจำสิ่งที่เรียนได้นาน

3. กระบวนการเรียนการสอน

กายได้นำเอาแนวความคิดมาใช้ในการเรียนการสอน โดยยึดหลักการนำเสนอเนื้อหา และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วยวิธีการ 9 ขั้นตอน ดังนี้

- 1) สร้างความสนใจ (Gain Attention) กระตุ้นหรือเราให้ผู้เรียนเกิดความสนใจกับบทเรียนและเนื้อหาที่จะเรียน อาจทำได้โดยการจัดสภาพแวดล้อมให้ดึงดูดความสนใจ
- 2) แจ้งวัตถุประสงค์ (Inform Learner of Objective) การบอกให้ผู้เรียนทราบถึงจุดประสงค์ของบทเรียนมีความสำคัญอย่างยิ่ง โดยจะทำให้ผู้เรียนมุ่งความสนใจไปที่เนื้อหา

บทเรียนที่เกี่ยวข้อง อีกทั้งยังสามารถเลือกเนื้อหาที่ต้องการศึกษาได้เอง รวมถึงเลือกเฉพาะเนื้อหาที่ยังขาดความเข้าใจ จะช่วยทำให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถตรงตามจุดประสงค์ของบทเรียน

3) ทบทวนความรู้เดิม (Activate Prior Knowledge) หรือกระตุ้นให้ผู้เรียนระลึกถึงความรู้เดิมที่ได้ศึกษาไปแล้วก่อนหน้านี้ เพื่อเตรียมความพร้อมในการรับเนื้อหาใหม่ จะช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้เนื้อหาใหม่ได้รวดเร็วขึ้น

4) นำเสนอเนื้อหาใหม่ หรือสิ่งเร้าใหม่ (Present New Information) ผู้สอนควรจัดสิ่งเร้าให้ผู้เรียนเห็นลักษณะสำคัญของสิ่งเร้านั้นอย่างชัดเจน เพื่อจะทำให้ผู้เรียนสนใจและเข้าใจเนื้อหานั้นง่ายขึ้น อย่างไรก็ตามสิ่งสำคัญที่ผู้สอนควรให้ความสำคัญก็คือควรพิจารณาลักษณะของผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อให้การนำเสนอบทเรียนเหมาะสมกับผู้เรียนมากที่สุด

5) ชี้แนะแนวทางการเรียนรู้ (Guide Learning) ผู้เรียนจะจำเนื้อหาได้ดีหากมีการจัดระบบการเสนอเนื้อหาที่ดีและสัมพันธ์กับประสบการณ์เดิมหรือความรู้เดิมของผู้เรียน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถทำความเข้าใจกับสาระที่เรียนได้ง่าย เร็วขึ้น และแม่นยำมากขึ้น

6) กระตุ้นการตอบสนองบทเรียน (Elicit Response) หรือกระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงความสามารถโดยการลงมือปฏิบัติ เนื่องการเรียนรู้เกิดขึ้นจากการที่ผู้เรียนได้มีโอกาสมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนการสอนโดยตรง ซึ่งจะช่วยให้ทราบถึงการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนด้วย

7) ให้ข้อมูลย้อนกลับ (Provide Feedback) เป็นการให้การเสริมแรงแก่ผู้เรียน และข้อมูลที่เป็นประโยชน์กับผู้เรียน

8) การประเมินผลการแสดงออก (Assess Performance) การทดสอบความรู้ความสามารถผู้เรียน เป็นขั้นตอนที่สำคัญอีกขั้นตอนหนึ่ง เพราะทำให้ทั้งผู้เรียนและผู้สอนได้ทราบถึงระดับความรู้ความเข้าใจของผู้เรียนว่าตนเองสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้มากน้อยเพียงใด

9) สรุปและนำไปใช้ (Review and Transfer) เป็นการส่งเสริมความคงทนและการถ่ายโอนการเรียนรู้ โดยการให้โอกาสผู้เรียนได้มีการฝึกฝนอย่างพอเพียง และในสถานการณ์ที่หลากหลาย เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจที่ลึกซึ้งขึ้น และสามารถถ่ายโอนการเรียนรู้ไปสู่สถานการณ์อื่น ๆ

ณรุทธ์ สุททธิจิตต์ (2555, น.109 - 111) ได้เสนอปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเรียนรู้ไว้ด้วยกัน 6 ข้อ ดังนี้

1. ความพร้อม (Readiness)

ความพร้อมในทางจิตวิทยา หมายถึง สภาพที่ผู้เรียนมีวุฒิภาวะในด้านต่าง ๆ ครบถ้วน พร้อมที่จะเรียนรู้ ได้แก่ 1) ความพร้อมทางอารมณ์ 2) ความพร้อมทางกาย 3) ความพร้อมทางสติปัญญา

2. ความสนใจ (Interest)

โดยปกติมนุษย์เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้ดีเมื่อมีความสนใจในสิ่งนั้น ๆ ดังนั้น ถ้าผู้สอนสามารถสร้างสภาพแวดล้อมของการเรียนรู้ หรือชักจูงให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในเรื่องที่จะเรียนรู้ได้ ผู้เรียนย่อมเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้ดี

3. การจูงใจ (Motivation)

การจูงใจเป็นปัจจัยที่สร้างให้ผู้เรียนเกิดความสนใจเพื่อไปเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้ดี ซึ่งมีทั้งการจูงใจที่ผู้สอนทำให้ผู้เรียนเกิดการจูงใจ และการจูงใจที่ผู้เรียนมีอยู่ในตนเอง

4. ความจำ (Memory)

ความจำได้ คือปัจจัยที่ทำให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพ การเรียนรู้เป็นกระบวนการต่อเนื่อง การทบทวนจึงเป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการจำสิ่งต่าง ๆ ได้ ซึ่งแต่ละบุคคลก็มีวิธีของตนเองในการจดจำสิ่งต่าง ๆ

5. เซอาน์ปัญญา (Intelligence)

แต่ละคนที่เกิดมามีเซอาน์ปัญญาที่แตกต่างกัน บางคนมีความฉลาด บางคนมีความฉลาดน้อย กล่าวคือ ความฉลาดเป็นเรื่องของเซอาน์ปัญญา โดยเซอาน์ปัญญา หมายถึง ความสามารถทางความคิดเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งอาจเป็นเรื่องของพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อมที่ผสมผสานกัน บางคนเกิดมามีเซอาน์ปัญญาที่ดีแต่ไม่มีโอกาสได้พัฒนาความสามารถของตนเอง ก็อาจจะเป็นคนที่มีความฉลาดไม่เทียบเท่ากับคนที่อาจจะมีเซอาน์ปัญญาน้อยกว่า แต่มีโอกาหรืออยู่ในสภาพแวดล้อมที่เสริมสร้างความสามารถ การเรียนรู้เป็นเรื่องของการพัฒนาทางความคิด ดังนั้น ผู้ที่มีเซอาน์ปัญญาดีย่อมสามารถเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

6. ความถนัด (Aptitude)

ความถนัดเป็นเรื่องที่ติดมาแต่กำเนิดเช่นเดียวกับเซอาน์ปัญญา ความถนัดเป็นเรื่องของความสามารถในการแสดงออกเฉพาะตัว ซึ่งเป็นผลรวมของความคิด ความสามารถ จึงสังเกตได้ง่ายกว่าเซอาน์ปัญญา และเป็นเรื่องเฉพาะทาง ซึ่งบุคคลหนึ่งอาจมีความถนัดในเรื่องหนึ่งอย่างมาก แต่อาจไม่มีความถนัดเลยในอีกเรื่องหนึ่ง ดังนั้น การค้นหาความถนัดของผู้เรียน จึงเป็นเรื่องสำคัญเพื่อสนับสนุนให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้สิ่งที่ตนถนัด มีความสามารถด้านต่าง ๆ อย่างยอดเยี่ยม

โดย ฌูรท์ สุตทจิตต์ (2561, น.253 - 260) ได้กล่าวถึงผลการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพของผู้เรียนนั้น โดยเฉพาะสำหรับการเรียนการสอนดนตรี เรื่องทักษะดนตรีเป็นเรื่องที่สำคัญ ผู้สอนดนตรีควรตระหนักอย่างยิ่งในเรื่องของขั้นตอนหรือวิธีการเบื้องต้น รวมทั้งที่เกี่ยวข้องกับจิตวิทยาการสอนดนตรี ได้แก่ ความเข้าใจในตัวผู้เรียน ความพร้อมของผู้สอน และบทเรียน ซึ่งผู้สอนควรทำความเข้าใจอย่างถ่องแท้ และปรับให้เหมาะสมกับผู้เรียน เพื่อช่วยให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างเป็นขั้นตอนต่อเนื่องและสัมพันธ์กันโดยตลอด ซึ่งหลักการเหล่านี้สามารถช่วยให้ผู้สอนซึ่งมีความรู้ความสามารถในเรื่องกลวิธีการสอนทักษะดนตรีเฉพาะอยู่แล้วสามารถทำให้การสอนดนตรีประสบผลสำเร็จยิ่งขึ้น ทำให้ผู้เรียนเรียนรู้ทักษะดนตรีได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความสุข ทำให้ผู้เรียนเกิดทัศนคติที่ดีต่อการเรียนทักษะปฏิบัติดนตรี ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้ผู้เรียนมีความรักและเกิดความขยันในการเรียนรู้และฝึกซ้อม ดังนั้น การเตรียมตัวที่ดีของผู้สอนจึงเป็นสิ่งสำคัญ ผู้สอนจำเป็นต้องเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในการสอนทักษะปฏิบัติด้วย

จากแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ ที่กล่าวมาทั้งหมดนั้น จะเห็นได้ว่าการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากองค์ประกอบด้านคน ซึ่งก็คือ ตัวผู้สอนและผู้เรียนแล้ว ยังมีปัจจัยสำคัญที่เข้ามาเกี่ยวข้อง ได้แก่ สภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ สิ่งเร้าที่เป็นตัวชี้แนะหรือจูงใจให้ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมออกมา ทัศนคติ การให้การเสริมแรงหรือรางวัลเป็นสิ่งที่ช่วยให้ผู้เรียนให้ความสนใจในการเรียนรู้เพิ่มขึ้นด้วย ผู้สอนจึงควรคำนึงถึงปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเรียนรู้อยู่เสมอ

แนวคิดทฤษฎีแรงจูงใจ

แรงจูงใจมาจากคำภาษาอังกฤษว่า “Motivation” ซึ่งแปลเป็นไทยได้สองคำ ถ้าเป็นนามธรรม แปลว่า “แรงจูงใจ” ถ้าเป็นรูปธรรม แปลว่า “การจูงใจ” ซึ่งหมายถึง การทำให้เกิดแรงจูงใจนั่นเอง

สุนทร โคตรบรรเทา (2560, น.123) ได้ให้ความหมายของแรงจูงใจไว้ว่า เป็นคุณลักษณะภายในที่กระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมการปฏิบัติงานอย่างมีทิศทางสู่เป้าหมายที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวม

วิจารณ์ พานิช (2557, น.68) ได้ให้ความหมายของแรงจูงใจไว้ว่า หมายถึง การลงทุนส่วนตัวของบุคคล เพื่อการบรรลุเป้าหมายใดเป้าหมายหนึ่ง โดยการลงทุนส่วนตัวนี้อยู่ในรูปของการใจจดใจจ่อ การใช้เวลา ความอดทนพากเพียรพยายาม ทำซ้ำ ๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย

แรงจูงใจของผู้เรียนเป็นตัวเริ่มต้นกำกับทิศทาง และสร้างความต่อเนื่องในการเรียนของผู้เรียน ซึ่งเป็นธรรมชาติที่ผู้สอนพึงเข้าใจและตระหนักอยู่ตลอดว่าผู้เรียนมีเป้าหมายอื่น ๆ อยู่ด้วยเช่นกัน แม้แต่รายวิชาอื่น ๆ ที่เขาต้องเรียนด้วย

แรงจูงใจของผู้เรียน มีผลต่อพฤติกรรมตั้งใจเรียน และความมานะพยายามของผู้เรียน โดยมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อผู้เรียนในระดับอุดมศึกษา ที่พึงเปลี่ยนสภาพจากนักเรียนที่มีครูคอยดูแล มาสู่สภาพการกำกับหรือบังคับตัวเอง ซึ่งมีอิสระว่าจะเรียนหรือไม่เรียนอะไร อย่างไร เมื่อไร แรงจูงใจ จึงเป็นตัวกำหนดทิศทางความเอาใจใส่ ความมุ่งมั่นพยายาม และคุณภาพของพฤติกรรมการเรียนรู้ของตนเอง หากผู้เรียนมองเห็นคุณค่าของเป้าหมายการเรียนรู้ ก็จะมีแรงจูงใจต่อการเรียน

พล เหลืองรังสี, วิทยารรรณา ศรีใหม่ และศิริภา จันทร์เกื้อ (2560, น.635) ได้กล่าวถึงแรงจูงใจ คือ สิ่งซึ่งควบคุมพฤติกรรมมนุษย์ อันเกิดจากความต้องการ (Needs) พลังกดดัน (Drives) หรือความปรารถนา (Desires) ที่จะพยายามดิ้นรนเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ ซึ่งอาจเกิดมาตามธรรมชาติ หรือหรือจากการเรียนรู้ก็ได้ อาจกล่าวได้ว่า แรงจูงใจทำให้เกิดพฤติกรรมซึ่งเกิดจากความต้องการของมนุษย์ ซึ่งความต้องการเป็นสิ่งเร้าภายในที่สำคัญกับการเกิดพฤติกรรม

ลูเนนเบิร์ก และออร์นสไตน์ (Lunenburg and Ornstein, 2000, p.88-89) มีแนวคิดว่าทฤษฎีแรงจูงใจเกี่ยวข้องกับกระบวนการที่เป็นปัจจัยจูงใจหลายทฤษฎี ได้แก่ ทฤษฎีสำคัญขั้นความต้องการของมาสโลว์ ทฤษฎีสองปัจจัยของเฮิร์ซเบิร์ก ทฤษฎีความคาดหวังของวรูม เป็นต้น (สุนทร โคตรบรรเทา, 2560, น. 125 อ้างถึงใน Lunenburg and Ornstein, 2000, p.88-89)

จากข้อมูลดังกล่าวจึงสรุปได้ว่า แรงจูงใจ คือสิ่งกระตุ้นหรือสิ่งเร้าที่ทำให้เกิดพฤติกรรมบางอย่างขึ้น เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือความต้องการนั้น ๆ

แนวคิดทฤษฎีความต้องการ

ความต้องการ เป็นรูปแบบทางจิตวิทยาหรือความรู้สึก ที่นำไปสู่จุดมุ่งหมาย หรือเหตุผล การกระทำของพฤติกรรม แบบจำลองสำหรับความต้องการที่เป็นที่รู้จักคือ ลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ ที่นิยามในปี ค.ศ. 1943 โดย อับราฮัม มาสโลว์ นักจิตวิทยาชาวอเมริกัน

ทฤษฎีสำคัญขั้นความต้องการของมาสโลว์

ทฤษฎีสำคัญขั้นความต้องการของมาสโลว์ (Maslow's Needs Hierachy) (สุนทร โคตรบรรเทา , 2560, น.126 -129) ได้กำหนดความต้องการของมนุษย์ออกเป็น 5 ขั้นตามลำดับความสำคัญ เมื่อความต้องการหนึ่งได้รับการตอบสนองแล้ว ก็จะเกิดความต้องการขั้นตอนต่อไปตามมา และต้องการตอบสนองขึ้นไปเรื่อย ๆ ตามลำดับ โดยแบ่งออกได้เป็น 5 ขั้น ดังนี้

1. ความต้องการด้านร่างกาย (Physiological Needs) เป็นความต้องการระดับแรก ที่ เป็นความต้องการขั้นพื้นฐาน เพื่อให้มีชีวิตอยู่รอด อันได้แก่ อาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค การพักผ่อน เป็นต้น ซึ่งเป็นความต้องการที่เป็นธรรมชาติของร่างกาย

2. ความต้องการด้านความปลอดภัย (Safety Needs) เป็นความต้องการ นอกเหนือจากการอยู่รอด ในขั้นนี้มนุษย์จะต้องการความปลอดภัยและความมั่นคง ซึ่งเป็นแรง กระตุ้นให้เกิดพฤติกรรม เช่น ความต้องการปกป้องคุ้มครอง ความต้องการระเบียบวินัยในชีวิต ต้องการพ้นจากอันตรายต่าง ๆ

3. ความต้องการด้านสังคม (Social Needs) ได้แก่ ความรู้สึกที่ดี ความเป็นมิตร ความต้องการความอบอุ่นและสัมพันธ์อันดีทั้งกับบุคคลอื่น และคนในครอบครัว การได้รับการ ยอมรับ ซึ่งบางครั้งอาจทำให้เกิดพฤติกรรมต่าง ๆ เช่น การซื้อ เพื่อให้สังคมยอมรับ เป็นต้น

4. ความต้องการด้านศักดิ์ศรี (Esteem Needs) เป็นความต้องการการยกย่องที่เกิด จากแรงกระตุ้นทั้งภายนอกและภายใน เพื่อสร้างความภาคภูมิใจและความมั่นใจแก่ตนเอง ความ ต้องการด้านนี้เน้นการนับถือตนเอง และการยอมรับนับถือจากผู้อื่น การได้รับการตอบสนองด้าน ศักดิ์ศรี ทำให้รู้สึกมีความเชื่อมั่นตนเองมีสิทธิ์พิเศษ มีอำนาจ มีชื่อเสียง

5. ความต้องการด้านสัจการแห่งตน (Self-actualization Needs) หรือความต้องการ ประสบความสำเร็จในชีวิต เป็นความปรารถนาของมนุษย์ที่จะตอบสนองศักยภาพของตน ด้วยทุกสิ่งที เขามีความสามารถ และมีความต้องการจะเป็น เช่น นักดนตรีก็ต้องการสร้างผลงานทางดนตรี ศิลปิน วาดภาพก็ต้องการสร้างภาพเขียน นักกีฬาที่ต้องการเป็นนักกีฬาทีมชาติหรือนักกีฬาโอลิมปิก เป็นต้น

ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจและความต้องการนั้น พฤติกรรมที่เกิดจาก แรงจูงใจเกิดขึ้นจากความต้องการเป็นแรงขับ โดยมีความต้องการเป็นรากฐานเสมอ ความต้องการ จะอยู่โดดเดี่ยวได้ แต่แรงจูงใจจะอยู่โดดเดี่ยวไม่ได้ ซึ่งความต้องการที่ไม่มีแรงจูงใจจะไม่ก่อวน บุคคลนั้น แต่ความต้องการที่มีแรงจูงใจอยู่ด้วยจะรบกวนจิตใจบุคคลนั้นทันที โดยข้อแตกต่าง ระหว่างแรงจูงใจและความต้องการสามารถเห็นได้ในรูปของคำจำกัดความ แต่ยากที่จะสังเกตได้ ในทางปฏิบัติ เนื่องจากแรงจูงใจมีรากฐานมาจากความต้องการ และทุกแรงจูงใจจะต้องสอดคล้อง กันกับความต้องการ (พิมลมาศ พร้อมสุขกุล, 2559, น. 15 - 16)

การพัฒนาหลักสูตร

หลักสูตรเป็นหัวใจสำคัญสำหรับการจัดการศึกษาทุกระดับ เป็นแนวทางหลักและ องค์ประกอบในการจัดการเรียนรู้และประสบการณ์ทั้งหมดให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้สอดคล้องตาม จุดมุ่งหมาย หลักสูตรที่ดีควรตอบสนองต่อความต้องการของสังคม และด้วยเหตุที่สังคมมีการ

เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา หลักสูตรจึงควรได้รับการพัฒนาและปรับปรุงให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางสังคมและความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีอยู่เสมอ

กู๊ด (Good, 1973) ได้ให้ความเห็นว่า การพัฒนาหลักสูตรเกิดขึ้นได้ 2 ลักษณะ คือ การปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงหลักสูตร การปรับปรุงหลักสูตรเป็นวิธีการพัฒนาหลักสูตรอย่างหนึ่ง เพื่อให้เหมาะกับโรงเรียนและระบบโรงเรียน จุดมุ่งหมายของการสอน วัสดุอุปกรณ์ วิธีการสอน รวมทั้งประมวลผล ส่วนคำว่า การเปลี่ยนแปลงหลักสูตร หมายถึงการแก้ไขหลักสูตรให้แตกต่างไปจากเดิม เป็นการสร้างโอกาสทางการเรียนขึ้นใหม่

เซย์เลอร์ และอเล็กซานเดอร์ (Saylor and Alexander, 1974) ให้คำจำกัดความหมายของการพัฒนาหลักสูตรว่า หมายถึงการจัดทำหลักสูตรเดิมที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้น หรือเป็นการจัดทำหลักสูตรใหม่โดยไม่มีหลักสูตรเดิมอยู่ก่อน การพัฒนาหลักสูตรอาจหมายถึงการสร้างเอกสารอื่นสำหรับนักเรียนด้วย (พิจิตรา ชงพานิช, 2560)

โดยการจัดทำหรือพัฒนาหลักสูตรนั้นมิจานที่ต้องทำสำคัญๆ อยู่ 3 ประการ คือ

1. การพิจารณาและการกำหนดเป้าหมายเบื้องต้นที่สำคัญของหลักสูตรที่จัดทำนั้นว่ามีเป้าหมายเพื่ออะไร ทั้งโดยส่วนรวมและส่วนย่อยของหลักสูตรนั้นๆ อย่างเด่นชัด
2. การเลือกกิจกรรมการเรียนการสอนและวัสดุประกอบการเรียนการสอน การเลือกสรรเนื้อหาเพื่อสาระเพื่อการอ่าน การเขียน การทำแบบฝึกหัด และหัวข้อสำหรับการอภิปราย ตลอดจนกิจกรรมทั้งในและนอกห้องเรียน เป็นต้น
3. การกำหนดระบบการจัดวัสดุอุปกรณ์และการจัดการเรียนการสอน ตลอดทั้งการทดลองที่เป็นประโยชน์ เหมาะสมกับการเรียนการสอนแต่ละวิชาและแต่ละชั้นเรียน

พิจิตรา ชงพานิช (2560) ได้เสนอหลักการพัฒนาหลักสูตร จากความคิดเห็นของนักการศึกษาในเรื่องของความหมายของการพัฒนาหลักสูตรจะเห็นได้ว่าการพัฒนาหลักสูตรเป็นกระบวนการที่มีขั้นตอนอย่างเป็นระบบระเบียบและเพื่อให้งานการพัฒนาหลักสูตรดำเนินไปสู่จุดมุ่งหมายของการพัฒนาอย่างแท้จริง จึงต้องคำนึงถึงหลักในการพัฒนาหลักสูตร

1. การพัฒนาหลักสูตรจำเป็นต้องมีผู้นำที่เชี่ยวชาญและมีความสามารถในงานพัฒนาหลักสูตรเป็นอย่างดี
2. การพัฒนาหลักสูตรจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือและการประสานงานอย่างดีจากบุคคลที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทุกระดับ
3. การพัฒนาหลักสูตรจำเป็นต้องมีการดำเนินการเป็นระบบระเบียบแบบแผนต่อเนื่องกันไป เริ่มตั้งแต่การวางจุดมุ่งหมายในการพัฒนาหลักสูตรนั้น จนถึงการประเมินผลการพัฒนาหลักสูตรในการดำเนินงานจะต้องคำนึงถึงจุดเริ่มต้นในการเปลี่ยนแปลงว่า การพัฒนา

หลักสูตรที่จุดใจจะเป็นการพัฒนาส่วนย่อยหรือการพัฒนาทั้งระบบ และจุดดำเนินการอย่างไรในขั้นต่อไป สิ่งเหล่านั้นเป็นสิ่งที่ผู้มีหน้าที่ในการพัฒนาหลักสูตรไม่ว่าจะเป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านการจัดหลักสูตร ครูผู้สอน หรือนักวิชาการทางด้านการศึกษาและบุคคลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องจะต้องร่วมมือกันพิจารณาอย่างรอบคอบ และดำเนินการอย่างมีระเบียบระบบแบบแผนที่ละขั้นตอน

4. การพัฒนาหลักสูตรจะต้องรวมถึงผลงานต่างๆ ทางด้านหลักสูตรที่ได้สร้างขึ้นใหม่อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ว่าจะเป็นเอกสารหลักสูตร เนื้อหาวิชา การทำการทดสอบหลักสูตรการนำหลักสูตรไปใช้ หรือการจัดการเรียนการสอน

5. การพัฒนาหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพจะต้องมีการฝึกฝนอบรมครูประจำการให้มีความเข้าใจในหลักสูตรใหม่ ความคิดใหม่ แนวทางการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรใหม่

6. การพัฒนาหลักสูตรจะต้องคำนึงถึงประโยชน์ในด้านการพัฒนาจิตใจ และทัศนคติของผู้เรียนด้วย

โดยการพัฒนาหลักสูตรมีกระบวนการตามขั้นตอน ดังนี้

1. การศึกษาตัวแปรต่าง ๆ จากภายนอก ได้แก่ การวิเคราะห์สภาพและความต้องการของสังคม การวิเคราะห์ศักยภาพของสถาบัน เพื่อกำหนดแนวทางในการตอบสนองความต้องการของสังคมได้

2. การร่างหลักสูตร ได้แก่ การกำหนดจุดมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ของการศึกษา การกำหนดเนื้อหาสาระ กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ และ กำหนดการวัดและประเมินผล

3. การตรวจสอบคุณภาพหลักสูตร ก่อนที่จะนำไปใช้จำเป็นต้องมีการตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรก่อน โดยมีผู้ร่างหลักสูตร ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ เพื่อหาข้อบกพร่องและปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมและสมบูรณ์ที่สุด

4. การนำหลักสูตรไปใช้ หลังจากที่มีการตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรและปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรที่ร่างขึ้นมาเรียบร้อยแล้ว ซึ่งเป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญมาก ผู้สอนที่เป็นผู้พัฒนาหลักสูตรเป็นผู้นำหลักสูตรไปใช้ ด้วยการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน โดยกำหนดวิธีการจัดการเรียนการสอน พร้อมทั้งจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสภาพของชุมชนและสังคม

5. การประเมินผลหลักสูตร เป็นการตัดสินคุณค่าของหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น โดยใช้ผลจากการรวบรวมข้อมูลในแง่มุมต่างๆ เพื่อหาคำตอบว่าหลักสูตรมีผลสัมฤทธิ์ตามที่กำหนดไว้หรือไม่เพียงใด สิ่งใดที่ควรต้องทำการปรับปรุงเพื่อให้หลักสูตรดียิ่งขึ้น

การจัดการเรียนการสอนคนตรีระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย

การศึกษาในระดับอุดมศึกษา

การอุดมศึกษา (Higher education) เป็นการศึกษาในระดับสูง พจนานุกรมศัพท์ศึกษาศาสตร์ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2551 ให้ความหมายของการอุดมศึกษาว่า เป็น "การจัดการศึกษาหลังมัธยมศึกษาตอนปลาย ประกอบด้วย การศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี การศึกษาระดับปริญญาตรี และสูงกว่า" อาจเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า เป็นการศึกษา หลังมัธยมศึกษา (Postsecondary education) โดยทั่วไป การศึกษาก่อนระดับอุดมศึกษานิยม แบ่งเป็นการประถมศึกษา ซึ่งเป็นการศึกษาระดับแรก (Primary education) ที่ใช้เวลาประมาณ 6 ปี และการมัธยมศึกษาซึ่งเป็นการศึกษาระดับที่ 2 (Secondary education) ที่ใช้เวลาอีกประมาณ 6 ปี และเมื่อถึงระดับอุดมศึกษาจึงเรียกกันว่า เป็นการศึกษาในระดับที่ 3 (Tertiary education) ซึ่งเริ่มตั้งแต่ประมาณปีที่ 13 เป็นต้นไป

ไพฑูรย์ ลินลารัตน์ (2558, น.1) ได้ให้นิยามของการอุดมศึกษาว่า คือ การศึกษาระดับหลังมัธยมศึกษา (Post – secondary Education) ทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาในรูปแบบของมหาวิทยาลัย วิทยาลัย หรือโรงเรียนวิชาชีพชั้นสูง เช่น ทหาร ตำรวจ การปกครอง เป็นต้น

การให้คำนิยามของการอุดมศึกษาเพื่อให้กว้างขวางและครอบคลุมกิจกรรมและแนวคิดของการจัดการศึกษาในระดับสูงนี้อย่างแท้จริง จึงควรให้คำนิยามในลักษณะที่เป็นการศึกษาสำหรับคนที่กำลังจะเป็นผู้ใหญ่และหรือเป็นผู้ใหญ่แล้ว ให้แก่ผู้เรียนวัยประมาณ 17 – 18 ปี ขึ้นไป ซึ่งเป็นวัยที่กำลังจะเป็นผู้ใหญ่ตนเอง และความหลากหลายของการศึกษาระดับหลังมัธยมศึกษา คือ ความหลากหลายของกิจกรรมของคนที่กำลังจะเป็นผู้ใหญ่มีเป้าหมายเข้าไปสู่ตนเอง

ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 ได้กำหนดเป้าหมายของการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา เพื่อเป็นกรอบมาตรฐานให้สถาบันอุดมศึกษาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ให้สามารถผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพและเพื่อประโยชน์ต่อการรับรองมาตรฐานคุณวุฒิในระดับอุดมศึกษา ซึ่งกำหนดให้คุณภาพของบัณฑิตต้องเป็นไปตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่คณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนดและต้องครอบคลุมอย่างน้อย 5 ด้าน คือ

- 1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม
- 2) ด้านความรู้
- 3) ด้านทักษะทางปัญญา
- 4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ
- 5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

นอกจากนี้ ยังกำหนดให้สถาบันอุดมศึกษามุ่งพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตรตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยมาตรฐานคุณวุฒิตามระดับคุณวุฒิของแต่ละสาขา/สาขาวิชา โดยมีตัวบ่งชี้การประกันคุณภาพของหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และเกณฑ์การประเมินเพื่อพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง เป็นไปอย่างมีคุณภาพและมาตรฐาน เพื่อให้คุณภาพของบัณฑิตที่ผลิตในสาขา/สาขาวิชาเดียวกันมีมาตรฐานที่เทียบเคียงกันได้ทั้งในระดับชาติและระดับสากล

การจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา ได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น อาจารย์ผู้สอนจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับธรรมชาติของการจัดการศึกษาหรือการจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา ซึ่งมีลักษณะเฉพาะแตกต่างจากระดับอื่น ๆ โดยประเด็นสำคัญที่อาจารย์ผู้สอนต้องเข้าใจเป็นเบื้องต้น ได้แก่ จุดมุ่งหมาย ธรรมชาติของผู้เรียน และหลักสูตรในระดับอุดมศึกษา เพื่อให้สามารถเชื่อมโยงเข้าไปสู่การจัดการเรียนการสอนในระดับนี้ได้มีประสิทธิภาพ

โดย ธรรมชาติและจุดมุ่งหมายของการอุดมศึกษา มุ่งเน้นการพัฒนาคน โดยเฉพาะเป็นการจัดการศึกษาให้กับคนที่กำลังจะเป็นผู้ใหญ่หรือเป็นผู้ใหญ่แล้ว เพื่อออกไปพัฒนาสังคม ประเทศชาติ โดย เรณูมาศ มาอุ่น (2559, น.169-170) ได้กล่าวถึงธรรมชาติในการจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษานั้น มีองค์ประกอบที่สัมพันธ์กัน 3 องค์ประกอบ คือ คน องค์ความรู้ และสังคม จึงจะสามารถตอบพันธกิจหลักของสถาบันอุดมศึกษาได้ คือ การผลิตบัณฑิต การวิจัย และการบริการวิชาการแก่สังคม

การศึกษาในระดับอุดมศึกษาไม่ใช่การศึกษากาบบังคับ แต่เป็นการศึกษาเพื่อพัฒนากำลังคนชั้นสูงที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะทางหลักสูตรในระดับอุดมศึกษา ในระดับปริญญาตรี จึงมีโครงสร้างหลักสูตรและองค์ประกอบหลักสูตร ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรีของแต่ละสาขาวิชา

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาศิลปกรรมศาสตร์ พ.ศ. 2558 ได้กำหนดโครงสร้างของหลักสูตรไว้ ดังนี้

ตารางที่ 1 โครงสร้างหลักสูตรสาขาศิลปกรรมศาสตร์ (ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง

มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาศิลปกรรมศาสตร์ พ.ศ. 2558)

โครงสร้าง	กลุ่มสาขาวิชา ทัศนศิลป์	กลุ่มสาขาวิชา ดุริยางคศิลป์	กลุ่มสาขาวิชา ศิลปะการแสดง	กลุ่มสาขาวิชา การออกแบบ
1. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป ไม่น้อยกว่า	30	30	30	30
2. หมวดวิชาเฉพาะ ไม่น้อยกว่า	84	84	84	84
2.1 วิชาแกน				
2.2 วิชาเฉพาะด้าน				
2.3 วิชาเอก				
3. หมวดวิชาเลือกเสรี ไม่น้อยกว่า	6	6	6	6
รวมตลอดหลักสูตร ไม่น้อยกว่า	120	120	120	120

แนวคิดในการพัฒนาการสอนดนตรีระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย

การศึกษาดนตรีในระดับอุดมศึกษา เป็นการเรียนการสอนดนตรีระดับสูงที่มีหลักสูตร มุ่งเน้นเพื่อวิชาชีพดนตรี ซึ่งมีลักษณะเฉพาะของวิชาแตกต่างไปจากสาขาวิชาด้านอื่น ๆ มีเนื้อหา ครอบคลุมทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ โดยการเรียนการสอนจะเน้นให้คิดและเรียนรู้ อย่างบูรณาการทั้งทางทฤษฎีและทางปฏิบัติ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในการผสมผสาน ความคิดครอบคลุมต่อทุกส่วนประกอบของสาระดนตรี ซึ่งในการเรียนการสอนดนตรี ยังมีความแตกต่างทางความคิด ความสามารถและความถนัดของผู้เรียนด้วย ผู้สอนจึงต้องคำนึงถึง การจัดเนื้อหาสาระดนตรีอย่างมีระบบ ดังนั้น การจัดการชั้นเรียนจึงเป็นกระบวนการสำคัญ ที่จะช่วยให้การเรียนการสอนดำเนินไปได้อย่างราบรื่น เพื่อให้ดนตรีเป็นสาระความรู้ที่มีคุณค่า สามารถนำไปประยุกต์ใช้ และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

ณัฐศรีณย์ ทฤษฎีคุณ (2561, น.15-17) ได้กล่าวถึง ระบบการศึกษาและรูปแบบการเรียน การสอนดนตรีระดับอุดมศึกษา ควรมุ่งเน้นกระบวนการเรียนการสอนให้ผู้เรียนไปสู่ความเป็นมืออาชีพ เกิดความชัดเจนในวิชาชีพดนตรี โดยเฉพาะสาขาดนตรีซึ่งอยู่ในการศึกษาระบบ “ศิลปศาสตร์” ซึ่งเป็นศาสตร์หนึ่งที่มุ่งเน้นความสำคัญเพื่อรองรับตลาดแรงงานให้เท่าทันยุคสมัยตามความ เหมาะสมและความต้องการในปัจจุบัน ดังนั้น การศึกษาในระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย จึงควรมุ่งเน้นด้านวิชาชีพควบคู่กันไป เพื่อไปสู่ระดับความชำนาญแบบมืออาชีพ การศึกษาในสาขา ดนตรี จึงต้องมุ่งเน้นการสร้างนักดนตรีอาชีพในระดับอุดมศึกษาที่มีทั้งทักษะด้านทฤษฎีและ การบรรเลงดนตรีที่มีประสิทธิภาพ เพื่อตอบโจทย์กิจกรรมดนตรีใน โรงเรียนหรือสถานศึกษาใน ประเทศไทยให้มีคุณภาพต่อไป

ฉานิก หวังพานิช (2559, น.6-9) ได้เสนอแนวทางการจัดการชั้นเรียนเพื่อการเรียนการสอน ดนตรีในระดับอุดมศึกษา ดังนี้

1) จัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ซึ่งมีผลต่อการเรียนการสอนและเจตคติของผู้เรียน อย่างมาก นอกจากนี้ห้องเรียนควรมีบรรยากาศความเป็นอิสระของการเรียน มีความพร้อมสำหรับ กิจกรรมการเรียนการสอนวิธีต่าง ๆ เช่น เหมาะต่อวิธีการสอนแบบบรรยายกลุ่ม แบบปฏิบัติ รายบุคคลและรวมวง หรือแบบกระบวนการกลุ่ม และควรมีเครื่องดนตรี อุปกรณ์ และเทคโนโลยี ทางดนตรีที่มีคุณภาพและทันสมัยที่ช่วยในการเรียนการสอน

2) จัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ ซึ่งเป็นการคำนึงถึงความเชื่อมโยงระหว่างปัจจัย กระบวนการและผลลัพธ์ เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้โดยอาศัยกิจกรรม 5 ประการ ได้แก่ การเตรียมการสอน การประเมินผู้เรียน การวางแผนการสอน การดำเนินการสอน และ การประเมินผล ผู้สอนจะมีบทบาทสำคัญในการดำเนินการสอน ต้องเตรียมตนเองให้พร้อมทั้ง

เนื้อหาสาระ แหล่งความรู้และกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายเนื่องจากการเรียนการสอนคนตรี ต้องคำนึงถึงความสมดุลของส่วนประกอบของสาระคนตรี ที่ประกอบด้วยวรรณกรรมทางคนตรี องค์ประกอบทางคนตรี และทักษะทางคนตรีเพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ พัฒนาทักษะคนตรี และความซาบซึ้งในสุนทรียศาสตร์ทางคนตรี ดังนั้น ผู้สอนมีหน้ารับผิดชอบในการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาอย่างเป็นขั้นตอน ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดพัฒนาการอย่างต่อเนื่องและสัมพันธ์กัน

3) การบริหารจัดการเวลา เป็นการกำหนด วางแผนและจัดสรรเวลาอย่างเหมาะสมเพื่อบำเพ็ญการเรียนการสอนบรรลุตามเวลาและตรงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้และส่งผลให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้คนตรีในระดับสูงขึ้นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการจัดการเรียนการสอนคนตรี เวลาเป็นเรื่องที่สำคัญมาก ด้วยเนื้อหาสาระที่หลากหลายและลักษณะวิชาที่แตกต่างกันออกไป ดังนั้น ในการกำหนดเนื้อหาและเวลา ผู้สอนควรมีการวางแผนให้ชัดเจน ควรชี้แจงวัตถุประสงค์ รายละเอียดของเนื้อหาและเวลาที่กำหนดให้ผู้เรียนทราบก่อนเริ่มการสอน เพื่อให้ผู้เรียนทราบและปฏิบัติตามเวลาที่กำหนดไว้

4) สร้างวินัยและปฏิสัมพันธ์เชิงบวกในชั้นเรียน เป็นการจัดพฤติกรรมของผู้เรียนในชั้นเรียนให้อยู่ในกฎระเบียบ สามารถดำเนินการเรียนการสอนได้อย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ เป็นหลักการควบคุมชั้นเรียน โดยถือเอาความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้สอนและผู้เรียน ผู้สอนต้องมีสมรรถภาพในการปกครองชั้นเรียนและมีเทคนิคที่ช่วยให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบและมีวินัยในตนเอง ซึ่งในการเรียนการสอนคนตรีมีเนื้อหาวิธีการสอนและกิจกรรมการเรียนรู้หลายแบบเช่นการสอนเนื้อหาและทฤษฎีคนตรีแบบบรรยายกลุ่ม การสอนปฏิบัติแบบรายบุคคล การสอนปฏิบัติรวมวง ผู้สอนมีหน้าที่สร้างบรรยากาศ กำหนดกฎระเบียบข้อตกลงให้ชัดเจน ซึ่งขึ้นอยู่กับเนื้อหา วิธีการสอนและกิจกรรมในการเรียนวิชานั้น โดยผู้สอนต้องใส่ใจในทุกพฤติกรรมของผู้เรียน โดยนำพฤติกรรมด้านบวกมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการแลกเปลี่ยนความรู้ของผู้เรียน

5) ให้ความสำคัญกับความแตกต่างระหว่างบุคคล เป็นลักษณะและพฤติกรรมต่าง ๆ ของบุคคลที่แสดงออกหรือตอบสนองที่สังเกตได้หรือความสามารถในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เช่น ความแตกต่างด้านร่างกาย ความแตกต่างด้านอารมณ์ ความแตกต่างด้านความคิด และความแตกต่างด้านสติปัญญา ซึ่งความแตกต่างนี้ทำให้ผู้เรียนมีศักยภาพไม่เท่าเทียมกันและแตกต่างกัน

ในการเรียนการสอนคนตรี ผู้เรียนมีความแตกต่างกันในความสามารถทฤษฎีคนตรี ทักษะปฏิบัติและมีความถนัดเครื่องดนตรีที่ต่างกัน ในการจัดการชั้นเรียน ผู้สอนต้องจัดเตรียมการเรียนการสอนที่มีความยืดหยุ่น สอดคล้องตามความสามารถและศักยภาพของแต่ละบุคคลตรงตาม

วัตถุประสงค์การเรียนรู้ และผู้สอนควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการเรียนการสอน นอกจากนี้การเสริมแรงด้วยการให้ความสนใจ คำชมเชย หรือแลกเปลี่ยนกิจกรรม การแสดงการยอมรับ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความสามารถโดยใช้กิจกรรมให้สัมพันธ์สอดคล้องกับความสามารถของผู้เรียน

สรุป ในการจัดการชั้นเรียนเพื่อการเรียนการสอนคนตรีในระดับอุดมศึกษาผู้สอนควรจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนการสอนคนตรี มีการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ มีการบริหารจัดการเวลาที่ดี มีการกำกับและควบคุมชั้นเรียนในการสร้างวินัยและปฏิสัมพันธ์เชิงบวกและคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อให้การดำเนินการเรียนการสอนคนตรีเป็นไปด้วยความราบรื่นมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลในการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างแท้จริง

ณรุทธ์ สุทนต์จิตต์ (2555, น.185 - 187) ได้เสนอหลักการทั่วไปในการจัดทำหลักสูตรคนตรี โดยเหตุที่คนตรีเป็นสาขาวิชาที่มีสาระเช่นเดียวกับวิชาการด้านอื่น ๆ การจัดทำหลักสูตรจึงควรคำนึงถึงหลายประการ เพื่อให้หลักสูตรที่ได้มาเป็นหลักสูตรที่มีหลักการ สาระครบถ้วน ครอบคลุม สาระทางคนตรีอย่างแท้จริง ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และเกิดความเข้าใจในคนตรีได้อย่างสมบูรณ์เป็นผลไปสู่ความซาบซึ้งในคนตรี อันเป็นเป้าประสงค์สูงสุดในการเรียนคนตรี โดยหลักการสำคัญที่ควรคำนึงถึง ประกอบไปด้วย

1) คนตรีเพื่อสาระคนตรี โดยเนื้อหาในหลักสูตรควรนำเสนอคนตรีที่ครบถ้วนและมีความเหมาะสมกับระดับการเรียนรู้ของผู้เรียน และควรมีการพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่องเพื่อให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น การพัฒนาหลักสูตรจึงควรมุ่งไปที่การพัฒนาการเรียนการสอน และปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งเสริมประสิทธิภาพการสอน

2) คนตรีเพื่อความซาบซึ้ง ความเข้าใจในคนตรีเพียงเพื่อความสนุกสนาน คงมิใช่เป้าหมายแท้จริงของผู้เรียนคนตรี กระบวนการเรียนการสอนคนตรีที่ถูกต้อง คือ การช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนเข้าใจ เห็นคุณค่า และซาบซึ้งในคุณค่าอันแท้จริงของคนตรี ดังนั้น การเลือกสรรสาระคนตรีในเชิงคุณภาพ ควรเน้นคุณค่าของคนตรีที่นำเสนอไว้ด้วยเสมอ

3) การกำหนดจุดประสงค์ ควรมุ่งไปที่การพัฒนาการรับรู้เรื่องสาระคนตรีที่ครบถ้วน และมุ่งไปสู่ความซาบซึ้งในคุณค่าของคนตรี ทั้งนี้ควรคำนึงถึงธรรมชาติของสาระคนตรีว่ามีความเอื้ออำนวยในการพัฒนาคุณลักษณะต่าง ๆ ตามจุดประสงค์นั้น ๆ ได้ด้วยความเหมาะสม

4) การกำหนดเนื้อหา โดยทั่วไปพื้นฐานขั้นต้นที่ควรคำนึงถึง คือ “สาระคนตรี” โดยเฉพาะอย่างยิ่งวรรณคดีคนตรีซึ่งเป็นองค์ประกอบหนึ่งของสาระคนตรี ควรมีความครอบคลุมและมีความเกี่ยวเนื่องกับบริบทในสังคมหนึ่ง ๆ สิ่งที่ต้องคำนึงถึงคือการจัดเนื้อหาที่สำคัญ ซึ่งขึ้นอยู่กับ

จุดประสงค์ทั่วไปของหลักสูตรและการให้ความสำคัญของผู้พัฒนาหลักสูตร โดยควรอยู่บนพื้นฐานของหลักการที่มีเหตุผลอันสมควร

5) การกำหนดกิจกรรม หรือการเรียนการสอน ควรคำนึงถึงการมีโอกาสปฏิบัติทักษะคนตรีต่าง ๆ ซึ่งเป็นองค์ประกอบหนึ่งของสาระคนตรี การกำหนดกิจกรรมโดยใช้แนวทักษะคนตรีเป็นกรอบ ทำให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะคนตรีได้โดยตรง และเรียนรู้สาระคนตรีอื่น ๆ ไปในขณะเดียวกันได้ ซึ่งช่วยให้การเรียนคนตรีไม่น่าเบื่อ นอกจากนี้การกำหนดกิจกรรมคนตรีควรเน้นในเรื่องการคิดสร้างสรรค์ด้วย ทั้งนี้ คนตรีเป็นเรื่องของการสร้างสรรค์ ได้แก่ การประพันธ์เพลง หรือการคิดสร้างองค์ประกอบอื่น ๆ ได้ด้วย

6) การกำหนดการประเมินผล ควรมิให้ครบทั้งด้านเนื้อหา ทักษะ และเจตคติคนตรี ซึ่งควรมีการกำหนดวิธีการประเมินหลายวิธีเพื่อประเมินผลให้ได้ตามความเป็นจริง นอกจากนี้ควรมีการทดสอบทั้งด้านเนื้อหาและทักษะคนตรี และควรมีการประเมินการสอนเพื่อการปรับปรุงวิธีการสอนให้ดียิ่งขึ้นควบคู่กันไปด้วย และควรผลการเรียนที่ได้้นอกเหนือไปจากจุดประสงค์ด้วย เพื่อการปรับปรุงการเรียนการสอนและหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ณรงค์ชัย ปิฎกัรชต์ (ม.ป.ป., ออนไลน์) ได้กล่าวถึง แนวคิดและทิศทางการจัดระบบการศึกษาคนตรี หลักสูตรคนตรีในระดับอุดมศึกษา มีความหลากหลายในการจัดการศึกษา ทั้งหลักสูตรปริญญาตรี และหลักสูตรในระดับบัณฑิตศึกษา ได้แก่ หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) การศึกษาศาสตรบัณฑิต (กศ.บ.) หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต (ศส.บ.) หลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต (ศป.บ.) หรือหลักสูตรดุริยางคศาสตรบัณฑิต (ดศ.บ.) ซึ่งการใช้ชื่อหลักสูตร ก็ขึ้นอยู่กับที่การเปิดหลักสูตรนั้น ๆ และเป็นไปตามที่มีประกาศในราชกิจจานุเบกษา รายละเอียดของความแตกต่างขึ้นอยู่กับทิศทางของแต่ละหลักสูตรที่แต่ละสถาบันการศึกษากำหนดไว้ ซึ่งเป็นการเปิดกว้างในการพัฒนาวิทยาลัยการคนตรี

แนวคิดในการจัดการศึกษาคณะคนตรี นอกจากกฎเกณฑ์ที่กำหนดไว้ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงศึกษาธิการแล้ว สถาบันการศึกษาแต่ละแห่งควรต้องพิจารณาทางด้านคนตรี ก็คือลักษณะเฉพาะของแต่ละสถาบัน หมายความว่า สถาบันการศึกษาของตนมีส่วนใดที่เป็นจุดแข็ง มีศักยภาพหรือความพร้อมของความเป็นคนตรีในแต่ละแขนง ซึ่งแนวคิดนี้มีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาที่อยู่บนความแข่งขัน โดยมีโรงเรียนในระดับมัธยมจำนวนไม่น้อยที่มีกิจกรรมคนตรีโดดเด่น ไม่ว่าจะเป็น วงโยชวาทิต วงดนตรีสากล วงดนตรีไทย วงดนตรีพื้นบ้าน มีชมรม หรือกิจกรรม ในขณะที่นักเรียนส่วนหนึ่งเรียนวิชาคนตรีในโรงเรียนเอกชน ประเภทโรงเรียน 15(2) ที่มีการเปิดสอนจำนวนมาก จึงเกิดกลุ่มนักเรียนที่มีความต้องการเรียนคนตรี ทั้งที่มีพื้นฐานสูงจนถึงไม่มีความสามารถเลยก็มี แต่ต้องการศึกษาต่อคนตรีในระดับอุดมศึกษา ทุกคนต้องการมหาวิทยาลัยที่มีการจัดการเรียนการสอนคนตรีที่ดีที่สุด ซึ่งคำตอบของเหตุผลในการเลือกมหาวิทยาลัยที่มากที่สุด

ก็คือ ชื่อเสียงของมหาวิทยาลัยนั้น ๆ เช่น ความมีชื่อเสียงด้านดนตรีปฏิบัติ เทคโนโลยีดนตรี ความมีชื่อเสียงเฉพาะทาง หรือชื่อเสียงความเก่าแก่ของสถาบัน

จุดประสงค์การเรียนรู้ดนตรีเป็นสิ่งสำคัญในการกำหนดแนวทางของการพัฒนาหลักสูตร โดยในการกำหนดจุดประสงค์ควรคำนึงถึงการเรียนรู้ดนตรีเป็นอันดับแรก รวมถึงคำนึงในด้านอื่นด้วย ซึ่งสามารถกำหนดเป็นจุดประสงค์รองได้ โดยกรอบแนวคิดในการกำหนดจุดประสงค์ของการเรียนรู้ดนตรีควรครอบคลุมและมีรายละเอียดดังนี้

1. เพื่อความรู้ ความเข้าใจในสาระดนตรี
  2. เพื่อพัฒนาทักษะดนตรี
  3. เพื่อซาบซึ้งในสุนทรีรสของดนตรี
  4. เพื่อพัฒนาเจตคติที่ดีต่อดนตรี
  5. เพื่อสร้างเสริมรสนิยมทางดนตรีที่เหมาะสม
  6. เพื่อให้รู้จักเลือกสรรการฟังดนตรีที่พัฒนาความรู้ ความคิด และความซาบซึ้ง
  7. เพื่อเห็นคุณค่าประโยชน์ของดนตรี ซึ่งเป็นสาระทางโสตศิลป์ที่มนุษย์สร้างสรรค์ขึ้นเพื่อให้มนุษย์ด้วยกันเองรับรู้และเข้าถึง
  8. เพื่อนำดนตรีไปใช้ประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตของตนเองตามความเหมาะสม อันก่อประโยชน์ต่อสังคม ประเทศชาติ และมนุษยชาติ
  9. เพื่อช่วยส่งเสริม อนุรักษ์ พัฒนาดนตรีอันทรงคุณค่าให้คงอยู่เป็นมรดกของมนุษยชาติสืบต่อไป
  10. เพื่อใช้เป็นวิชาชีพในการดำรงชีวิต ในฐานะที่เป็นผู้มีความรู้ความสามารถทางดนตรี (ณรุทธ์ สุททธิจิตต์, 2555, น.188 - 193)
- ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่การพัฒนาหลักสูตรของแต่ละสถาบันการศึกษาหรือมหาวิทยาลัย ต้องคำนึงถึง เริ่มตั้งแต่ปรัชญาของหลักสูตร ซึ่งเป็นทิศทางของหลักสูตร จุดมุ่งหมายของหลักสูตร โครงสร้างของหลักสูตรที่เหมาะสม โดยมีศักยภาพด้านต่าง ๆ รองรับอย่างสอดคล้องกัน ซึ่งการพัฒนาหลักสูตรดนตรี ควรต้องคิดแหวกออกจากวงล้อม โดยพิจารณาศักยภาพของมหาวิทยาลัย ลักษณะเด่นของพื้นที่ หรือพิจารณาบุคลากรดนตรี ซึ่งควรมีการสำรวจตรวจสอบกำหนดทิศทางให้ชัดเจนว่ามหาวิทยาลัยของตนมีจุดเด่นจุดเน้นทางดนตรีด้านใด หรือต้องการสร้างนำดนตรีของมหาวิทยาลัยไปสู่รูปแบบใด และเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา เพื่อไปสู่การจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ และมีคุณภาพของการจัดการศึกษาดังนั้น ผู้กำหนดทิศทางการศึกษาดนตรีของมหาวิทยาลัยจึงควรเป็นบุคลากรของมหาวิทยาลัยนั่นเอง เพราะคงไม่มีใครสามารถกำหนดทิศทางได้ดีไปกว่าเจ้าถิ่น

ณัฐศรีณย์ ทฤษฎีคุณ (2560, น.12-15) ได้กล่าวถึงการจัดการเรียนการสอนดนตรีในระดับอุดมศึกษาในยุคศตวรรษที่ 21 ที่ความเจริญได้ก้าวหน้าไปอย่างไม่หยุดยั้ง ดังนั้น การเข้าใจ สังคม ค่านิยม และการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กในปัจจุบัน ย่อมมีความแตกต่างกันไป อาจารย์ผู้สอนนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาคควรหมั่นพัฒนาความรู้ ทักษะ และกระบวนการสอนที่ทันสมัย อยู่ตลอดเวลา ควรมีการสอดแทรกเนื้อหาที่มีความสำคัญต่อการนำไปใช้ในทางวิชาชีพ การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีโดยที่นักศึกษาจะได้รับปลูกฝังแนวทางการปฏิบัติโดยไม่ต้องบอกหรือออกคำสั่ง ดังนั้น รูปแบบของการจัดการเรียนการสอนดนตรีจึงต้องมีความทันสมัย มีการนำเทคนิคและกระบวนการสอนที่มีความเหมาะสมกับยุคปัจจุบันและนำไปใช้ได้จริง

ณรุทธ์ สุททธิจิตต์ (2555, น.189 - 191) ได้อธิบายหลักการสำคัญในการกำหนดสาระดนตรีในหลักสูตร ซึ่งก็คือ องค์ความรู้ทั้งหมดของวิชาการดนตรี โดยผู้ศึกษาดนตรีควรได้เรียนรู้อย่างครบถ้วนตามความยากง่ายหรือความลึกซึ้งที่แตกต่างกันออกไปตามระดับการศึกษา ด้วยความสมดุลในส่วนประกอบของสาระดนตรีที่ประกอบด้วย

1. วรรณกรรมทางดนตรี (Music literature) ว่าด้วยเรื่องประวัติศาสตร์และความ เป็นมาของดนตรี ตลอดจนชีวประวัติและผลงานของผู้ประพันธ์เพลง เพื่อให้เกิดความรู้และความซาบซึ้งในดนตรี ซึ่งจัดอยู่ในกลุ่มวิชาประวัติศาสตร์ดนตรี

2. องค์ประกอบทางดนตรี (Music Components) ว่าด้วยเรื่อง โครงสร้างของดนตรี ซึ่งประกอบด้วยเสียงทำนอง (Melody) เสียงประสาน (Harmony) จังหวะ (Rhythm) สีตัน (Tone Colour) รูปพรรณ (Texture) และรูปแบบ (Form) เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการผสมผสานส่วนประกอบต่าง ๆ จนเกิดเป็นดนตรี ซึ่งจัดอยู่ในกลุ่มวิชาทฤษฎีดนตรี

3. ทักษะทางดนตรี (Music Skills) ว่าด้วยเรื่องของ ทักษะการฟัง (Listening) การร้อง (Singing) การเคลื่อนไหว (Movement) การเล่น (Playing) การสร้างสรรค์ (Creation) และการฝึกปฏิบัติ (Practicing) เพื่อให้เกิดความสามารถในการปฏิบัติบรรเลงดนตรี ซึ่งจัดอยู่ในกลุ่มวิชาปฏิบัติดนตรี

ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาศิลปกรรมศาสตร์ พ.ศ. 2558 ได้กล่าวถึงสาระสำคัญของสาขาวิชาดุริยางคศิลป์ ซึ่งเป็นสาขาวิชาที่มุ่งเน้นการ แสดงออกของงานดนตรีศิลป์ ผ่านทักษะความสามารถและความชำนาญพิเศษทางการปฏิบัติ หรือการแสดงออกเกี่ยวกับเครื่องดนตรี การขับร้อง การอำนวยการเพลง ความรอบรู้ด้านทฤษฎีดนตรี การสร้างสรรค์ผลงานดนตรี ตลอดจนการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม โดยประกอบด้วยองค์ความรู้ ดังนี้

1. ความรู้ทางประวัติดนตรี เช่น ดนตรีไทย ดนตรีพื้นบ้าน ดนตรีตะวันตก ดนตรีร่วมสมัย ดนตรีนานาชาติ ฯลฯ
2. ทฤษฎีดนตรี เช่น ทฤษฎีดนตรีไทย ทฤษฎีดนตรีตะวันตก โสตทัศนศึกษา ฯลฯ
3. ทักษะปฏิบัติ เช่น ปฏิบัติเดี่ยว และปฏิบัติกลุ่ม โดยยึดมาตรฐานตามที่หลักสูตรกำหนด
4. ความคิดสร้างสรรค์ทางดนตรี เช่น การประพันธ์เพลง การสร้างสรรค์ผลงานทางด้านดนตรีในรูปแบบต่าง ๆ ฯลฯ
5. เทคโนโลยีทางดนตรี เช่น เทคโนโลยีเพื่อช่วยงานดนตรี เทคโนโลยีเฉพาะทางดนตรี ฯลฯ
6. ครุภัณฑ์ และ/หรือการนำเสนอผลงานทางดนตรี

การพัฒนาและการจัดการเรียนการสอนวงโยชวาทิตในประเทศไทย

วงโยชวาทิตในประเทศไทยมีประวัติความเป็นมาอันยาวนาน โดยแรกเริ่มเป็นรูปแบบของวงดนตรีแตรวง (Brass Band) ซึ่งประกอบด้วยเครื่องลมทองเหลืองเป็นหลัก โดยแรกเริ่มที่พบในกรุงสยามนั้นน่าจะเข้ามาในสมัยกรุงศรีอยุธยา ที่พบหลักฐานแน่นอนคือในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช (พ.ศ. 2199 - 2231) ซึ่งใช้แตรในการประโคมงานพระราชพิธี โดยเป็นแตรที่เปลี่ยนเสียงโดยใช้ริมฝีปาก ยังไม่ได้พัฒนาให้มีนิ้วกดแต่อย่างใด มีลักษณะเป็นแตรแบบเนเชอรัลทรัมเป็ต (Natural Trumpet) ซึ่งที่เรียกว่าแตรนั้น เพราะเป็นเครื่องดนตรีที่มีลักษณะปากบาน เป่าออกมาเป็นเสียง “แพร - แพร” ชาวบ้านจึงเรียกว่า “แกร แกร แพร และแตร” และเรียกกันหลายชื่อ อาทิ แตรลำโพง แตรฝรั่ง แตรปากบาน แตรวิลันดา (ฮอลันดา) ซึ่งเป็นพวกเดียวกันกับเลื่อยฉลุเล็ก ๆ ที่เรียกว่า “เลื่อยลันดา” โดยในสมัยอยุธยา มีเพลงวิลันดาโอดที่เป่าด้วยแตรวิลันดา (สุกรี เจริญสุข, 2559, ออนไลน์)

แตรวงได้เข้ามามีบทบาทในการศึกษาแบบอังกฤษครั้งแรกตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 4 สมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (พ.ศ. 2347 - 2411) เรือรบจากประเทศต่าง ๆ ได้เข้ามาเจริญสัมพันธไมตรีกับกรุงสยาม เป็นพระราชนโยบายเปิดประเทศ ส่งผลให้เศรษฐกิจมีการพัฒนา จึงทำให้แตรวงฝรั่งเริ่มเข้ามามีบทบาท โดยมีเรือรบจากปรัสเซีย (เยอรมนีในปัจจุบัน) ชื่อเรือรบ อะโคน่า (Acona) ได้นำแตรวงประจำเรือรบมาบรรเลงแห่เพื่ออัญเชิญพระราชสาสน์เข้าไปถวายแด่พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และมีการจัดการบรรเลงถวายเพื่อความบันเทิงหลายครั้ง จึงทำให้เป็นที่พอพระราชหฤทัยอย่างมาก (ณัฐศรีณย์ ทฤษฎีคุณ, 2561, น.60)

ในสมัยรัชกาลที่ 4 ได้มีการจัดตั้งกองทหารเกณฑ์หัดอย่างฝรั่ง ซึ่งผู้ที่เข้ารับการศึกษาจะเป็นผู้ชายที่มีเชื้อสายของประเทศเพื่อนบ้าน เนื่องจากต้องการฝึกฝนแบบชาวต่างชาติ ซึ่งมีการจัดตั้งแตรวง โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อใช้ในกิจกรรมของการทหาร โดยมีครูที่เข้ามาฝึกฝนให้ คือ ครูชาวอังกฤษ

2 คน ซึ่งเคยประจำอยู่ในกองทัพอังกฤษ ณ ประเทศอินเดีย โดยมีชื่อว่า ร้อยเอกอิมเปย์ (Impey) และร้อยเอกนีอกซ์ (Thomas Gknox) ซึ่งเขาทั้ง 2 คน เคยเป็นนักเป่าแตรประจำกองทัพมาก่อน จึงได้นำแตรเดี่ยวเข้ามาฝึกฝนให้กับทหารของไทย ดังนั้น การฝึกเดินแถว หรือการเคารพธงชาติของกองทหาร จะใช้สัญญาณแตรในการส่งสัญญาณแสดงความเคารพ รวมถึงการแสดงความเคารพต่อทหารผู้มียศใหญ่ ซึ่งเป็นรูปแบบของฝรั่ง ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ 5 จึงมีการริเริ่มจัดตั้งแถววงนำขบวนเสด็จขึ้น เนื่องจากว่า เริ่มมีชาวต่างชาติเข้ามาเจริญสัมพันธไมตรีมากขึ้น รวมถึงการติดต่อก้าขายกับต่างประเทศอยู่บ่อยครั้ง เมื่อมีเรือรบของทหารต่างชาติเข้าเทียบท่าเรือ จะมีการบรรเลงแตรวงของทหารเรือแต่ละประเทศอยู่ด้วย เมื่อทหารไทยได้เห็น จึงเริ่มมีแนวคิดในการจัดตั้งทหารแถววงนำขบวนเสด็จขึ้น จึงได้จัดตั้งกรมทหารวังหน้าขึ้น แต่ในช่วงเริ่มต้น คนไทยยังไม่มีบทเพลงบรรเลงประกอบพระเกียรติยศเป็นของตัวเอง ดังนั้น ครูฝรั่งที่เข้ามาสอน ซึ่งเป็นชาวอังกฤษ จึงได้ต่อเพลง ก๊อด เซฟ เดอะ ควีน (God save the Queen) ซึ่งเป็นเพลงสรรเสริญพระบารมีของอังกฤษ โดยได้ถูกนำมาใช้เป็นเสมือนกับเป็นบทเพลงสรรเสริญพระบารมีเพลงแรกของประเทศไทย ซึ่งต่อมา พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ได้มีพระราชดำริให้มีเพลงประจำพระเกียรติยศเป็นของไทยเอง จึงมีรับสั่งให้จัดหาเพลงเคารพหรือเพลงชาติขึ้นตั้งแต่นั้นมา และในปี พ.ศ. 2414 ได้มีพระราชประสงค์ให้จัดตั้งกองแตรวงขึ้น ในกองแตรวงทหารมหาดเล็กรักษา ณ บริเวณสวนกุหลาบ พระบรมมหาราชวัง (วงศ์วิศ นิลวิฑูวิทยา, 2558, น.11 อ้างถึงใน สมเกียรติ จุลโอภาส, 2551, น.20)

บทเพลงสรรเสริญพระบารมีได้รับการแก้ไขทำนองอยู่หลายครั้ง จนถึงช่วงยุคสมัยรัชกาลที่ 6 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงมีรับสั่งให้ใช้คำร้องเพลงสรรเสริญพระบารมีในการปรับปรุงครั้งสุดท้าย ซึ่งเป็นคำร้องที่เราร้องมาจนถึงปัจจุบัน สำหรับบทเพลงสรรเสริญพระบารมีนั้นไม่สามารถสรุปได้ว่าผู้ใดเป็นผู้ประพันธ์ไว้ แต่ทำนองเพลงในบางส่วนก็มีความคล้ายคลึงกับเพลง ก๊อด เซฟ เดอะ ควีน ซึ่งผู้ประพันธ์อาจจะมีความคุ้นเคยเป็นอย่างดี

ต่อมา ได้พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมหมื่นอดิศรอุดมเดชเป็นผู้บังคับการและก่อตั้งแถววงทหารหน้าขึ้นเป็นครั้งแรก ซึ่งต่อมาแถววงทหารนี้ได้เจริญรุ่งเรืองมาเป็นกองดุริยางค์ทหารบก โดยการจัดตั้งแถววงในประเทศไทยในช่วงแรก จะมีแค่แถววงของทหารเรือและทหารบก ส่วนที่เป็นประชาชนหรือหน่วยงานอื่น จะเป็นเพียงวงมโหรีหรือวงปี่พาทย์ โดยแถววงทหารเรือจะถนัดในการบรรเลงบทเพลงแบบฝรั่ง เนื่องมาจากครูฝึกแตรเป็นชาวต่างชาติ ส่วนทางด้านแถววงของทหารบกนั้น มีครูฝึกสอนเป็นคนไทยทำให้สามารถบรรเลงบทเพลงไทยได้ดี แต่อย่างไรก็ตาม ทั้ง 2 กองทัพก็มีหน้าที่บรรเลงบทเพลงต่าง ๆ ตามภาระหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายได้ดี ในยุคต่อมา แถววงทหารก็ได้เพิ่มขึ้นจนครบทุกเหล่าทัพ เพื่อปฏิบัติหน้าที่ และประกอบกิจกรรมทางการทหาร (วงศ์วิศ นิลวิฑูวิทยา, 2558, น.12 อ้างถึงใน สุกรี เจริญสุข, 2530, น.25-26)

นอกจากนี้ ยังมีบุคคลสำคัญอีกท่านหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาวงโยชวาทิตในประเทศไทย คือ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอเจ้าฟ้าบริพัตรสุขุมพันธุ์ กรมพระนครสวรรค์วรพินิจ ทรงเป็นพระราชโอรสลำดับที่ 33 ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวฯ และสมเด็จพระปิตุจฉาหม่อมเจ้าหญิงสุขุมมาลมารศรี

ทูลกระหม่อมบริพัตรครั้งยังทรงพระเยาว์ ได้ศึกษาวิชาการทหารในพระบรมมหาราชวัง ต่อมาได้เสด็จไปศึกษา ณ ทวีปยุโรป พระองค์เป็นผู้ที่รักและสนใจในการดนตรีเป็นอย่างมาก หลังจากทรงสำเร็จการศึกษาด้านการทหารจากประเทศอังกฤษและวิศวกรรมชั้นสูงจากประเทศเยอรมนีแล้ว จึงเสด็จกลับประเทศไทย ทรงเข้าดำรงตำแหน่งเสนาธิการทหารบกอยู่ประมาณ 9 เดือน พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้โปรดเกล้าฯ ให้ดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการทหารเรือ จากจุดนี้เองทูลกระหม่อมบริพัตรได้ทรงสร้างผลงานทางดนตรีขึ้นใน พ.ศ. 2448 ได้ทรงนิพนธ์เพลงซึ่งมีแนวบรรเลงแบบของไทยและแนวบรรเลงแบบสากลขึ้นนับเป็นเพลงไทยเพลงแรกที่มีการเรียบเรียงเสียงประสานตามแบบอย่างของดนตรีสากลบทเพลงที่สำคัญ ๆ ซึ่งทรงนิพนธ์ขึ้นได้แก่ วอลท์ซ เมฆลา วอลท์ซประชุมพล มณฑาทอง (เพลงในจังหวะ Polka ซึ่งเป็นจังหวะเด่นของพวกยุโรป) มาร์ช ดำรง ตลอดจน มาร์ชบริพัตร ซึ่งนับว่าเป็นเพลงมาร์ชที่มีความสง่างามและไพเราะมากเพลงหนึ่ง นอกจากนี้พระองค์ทรงนิพนธ์เพลงไทยเดิมขึ้น โดยเฉพาะให้กับวงดุริยางค์อาทิ เพลงโหมโรง มะลิเลื้อย เพลงแขกมอญบางขุนพรหม และเพลงแขกสาย เป็นต้น

การดนตรีเจริญรุ่งเรืองเป็นอย่างมาก ผู้ที่มีบทบาทต่อการพัฒนาวงดุริยางค์อีกท่านในสมัยนี้คือ “พระเจนดุริยางค์” ท่านเกิดเมื่อวันที่ 13 กรกฎาคม พ.ศ. 2426 นามเดิมของท่านคือ ปีเตอร์ ไฟท์ (Peter Feit) บิดาเป็นชาวเยอรมันชื่อ จาคอป ไฟท์ (Jacob Feit) มารดามีเชื้อสายมอญชื่อ นางทองอยู่ ภายหลังพระเจนดุริยางค์ได้เปลี่ยนชื่อเป็นไทยว่า “ปิติ” และได้รับพระราชทานนามสกุลว่า วาทยะกร พระเจนดุริยางค์เริ่มเรียนดนตรีตั้งแต่อายุ 10 ขวบ โดยมีบิดาคอยดูแลสั่งสอน เมื่อท่านจบการศึกษาจากอัสสัมชัญก็เข้ารับราชการในกรมรถไฟหลวง ในราว พ.ศ. 2460 วงดนตรีภายใต้การดูแลของพระเจนดุริยางค์นี้ได้บรรเลงเพลงชั้นสูงประเภทซิมโฟนี (Symphony) ตลอดจนแสดงมหาอุปรากร (Opera) ขึ้น จนนักวิจารณ์ชาวต่างประเทศในเวลานั้นยกย่องวงดนตรีของท่านว่าเป็นวงดนตรีที่ดีที่สุดในภูมิภาคตะวันออกไกล ใน พ.ศ. 2475 เกิดจากการเปลี่ยนแปลงการปกครองในเมืองไทยทำให้วงดนตรีนี้ได้ซบเซาลงอันเป็นที่น่าเสียดายเป็นอย่างยิ่ง

นอกจากนั้น พระเจนดุริยางค์ยังมีความสำคัญกับการพัฒนาวงโยชวาทิตด้วยเช่นกัน ซึ่งท่านได้จัดตั้งวงโยชวาทิตกองดุริยางค์ทหารอากาศ ในปี พ.ศ. 2483 พร้อมกับการจัดตั้งวงโยชวาทิตกรมตำรวจขึ้น ภายใต้ชื่อ วงดุริยางค์สากลกรมตำรวจ ในปี พ.ศ. 2493 และยังเป็นผู้วางรากฐานวงโยชวาทิตในระดับมัธยมศึกษา ในการจัดสรรเครื่องดนตรี และครูผู้ฝึกสอนให้กับ

โรงเรียนในสังกัดของรัฐ ในปี พ.ศ. 2500 พระเจนดุริยางค์มิได้เป็นเพียงครูผู้ฝึกสอนและควบคุมวงดนตรีเท่านั้น ท่านยังมีผลงานด้านการเรียบเรียงเสียงประสานสำหรับวงโยชวาทิตไว้หลายบทเพลงด้วยกัน ซึ่งเป็นที่ยอมรับในวงการครูวงโยชวาทิต ซึ่งผลงานที่มีความโดดเด่นในการเรียบเรียงเสียงประสานไว้ได้แก่

1. เพลงชาติไทย
2. เพลงสรรเสริญพระบารมี
3. เพลงมาร์ชราชวัลลภ
4. เพลงสายฝน
5. เพลงยามเย็น
6. เพลงทเวาพาคู่ฝัน
7. เพลงมาร์ชธงชัยเฉลิมพล
8. เพลงอาทิตย์อัสดง
9. เพลงแก้วตาขวัญใจ
10. เพลงชะตาชีวิต
11. เพลงมหาจุฬาลงกรณ์

พระเจนดุริยางค์ยังเป็นผู้ริเริ่มนำเพลงไทยเดิมมาเรียบเรียงเสียงประสานบรรเลงในวงโยชวาทิตเพื่อให้ทำนองเดิมคงอยู่ไว้ได้แก่

1. เพลงพม่าราชวาน
2. เพลงต้นบรเทศ
3. เพลงแขกเชิญเจ้า

วงโยชวาทิตได้มีพัฒนาการมาอย่างต่อเนื่องจากหลากหลายปัจจัยไม่ว่าจะเป็นด้านความก้าวหน้าของสังคม รวมทั้งครูและบุคคลสำคัญในแต่ละยุคสมัยที่มีส่วนในการพัฒนารูปแบบของวงโยชวาทิต ซึ่งได้รับความนิยมมาจนถึงปัจจุบัน ทั้งใช้บรรเลงในการทหารในโอกาสสำคัญ จนถึงงานสังสรรค์ และงานรื่นเริงต่าง ๆ เมื่อสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 ได้ทรงบัญญัติ คำว่า “ดุริยางค์” ขึ้น ดังนั้น วงดนตรีทั้งหลายจึงหันมาใช้คำว่า “ดุริยางค์” แทนคำว่าดนตรี อาทิวงจุฬาลงกรณ์ วงดุริยางค์สากล วงดุริยางค์ไทย เป็นต้น วงดุริยางค์ใช้ในความหมายของการนั่งบรรเลง สำหรับวงโยชวาทิตนั้น (Military Band) เป็นศัพท์บัญญัติที่ราชบัณฑิตยสถาน สร้างขึ้นในยุคหลัง หมายถึง “วงดนตรีที่บรรเลงโดยทหาร” ซึ่งมาจากคำว่า “โยธา” แปลว่า ทหาร รวมกับคำว่า “วาทิต” แปลว่า “ดนตรีหรือผู้บรรเลงดนตรี” นิยมใช้กับดนตรีที่ใช้ในการสวนสนามของกองดุริยางค์ทหารกองลูกเสือซึ่งความนิยมในการบรรเลงตรงนี้ได้แพร่ขยายสู่ชุมชน และแพร่เข้าสู่ระบบการศึกษา

วงโยชวาทิตจึงได้มีส่วนร่วมกับการศึกษาอย่างยาวนานจนถึงปัจจุบัน โดยได้รับภาระหน้าที่ในการบรรเลงในงานพิธีสำคัญต่าง ๆ หรือการเดินนำขบวนพาเหรด

วงโยชวาทิตได้เข้ามามีบทบาทในโรงเรียนมัธยมศึกษาเป็นเวลานาน ซึ่งมีส่วนในการพัฒนาศักยภาพในด้านต่าง ๆ ของเยาวชน รวมถึงความเสียสละและความสามัคคี ซึ่งวงโยชวาทิตในระดับมัธยมศึกษาจะมีอยู่เกือบทุกโรงเรียน เพื่อเป็นสิ่งสนับสนุนและการพัฒนาการเรียนรู้ของเยาวชนในช่วงแรก ผู้คนจะใช้คำว่าวงพาเหรด หรือวงดุริยางค์ ซึ่งใช้เรียกกันมาตั้งแต่สมัยก่อน

จุดเริ่มต้นที่จัดตั้งวงโยชวาทิตในระดับมัศึกษานั้นเริ่มมาจากวงดุริยางค์ลูกเสือ ซึ่งวงดุริยางค์ลูกเสือวงแรกของประเทศไทย คือ วงดุริยางค์ลูกเสือโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย โดยมีขึ้นหลังจากที่มีการจัดตั้งกองเสือป่าในสมัยรัชกาลที่ 6 ดังนั้น กองเสือป่าจึงเป็นหน่วยงานที่สำคัญในการสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาทางด้านดนตรีเสมอมา

ต่อมาในช่วงที่จอมพล ป. พิบูลสงคราม ได้เป็นนายกรัฐมนตรี คณะรัฐบาลได้จัดสรรงบประมาณให้กระทรวงศึกษาธิการในการจัดซื้อเครื่องดนตรีที่ใช้สำหรับเฉลิมฉลอง 25 พุทธศตวรรษ จึงได้มอบหมายให้อาจารย์พระเจนดุริยางค์ ซึ่งได้ประจำการอยู่ในแผนกดุริยางค์ ดำรงเป็นผู้จัดหาและจัดซื้อเครื่องดนตรี เพื่อมอบหมายให้กับโรงเรียนรัฐบาลที่กำหนดไว้ทั้งหมด

การประกวดวงดุริยางค์ลูกเสือเริ่มต้นเมื่อปี พ.ศ. 2501 และได้หยุดลงเมื่อปี พ.ศ. 2509 เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารกองลูกเสือ ต่อมาในช่วงปี พ.ศ. 2512 ได้เริ่มมีการกลับมาจัดการแข่งขันอีกครั้ง โดยได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานต่าง ๆ โรงเรียนต่าง ๆ ก็เริ่มให้ความสนใจกับกิจกรรมของวงดุริยางค์มากยิ่งขึ้น เช่นกัน ต่อมาได้มีตัวแทนวงดุริยางค์จากประเทศไทย เข้าร่วมการแข่งขันในระดับนานาชาติ ณ ประเทศเนเธอร์แลนด์ ได้แก่ วงดุริยางค์จากโรงเรียนวัดสุทธิวราราม ในปี พ.ศ. 2516 ก็คว้ารางวัลรองชนะเลิศภาคสนามกลับมาได้

ในช่วงปี พ.ศ. 2501 - พ.ศ. 2518 วงดุริยางค์ได้มีการเรื่อยมาจากจุดเริ่มต้นที่รัฐบาลได้จัดสรรเครื่องดนตรีให้กับโรงเรียนในภูมิภาคต่าง ๆ มีการสนับสนุนด้านวงดุริยางค์มากขึ้น และจากการประกวดวงดุริยางค์ลูกเสือ ส่งผลให้โรงเรียนต่าง ๆ ให้ความสำคัญ และสนใจในกิจกรรมวงดุริยางค์มากยิ่งขึ้น ดังนั้น จึงมีจำนวนมากขึ้นจากการสนับสนุนของผู้บริหารในโรงเรียน การพัฒนาเรื่อยมาทั้งงานรูปแบบการจัดวงดนตรี ลักษณะการบรรเลง และจำนวนเครื่องดนตรี จึงส่งผลให้วงดุริยางค์ลูกเสือเปลี่ยนมาเป็นรูปแบบของวงโยชวาทิตในที่สุด (วงศ์วิศ นิพิฐวิทยา, 2558, น.12 - 15)

โดยคำว่าวงโยชวาทิตเพิ่งมีการใช้เรียกกันอย่างกว้างขวางเมื่อปี พ.ศ. 2525 เนื่องจากการจัดการประกวดวงดุริยางค์ลูกเสือครั้งที่ 1 ขึ้น โดยความร่วมมือระหว่างกรมพลศึกษากับธนาคารทหารไทย ณ สนามสุภชลาศัย แต่ในปีต่อมาได้มีการเปลี่ยนชื่อการประกวดเป็นวงโยชวาทิต จากคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านดนตรี ซึ่งใช้ศัพท์ดนตรีประเภทนี้อย่างผิด ๆ

มานานจนเคยชิน เช่น แตรวงหรือวงดุริยางค์ ซึ่งถ้าศึกษาค้นองค์ประกอบเครื่องดนตรี จะพบว่า แตรวงนั้น ประกอบด้วยเครื่องดนตรี 2 ตระกูลเท่านั้น ได้แก่ เครื่องลมทองเหลืองและเครื่องประกอบจังหวะ ส่วนวงดุริยางค์นั้นมีเครื่องดนตรีครบทั้ง 4 ตระกูล ได้แก่ เครื่องลมทองเหลือง เครื่องลมไม้ เครื่องสาย และเครื่องประกอบจังหวะ ดังนั้น จากประวัติความเป็นมาของแตรวงจึงเป็นเครื่องยืนยันได้ว่า “วงโยชวาทิต” เป็นศัพท์เฉพาะของวงที่มีองค์ประกอบเครื่องดนตรี 3 ตระกูล ได้แก่ เครื่องลมทองเหลือง เครื่องลมไม้ และเครื่องประกอบจังหวะ คำว่าวงโยชวาทิตจึงเป็นที่นิยมและแพร่หลายออกไปจนใช้เรียกขานกันในเวลาต่อมา วงโยชวาทิตในระดับมัธยมศึกษาจึงมีอยู่เกือบทุกโรงเรียน (สธน โรจนตระกูล, 2559, น.98)

วงโยชวาทิต หรือเรียกกันว่า วงดนตรีเครื่องลม ในประเทศไทยได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน จนสามารถบรรเลงในงานต่าง ๆ นอกจากการบรรเลงในกองทัพ โดยสามารถแบ่งได้เป็น 2 รูปแบบ คือ รูปแบบการนั่งบรรเลง และรูปแบบการเดิน ดังนี้

รูปแบบการนั่งบรรเลง

หมายถึง การนำวงโยชวาทิตมานั่งบรรเลงเป็นลักษณะของคอนเสิร์ต โดยนำบทเพลงที่เรียบเรียงเสียงประสานสำหรับโยชวาทิตมาบรรเลงลักษณะคล้ายวงออร์เคสตรา (Orchestra) หรืออาจนำเอาบทเพลงบรรเลงของวงออร์เคสตรามาเรียบเรียงเสียงประสานใหม่ เพื่อให้เหมาะสมกับวงโยชวาทิต จึงทำให้มีอีกชื่อเรียกว่าวงซิมโฟนิค (Symphonic Band)

โดยรูปแบบของการนั่งบรรเลง ได้เริ่มถือกำเนิดมาตั้งแต่ยุคมืด (Dark Ages) หรือยุคกลาง (Middle Ages) ช่วงประมาณปี ค.ศ. 450 – 1400 หรืออีกชื่อหนึ่งคือ ยุคโรมันเนส (Romanesque Period) เพื่อบรรเลงในศาสนาเพื่อความบันเทิงในงานรื่นรมย์ต่าง ๆ โดยบรรเลงในที่ร่มหรือห้องจัดเลี้ยง ซึ่งเป็นการบรรเลงบทเพลงประเภทแชมเบอร์มิวสิก (Chamber Music) หรือจะเรียกดนตรีประเภทนี้ว่า เป็นดนตรีของนักดนตรี หรือ ดนตรีในหมู่เพื่อนฝูง โดยเป็นดนตรีประเภทที่มีผู้บรรเลงจำนวนน้อย ตั้งแต่ 2 - 3 คน หรือ อย่างมาก 5 – 9 คน บรรเลงโดยเครื่องดนตรีที่เหมาะสมสำหรับการแสดงภายในห้องโถงหรือสถานที่ที่ผู้ฟังได้เพียงจำนวนน้อย ในสมัยแรก ๆ วงดนตรีประเภทนี้ เหมาะสำหรับการบรรเลงในบ้าน ศาสน์ของขุนนาง หรือห้องขนาดเล็ก ในบทเพลงประเภทเดินรำ เช่น วอลซ์ (Waltz) หรือ โพลคา (Polka) ต่อมาได้มีการบรรเลงในห้องโถงที่มีขนาดใหญ่ขึ้น และในที่สุดก็ต้องบรรเลงในคอนเสิร์ตฮอลล์ (Concert Hall) หรือคีตสถาน

ปัจจุบันบทเพลงที่เป็นรูปแบบการนั่งบรรเลง มิได้บรรเลงเฉพาะบทเพลงเดินรำหรือเพื่อความบันเทิงในงานรื่นเริงต่าง ๆ แต่ได้รับการพัฒนาตั้งแต่ยุคกลาง ยุคเรเนสซองค์ ยุคบาโรก ยุคคลาสสิก ยุคโรแมนติก ยุคศตวรรษที่ 20 จนถึงปัจจุบัน ซึ่งทำให้บทเพลงมีการพัฒนาการใช้

เทคนิคการประพันธ์ขั้นสูง ประเภทเครื่องดนตรี และจำนวนผู้บรรเลงที่มากขึ้น อีกทั้งต้องใช้ทักษะ และเทคนิคส่วนตัวของผู้บรรเลงที่สูงขึ้น

วงดนตรีเครื่องลมในรูปแบบการนั่งบรรเลง จะไม่มีท่วงท่าการถือเครื่องดนตรีที่เป็น ขั้นตอน แต่จะยึดถือความสบาย ความผ่อนคลายของสรีระร่างกายเป็นหลัก ซึ่งมีความแตกต่างกับวง ดนตรีรูปแบบการเดิน โดยรูปแบบการนั่งสามารถปรับเปลี่ยนตำแหน่งการนั่งของกลุ่มเครื่องดนตรี ได้ตามความเหมาะสม เช่น จัดกลุ่มการนั่งตามกลุ่มเสียง จัดกลุ่มการนั่งตามแนวทำนองเพลง หรือ จัดกลุ่มการนั่งตามเสียงสะท้อนในสถานที่นั้น ๆ (สุขนิยรัฐ สะสมสิน, 2560, น.79 - 81)

ภาพที่ 2 ตัวอย่างวงนั่งบรรเลง (Concert Band หรือ Symphonic Band)
(วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา, 2561, ออนไลน์)

รูปแบบการเดิน

เริ่มถือกำเนิดในยุคบาโรก ประมาณปี ค.ศ. 1600 – 1750 โดยผู้ปกครองแคว้นแซกโซนี มีวง ดนตรีเครื่องลมทหาร ทรัมเป็ต (Trumpet) หรือบูเกิล (Bugle) เพื่อบรรเลงให้สัญญาณในการเดินแถว และบรรเลงเพื่อสร้างขวัญกำลังใจให้กับผู้คนและทหารในการตั้งค่ายทั้งเพื่อการล่าสัตว์หรือการออกรบ จนกระทั่งยุคศตวรรษที่ 17 การบรรเลงดนตรีวงทรัมเป็ตส่วนใหญ่จะบรรเลงเมื่อมีราชวงศ์ บุคคล สำคัญ ทำการสวนสนามและทำการตรวจแถว โดยไม่มีการเขียนโน้ตเพลง แต่จะใช้การถ่ายทอดจาก ผู้เล่นสู่ผู้เล่นซึ่งเป็นการท่องจำ โดยวงดนตรีเครื่องลม จะประกอบด้วย ทรัมเป็ต (Trumpet) หรือบูเกิล (Bugle) และกลองเค็ทเทิล (Kettle Drum หรือ Timpani) ได้ถูกจำแนกแบ่งเป็นระดับชั้นที่แตกต่างกัน ออกไปตามหน้าที่และวัตถุประสงค์ มีวงดนตรีทหารม้า (วงดนตรีที่บรรเลงบนหลังม้าเพื่อแสดงการ สดุดีและให้สัญญาณต่าง ๆ) วงดนตรีสำหรับการเดินสวนสนามของทหาร วงดนตรีของประชาชน วงดนตรีประจำราชสำนัก โดยในปัจจุบันวงดนตรีทหารม้าได้กลายเป็นกองกำลังทหารม้า

ปัจจุบันบทเพลงของวงที่เป็นรูปแบบการเดินบรรเลง มิได้บรรเลงเฉพาะบทเพลงสำหรับการเดินสวนสนามหรือต้อนรับราชวงศ์และบุคคลสำคัญเท่านั้น ได้มีการพัฒนาไปสู่การเดินรูปขบวนที่ซับซ้อนขึ้น ผู้ประพันธ์ได้พัฒนาการประพันธ์โดยการนำเทคนิคขั้นสูงของแต่ละเครื่องดนตรีมาสู่บทเพลง มีการเพิ่มประเภทเครื่องดนตรี เพิ่มจำนวนผู้บรรเลงที่มากขึ้น มีการใช้ทักษะและเทคนิคส่วนตัวของผู้บรรเลงที่สูงขึ้น

รูปแบบของการเดินในปัจจุบันสามารถแยกออกเป็น 2 รูปแบบย่อย ได้แก่ วงเดินแถว (Marching Band) และวงแปรขบวน (Display & Show Band)

1. วงเดินแถว (Marching Band) เป็นวงโยชวาทิตที่มีลักษณะการเดินบรรเลงเป็นแถวตอนลึก อาจบรรเลงเฉพาะวงหรือนำหน้าขบวนต่าง ๆ ที่ต้องการรูปแบบที่เป็นระเบียบ เข้มแข็ง เร้าใจ เป็นวงโยชวาทิตที่เน้นเรื่องของระเบียบวินัย ระเบียบแถว การเดินหน้า ถอยหลัง การเลี้ยว การหยุดขบวน เป็นต้น รวมไปถึงการแต่งกายของนักดนตรีด้วย สามารถปรับเปลี่ยนตำแหน่งแถวของกลุ่มเครื่องดนตรีได้ตามความเหมาะสม เช่น จัดกลุ่มแถวตามกลุ่มเสียง จัดกลุ่มแถวตามเสียงสะท้อนที่ได้ยินในสถานที่นั้น ๆ เช่น วงที่มีขนาดใหญ่แถวตอนลึก ทำให้มีความห่างระหว่างกลุ่มเครื่องกระทบกับกลุ่มเครื่องดนตรีเสียงต่ำ ซึ่งอาจทำให้การเดินทางของเสียงเกิดความล่าช้า จึงจัดให้กลุ่มเครื่องกระทบมาอยู่แถวกลางเพื่อให้การเดินทางของเสียงไปถึงเครื่องดนตรีที่อยู่แถวหน้าและหลังกัน (สุชนิษฐ์ สะสมสิน, 2560, น.81 - 84)

ภาพที่ 3 ตัวอย่างวงมาร์ชชิงแบนด์ (Marching Band)

(วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา, 2560, ออนไลน์)

2. วงแปรชบวน (Display & Show Band) หมายถึง หมายถึง การนำวงโยชวาทิตมาบรรเลงประกอบการแปรแถว โดยผู้บรรเลงต้องเดินแปรรูปชบวนเป็นรูปต่างๆ เช่น รูปสี่เหลี่ยม รูปวงกลม รูปสามเหลี่ยม เป็นต้น ซึ่งเพลงที่ใช้บรรเลงต้องเหมาะสมกับรูปแบบที่แปรชบวนด้วย วงแบบนี้อาจมีชื่อเรียกอีกอย่างว่า โชว์แบนด์ (Show Band)

การแปรรูปชบวนนั้น มีต้นกำเนิดมาจากสหรัฐอเมริกา ในปี ค.ศ. 1907 มีรูปแบบการแสดงเกิดขึ้นเป็นครั้งแรกในสนามฟุตบอล เป็นรูปแบบ “Block P” ที่สร้างขึ้นโดย Paul Spotts Emrick ผู้อำนวยการวงโยชวาทิตนักเรียน “Purdue All American Marching Band Spotts” ได้เห็นฝูงนกบินบนท้องฟ้าเป็นรูป “V” เขาจึงเห็นว่าวงดนตรีของเขาก็สามารถทำได้เช่นกัน จึงเกิดการแสดงขึ้นเป็นครั้งแรกโดยวงโยชวาทิตของเขาในช่วงพักครึ่งการแข่งขันฟุตบอล ของมหาวิทยาลัย Illinois Marching Illini ในปี ค.ศ. 1907 นอกจากนั้นยังมีพัฒนาการใหม่ ๆ ปรากฏขึ้นในช่วงเวลาเดียวกัน ที่เป็นการแสดงในสนามและการเดินชบวนพาเหรด ซึ่งอยู่ในรูปแบบของเพลงปลุกใจ เพลงมาร์ชประจำโรงเรียน เป็นต้น

ปี ค.ศ. 1970 สหรัฐอเมริกามีสมาชิกรวมกันก่อตั้ง Drum Corps International (หมุกกลองนานาชาติ) ซึ่งมีวง Marching Band จำนวนไม่น้อยที่ปรับเปลี่ยนรูปแบบการแสดงเป็น Modern Drum and Bugle Corps หรือที่เรียกกันในปัจจุบันว่า Corps – Style Band ก็คือมีการเดินแปรรูปชบวนที่ซับซ้อนขึ้น มีการนำอุปกรณ์ เช่น ธง (Flag) ปืนยาว (Rifle) ดาบ (Sabre) มาใช้ประกอบการแสดงด้วย

ส่วนในประเทศไทยมีการพัฒนาการแปรชบวนมาจากสหรัฐอเมริกาเช่นกัน จากลายภาพง่าย ๆ พัฒนามาเป็นลายภาพที่ยากยิ่งขึ้น มีการเปลี่ยนแปลงที่พัฒนาควบคู่ไปกับการใช้กลุ่มกลองและ กลุ่มแตร สมัยใหม่ เพื่อรองรับการใช้เคลื่อนที่ในการแปรชบวน โดยกลุ่มเครื่องแตรบางชนิดได้แก่ ทูบา ยูโฟเนียม เฟรนช์ฮอร์น เป็นต้น ได้มีการสร้างขึ้นมาใหม่ โดยถูกออกแบบมาเป็นพิเศษที่เหมาะสมสำหรับการใช้งานในขณะที่เดินแถวโดยเฉพาะ ลำโพงพุ่งไปข้างหน้าเพื่อให้เสียงตรงไปถึงผู้ชมตลอดเวลา เรียกว่า เครื่องมาร์ชซึ่ง

นอกจากนี้ยังมีองค์ประกอบอื่น ๆ ที่พบเห็น ได้แก่ ฉากด้านหลัง ชุดแต่งกายตามวัตถุประสงค์ของการแสดง และเครื่องดนตรีขบสนาม (Pit) ได้แก่ ไซโลโฟน มาริมบา ไวบราโฟน ระฆังราว ทิมปานี ฉาบ กลองชุด และอื่น ๆ หรือเครื่องดีหรือเครื่องเคาะที่เพิ่มสีสันแก่วง รวมถึงเครื่องลมไม้ และเครื่องดนตรีไฟฟ้าด้วย (สธน โรจนตระกูล, 2559, น.90 - 105)

ภาพที่ 4 ตัวอย่างวงแปรชบวน (Display)

(วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา, 2562, ออนไลน์)

ปัจจุบัน วงโยชวาทิตในประเทศไทยได้รับการยอมรับอย่างแพร่หลายตามสถานศึกษาทุกประเภท และได้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยส่วนใหญ่วงโยชวาทิตจะมีบทบาทในการบรรเลงเพื่อการนำขบวนพาเหรดต่าง ๆ งานพิธีสำคัญ รวมทั้งการแสดงแบบคอนเสิร์ตภายในอาคาร (Indoor) เพื่อความบันเทิงและเพื่อการประกวดแข่งขัน

การฝึกซ้อมการเดินแถวแปรชบวนหรือการแสดง ถือเป็นการพัฒนาและการศึกษาร่วมกันของทั้งผู้ฝึกสอนและนักเรียนดนตรี ซึ่งสามารถที่จะเป็นพื้นฐานในการค้นหาความรู้ในระดับที่สูงขึ้นต่อไป และการแข่งขันในรายการต่าง ๆ ตั้งแต่ระดับท้องถิ่นจนถึงระดับชาติ และนานาชาติ หรือระดับโลก ก็จะเป็นประสบการณ์ในเชิงบวก ก็จะสามารถกระตุ้นให้นักดนตรีมีความพยายามมากขึ้น

กิจกรรมการประกวดแข่งขันจึงถือเป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการศึกษาทางด้านดนตรี ซึ่งถือเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนามาตรฐานการบรรเลงของวงโยชวาทิตให้มีขีดความสามารถสูงขึ้น อีกทั้งยังเป็นกิจกรรมที่มีประโยชน์ต่อเยาวชนในด้านต่าง ๆ เช่น เสริมสร้างนิสัยความมีระเบียบวินัย ความสามัคคี ความรับผิดชอบ การทำงานร่วมกันและพัฒนาบุคลิกภาพทางอารมณ์ที่ดี นอกจากนี้ กิจกรรมวงโยชวาทิตยังมีส่วนที่ทำให้สถานศึกษามีส่วนร่วมกับชุมชน ซึ่งสามารถสร้างมาตรฐานที่ดีในการสนับสนุนกิจกรรมวงโยชวาทิตแก่เยาวชน โดยผู้ฝึกสอนควรพิจารณาถึงจุดมุ่งหมาย ความเป็นประโยชน์และโอกาสสำหรับการเรียนรู้

ดังนั้น บุคลากรผู้ถ่ายทอดความรู้ด้านวงโยชวาทิต ซึ่งก็คือ ครูผู้สอน เป็นรากฐานความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาและสร้างมาตรฐานความสามารถด้านวงโยชวาทิต ซึ่งผู้ควบคุมวงโยชวาทิต ไม่เพียงมีบทบาทในฐานะครูผู้สอนเท่านั้น แต่ยังคงต้องเป็นผู้พิจารณาและควบคุมกฎเกณฑ์สำคัญ ๆ ทั้งด้านหลักสูตรดนตรี การตัดสินใจในการฝึกซ้อม มีความรับผิดชอบ มีความน่าเชื่อถือ สามารถให้ข้อมูลกับสถานศึกษาและสร้างความร่วมมือระหว่างผู้ปกครองได้

สธน โจรจนตระกุล (2554, น.5) ได้เสนอลักษณะพิเศษของผู้ฝึกสอนคนตรีไว้ ดังนี้

1. เป็นผู้เรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ อยู่เสมอ
2. มีการวางแผนในการสอนคนตรีได้
3. มีประสบการณ์ที่ดี
4. มีความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี
5. พัฒนาหลักสูตรให้ดีขึ้นเรื่อย ๆ

ซึ่งการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษามีบทบาทที่สำคัญอย่างยิ่งในการผลิตบุคลากรด้านคนตรีที่มีคุณภาพสู่สังคม ดังนั้น ในระดับอุดมศึกษาการจึงควรให้ความสำคัญต่อการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนการสอนให้สามารถผลิตบัณฑิตที่ตอบสนองความต้องการของสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บริบทด้านการจัดการเรียนการสอนของสาขาวิชาดนตรีตะวันตก วิทยาลัยการดนตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ประวัติความเป็นมา

การจัดการเรียนการสอนคนตรีในหลักสูตรการศึกษาที่บ้านสมเด็จเจ้าพระยา เริ่มต้นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2513 เมื่อครั้งมีสถานะเป็นวิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา โดยหม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ปลัดกระทรวงศึกษาธิการในสมัยนั้น เล็งเห็นว่า ในหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาพุทธศักราช 2513 ระบุไว้ว่า ให้มีการจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรีในหลักสูตรประถมศึกษาด้วย จึงจำเป็นต้องผลิตครูผู้สอนคนตรีไปปฏิบัติหน้าที่ตามโรงเรียนต่าง ๆ ประกอบกับท่านต้องการให้มีการศึกษาค้นคว้าทางดนตรีในระดับอุดมศึกษาอย่างจริงจัง ท่านจึงมอบหมายให้อาจารย์อวบ เหมะรัชตะ ผู้เชี่ยวชาญด้านดนตรี ของกรมการฝึกหัดครู เดินทางไปศึกษาดูงานการผลิตครูคนตรี ณ ประเทศออสเตรเลียและประเทศญี่ปุ่น โดยมีอาจารย์वासิสฐ์ จรรย์ยานนท์ เป็นผู้ร่วมพิจารณาหลักสูตรวิชาคนตรีในกรมการฝึกหัดครู เมื่อกรมการฝึกหัดครูอนุมัติหลักสูตรประกาศนียบัตรการศึกษาชั้นสูง (ป.กศ.ชั้นสูง) วิชาเอกคนตรี จึงได้ดำเนินการการสอนที่วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา และนับเป็นหลักสูตรคนตรีในระดับอุดมศึกษาหลักสูตรแรกของประเทศไทย ถือเป็นก้าวแรกของการผลิตครูคนตรีในประเทศไทย

เมื่อกระทรวงศึกษาธิการได้มีการปรับปรุงหลักสูตรมัธยมศึกษา ในปีพ.ศ. 2520 การผลิตครูคนตรีจึงเริ่มขยายตัวมากขึ้น จากการผลิตครูคนตรีในระดับประกาศนียบัตรการศึกษาชั้นสูง ได้ขยายให้มีการเปิดสอนจนถึงระดับปริญญาตรี ตามพระราชบัญญัติการฝึกหัดครู ซึ่งวิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยาได้พัฒนาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ. 2 ปี หลังอนุปริญญา) วิชาเอกคนตรี เมื่อปี พ.ศ. 2522 โดยหลักสูตรดังกล่าวใช้เวลาศึกษา 2 ปีการศึกษา และได้พัฒนาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต

(ค.บ. 4 ปี) วิชาเอกดนตรีขึ้นในปีพ.ศ. 2524 จึงทำให้การเปิดหลักสูตรประกาศนียบัตรการศึกษาชั้นสูง ลึกลงตั้งแต่นั้น เป็นต้นมา และในขณะเดียวกันวิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ได้จัดทำหลักสูตร อนุปริญญาศิลปศาสตร์ สาขาเทคนิคการอาชีพดนตรีสากลขึ้น ในปี พ.ศ. 2527 เพื่อผลิตนักดนตรีอาชีพ รองรับความต้องการของสังคมที่เพิ่มมากขึ้น แต่ได้เปิดรับนักศึกษาเพียงรุ่นเดียวเนื่องจากความไม่พร้อมในปัจจัยด้านต่าง ๆ นอกจากการรับนักศึกษาภาคปกติแล้ว ในสถาบันแห่งนี้ยังมีการเปิดสอน ภาคนอกเวลา โดยจัดการเรียนการสอนดนตรีให้กับบุคลากรประจำการที่ทำงานประจำอยู่แล้ว และต้องการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น การศึกษาภาคพิเศษภาคนอกเวลานี้เรียกว่า โครงการอบรมครู ประจำการ ซึ่งเปิดสอนวิชาเอกดนตรี ในปี พ.ศ. 2523 และปี พ.ศ. 2524

ในปี พ.ศ. 2535 เมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณา โปรดเกล้า ฯ พระราชทานนาม “สถาบันราชภัฏ” ให้เป็นชื่อสถาบันการศึกษาในสังกัดกรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ ดังนั้นวิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา จึงได้เปลี่ยนชื่อเป็นสถาบันราชภัฏ บ้านสมเด็จเจ้าพระยา การบริหารงานภายในจึงมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้น หน่วยงานเดิมที่เป็น ภาควิชาถูกปรับเปลี่ยนให้เป็น โพรแกรมวิชา ซึ่งภาควิชาดนตรีก็ได้เกิดการปรับเปลี่ยนขึ้นเช่นกัน โดยมีการแบ่งแยกการบริหารงานออกเป็น 2 โพรแกรมวิชา คือ โพรแกรมวิชาดนตรีสากลและ โพรแกรมวิชาดนตรีไทย ดังนั้นตั้งแต่ในปี พ.ศ. 2542 การจัดการเรียนการสอนดนตรีจึงถูกแบ่งไปตามลักษณะของวิชาเอก รวมทั้งการบริหารงานก็ได้แบ่งแยกออกอย่างเด็ดขาด

ในปี พ.ศ. 2547 เมื่อได้มีการตราพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ จึงได้มีการยกฐานะขึ้น เป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ตลอดระยะเวลาที่จัดการเรียนการสอนดนตรี ตั้งแต่ครั้ง เป็นวิทยาลัยครูจนมาเป็นสถาบันราชภัฏและยกฐานะเป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏ ได้มีการดำเนินงาน การผลิตครูดนตรีและบุคลากรทางดนตรีอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอด โดยอยู่ภายใต้การดูแลของภาควิชา ดนตรี (ซึ่งภายหลังได้เปลี่ยนเป็น โพรแกรมวิชาดนตรี และสาขาวิชาดนตรี ตามลำดับ) สังกัดคณะ มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ผู้ที่สำเร็จการศึกษาได้เป็นทรัพยากรในการผลิตนักเรียนดนตรีป้อนกลับ สู่สถาบันแห่งนี้อย่างต่อเนื่อง ทำให้สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาได้รับความนิยมนจากผู้สนใจ เข้าศึกษาต่อเป็นจำนวนมาก แต่เนื่องจากสถานที่และอุปกรณ์มีจำกัดจึงไม่สามารถรองรับได้ทั้งหมด การคัดเลือกนักศึกษาเข้าเรียน จึงต้องใช้ระบบการทดสอบเข้าศึกษาตามระเบียบของ กระทรวงศึกษาธิการ และเมื่อได้ยกฐานะเป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏ นโยบายการจัดการศึกษาของ มหาวิทยาลัยได้เปลี่ยนไป ประกอบกับนโยบายการผลิตครูของกระทรวงศึกษาธิการมีการปรับเปลี่ยน ส่งผลให้การผลิตครูต้องไปอยู่ในความดูแลของคณะครุศาสตร์ การศึกษาดนตรีภายใต้การดูแลของคณะ มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์จึงต้องปรับเปลี่ยนเป็นการผลิตศิลปินทางดนตรีแทน โดยได้พัฒนา หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาดนตรี ขึ้น และเปิดรับนักศึกษาในปีพ.ศ. 2547 การรับนักศึกษาจาก

เดิมที่ใช้ระบบสอบคัดเลือก ถูกปรับเปลี่ยนให้เป็นการรับนักศึกษาแบบไม่จำกัดจำนวน ตามนโยบายของผู้บริหารมหาวิทยาลัยในการให้โอกาสทางการศึกษา ทำให้เป็นที่นิยมของนักศึกษามหาวิทยาลัยเป็นจำนวนมากและมีเพิ่มมากขึ้นในปีต่อมา

เมื่อนักศึกษาให้ความสนใจเข้าศึกษามีจำนวนเพิ่มขึ้น การจัดการเรียนการสอนจึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนกระบวนการ บริหารจัดการตามจำนวนผู้เรียน และเมื่อมีการปรับปรุงโครงสร้างหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิตในปี พ.ศ. 2549 ซึ่งเปิดใช้ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2550 โดยสังกัดคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

จากการดำเนินงานที่ผ่านมาจึงเห็นได้ว่า สถาบันแห่งนี้ นับเป็นสถาบันแห่งแรกที่เปิดสอนวิชาดนตรีในระดับอุดมศึกษา มีการดำเนินงานผลิตบัณฑิตดนตรีที่มีคุณภาพจนเป็นที่ยอมรับออกสู่สังคมมาโดยตลอด จากความโดดเด่นในวิชาการด้านดนตรี จึงทำให้สภามหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยามิมีมติให้จัดตั้งวิทยาลัยการดนตรีขึ้น เป็นส่วนงานภายในที่มีฐานะเทียบเท่าคณะ โดยให้โอนสาขาวิชาดนตรีไทยเพื่อการอาชีพและสาขาวิชาดนตรีตะวันตก คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เข้ามาอยู่ในวิทยาลัยการดนตรี ซึ่งมีประกาศจัดตั้งเมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม พ.ศ. 2557 และมีการดำเนินงานตั้งแต่ปีการศึกษา 2558 เป็นต้นมา

และในปีการศึกษา 2560 ได้มีการพัฒนาหลักสูตรจากศิลปศาสตรบัณฑิต เป็นหลักสูตรดุริยางคศาสตรบัณฑิต (สาขาวิชาดนตรีตะวันตก) ซึ่งแบ่งเป็น 7 กลุ่มวิชาด้วยกัน ได้แก่ 1) การประพันธ์เพลง 2) การแสดงดนตรีคลาสสิก 3) โยชวาทิตศึกษา 4) ดนตรีแจ๊ส 5) ดนตรีสมัยนิยม 6) เทคโนโลยีดนตรี และ 7) การสอนดนตรี

ด้านหลักสูตร

หลักสูตรดุริยางคศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีตะวันตก หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2560 ปรับปรุงจากหลักสูตร ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีตะวันตก พ.ศ. 2554 โดยมีจุดมุ่งหมายในการพัฒนาหลักสูตรในเชิงรุกที่มีศักยภาพ โดยการผลิตบุคลากรทางด้านดนตรี ที่มีความพร้อมที่จะปฏิบัติงาน โดยการจัดหมวดหมู่องค์ความรู้ของวิชาชีพดนตรีให้เป็นระบบ เอื้อต่อการศึกษาและนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างแท้จริง และเหมาะสมกับความต้องการในฐานของผู้ประกอบวิชาชีพดนตรีในลักษณะต่าง ๆ ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคมปัจจุบัน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม ความก้าวหน้าทางวัฒนธรรม ค่านิยม และเทคโนโลยีต่าง ๆ ส่งผลให้ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา อุตสาหกรรมดนตรีของประเทศไทยได้มีการเจริญเติบโตขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทำให้ความต้องการบุคลากรทางด้านดนตรีเพิ่มสูงขึ้นตามไปด้วยหลากหลายรูปแบบ ดังนั้น หลักสูตรจึงมีความจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนอย่างเต็มความสามารถ เพื่อให้เป็นบัณฑิตซึ่งพร้อมด้วยความรู้ ทักษะการปฏิบัติ และคุณธรรม

ดังนั้น ในการปรับปรุงหลักสูตรดุริยางคศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีตะวันตก จึงมุ่งเน้นผลิตบัณฑิตให้มีความรอบรู้ในศาสตร์ทางดนตรีตะวันตก ได้แก่ การประพันธ์เพลง การแสดงดนตรีคลาสสิก ดนตรีโยชวาทิต ดนตรีแจ๊ส ดนตรีสมัยนิยม เทคโนโลยี และการสอนดนตรี ตลอดจนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ให้เกิดประโยชน์แก่องค์กร ชุมชน สถาบันและประเทศชาติ สามารถพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ๆ และถ่ายทอดความรู้ให้กับสังคม ให้ทันและสอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน รวมถึง บริบททางสังคมและวัฒนธรรม

แนวทางการพัฒนาหลักสูตรดังกล่าวนี้มีความสอดคล้องกับกรอบการปรับปรุงหลักสูตร โดยครั้งนี้ได้ปรับปรุงรายวิชา เนื้อหาในรายวิชาให้มีความทันสมัย และสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ.2558 กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2552 และ เกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิสถาวิชาศิลปกรรมศาสตร์ ที่ได้กำหนดขึ้นอันเป็นกลไกในการนำแนวนโยบายในการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม โดยมุ่งเน้นในเรื่องของผลผลิตและผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้สำเร็จการศึกษาในหลักสูตร มีการจัดกลุ่มผลการเรียนรู้ที่คาดหวังที่จะให้บัณฑิตได้เรียนรู้ และสามารถทำได้หลังจากสำเร็จการศึกษา โดยครอบคลุมมาตรฐานผลการเรียนรู้ ประกอบด้วย 1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม 2) ด้านทักษะความรู้ 3) ด้านทักษะทางปัญญา 4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ 5) ด้านทักษะการวิเคราะห์สื่อสารและการใช้เทคโนโลยี และ 6) ด้านทักษะทางดนตรี

วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

1. เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีคุณธรรม จริยธรรม มีจิตสำนึกสาธารณะในสาขาวิชาชีพดนตรี มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม
2. เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ความสามารถทางดนตรีตะวันตก ตามมาตรฐานสากล สามารถสร้างสรรค์ผลงานทางดนตรี
3. เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินคุณค่าทางสุนทรีย์ได้อย่างมีวิจารณญาณ
4. เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น และมีทักษะในการจัดการทางดนตรี
5. เพื่อผลิตบัณฑิตที่สามารถใช้ภาษาไทยและภาษาต่างประเทศในการสื่อสารและใช้เทคโนโลยีสารสนเทศได้อย่างเหมาะสม
6. เพื่อผลิตบัณฑิตที่สามารถแสดงออกและพัฒนาทักษะทางดนตรีได้ตามความถนัดและความสามารถเฉพาะตน

ชื่อหลักสูตรภาษาไทย : หลักสูตรดุริยางคศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีตะวันตก

ชื่อหลักสูตรภาษาอังกฤษ : Bachelor of Music Program in Western Music

ชื่อเต็มภาษาไทย : ดุริยางคศาสตรบัณฑิต (ดนตรีตะวันตก)

ชื่อย่อภาษาไทย : คศ.บ. (ดนตรีตะวันตก)

ชื่อเต็มภาษาอังกฤษ : Bachelor of Music (Western Music)

ชื่อย่อภาษาอังกฤษ : B.M. (Western Music)

ระบบการจัดการศึกษา

การศึกษา ใช้ระบบทวิภาค โดย 1 ปีการศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ภาคการศึกษาปกติ 1 ภาคการศึกษาปกติ มีระยะเวลาไม่น้อยกว่า 15 สัปดาห์

มีการจัดการเรียนการสอนภาคฤดูร้อน โดยขึ้นอยู่กับพิจารณาของคณะกรรมการประจำหลักสูตร ทั้งนี้กำหนดระยะเวลาและจำนวนหน่วยกิต ต้องมีสัดส่วนเทียบเคียงกัน ได้กับการศึกษาภาคปกติ

การเทียบเคียงหน่วยกิตในระบบทวิภาคให้เป็นไปตามระเบียบมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ว่าด้วย การ โอนหรือเทียบโอนผลการเรียน และการยกเว้นการเรียนรายวิชา พ.ศ.2549 และประกาศมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา เรื่อง หลักเกณฑ์การเทียบโอนความรู้และประสบการณ์เข้าสู่ระบบ พ.ศ. 2554

การดำเนินการหลักสูตร

วัน-เวลาในการดำเนินการเรียนการสอนให้เป็นไปตามประกาศของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา

1) คุณสมบัติทั่วไป

- 1.1) เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า
- 1.2) มีคุณสมบัติอื่นครบถ้วนตามระเบียบ / ข้อบังคับ / ประกาศ การรับนิสิต นักศึกษา หลักสูตรระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

2) คุณสมบัติเฉพาะ

- 2.1) มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติเครื่องดนตรีตะวันตก หรือขับร้อง การอ่านโน้ตดนตรีตามเกณฑ์ที่สาขาวิชาดนตรีตะวันตกกำหนด
- 2.2) มีความรู้พื้นฐานความรู้ทฤษฎีดนตรีตะวันตก และด้าน โสตทัศนศึกษาตามเกณฑ์ที่สาขาวิชาดนตรีตะวันตกกำหนด

ปัญหาของนักศึกษาแรกเข้า

- 1) การขาดพื้นฐานความรู้ทางดนตรี นิสิต นักศึกษาไม่ได้เรียนสายดนตรีในระดับมัธยมศึกษาส่วนใหญ่ขาดทักษะและความสามารถด้านดนตรีอาจมีพื้นฐานการเรียนรู้ในหลักสูตรไม่เพียงพอ
- 2) การปรับตัว และการใช้ชีวิตนิสิตนักศึกษาใหม่มักมีปัญหาการปรับตัวให้เข้ากับสถาบัน สถานที่ เพื่อนและสังคมใหม่
- 3) นิสิต นักศึกษาบางส่วน มีปัญหาในการใช้ภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นภาษาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนในบางรายวิชา

กลยุทธ์ในการดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหา/ข้อจำกัดของนักศึกษา

- 1) นิสิต นักศึกษาที่จะเข้ารับการศึกษจะต้องผ่านการทดสอบความรู้พื้นฐานด้านดนตรี และมีผลสอบในเกณฑ์ที่ดีหากผลทดสอบอยู่ในเกณฑ์ต่ำจะต้องเข้าอบรมพื้นฐานทางดนตรีตะวันตก
- 2) กำหนดให้มีอาจารย์ที่ปรึกษาคอยดูแลเอาใจใส่ใกล้ชิด รวมทั้งมีรุ่นพี่คอยให้คำแนะนำในเรื่องการใช้ชีวิตและการปฏิบัติตนที่เหมาะสม และสร้างความเข้าใจในเรื่องกฎระเบียบในมหาวิทยาลัย รวมถึงสนับสนุนให้นิสิต นักศึกษาได้เข้าร่วมกิจกรรมหรือเข้าร่วมในชมรมต่าง ๆ ที่ตนเองสนใจ
- 3) นักศึกษาทุกคน จะต้องเข้าทดสอบและอบรมภาษาอังกฤษ ในโครงการที่ทางมหาวิทยาลัยจัดอบรมให้แก่ นิสิต นักศึกษาใหม่

โครงสร้างหลักสูตรดุริยางคศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีตะวันตก (พ.ศ. 2560)

จำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร ไม่น้อยกว่า 127 หน่วยกิต โดยโครงสร้างหลักสูตรแบ่งเป็นหมวดวิชาที่สอดคล้องกับที่กำหนดไว้ในเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ ดังนี้

1) หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	ไม่น้อยกว่า 32	หน่วยกิต
1.1) วิชาศึกษาทั่วไปบังคับ	23	หน่วยกิต
(1) กลุ่มวิชาภาษา	9	หน่วยกิต
(2) กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	7	หน่วยกิต
(3) กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์	6	หน่วยกิต
(4) กลุ่มวิชาพลศึกษา	1	หน่วยกิต
1.2) วิชาศึกษาทั่วไปเลือก	ไม่น้อยกว่า 9	หน่วยกิต
(1) กลุ่มวิชาภาษา	ไม่น้อยกว่า 3	หน่วยกิต
(2) กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	ไม่น้อยกว่า 3	หน่วยกิต
(3) กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์	ไม่น้อยกว่า 3	หน่วยกิต
2) หมวดวิชาเฉพาะ	ไม่น้อยกว่า 89	หน่วยกิต
2.1) วิชาแกน (พื้นฐานทางดนตรี)	15	หน่วยกิต

2.2) วิชาเฉพาะด้าน	ไม่น้อยกว่า 57	หน่วยกิต
(1) กลุ่มวิชาพื้นฐานดนตรีตะวันตก	13	หน่วยกิต
(2) กลุ่มวิชาปฏิบัติเครื่องดนตรีตะวันตก	20	หน่วยกิต
(3) กลุ่มวิชาเลือก	24	หน่วยกิต
2.3) วิชาเอก	ไม่น้อยกว่า 17	หน่วยกิต
(1) กลุ่มวิชาบังคับ	8	หน่วยกิต
(2) กลุ่มวิชาดูริยนิพนธ์	2	หน่วยกิต
(3) กลุ่มวิชาประสบการณ์ภาคสนาม	7	หน่วยกิต
3) หมวดวิชาเลือกเสรี	ไม่น้อยกว่า 6	หน่วยกิต

ตารางที่ 2 แผนการศึกษารายภาคเรียน ของหลักสูตรดุริยางคศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีตะวันตก (พ.ศ. 2560) วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ปีที่ 1 ภาคการศึกษาที่ 1		
รหัสวิชา	ชื่อวิชา	หน่วยกิต
91XXXXX	วิชาศึกษาทั่วไปบังคับ	11 หน่วยกิต
5100101	พื้นฐานดนตรีศึกษา	2(1-2-3)
5101101	ทฤษฎีดนตรีตะวันตก 1	2(2-0-4)
51011XX	ทักษะเครื่องดนตรีเอก 1	2(0-4-2)
5101144	ปฏิบัติรวมวง 1	1(0-2-1)
รวม		18 หน่วยกิต
ปีที่ 1 ภาคการศึกษาที่ 2		
รหัสวิชา	ชื่อวิชา	หน่วยกิต
91XXXXX	วิชาศึกษาทั่วไปบังคับ	12 หน่วยกิต
5100102	ปฏิบัติห้องวงใหญ่เบื้องต้น	1(0-2-1)
5101102	ทฤษฎีดนตรีตะวันตก 2	2(2-0-4)
5101103	โสตประสาท 1	1(0-2-1)
51011XX	ทักษะเครื่องดนตรีเอก 2	2(0-4-2)
5101145	ปฏิบัติรวมวง 2	1(0-2-1)
รวม		19 หน่วยกิต

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ปีที่ 2 ภาคการศึกษาที่ 1		
รหัสวิชา	ชื่อวิชา	หน่วยกิต
91XXXXX	วิชาศึกษาทั่วไปเลือก(กลุ่มภาษา)	3(X-X-X)
5100201	ทฤษฎีและประวัติดนตรีไทยเบื้องต้น	2(2-0-4)
5101201	ทฤษฎีดนตรีตะวันตก 3	2(2-0-4)
5101202	โสตประสาท 2	1(0-2-1)
5101203	ประวัติดนตรีตะวันตก 1	2(2-0-4)
51012XX	ทักษะเครื่องดนตรีเอก 3	2(0-4-2)
5101246	ปฏิบัติรวมวง 3	1(0-2-1)
5101XXX	วิชาเลือก	4 หน่วยกิต
รวม		17 หน่วยกิต
ปีที่ 2 ภาคการศึกษาที่ 2		
รหัสวิชา	ชื่อวิชา	หน่วยกิต
91XXXXX	วิชาศึกษาทั่วไปเลือก(กลุ่มมนุษยฯ)	3(X-X-X)
91XXXXX	วิชาศึกษาทั่วไปเลือก(กลุ่มวิทยาศาสตร์ฯ)	3(X-X-X)
5100203	ภาษาอังกฤษจากเพลง	3(2-2-5)
5100204	คอมพิวเตอร์ดนตรีเบื้องต้น	2(1-2-3)
5101205	ปฏิบัติขับร้องประสานเสียง	1(0-2-1)
5101204	ประวัติดนตรีตะวันตก 2	2(2-0-4)
51012XX	ทักษะเครื่องดนตรีเอก 4	2(0-4-2)
5101247	ปฏิบัติรวมวง 4	1(0-2-1)
5101XXX	วิชาเลือก	4 หน่วยกิต
รวม		21 หน่วยกิต

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ปีที่ 3 ภาคการศึกษาที่ 1		
รหัสวิชา	ชื่อวิชา	หน่วยกิต
5100301	ภาษาอังกฤษสำหรับนักดนตรี	3(2-2-5)
5101301	การอ่านวงเพลงขั้นพื้นฐาน	2(1-2-3)
5101302	การเรียบเรียงดนตรีตะวันตก	2(1-2-3)
5101303	รูปแบบและการวิเคราะห์สังคีตลักษณะ	2(2-0-4)
51013XX	ทักษะเครื่องดนตรีเอก 5	2(0-4-2)
5101345	การบรรเลงคีย์บอร์ด 1*	2(0-4-2)
5101347	การบรรเลงเปียโนประกอบทำนอง 1*	
5101XXX	วิชาเลือก	4 หน่วยกิต
รวม		17 หน่วยกิต
* ให้เลือกเรียนรายวิชาการบรรเลงคีย์บอร์ด 1 ยกเว้นผู้ที่เรียนกลุ่มปฏิบัติเครื่องคีย์บอร์ดเป็นวิชาเอกให้เลือกเรียนรายวิชาการบรรเลงเปียโนประกอบ 1		
ปีที่ 3 ภาคการศึกษาที่ 2		
รหัสวิชา	ชื่อวิชา	หน่วยกิต
5100302	ปรัชญาและสุนทรียศาสตร์ทางดนตรี	2(2-0-4)
5101304	เคาน์เตอร์พอยต์	2(1-2-3)
51013XX	ทักษะเครื่องดนตรีเอก 6	2(0-4-2)
5101346	การบรรเลงคีย์บอร์ด 2*	2(0-4-2)
5101348	การบรรเลงเปียโนประกอบทำนอง 2*	
5101XXX	วิชาเลือก	6 หน่วยกิต
XXXXXXXX	วิชาเลือกเสรี	3 หน่วยกิต
รวม		17 หน่วยกิต
* ให้เลือกเรียนรายวิชาการบรรเลงคีย์บอร์ด 2 ยกเว้นผู้ที่เรียนกลุ่มปฏิบัติเครื่องคีย์บอร์ดเป็นวิชาเอกให้เลือกเรียนรายวิชาการบรรเลงเปียโนประกอบ 2		

ตารางที่ 2 (ต่อ)

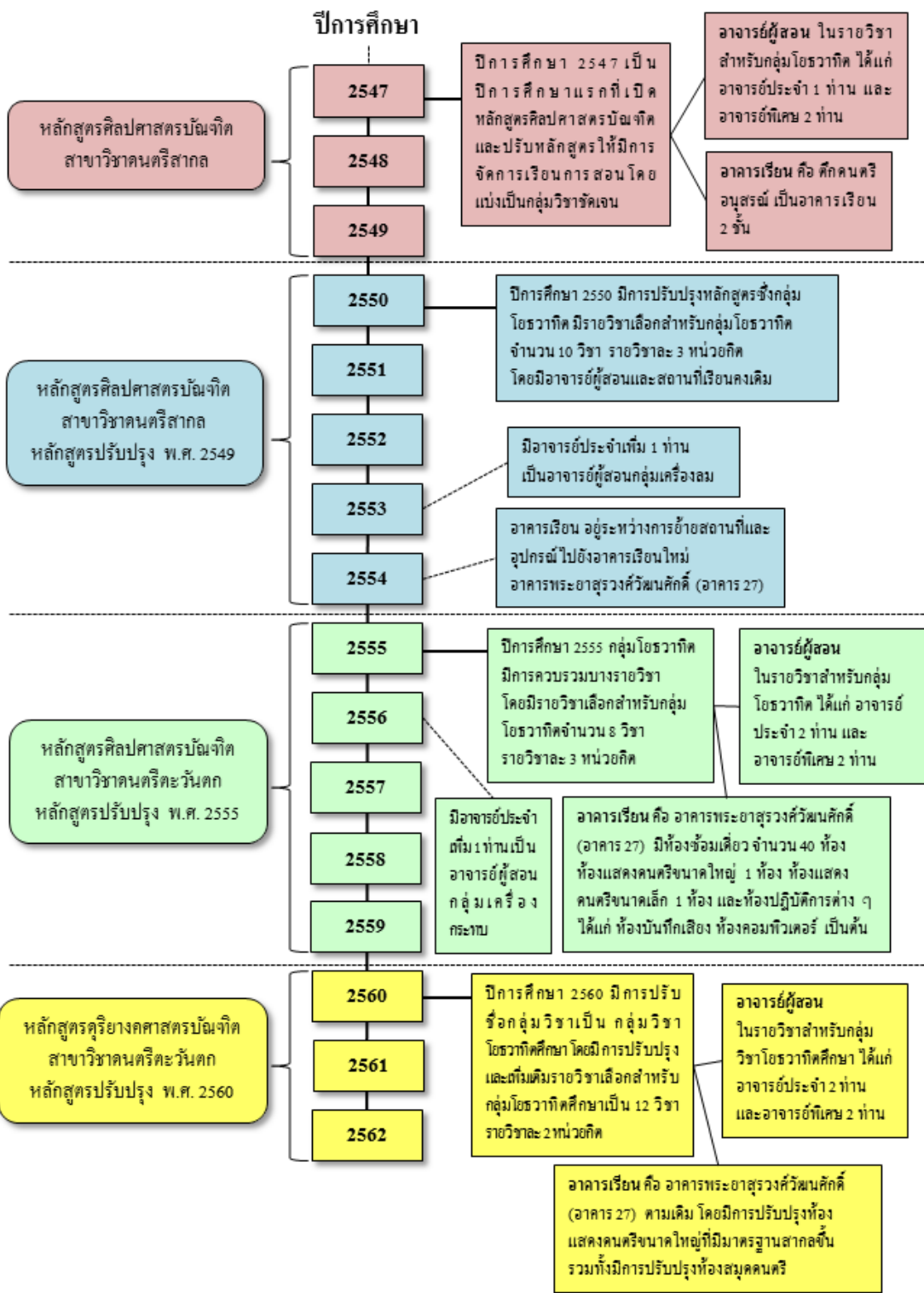
ปีที่ 4 ภาคการศึกษาที่ 1		
รหัสวิชา	ชื่อวิชา	หน่วยกิต
5101XXX	วิชาเลือก	6 หน่วยกิต
5101419	การเสนอผลงานทางดนตรีตะวันตก	2(1-2-3)
5101420	การเตรียมฝึกประสบการณ์วิชาชีพนครตะวันตก	2(1-2-3)
XXXXXXX	วิชาเลือกเสรี	3 หน่วยกิต
รวม		13 หน่วยกิต
ปีที่ 4 ภาคการศึกษาที่ 2		
รหัสวิชา	ชื่อวิชา	หน่วยกิต
5101421	การฝึกประสบการณ์วิชาชีพนครตะวันตก	5(450)
รวม		5 หน่วยกิต

จากแผนการศึกษารายภาคเรียน นักศึกษาจะต้องเลือกรายวิชาเลือกจาก 7 กลุ่มรายวิชา ได้แก่ 1) การประพันธ์เพลง 2) การแสดงดนตรีคลาสสิก 3) โยชวาทิตศึกษา 4) ดนตรีแจ๊ส 5) ดนตรีสมัยนิยม 6) เทคโนโลยีดนตรี และ 7) การสอนดนตรี

กลุ่มวิชาโยชวาทิตศึกษา

สาขาวิชาดนตรีตะวันตก วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ได้มีการจัดการเรียนการสอนดนตรีในรายวิชากลุ่มโยชวาทิตมากกว่า 10 ปี ซึ่งผลิตบัณฑิตที่สามารถออกไปปฏิบัติงานและเป็นกำลังสำคัญสำหรับด้านวงโยชวาทิตมาจำนวนหลายรุ่น ซึ่งเป็นหนึ่งในกลุ่มวิชาเลือก โดยมีการพัฒนาหลักสูตรมาดังนี้

**การพัฒนาหลักสูตร
กลุ่มวิชาโยธาวิท มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา**

ภาพที่ 5 การพัฒนาหลักสูตร กลุ่มวิชาโยธาวิทศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

โดยหลักสูตรดุริยางคศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2560) มีรายวิชาในกลุ่มวิชา
โยชวาทิตศึกษา จำนวน 12 รายวิชา ดังนี้

ตารางที่ 3 รายวิชาในกลุ่มโยชวาทิตศึกษา

รหัสวิชา	รายวิชา	หน่วยกิต
5101255	หลักการวงโยชวาทิต Principle of Marching Band คำอธิบายรายวิชา : หลักการการบริหาร การฝึกซ้อม การ บรรเลงดนตรีสนาม รูปแบบวง และบทเพลงของวงโยชวาทิต	2(2-0-4)
5101252	บทเพลงที่สำคัญในวงออร์เคสตรา Orchestral Repertoires คำอธิบายรายวิชา : วรรณกรรม ลักษณะบทเพลง รูปแบบ การบรรเลง เทคนิค การฝึกซ้อม และการบรรเลงท่อน เพลงที่สำคัญของบทเพลงในวงออร์เคสตราของแต่ละ เครื่องดนตรี	2(1-2-3)
5101256	วรรณกรรมและการสอนเครื่องลม Winds instrumental Literature and Pedagogy คำอธิบายรายวิชา : ความเป็นมาของเครื่องดนตรี วรรณกรรมบทเพลงที่สำคัญในแต่ละยุคสมัย กระบวน การสอน เทคนิคการสอน แบบฝึกหัด การฝึกซ้อมของ เครื่องลมไม้และเครื่องลมทองเหลือง	2(1-2-3)
5101257	วรรณกรรมและการสอนเครื่องกระทบ Percussions instrumental Literature and Pedagogy คำอธิบายรายวิชา : ความเป็นมาของเครื่องดนตรี วรรณกรรมบทเพลงที่สำคัญในแต่ละยุคสมัย กระบวน การสอน เทคนิคการสอน แบบฝึกหัด การฝึกซ้อมของ เครื่องกระทบ(Percussions)	2(1-2-3)

ตารางที่ 3 (ต่อ)

รหัสวิชา	รายวิชา	หน่วยกิต
5101352	หลักการแสดงดนตรี Principle of Music Performance คำอธิบายรายวิชา : ทฤษฎี แนวคิด เทคนิค การวิเคราะห์ การฝึกซ้อม การเตรียมตัวก่อนการแสดงดนตรี หลักการ และเทคนิคการควบคุมตนเองขณะทำการแสดง การทำรูปเล่มของการแสดงดนตรี	2(1-2-3)
5101357	รวมวงใหญ่ 1 Large Ensemble 1 คำอธิบายรายวิชา : การรวมวงดนตรีขนาดใหญ่ตามความเหมาะสมของประเภทเครื่องดนตรี ทักษะการบรรเลงบทเพลงร่วมกับเครื่องดนตรีชนิดอื่น	2(0-4-2)
5101358	วรรณกรรมและการสอนวงดนตรีเครื่องลม Wind Band Literature and Pedagogy คำอธิบายรายวิชา : ความเป็นมาของวงดนตรี วรรณกรรม บทเพลงที่สำคัญในแต่ละยุคสมัย กระบวนการสอน เทคนิคการสอน แบบฝึกหัด การฝึกซ้อม ของวงดนตรีเครื่องลม ในรูปแบบวงมาร์ชซิงและวงคอนเสิร์ต	2(1-2-3)
5101355	การอำนวยเพลงสำหรับเครื่องดนตรี Music Instrumentals Conducting คำอธิบายรายวิชา : เทคนิคการใช้บาคอง การตีความบทเพลง การทำเครื่องหมายบนสกออร์ การสื่อสารต่อนักดนตรี วิธีการอำนวยเพลงวงดนตรีในแต่ละรูปแบบ	2(1-2-3)

ตารางที่ 3 (ต่อ)

รหัสวิชา	รายวิชา	หน่วยกิต
5101359	รวมวงใหญ่ 2 Large Ensemble คำอธิบายรายวิชา : รายวิชาที่ต้องสอบผ่านมาก่อน : 5101359 รวมวงใหญ่ 1 การรวมวงดนตรีขนาดตามความเหมาะสมของ ประเภทเครื่องดนตรี และทักษะการบรรเลงบทเพลง ร่วมกับเครื่องดนตรีชนิดอื่น	2(0-4-2)
5101405	การออกแบบภาพแปรชบวน Drill Design คำอธิบายรายวิชา : การออกแบบเรื่องราว การเขียนแบบ ภาพแปรชบวน การใช้โปรแกรมเขียนภาพแปรชบวน	2(1-2-3)
5101402	การเรียบเรียงเสียงสำหรับวงดนตรี Orchestration คำอธิบายรายวิชา : เครื่องดนตรีในแต่ละตระกูล เทคนิค เฉพาะเครื่อง การเขียนสกออร์ การเรียบเรียงเสียงให้ เหมาะสมกับเครื่องดนตรีและวงดนตรี	2(1-2-3)
5101406	รวมวงใหญ่ 3 Large Ensemble 3 คำอธิบายรายวิชา : รายวิชาที่ต้องสอบผ่านมาก่อน : 5101361 รวมวงใหญ่ 2 การรวมวงดนตรีขนาดตามความเหมาะสมของ ประเภทเครื่องดนตรี และทักษะการบรรเลงบทเพลง ร่วมกับเครื่องดนตรีชนิดอื่น	2(0-4-2)

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบรายวิชาในกลุ่มวิชาโยธวาทิต สาขาวิชาดนตรีตะวันตก วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ในแต่ละหลักสูตร

กลุ่มโยธวาทิต หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีสากล (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2549)	กลุ่มวิชาโยธวาทิต หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีตะวันตก (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2555)	กลุ่มวิชาโยธวาทิตศึกษา หลักสูตรดุริยางคศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีตะวันตก (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2560)
หลักการโยธวาทิต Principle of Concert and Marching Band ศึกษาประวัติและหน้าที่ของวงโยธวาทิตรวมถึงวงดนตรีอื่นที่มีลักษณะการจัดวงคล้ายคลึงกัน ศึกษาเทคนิคและหน้าที่ของเครื่องดนตรีที่ใช้ในวงโยธวาทิต การจัดรูปแบบของวงในลักษณะต่างๆ บทเพลงที่ใช้ประกอบการ และบทเพลงอื่นๆ สำหรับดนตรีโยธวาทิต การฝึกซ้อมวงโยธวาทิต Band Method ศึกษาวิธีการฝึกซ้อมวงโยธวาทิต โดยการวิเคราะห์และเลือกใช้บทฝึกต่างๆ ตลอดจนสามารถออกแบบบทฝึกที่ใช้กับวงโยธวาทิตได้ รูปแบบดนตรีซิมโฟนิคแบนด์ Symphonic Band Music Style ศึกษาสังคีตลักษณะและการวิเคราะห์บทเพลง ตลอดจนยุคสมัยและความซาบซึ้งของดนตรีซิมโฟนิคแบนด์ในรูปแบบต่างๆ	หลักการโยธวาทิต Principle of Band ประวัติและหน้าที่ของวงโยธวาทิต รวมถึงวงดนตรีอื่นที่มีลักษณะการจัดวงคล้ายคลึงกัน ศึกษาเทคนิคและหน้าที่ของเครื่องดนตรีที่ใช้ในวงโยธวาทิต การจัดรูปแบบของวงในลักษณะต่างๆ บทเพลงที่ใช้ประกอบการพิธีการ และบทเพลงอื่นๆ สำหรับดนตรีโยธวาทิต รูปแบบวงซิมโฟนิค Symphonic Band Style สังคีตลักษณะและการวิเคราะห์บทเพลง ตลอดจนยุคสมัยและความซาบซึ้งของดนตรีซิมโฟนิคแบนด์ในรูปแบบต่างๆ การออกแบบภาพแปรชบวน Drill Design การแปรชบวนในรูปแบบต่างๆ ฝึกออกแบบภาพแปรชบวนการจัดตำแหน่งจุดยืนของเครื่องดนตรี เพื่อให้เกิดความสมดุลกับบทเพลง	หลักการวงโยธวาทิต Principle of Marching Band หลักการการบริหารการฝึกซ้อม การบรรเลงดนตรีสนาม รูปแบบวงและบทเพลงของวงโยธวาทิต บทเพลงที่สำคัญในวงออร์เคสตรา Orchestral Repertoires วรรณกรรม ลักษณะบทเพลง รูปแบบการบรรเลง เทคนิค การฝึกซ้อม และการบรรเลงท่อนเพลงที่สำคัญของบทเพลงในวงออร์เคสตราของแต่ละเครื่องดนตรี การออกแบบภาพแปรชบวน Drill Design การออกแบบเรื่องราว การเขียนแบบภาพแปรชบวน การใช้โปรแกรมเขียนภาพแปรชบวน

ตารางที่ 4 (ต่อ)

กลุ่มโยธวาทิต หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีสากล (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2549)	กลุ่มวิชาวโยธวาทิต หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีตะวันตก (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2555)	กลุ่มวิชาวโยธวาทิตศึกษา หลักสูตรดุริยางคศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีตะวันตก (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2560)
การบรรเลงดนตรีสนาม Music of Marching Band ศึกษารูปแบบการบรรเลงดนตรี สนาม การเลือกบทฝึก เพลง และ การปรับวงที่ใช้ในการบรรเลง ดนตรีสนาม โดยฝึกหัดกับวง เครื่องกระทบสำหรับวงโยธวาทิต Percussion for Band ศึกษาเครื่องกระทบที่ใช้ในวง โยธวาทิต การฝึกหัดเบื้องต้น แนวการ บรรเลง ทั้งแบบการฟัง บรรเลง การ เดินแถว และการแปรขบวน การออกแบบภาพแปรขบวน Drill Design ศึกษาการแปรขบวนในรูปแบบ ต่างๆ ฝึกออกแบบภาพแปร ขบวนการจัดตำแหน่งจุดยืนของ เครื่องดนตรีเพื่อให้เกิดความสมดุล กับบทเพลง ซอฟต์แวร์สำหรับการเขียนภาพแปร ขบวน Software for Drill Design ศึกษาคุณสมบัติและคุณลักษณะ ทางโปรแกรมสำเร็จรูป ฝึกหัดการ เขียนภาพแปรขบวนโดยใช้ โปรแกรมสำเร็จรูป การส่งผ่าน ระบบ MIDI เพื่อเชื่อมโยงระหว่าง เสียงและภาพที่สร้างขึ้น	การเขียนภาพแปรขบวนด้วย คอมพิวเตอร์ Application Program for Drill Design คุณสมบัติและคุณลักษณะทาง โปรแกรมสำเร็จรูปฝึกหัดการเขียน ภาพแปรขบวนโดยใช้โปรแกรม สำเร็จรูป การส่งผ่านระบบ MIDI เชื่อมโยงระหว่างเสียงและภาพที่ สร้างขึ้น การบริหารวงโยธวาทิต Band Management หลักการบริหารบุคคลในวงดนตรีว่า ด้วยตำแหน่งและความรับผิดชอบ หลักการและระเบียบการฝึกซ้อม การ กำหนดแผนการบริหาร แนวนโยบาย และเป้าหมายการวางแผน ตาราง การ ฝึกซ้อม ระบบการเก็บเครื่องอุปกรณ์ ดนตรี โน้ตเพลง การคัดเลือก วรรณกรรมทางดนตรีที่มีความ เหมาะสมกับขนาดและความสามารถ ของวงดนตรีการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับวงดนตรี เครื่องกระทบสำหรับวงโยธวาทิต Percussion for Band เครื่องกระทบที่ใช้ในวงโยธวาทิต การฝึกหัดเบื้องต้น แนวการ บรรเลง ทั้งแบบการฟัง บรรเลง การเดินแถว และการแปรขบวน	หลักการแสดงดนตรี Principle of Music Performance ทฤษฎี แนวคิด เทคนิคการ วิเคราะห์การฝึกซ้อม การเตรียมตัว ก่อนการแสดงดนตรี หลักการและ เทคนิคการควบคุมตนเองขณะทำ การแสดง การทำรูปเล่มของการ แสดงดนตรี วรรณกรรมและการสอนเครื่องลม Winds instrumental Literature and Pedagogy ความเป็นมาของเครื่องดนตรี วรรณกรรมบทเพลงที่สำคัญในแต่ละ ยุคสมัย กระบวนการสอน เทคนิคการสอน แบบฝึกหัด การ ฝึกซ้อมของเครื่องลมไม้และเครื่อง ลมทองเหลือง วรรณกรรมและการสอนวงดนตรี เครื่องลม Wind Band Literature and Pedagogy ความเป็นมาของวงดนตรี วรรณกรรมบทเพลงที่สำคัญในแต่ละ ยุคสมัย กระบวนการสอน เทคนิคการสอน แบบฝึกหัด การ ฝึกซ้อม ของวงดนตรีเครื่องลม ใน รูปแบบวงมาร์ชซิ่งและวงคอนเสิร์ต

ตารางที่ 4 (ต่อ)

กลุ่มโยธวาทิต หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีสากล (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2549)	กลุ่มวิชาวโยธวาทิต หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีตะวันตก (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2555)	กลุ่มวิชาวโยธวาทิตศึกษา หลักสูตรดุริยางคศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีตะวันตก (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2560)
การอำนวยเพลงวงโยธวาทิต Band Conducting การศึกษาวรรณกรรมสำหรับวงโยธวาทิต การอำนวยเพลงแบบคอนเสิร์ต การกำหนดตำแหน่งที่นั่งแนวดนตรี รวมไปถึงการอำนวยเพลงดนตรีสนาม ฝึกอ่าน Score และการตีความหมายฝึกเทคนิคใช้บาตองให้สอดคล้องกับลีลาเครื่องหมาย ความสมดุลและความกลมกลืนของเสียงเครื่องดนตรีให้เหมาะสมกับรูปแบบของวง การเรียบเรียงดนตรีโยธวาทิต Arranging For Band Music ศึกษาเทคนิคของการเรียบเรียงเสียงประสานสำหรับวงโยธวาทิต และวงดนตรีอื่นที่มีลักษณะการจัดวงคล้ายคลึงกัน เครื่องดนตรีตระกูลต่างๆ ที่ใช้ในวงโยธวาทิต การจัดระบบเครื่องดนตรี การใช้เครื่องดนตรีทดแทน การนำบทเพลงจากวงดนตรีประเภทอื่นๆ มาเรียบเรียงสำหรับวงโยธวาทิต วิธีการเขียนสกอร์ (Score) ทั้ง Short score และ Full bound การคัดลอกสกอร์สำหรับเครื่องดนตรี (Transposition)	การอำนวยเพลงวงโยธวาทิต Band Conducting วรรณกรรมสำหรับวงโยธวาทิต การอำนวยเพลงแบบคอนเสิร์ต การกำหนดตำแหน่งที่นั่งแนวดนตรี รวมไปถึงการอำนวยเพลงดนตรีสนาม ฝึกอ่าน Score และการตีความหมายฝึกเทคนิคการใช้บาตองให้สอดคล้องกับลีลาเครื่องหมาย ความสมดุลและความกลมกลืนของเสียงเครื่องดนตรีให้เหมาะสมกับรูปแบบของวง การเรียบเรียงดนตรีวงโยธวาทิต Band Music Arranging เทคนิคของการเรียบเรียงเสียงประสาน สำหรับวงโยธวาทิต และวงดนตรีอื่นที่มีลักษณะการจัดวงคล้ายคลึงกัน เครื่องดนตรีตระกูลต่างๆ ที่ใช้ในวงโยธวาทิต การจัดระบบ เครื่องดนตรี การใช้เครื่องดนตรีทดแทน การนำบทเพลงจากวงดนตรีประเภทอื่นๆ มาเรียบเรียง สำหรับวงโยธวาทิต วิธีการเขียนสกอร์ (Score) ทั้ง short score และ Full bound การคัดลอกสกอร์สำหรับเครื่องดนตรี (Transposition)	การอำนวยเพลงสำหรับเครื่องดนตรี Music Instrumentals Conducting เทคนิคการใช้บาตอง การตีความบทเพลง การทำเครื่องหมายบนสกอร์ การสื่อสารต่อนักดนตรี วิธีการอำนวยเพลงวงดนตรี ในแต่ละรูปแบบ การเรียบเรียงเสียงสำหรับวงดนตรี Orchestration เครื่องดนตรีในแต่ละตระกูล เทคนิคเฉพาะเครื่อง การเขียนสกอร์ การเรียบเรียงเสียงให้เหมาะสมกับเครื่องดนตรีและวงดนตรี รวมวงใหญ่ 1 Large Ensemble 1 การรวมวงดนตรีขนาดใหญ่ตามความเหมาะสมของประเภทเครื่องดนตรี ทักษะการบรรเลงบทเพลงร่วมกับเครื่องดนตรีชนิดอื่น รวมวงใหญ่ 2 Large Ensemble รายวิชาที่ต้องสอบผ่านมาก่อน : 5101359 รวมวงใหญ่ 1 การรวมวงดนตรีขนาดตามความเหมาะสมของประเภทเครื่องดนตรี และทักษะการบรรเลงบทเพลงร่วมกับเครื่องดนตรีชนิดอื่น

ตารางที่ 4 (ต่อ)

กลุ่มโยธวาทิต หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีสากล (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2549)	กลุ่มวิชาวโยธวาทิต หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีตะวันตก (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2555)	กลุ่มวิชาวโยธวาทิตศึกษา หลักสูตรดุริยางคศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีตะวันตก (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2560)
การบริหารวงโยธวาทิต Band Management หลักการบริหารบุคคลในวงดนตรีว่าด้วยตำแหน่งและความรับผิดชอบ หลักการและระเบียบการฝึกซ้อม การกำหนดแผนการบริหาร แผนนโยบาย และเป้าหมายการวางแผน ตารางการฝึกซ้อม ระบบการเก็บเครื่องอุปกรณ์ดนตรี โน้ตเพลง การคัดเลือกวรรณกรรมทางดนตรี ที่มีความเหมาะสมกับขนาดและความสามารถของวงดนตรี การแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับวงดนตรี		รวมวงใหญ่ 3 Large Ensemble 3 รายวิชาที่ต้องสอบผ่านมาก่อน : 5101361 รวมวงใหญ่ 2 การรวมวงดนตรีขนาดตามความเหมาะสมของประเภทเครื่องดนตรี และทักษะการบรรเลงบทเพลงร่วมกับเครื่องดนตรีชนิดอื่น

ตารางที่ 5 เนื้อหาสาระของรายวิชาในกลุ่มวิชาวโยธวาทิตศึกษา หลักสูตรดุริยางคศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2560) สาขาวิชาดนตรีตะวันตก วิทยาลัยการดนตรี

รายวิชา	เนื้อหาสาระของรายวิชา			
	ประวัติดนตรี	ทฤษฎีดนตรี	ทักษะปฏิบัติดนตรี	ทักษะอื่น ๆ
หลักการวงโยธวาทิต Principle of Marching Band คำอธิบายรายวิชา : หลักการการบริหาร การฝึกซ้อมการบรรเลงดนตรีสนาม รูปแบบวง และบทเพลงของวงโยธวาทิต	✓		✓	
บทเพลงที่สำคัญในวงออร์เคสตรา Orchestral Repertoires คำอธิบายรายวิชา : วรรณกรรม ลักษณะบทเพลง รูปแบบการบรรเลง เทคนิค การฝึกซ้อม และการบรรเลงท่อนเพลงที่สำคัญของบทเพลงในวงออร์เคสตราของแต่ละเครื่องดนตรี	✓	✓	✓	

ตารางที่ 5 (ต่อ)

รายวิชา	เนื้อหาสาระของรายวิชา			
	ประวัติดนตรี	ทฤษฎีดนตรี	ทักษะปฏิบัติ ดนตรี	ทักษะอื่น ๆ
วรรณกรรมและการสอนเครื่องลม Winds instrumental Literature and Pedagogy คำอธิบายรายวิชา : ความเป็นมาของเครื่องดนตรี วรรณกรรมบทเพลงที่สำคัญในแต่ละยุคสมัย กระบวนการสอน เทคนิคการสอน แบบฝึกหัด การฝึกซ้อมของ เครื่องลมไม้และเครื่องลมทองเหลือง	✓	✓	✓	- ทักษะการ ถ่ายทอด
วรรณกรรมและการสอนเครื่องกระทบ Percussions instrumental Literature and Pedagogy คำอธิบายรายวิชา : ความเป็นมาของเครื่องดนตรี วรรณกรรมบทเพลงที่สำคัญในแต่ละยุคสมัย กระบวนการสอน เทคนิคการสอน แบบฝึกหัด การฝึกซ้อมของ เครื่องกระทบ(Percussions)	✓	✓	✓	- ทักษะการ ถ่ายทอด
หลักการแสดงดนตรี Principle of Music Performance คำอธิบายรายวิชา : ทฤษฎี แนวคิด เทคนิค การวิเคราะห์ การฝึกซ้อม การเตรียมตัวก่อนการแสดงดนตรี หลักการ และเทคนิคการควบคุมตนเองขณะทำการแสดง การทำ รูปเล่มของการแสดงดนตรี		✓	✓	- ด้าน จิตวิทยา - การ ฝึกซ้อม - ระเบียบ วินัย และ ความ รับผิดชอบ
รวมวงใหญ่ 1 Large Ensemble 1 คำอธิบายรายวิชา : การรวมวงดนตรีขนาดใหญ่ตาม ความเหมาะสมของประเภทเครื่องดนตรี ทักษะการ บรรเลงบทเพลงร่วมกับเครื่องดนตรีชนิดอื่น	✓	✓	✓	

ตารางที่ 5 (ต่อ)

รายวิชา	เนื้อหาสาระของรายวิชา			
	ประวัติดนตรี	ทฤษฎีดนตรี	ทักษะปฏิบัติ ดนตรี	ทักษะอื่น ๆ
วรรณกรรมและการสอนวงดนตรีเครื่องลม Wind Band Literature and Pedagogy คำอธิบายรายวิชา : ความเป็นมาของวงดนตรี วรรณกรรมบทเพลงที่สำคัญในแต่ละยุคสมัย กระบวนการสอน เทคนิคการสอน แบบฝึกหัด การ ฝึกซ้อม ของวงดนตรีเครื่องลม ในรูปแบบวงมาร์ชซิ่ง และวงคอนเสิร์ต	✓	✓	✓	- ทักษะการ ถ่ายทอด
การอำนวยเพลงสำหรับเครื่องดนตรี Music Instrumentals Conducting คำอธิบายรายวิชา : เทคนิคการใช้บาดอง การตีความบท เพลง การทำเครื่องหมายบนสกอร์ การสื่อสารต่อนัก ดนตรี วิธีการอำนวยเพลงวงดนตรีในแต่ละรูปแบบ	✓	✓	✓	
รวมวงใหญ่ 2 Large Ensemble คำอธิบายรายวิชา : รายวิชาที่ต้องสอบผ่านมาก่อน : 5101359 รวมวงใหญ่ 1 การรวมวงดนตรีขนาดตามความเหมาะสม ของประเภทเครื่องดนตรี และทักษะการบรรเลงบท เพลงร่วมกับเครื่องดนตรีชนิดอื่น	✓	✓	✓	
การออกแบบภาพแปรขบวน Drill Design คำอธิบายรายวิชา : การออกแบบเรื่องราว การเขียนแบบ ภาพแปรขบวน การใช้โปรแกรมเขียนภาพแปรขบวน			✓	- ทักษะด้าน คอมพิวเตอร์ - ทักษะ ด้านการ แปรขบวน - การ สร้างสรรค์

ตารางที่ 5 (ต่อ)

รายวิชา	เนื้อหาสาระของรายวิชา			
	ประวัติดนตรี	ทฤษฎีดนตรี	ทักษะปฏิบัติ ดนตรี	ทักษะอื่น ๆ
การเรียบเรียงเสียงสำหรับวงดนตรี Orchestration คำอธิบายรายวิชา : เครื่องดนตรีในแต่ละตระกูล เทคนิคเฉพาะเครื่อง การเขียนสกออร์ การเรียบเรียงเสียง ให้เหมาะสมกับเครื่องดนตรีและวงดนตรี		✓	✓	
รวมวงใหญ่ 3 Large Ensemble 3 คำอธิบายรายวิชา : รายวิชาที่ต้องสอบผ่านมาก่อน : 5101361 รวมวงใหญ่ 2 การรวมวงดนตรีขนาดตามความเหมาะสม ของประเภทเครื่องดนตรี และทักษะการบรรเลงบท เพลงร่วมกับเครื่องดนตรีชนิดอื่น	✓	✓	✓	

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เรณู มาอ่อน (2559) ศึกษาเรื่องการจัดการเรียนการสอนในอุดมศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ โดยระบอบองค์ประกอบที่สัมพันธ์กันของธรรมชาติการจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาไว้ 3 องค์ประกอบ ได้แก่ คน(ผู้เรียน+ผู้สอน) องค์ความรู้ และ สังคม โดยการจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น อาจารย์ผู้สอน จำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับธรรมชาติของการจัดการศึกษาหรือการจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาซึ่งมีลักษณะเฉพาะและแตกต่างจากการจัดการเรียนการสอนในระดับอื่น โดยเฉพาะเป็นการจัดการศึกษาให้กับคนที่กำลังจะเป็นผู้ใหญ่ หรือเป็นผู้ใหญ่แล้ว เพื่อออกไปพัฒนาสังคม ประเทศชาติ จะเห็นได้ว่า สถาบันอุดมศึกษา หรือมหาวิทยาลัย จะต้องทำหน้าที่ที่เกี่ยวกับ “คน” “องค์ความรู้” และ “สังคม” ดังนั้นจุดมุ่งหมายของการอุดมศึกษาตามหลักสากล จึงได้กำหนดในรูปแบบของพันธกิจหลักของสถาบันอุดมศึกษา คือ การผลิตบัณฑิต (การจัดการเรียนการสอน) การวิจัย (สร้างองค์ความรู้สู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ) และการบริการวิชาการ (เพื่อใช้องค์ความรู้พัฒนาสร้างสรรค์จรร โลงสังคม)

อนรรักษ์ บุญแจะ (2557) ศึกษาเรื่องกระบวนการเปลี่ยนแปลงและแนวโน้มของการสอนดนตรีในสถาบันอุดมศึกษา : กรณีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา โดยศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบรูปแบบการจัดการเรียนการสอนดนตรีในมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ในช่วงยุคต่างๆ ระหว่างปี พ.ศ. 2513 – พ.ศ.2554 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ ระหว่างรูปแบบการจัดการเรียนการสอนดนตรี และคุณภาพบัณฑิตในช่วงยุคต่างๆ เพื่อหาแนวโน้มการจัดการเรียนการศึกษาดนตรีให้มีคุณภาพ และสอดคล้องกับทิศทาง การพัฒนาของดนตรีศึกษาในอนาคต ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยเกื้อหนุนการสอนดนตรีในแต่ละยุคขึ้นอยู่กับบริหารจัดการที่แตกต่างกันไปตามแนวทางของผู้บริหาร วิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์ที่ต้องการให้สถาบันดำเนินไป โดยมีแนวโน้มปัจจัยเกื้อหนุน 5 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านคน มีการจัดหาบุคลากรที่ตรงกับความต้องการของหลักสูตร 2) ด้านวัสดุอุปกรณ์ มีการจัดหาให้เพียงพอและเท่าทันเทคโนโลยีทางดนตรี 3) ด้านเงิน มีแนวโน้มการใช้งบประมาณมากขึ้น มีการจัดหาแหล่งทุนจากภายนอกมหาวิทยาลัย 4) ด้านการจัดการ มีการจัดตั้งหน่วยงานระดับคณะที่รับผิดชอบการเรียนการสอนดนตรีโดยตรง 5) ด้านหลักสูตร มีการจัดทำหลักสูตรให้ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ตามสภาพสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงการศึกษาดนตรีในศตวรรษที่ 21

ปิยพันธ์ แสนทวีสุข (2551) ได้ศึกษาเรื่อง ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการการศึกษาดนตรีของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์คือ เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาการบริหารจัดการการศึกษาดนตรี ของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย เพื่อศึกษาความคาดหวังการบริหารจัดการการศึกษาดนตรี ของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย และเพื่อพัฒนายุทธศาสตร์การบริหารจัดการการศึกษาดนตรี ของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย สรุปข้อเสนอแนะสำหรับสถาบันดนตรี ควรนำยุทธศาสตร์การบริหารจัดการการศึกษาดนตรีไปใช้เพื่อพัฒนาการศึกษาดนตรี เป็นข้อมูลในการกำหนดนโยบายของหน่วยงานเพื่อสร้างความแข็งแกร่งทางวิชาการ และสามารถที่จะปรับเปลี่ยนยุทธศาสตร์ให้เหมาะสมกับแต่ละสถาบัน

ฉานิก หวังพานิช (2559) ศึกษาเรื่องแนวทางการจัดการชั้นเรียนเพื่อการเรียนการสอนดนตรีในระดับอุดมศึกษา โดยกล่าวว่า การศึกษาดนตรีในระดับอุดมศึกษาเป็นการเรียนการสอนดนตรีระดับสูงที่มีหลักสูตรมุ่งเน้นเพื่อวิชาชีพดนตรี ซึ่งมีลักษณะเฉพาะของวิชาแตกต่างไปจากสาขาวิชาด้านอื่นๆ มีเนื้อหาครอบคลุมทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ โดยการเรียนการสอนจะเน้นให้คิดและเรียนรู้อย่างบูรณาการทั้งทางทฤษฎีและทางปฏิบัติ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในการผสมผสานความคิดครอบคลุมต่อทุกส่วนประกอบของสาระดนตรี ซึ่งในการเรียนการสอนดนตรียังมีความแตกต่างทางความคิด ความสามารถและความถนัดของผู้เรียนด้วย ผู้สอนจึงต้องคำนึงถึงการจัดเนื้อหาสาระดนตรีอย่างมีระบบ ดังนั้น การจัดการชั้นเรียนจึงเป็นกระบวนการสำคัญ ที่จะ

ช่วยให้การเรียนการสอนดำเนินไปได้อย่างราบรื่น เพื่อให้ดนตรีเป็นสาระความรู้ที่มีคุณค่าสามารถนำไปประยุกต์ใช้ และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

Sequeira, A.H. (2012) ได้เสนอบทบาทสู่แนวคิดการสอนและการเรียนรู้ โดยกล่าวถึง การสอนที่ดีคือการเข้าใจกระบวนการเรียนการสอนอย่างลึกซึ้ง มีการพัฒนาความรู้และทักษะอย่างต่อเนื่อง ซึ่งแง่มุมที่สำคัญที่สุดในกระบวนการศึกษาก็คือผู้เรียน ว่าผู้เรียนควรเรียนอะไร ซึ่งหมายถึงการเรียนรู้ของเขานั่นเอง ส่วนการเรียนรู้ เป็นเรื่องของการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากการพัฒนาทักษะใหม่ ๆ ประสบการณ์ใหม่ ๆ เข้าใจธรรมชาติ โดยเกิดจากองค์ประกอบภายในตัวเรา แรงจูงใจที่ต้องการจดจำ เข้าใจ และพัฒนาให้ดีขึ้นในครั้งต่อไป จนเกิดเป็นพฤติกรรมการเรียนรู้

ฉัฐศรีณย์ ทฤษฎีกุณ (2561) ศึกษาเรื่อง การสร้างรูปแบบการฝึกซ้อมวงดุริยางค์เครื่องลมระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อสืบค้นกระบวนการฝึกซ้อมการบรรเลงวงดุริยางค์เครื่องลมระดับอุดมศึกษาที่มีคุณภาพในประเทศไทย 2) เพื่อสร้างและพัฒนานวัตกรรมที่เกิดจากการฝึกซ้อมการบรรเลงของวงดุริยางค์เครื่องลมระดับอุดมศึกษาที่มีคุณภาพในประเทศไทย 3) เพื่อหาประสิทธิภาพของชุดนวัตกรรมแบบฝึกหัดการสร้างเสียงการบรรเลงสำหรับวงดุริยางค์เครื่องลมในประเทศไทย โดยผลการวิจัย พบว่า วงดุริยางค์เครื่องลมระดับอุดมศึกษาในประเทศไทยที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 5 วง ซึ่งในแต่ละกลุ่ม สามารถสร้างคุณภาพเสียงต่อการบรรเลงได้อย่างมีประสิทธิภาพในกระบวนการที่แตกต่างกัน จากนั้น ผู้วิจัยได้พบนวัตกรรมที่เป็นแบบฝึกหัดสำหรับการสร้างเสียงการบรรเลง โดยนำมาสร้างและพัฒนาเป็นชุดแบบฝึกหัดการสร้างเสียงการบรรเลงของวงดุริยางค์เครื่องลมระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย และทำการหาประสิทธิภาพของชุดแบบฝึกหัดกับวงดุริยางค์เครื่องลมระดับอุดมศึกษาในประเทศไทยจำนวน 3 วง พบว่า ทั้ง 3 วงมีทักษะการสร้างเสียงการบรรเลงอยู่ที่ระดับกำลังพัฒนา (ระดับ 3) มีผลคะแนนมากกว่าร้อยละ 70 ดังนั้นชุดแบบฝึกหัดการสร้างเสียงการบรรเลงจึงมีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ที่งานวิจัยกำหนด

บทที่ 3

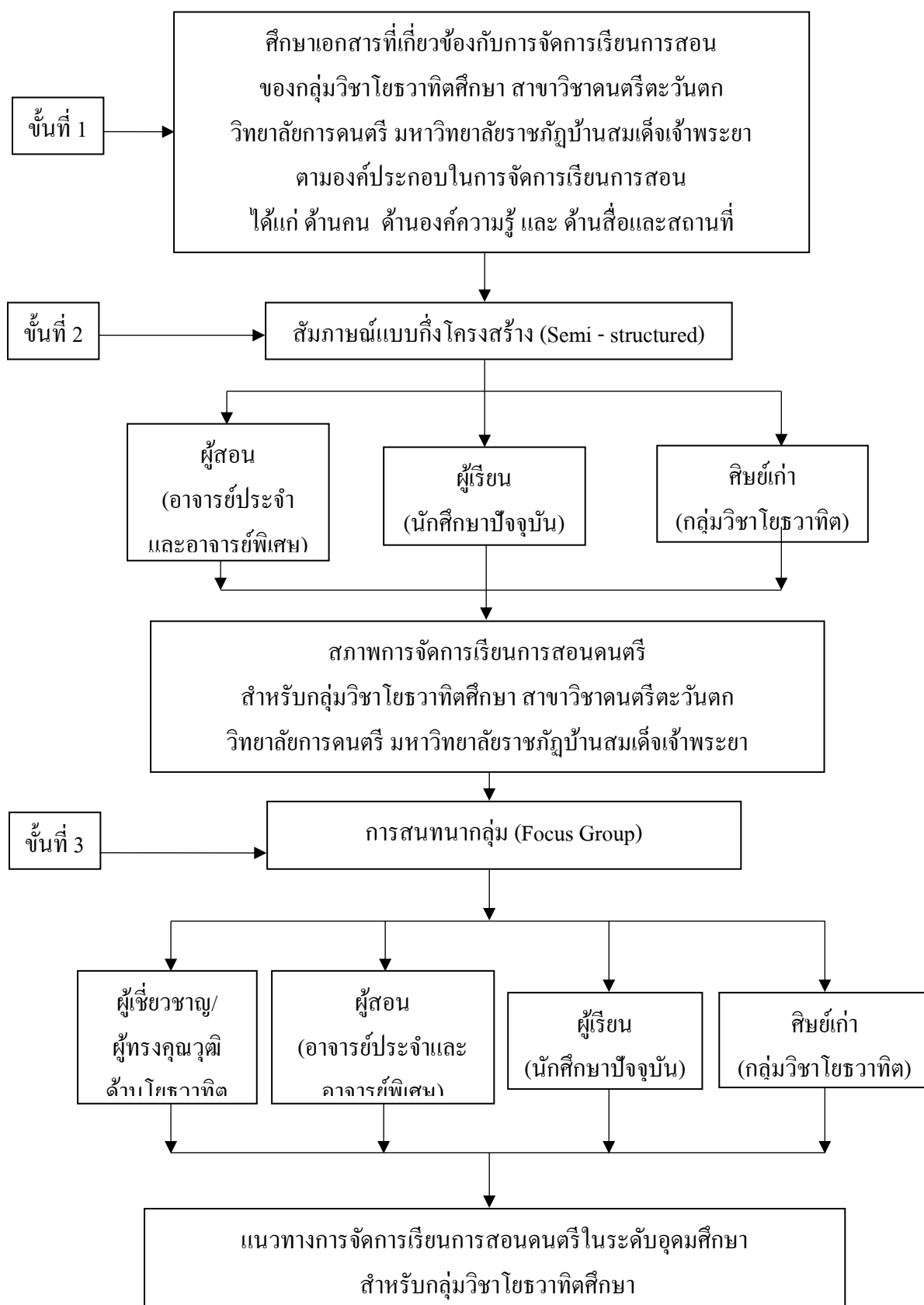
วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง แนวทางการจัดการเรียนการสอนดนตรีในระดับอุดมศึกษา สำหรับกลุ่มวิชา โยชวาทิตศึกษา : กรณีศึกษาสาขาวิชาดนตรีตะวันตก วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ บ้านสมเด็จพระเจ้าพระยา ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนตามวัตถุประสงค์การวิจัย โดยนำเสนอ รายละเอียดวิธีดำเนินการวิจัยตามหัวข้อ ดังนี้

1. ผู้ให้ข้อมูล
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ในรูปแบบการวิจัยกรณีศึกษา แบบศึกษาเชิงพรรณนา (Descriptive Case Study) ที่มุ่งแสดงรายละเอียดพร้อมทั้งบริบทอย่างสมบูรณ์ของปรากฏการณ์ที่เลือกมาศึกษา (ชาย โปธิสิตา, 2554) โดยสามารถสรุปเป็นขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 6 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ผู้ให้ข้อมูล

ผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มผู้ให้ข้อมูลออกเป็น 2 กลุ่ม ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. การศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนดนตรี กลุ่มวิชาโยชวาทิตศึกษา สาขาวิชาดนตรี ตะวันตก วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา มีผู้ให้ข้อมูลจำนวน 3 กลุ่ม ได้แก่

1.1 อาจารย์ผู้สอนจำนวน 5 คน โดยเป็นผู้สอนทั้งหมดที่สอนในกลุ่มวิชาโยชวาทิตศึกษา ปีการศึกษา 2562 แบ่งเป็นอาจารย์ประจำ จำนวน 3 คน และอาจารย์พิเศษ จำนวน 2 คน ดังนี้

อาจารย์ประจำ จำนวน 3 ท่าน ได้แก่

1) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชนิษฐ์ สะสมสิน

ตำแหน่ง : หัวหน้าภาควิชาดนตรีตะวันตก / อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชา

รายวิชาที่รับผิดชอบ : 1) บทเพลงที่สำคัญในวงออร์เคสตรา

2) วรรณกรรมและการสอนเครื่องลม

3) การอำนวยเพลงสำหรับเครื่องดนตรี

4) หลักการแสดงดนตรี

5) วรรณกรรมและการสอนวงดนตรีเครื่องลม

6) รวมวงใหญ่ 1 , 2 และ 3

2) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนรรักษ์ บุญจะ

ตำแหน่ง : อาจารย์ประจำ

รายวิชาที่รับผิดชอบ : หลักการวงโยชวาทิต

3) ผู้ช่วยศาสตราจารย์พนัส ต້องการพานิช

ตำแหน่ง : อาจารย์ประจำ

รายวิชาที่รับผิดชอบ : วรรณกรรมและการสอนเครื่องกระทบ

อาจารย์พิเศษ จำนวน 2 ท่าน ได้แก่

1) อาจารย์วิจิตร จิตรรังสรรค์

ตำแหน่ง : อาจารย์พิเศษ

รายวิชาที่รับผิดชอบ : การเรียบเรียงเสียงสำหรับวงดนตรี

2) อาจารย์ครองยศ ศรีเพ็ชร

ตำแหน่ง : อาจารย์พิเศษ

รายวิชาที่รับผิดชอบ : การออกแบบภาพแปรชบวน

1.2 ผู้เรียนที่เลือกเรียนในกลุ่มวิชาโยชวาทิตศึกษา ปีการศึกษา 2562 โดยเป็นผู้เรียนทั้งหมดที่กำลังศึกษาในหลักสูตรปัจจุบัน คือ หลักสูตรครุศึกษาศาสตร์บัณฑิต ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560 จำนวน 7 คน ประกอบด้วยผู้เรียนชั้นปีที่ 2 จำนวน 5 คน และ ชั้นปีที่ 3 จำนวน 2 คน ได้แก่

1) นายพิสิษฐ์	ทองคำ	นักศึกษาชั้นปีที่ 2
2) นายสุวัฒน์	ศรีแจ้	นักศึกษาชั้นปีที่ 2
3) นางสาวอุภารัตน์	ทองไชย	นักศึกษาชั้นปีที่ 2
4) นางสาวอารยา	เล็กสาคร	นักศึกษาชั้นปีที่ 2
5) นายสุทธิพงษ์	มาผาบ	นักศึกษาชั้นปีที่ 2
6) นางสาวดวงกมลวรรณ	มียอด	นักศึกษาชั้นปีที่ 3
7) นายปรีชา	ปัญญากริ	นักศึกษาชั้นปีที่ 3

1.3 คิษย์เก่าที่สำเร็จการศึกษาในกลุ่มวิชาโยชวาทิต ซึ่งปัจจุบันเรียกกลุ่มวิชาโยชวาทิตศึกษาโดยเป็นคิษย์เก่าที่สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2555 ทั้งนี้เป็นหลักสูตรเก่าที่ใช้ก่อนหลักสูตรปัจจุบันที่ยังไม่มีผู้สำเร็จการศึกษา โดยคิษย์เก่าปัจจุบันเป็นครูผู้สอนด้านโยชวาทิต ที่ได้รับการเสนอชื่อจากคิษย์เก่าคนอื่น ๆ ซ้ำกันมากที่สุด และยินยอมให้ความร่วมมือในการเปิดเผยข้อมูลเพื่อการวิจัย ทั้งนี้ เป็นการเลือกผู้ให้ข้อมูลในลักษณะการเลือกกรณีเด่น (Reputation Case Selection) คือการให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทำการเสนอรายชื่อบุคคลที่ผู้วิจัยควรจะเลือกเป็นผู้ให้ข้อมูล จำนวน 3 คน ได้แก่

- 1) นายอภิชาติ โยเหลา
ครูผู้สอนวงโยชวาทิตโรงเรียนหอแซฟวิทยา จังหวัดจันทบุรี
- 2) นายอดิสร วงษ์พานิช
ครูผู้สอนวงโยชวาทิตโรงเรียนสารสาสน์วิเทศธนบุรี
- 3) นายสุขสันต์ ชัยประเสริฐ
ครูผู้สอนวงโยชวาทิตโรงเรียนสารสาสน์วิเทศนครปฐม

2. การนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนดนตรี สำหรับกลุ่มวิชาโยชวาทิตศึกษา สาขาวิชาดนตรีตะวันตก วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ผู้วิจัยได้นำประเด็นจากการสัมภาษณ์เข้าสู่กระบวนการสนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยมีผู้ให้ข้อมูลจำนวน 4 กลุ่ม ได้แก่

2.1 ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญด้านวงโยธาวิทิต จำนวน 1 คน โดยเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการสอนวงโยธาวิทิต และได้รับการยอมรับจากอาจารย์ผู้สอนและศิษย์เก่า คือ ดร.สุรสีห์ ชานกสกุล ปัจจุบันเป็นอาจารย์ประจำภาควิชาดนตรี คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

2.2 อาจารย์ผู้สอนจำนวน 4 คน แบ่งเป็นอาจารย์ประจำ จำนวน 2 คน และอาจารย์พิเศษ จำนวน 2 คน โดยเป็นตัวแทนผู้สอนของแต่ละรายวิชาของกลุ่มวิชาโยธาวิทิตศึกษา ได้แก่

1) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชนิษฐ์ สะสมสิน	อาจารย์ประจำ
2) ผู้ช่วยศาสตราจารย์พนัส ต້องการพานิช	อาจารย์ประจำ
3) อาจารย์วิจิตร จิตรรังสรรค์	อาจารย์พิเศษ
4) อาจารย์ครองยศ ศรีเพ็ชร	อาจารย์พิเศษ

2.3 ผู้เรียนที่เลือกเรียนในกลุ่มวิชาโยธาวิทิตศึกษา สาขาวิชาดนตรีตะวันตก วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ในปีการศึกษา 2562 ชั้นปีที่ 2 จำนวน 1 คน และชั้นปีที่ 3 จำนวน 1 คน โดยคัดเลือกจากตัวแทนของแต่ละชั้นปีที่สามารถตอบคำถามด้านการเรียนการสอนของกลุ่มวิชาโยธาวิทิตศึกษาได้เป็นอย่างดี ได้แก่

1) นายพิสิษฐ์ ทองดา	ตัวแทนนักศึกษา ชั้นปีที่ 2
2) นางสาวดวงกมลวรรณ มียอด	ตัวแทนนักศึกษา ชั้นปีที่ 3

2.4 ศิษย์เก่าที่สำเร็จการศึกษาในกลุ่มวิชาโยธาวิทิต ซึ่งปัจจุบันเรียกกลุ่มวิชาโยธาวิทิตศึกษาจำนวน 1 คน โดยคัดเลือกตัวแทนศิษย์เก่าจากกลุ่มแรกที่ตอบคำถามด้านสภาพการจัดการเรียนการสอนกลุ่มวิชาโยธาวิทิตได้เป็นอย่างดี คือ นายสุขสันต์ ชัยประเสริฐ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสัมภาษณ์ โดยเป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi - Structured) จำนวน 3 ฉบับ คือ สำหรับอาจารย์ผู้สอน ผู้เรียน และศิษย์เก่า โดยผู้วิจัยร่างข้อคำถามขึ้นมาจากสาระสำคัญของการทบทวนวรรณกรรมที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย จากนั้นสร้างเป็นคำถามที่ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้โดยโครงสร้างคำถามจะแบ่งออกเป็น

1.1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล

1.2 คำถามเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในกลุ่มวิชาโยธาวิทิตศึกษาในประเด็น

ดังนี้

- ข้อมูลด้านสภาพการจัดการเรียนการสอนสำหรับกลุ่มวิชาโยธาวิศวกรรมศาสตร์ สาขาวิชา
 วิศวกรรมโยธา วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ในด้านหลักสูตร
 กระบวนการจัดการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล ความพร้อมของสื่อ อุปกรณ์ สถานที่

- ด้านความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา
 สำหรับกลุ่มวิชาโยธาวิศวกรรมศาสตร์ ตามทัศนคติของผู้ให้สัมภาษณ์

จากนั้นได้มีการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและหาค่าความสอดคล้องของข้อ
 คำถามแบบสัมภาษณ์ โดยใช้สูตรหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) จากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คน และ
 นำข้อเสนอแนะมาปรับแก้ก่อนการนำไปใช้จริง

2. ประเด็นการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ใช้การสรุปประเด็นจากผลการสัมภาษณ์ และ
 นำมาวิเคราะห์เพื่อสร้างประเด็นการสนทนากลุ่ม ตามองค์ประกอบการจัดการเรียนการสอน อัน
 ได้แก่ ด้านคน ด้านองค์ความรู้ และ ด้านสื่อและสถานที่

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้แบ่งการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็น 2 ส่วน คือ

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลด้านเอกสาร ผู้วิจัยทำการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลด้าน
 แนวคิด ทฤษฎี ข้อมูลทางวิชาการจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ได้แก่ เอกสารสิ่งพิมพ์ หนังสือ วารสาร
 บทความ ข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม ผู้วิจัยได้แบ่งวิธีการเก็บข้อมูลออกเป็น 2 ส่วน ตาม
 วัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

2.1. การศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนดนตรี กลุ่มวิชาโยธาวิศวกรรมศาสตร์ สาขาวิชา
 วิศวกรรมโยธา วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ผู้วิจัยได้ทำการ
 เก็บข้อมูลโดยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก โดยแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง
 (Semi - Structured) เพื่อศึกษาสภาพในการจัดการเรียนการสอน รวมถึงความคิดเห็นและ
 ข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนการสอนดนตรีในระดับอุดมศึกษา สำหรับกลุ่มวิชาโยธาวิศวกรรมศาสตร์
 โดยแต่ละกลุ่มผู้ให้ข้อมูลใช้วิธีการสัมภาษณ์ ดังนี้

- อาจารย์ผู้สอนทั้งหมดที่สอนในกลุ่มวิชาโยธาวิศวกรรมศาสตร์ ในปีการศึกษา 2562
 โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล

- ผู้เรียนที่เลือกเรียนกลุ่มวิชาโยธาวิศวกรรมศาสตร์ โดยเป็นผู้เรียนทั้งหมดที่กำลังศึกษาใน
 หลักสูตรปัจจุบัน คือ หลักสูตรดุริยางคศาสตรบัณฑิต ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560 ใช้วิธีการสัมภาษณ์กลุ่ม

- ศิษย์เก่าที่สำเร็จการศึกษาในกลุ่มวิชาโยชวาทิต ใช้วิธีการสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล

2.2 การนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนดนตรี สำหรับกลุ่มวิชาโยชวาทิต ศึกษา สาขาวิชาดนตรีตะวันตก วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ผู้วิจัยได้นำประเด็นจากการสัมภาษณ์มาเข้าสู่กระบวนการสนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยมีผู้ให้ข้อมูลในการสนทนากลุ่มจำนวน 4 กลุ่ม ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญด้านวงโยชวาทิต ตัวแทนอาจารย์ผู้สอน ตัวแทนผู้เรียนปัจจุบัน และตัวแทนศิษย์เก่า

โดยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการในการสนทนากลุ่ม ซึ่งจะเป็นการนำเสนอผลการศึกษาจากกระบวนการสัมภาษณ์สภาพการจัดการเรียนการสอนดนตรี กลุ่มวิชาโยชวาทิตศึกษา และนำข้อมูลมาอภิปราย พูดคุย เสนอแนะความคิดเห็นในประเด็นต่าง ๆ ตามองค์ประกอบการจัดการเรียนการสอน อันได้แก่ ด้านคน ด้านองค์ความรู้ และ ด้านสื่อและสถานที่ เพื่อให้ได้ข้อสรุปออกมาเป็นแนวทางสำหรับการจัดการเรียนการสอนวงโยชวาทิตในระดับอุดมศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และกำหนดประเด็นเนื้อหาสำหรับกระบวนการสัมภาษณ์
2. นำประเด็นจากการสัมภาษณ์มาเข้าสู่กระบวนการสนทนากลุ่ม (Focus Group)
3. นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่มมาทบทวนและวิเคราะห์เพื่อให้เกิดเป็นแนวทาง โดยนำเสนอเนื้อหาที่ได้ด้วยเทคนิคการบรรยาย ตามแนวคิดองค์ประกอบของการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ ด้านคน ด้านองค์ความรู้ และ ด้านสื่อและสถานที่ เพื่อมุ่งเน้นให้ได้แนวทางการจัดการเรียนการสอนดนตรีในระดับอุดมศึกษา สำหรับกลุ่มวิชาโยชวาทิตศึกษา

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยเรื่อง แนวทางการจัดการเรียนการสอนดนตรีในระดับอุดมศึกษาสำหรับกลุ่มวิชาโยชวาทิตศึกษา : กรณีศึกษาสาขาวิชาดนตรีตะวันตก วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์เพื่อศึกษาสภาพในการจัดการเรียนการสอน รวมถึงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนการสอนดนตรีในระดับอุดมศึกษาสำหรับกลุ่มวิชาโยชวาทิตศึกษา โดยสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนจำนวน 5 คน ใช้วิธีการสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล ผู้เรียนจำนวน 7 คน ใช้วิธีการสัมภาษณ์กลุ่ม และศิษย์เก่าจำนวน 3 คน ใช้วิธีการสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล จากนั้นได้นำประเด็นจากการสัมภาษณ์มาเข้าสู่กระบวนการสนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยมีผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มคือ อาจารย์ผู้สอนจำนวน 4 คน ตัวแทนผู้เรียนจำนวน 2 คน ตัวแทนศิษย์เก่าจำนวน 1 คน และผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิด้านวงโยชวาทิต จำนวน 1 คน

โดยผู้วิจัยได้แบ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอออกเป็น 2 ตอน ตามขั้นตอนการวิจัย ดังนี้
ตอนที่ 1 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์

โดยแบ่งข้อมูลออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. สภาพในการจัดการเรียนการสอน กลุ่มวิชาโยชวาทิตศึกษา สาขาวิชาดนตรีตะวันตก วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ผู้วิจัยได้แบ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

- 1) ด้านคน ได้แก่ ผู้สอน ผู้เรียน
- 2) ด้านองค์ความรู้ ได้แก่ หลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล
- 3) ด้านสื่อและสถานที่ ได้แก่ สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ อุปกรณ์ สถานที่
- 4) ปัญหาในการเรียนการสอน

2. การนำเสนอแนวคิดในการจัดการเรียนการสอนดนตรีในระดับอุดมศึกษา สำหรับกลุ่มวิชาโยชวาทิตศึกษา

ผู้วิจัยได้แบ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

- 1) ด้านคน ได้แก่ ผู้สอน ผู้เรียน
- 2) ด้านองค์ความรู้ ได้แก่ หลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล
- 3) ด้านสื่อและสถานที่ ได้แก่ สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ อุปกรณ์ สถานที่
- 4) ความคิดเห็นในภาพรวมและข้อเสนอแนะในกระบวนการจัดการเรียนการสอน

โดยรวมข้อมูลการสัมภาษณ์จากผู้ให้ข้อมูล 3 กลุ่ม ได้แก่ ผู้สอน ผู้เรียน และศิษย์เก่า ซึ่งในส่วนของผู้สอนและศิษย์เก่าใช้การนำเสนอข้อมูลเป็นรายบุคคล และในส่วนของผู้เรียนใช้การนำเสนอข้อมูลเป็นภาพรวม เนื่องจากใช้วิธีการสัมภาษณ์กลุ่ม

ตอนที่ 2 ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม

โดยผู้วิจัยได้แบ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอ ดังนี้

- 1) ด้านคน ได้แก่ ผู้สอน ผู้เรียน
- 2) ด้านองค์ความรู้ ได้แก่ หลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล
- 3) ด้านสื่อและสถานที่ ได้แก่ สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ อุปกรณ์ สถานที่
- 4) ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ตอนที่ 1 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์

1. สภาพในการจัดการเรียนการสอน กลุ่มวิชาโยชวาทิตศึกษา สาขาวิชาดนตรีตะวันตก วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ด้านที่ 1 ด้านคน

ผู้สอน

ผู้สอนที่รับผิดชอบรายวิชาในกลุ่มวิชาโยชวาทิตศึกษา สาขาวิชาดนตรีตะวันตก วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ในปีการศึกษา 2562 ประกอบด้วย อาจารย์ประจำวิทยาลัยการดนตรี จำนวน 3 ท่าน และอาจารย์พิเศษ 2 ท่าน รวมทั้งหมด 5 ท่าน

ตารางที่ 6 ตารางสรุปสถานภาพทั่วไปของผู้สอน

ผู้สอน	รายวิชาที่รับผิดชอบ	วุฒิการศึกษา	ประสบการณ์ด้านการสอนดนตรี และผลงานด้านดนตรี
ผู้สอนท่านที่ 1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุชนิษฐ์ สะสมสิน ตำแหน่งอาจารย์ประจำ หัวหน้าภาควิชาดนตรี ตะวันตก	1) บทเพลงที่สำคัญ ในวงออเคสตรา 2) วรรณกรรมและ การสอนเครื่องลม3) การอำนวยเพลง สำหรับเครื่องดนตรี 4) หลักการแสดง ดนตรี	- ดุริยางคศาสตรคฤสุ บัณฑิต (ดนตรีศึกษา) มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี - ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ดนตรีศึกษา) มหาวิทยาลัยมหิดล - ศิลปศาสตรบัณฑิต (ดนตรีตะวันตก) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	- ประสบการณ์ด้านการสอน ดนตรี 22 ปี - ประสบการณ์สอนในกลุ่มวิชา โยชวาทิตศึกษา ณ มรภ.บ้านสมเด็จเจ้าพระยา 9 ปี - เคยเป็นสมาชิกวง Thailand Philharmonic Orchestra ปี พ.ศ. 2548-2556

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ผู้สอน	รายวิชาที่รับผิดชอบ	วุฒิการศึกษา	ประสบการณ์ด้านการสอนดนตรี และผลงานด้านดนตรี
	5) วรรณกรรมและ การสอนวงดนตรี เครื่องลม 6) รวมวงใหญ่ 1 , 2 และ 3		- ผู้เชี่ยวชาญด้าน Trombone ประจำวงดุริยางค์เยาวชนไทย (Thai Youth Orchestra) - เคยเป็นสมาชิก วงโยธวาทิตและเข้าร่วมการ ประกวดในรายการต่างๆ
ผู้สอนท่านที่ 2 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อนรรักษ์ บุญแจ ตำแหน่งอาจารย์ประจำ	หลักการวงโยธวาทิต	- ปรัชญาคุณภูมิบัณฑิต (ดนตรี) มหาวิทยาลัยมหิดล - ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (วัฒนธรรมดนตรี) มหาวิทยาลัยมหิดล - ครุศาสตรบัณฑิต (ดนตรีศึกษา) วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จ เจ้าพระยา	- ประสบการณ์ด้านการสอน ดนตรี 33 ปี - ประสบการณ์สอน ใน กลุ่มวิชาโยธวาทิตศึกษา ณ มรภ.บ้านสมเด็จเจ้าพระยา 17ปี - เคยเป็นสมาชิก วงโยธวาทิต โรงเรียนวัดสุทธวิ ราราม และเข้าร่วมประกวดใน รายการต่าง ๆ
ผู้สอนท่านที่ 3 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พนัส ต้อมการพานิช ตำแหน่งอาจารย์ประจำ	วรรณกรรมและการ สอนเครื่องกระทบ	- ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การสอนและการแสดง) มหาวิทยาลัยรังสิต - ศิลปศาสตรบัณฑิต (ดนตรีตะวันตก) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	- ประสบการณ์ด้านการสอน ดนตรี 20 ปี - ประสบการณ์สอนใน กลุ่มวิชาโยธวาทิตศึกษา ณ มรภ.บ้านสมเด็จเจ้าพระยา 8 ปี - เป็นสมาชิก Thai Youth Orchestra ในปี 2000-2003 - เป็นสมาชิกวง Nontri Orchestra winds ในปี 2009- 2012 - เป็นสมาชิกวง Bangkok Symphony Orchestra 2010- ปัจจุบัน ฯลฯ

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ผู้สอน	รายวิชาที่ รับผิดชอบ	วุฒิการศึกษา	ประสบการณ์ด้านการสอนดนตรี และผลงานด้านดนตรี
ผู้สอนท่านที่ 4 อาจารย์วิจิตร จิตรรังสรรค์ ตำแหน่งอาจารย์พิเศษ	การเรียบเรียงเสียง สำหรับวงดนตรี	- รัฐศาสตรบัณฑิต (ปกครอง) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	- ประสบการณ์ด้านการสอน ดนตรี 20 ปี - ประสบการณ์สอนใน กลุ่มวิชาโยชวาทิตศึกษา ณ มรภ.บ้านสมเด็จเจ้าพระยา 10 ปี - เป็นนักดนตรีและผู้เรียบเรียงเสียง ประสานวงเฉลิมราช วงดนตรีของธนาคารกสิกรไทย และ วงบางกอกซิมโฟนีออร์เคสตรา - เป็นผู้เรียบเรียงเสียงประสาน เพลงพิธีการสำหรับวงเครื่องลม - เป็นผู้เรียบเรียงเสียงประสานบท เพลงสำหรับเครื่องลมให้กับวง ดุริยางค์เครื่องลมในสถาบัน การศึกษาต่าง ๆ
ผู้สอนท่านที่ 5 อาจารย์ครองยศ ศรีเพชร ตำแหน่งอาจารย์พิเศษ	การออกแบบภาพ แปรขบวน	- ครุศาสตรบัณฑิต (ดนตรีศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏ สวนสุนันทา	- ประสบการณ์ด้านการสอน ดนตรี 20 ปี - ประสบการณ์สอนใน กลุ่มวิชาโยชวาทิตศึกษา ณ มรภ.บ้านสมเด็จเจ้าพระยา 12 ปี - เคยได้มีโอกาสร่วมสังเกตการณ์ กับวงโยชวาทิตระดับโลก ได้แก่ วง The Cavaliers Drum and Bugle Corps และ วง Aimachi - เป็นอาจารย์พิเศษและออกแบบ ภาพแปรขบวนให้กับวงโยชวาทิต ของสถาบันต่างๆเข้าร่วมประกวด ได้รับรางวัลมากมาย ทั้งในและ ต่างประเทศ

ผู้เรียน

ในการนำเสนอข้อมูลผู้วิจัยได้แบ่งผู้เรียนเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้เรียนปัจจุบันและศิษย์เก่า

1) ผู้เรียนปัจจุบัน

ผู้เรียนทุกคนเลือกลงทะเบียนเรียนในรายวิชาของกลุ่มวิชาโยชวาทิตศึกษา สาขาวิชาดนตรีตะวันตก วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ในปี การศึกษา 2562 โดยมีนักศึกษาชั้นปีที่ 2 จำนวน 5 คน และ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 จำนวน 2 คน รวม ทั้งหมด 7 คน

โดยไม่มีนักศึกษาชั้นปีที่ 1 เนื่องจากชั้นปีที่ 1 ยังไม่เลือกกลุ่มวิชา และไม่มีนักศึกษาชั้นปีที่ 4 เนื่องจากเป็นผู้เรียนคนละหลักสูตร

ตารางที่ 7 ตารางสรุปสถานภาพทั่วไปของผู้เรียน

ผู้เรียน	ชั้นปี	เครื่องดนตรีเอก	โรงเรียนที่สำเร็จการศึกษา ในระดับมัธยมศึกษา หรือ เทียบเท่า	ประสบการณ์ในการเรียนดนตรี/ วงโยชวาทิต
ผู้เรียน คนที่ 1	2	ยูโฟเนียม	โรงเรียนเทพศิรินทร์ สมุทรปราการ	เป็นสมาชิกวงโยชวาทิตของ โรงเรียนเทพศิรินทร์ สมุทรปราการ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2556 และเคยเข้าร่วม การประกวดในรายการต่าง ๆ
ผู้เรียน คนที่ 2	2	ท롬โบน	โรงเรียนมารีวิทยา จังหวัดปราจีนบุรี	เป็นสมาชิกวงโยชวาทิตของ โรงเรียนมารีวิทยา ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2558
ผู้เรียน คนที่ 3	2	เฟรนฮอร์น	โรงเรียนสารสาสน์วิเทศ บางบอน	เป็นสมาชิกวงโยชวาทิตของ โรงเรียนสารสาสน์วิเทศบางบอน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555 และเคยเข้าร่วม การประกวดในรายการต่าง ๆ
ผู้เรียน คนที่ 4	2	เทเนอร์แซก โซโฟน	โรงเรียนเทพศิรินทร์ นนทบุรี	เป็นสมาชิกวงโยชวาทิตของ โรงเรียนเทพศิรินทร์นนทบุรี ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2558 และเคยเข้าร่วมการ ประกวดในรายการต่าง ๆ
ผู้เรียน คนที่ 5	2	เครื่องกระทบ	โรงเรียนสุราษฎร์ธานี	เป็นสมาชิกวงโยชวาทิตของ โรงเรียนสุราษฎร์ธานี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2556 และเคยเข้าร่วมการประกวดใน รายการต่าง ๆ

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ผู้เรียน	ชั้นปี	เครื่องดนตรีเอก	โรงเรียนที่สำเร็จการศึกษา ในระดับมัธยมศึกษา หรือ เทียบเท่า	ประสบการณ์ในการเรียนดนตรี/ วงโยชวาทิต
ผู้เรียน คนที่ 6	3	อัลโตแซกโซโฟน	โรงเรียนนารีวิทยา จังหวัดราชบุรี	เป็นสมาชิกวงโยชวาทิตของ โรงเรียนนารีวิทยา ตั้งแต่ พ.ศ. 2558
ผู้เรียน คนที่ 7	3	เครื่องกระทบ	โรงเรียนสมุทรปราการ	เป็นสมาชิกวงโยชวาทิตของ โรงเรียนสมุทรปราการ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2554 และเคยเข้าร่วมการ ประกวดในรายการต่างๆ

เนื่องจากผู้เรียนในหลักสูตรปัจจุบันกำลังศึกษาอยู่ในระดับ ชั้นปีที่ 2 และ ชั้นปีที่ 3 จึงยังเรียนไม่ครบรายวิชาที่มีในกลุ่มวิชาโยชวาทิตศึกษา โดยรายวิชาที่ได้ผ่านการเรียนแล้ว มีดังต่อไปนี้

รายวิชาที่นักศึกษาชั้นปีที่ 2 ผ่านการเรียนแล้ว ได้แก่

1. หลักการวงโยชวาทิต
2. บทเพลงที่สำคัญในวงออร์เคสตรา

รายวิชาที่นักศึกษาชั้นปีที่ 3 ผ่านการเรียนแล้ว ได้แก่

1. หลักการวงโยชวาทิต
2. บทเพลงที่สำคัญในวงออร์เคสตรา
3. วรรณกรรมและการสอนเครื่องลม
4. วรรณกรรมและการสอนเครื่องกระทบ
5. *หลักการแสดงดนตรี
6. *รวมวงใหญ่ 1
7. *รวมวงใหญ่ 2

หมายเหตุ * หมายถึงรายวิชาที่ตามแผนการศึกษา จะต้องลงทะเบียนเรียนเรียบร้อยแล้ว แต่นักศึกษายังไม่ได้ลงทะเบียนเรียนตามแผนการศึกษา

แรงจูงใจและจุดมุ่งหมายในการศึกษากลุ่มวิชาโยชวาทิตศึกษา

ผู้เรียนทุกคนผ่านประสบการณ์ในการเล่นวงโยชวาทิตมา และเกิดความชอบและรักในประสบการณ์ต่างๆที่ได้จากการเล่นวงโยชวาทิต จึงเลือกที่จะต่อยอดในการเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาในด้านดนตรี และเลือกเรียนในกลุ่มวิชาโยชวาทิตศึกษา เนื่องจากต้องการต่อยอด

องค์ความรู้ให้ลึกซึ้ง ทั้งในฐานะผู้เล่น ผู้ถ่ายทอด จนสามารถเป็นผู้ควบคุมและสร้างสรรค์การบรรเลงวงโยชวาทิตเข้าสู่การประกวดได้ โดยอีกเหตุผลที่เลือกกลุ่มวิชาโยชวาทิตเนื่องจากมีโอกาสต่อยอดสายอาชีพของตนเองในปัจจุบันได้มากกว่ากลุ่มวิชาอื่น

2) ศิษย์เก่า

เนื่องจากหลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2560 ยังไม่มีผู้สำเร็จการศึกษา ทั้งนี้เพื่อให้ข้อมูลในการศึกษามีความสมบูรณ์ ผู้วิจัยจึงใช้ข้อมูลจากศิษย์เก่าจากหลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2555 ซึ่งเป็นผู้เรียนในกลุ่มวิชาโยชวาทิตที่สำเร็จการศึกษาแล้วและเป็นผู้ปฏิบัติงานในด้านโยชวาทิต จำนวน 3 คน

ตารางที่ 8 ตารางสรุปสถานภาพทั่วไปของศิษย์เก่า

ศิษย์เก่า / เครื่องดนตรีเอก	หลักสูตรและปีที่เข้ารับการศึกษา และปีที่สำเร็จการศึกษา	สถานที่ทำงานปัจจุบัน/ ตำแหน่ง/ระยะเวลาในการทำงาน	ประสบการณ์ในการเรียนดนตรี/วงโยชวาทิต และผลงานด้านโยชวาทิต
คนที่ 1 นายอภิชาติ โยเหลา เครื่องดนตรีเอกยูโฟเนียม	เข้าศึกษาเมื่อปีการศึกษา 2555 ในหลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2555 และสำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2559	โรงเรียนขอเซพวิทยา ตำแหน่งครูประจำหมวดศิลปะ (ครูผู้สอนวงโยชวาทิต) ระยะเวลาการทำงาน 11 เดือน	เป็นสมาชิกวงโยชวาทิตวิทยาลัยเทคโนโลยีภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดขอนแก่น ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2552 และเคยเข้าร่วมการประกวดในรายการต่าง ๆ
คนที่ 2 นายอดิศร วงษ์พานิช เครื่องดนตรีเอก เครื่องกระทบ	เข้าศึกษาเมื่อปีการศึกษา 2557 ในหลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2555 และสำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2561	โรงเรียนสารสาสน์วิเทศธนบุรี ตำแหน่งครูพิเศษดนตรี (วงโยชวาทิต) ระยะเวลาการทำงาน 6 เดือน	เป็นสมาชิกวงโยชวาทิตโรงเรียนพิบูลมังสาหารจังหวัดอุบลราชธานี ตั้งแต่ปี 2554 และเคยเข้าร่วมการประกวดในรายการต่าง ๆ
คนที่ 3 นายสุขสันต์ ชัยประเสริฐ เครื่องดนตรีเอก เครื่องกระทบ	เข้าศึกษาเมื่อปีการศึกษา 2557 ในหลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2555 และสำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2561	โรงเรียนสารสาสน์วิเทศนครปฐม ตำแหน่งครูพิเศษดนตรี (วงโยชวาทิต) ระยะเวลาการทำงาน 1 ปี	เป็นสมาชิกวงโยชวาทิตโรงเรียนชินรตวิทยาลัย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2551 และเคยเข้าร่วมการประกวดในรายการต่าง ๆ

แรงจูงใจและจุดมุ่งหมายในการศึกษากลุ่มวิชาโยธวาทิตศึกษา

ศิษย์เก่าคนที่ 1 ได้เข้าร่วมบรรเลงในวงโยธวาทิตของโรงเรียนแล้วรู้สึกชอบการเล่น ชอบการลงประกวด เนื่องจากมีเพื่อนเยอะ และได้เล่นดนตรีร่วมกัน ได้ความสามัคคี จึงเลือกศึกษาต่อในกลุ่มวิชาโยธวาทิต เพราะอยากเป็นผู้สอนวงโยธวาทิต และเป็นผู้ฝึกซ้อมวงโยธวาทิตเพื่อเข้าร่วมการประกวด

ศิษย์เก่าคนที่ 2 เกิดแรงบันดาลใจในการเรียนดนตรีจากการดูภาพยนตร์ จึงสมัครเข้าเป็นสมาชิกวงโยธวาทิตของโรงเรียน และได้มีโอกาสเข้าประกวดวงโยธวาทิตในประเภทเดินแถว (Marching Parade) จึงเกิดความรักในการเล่นดนตรี รวมทั้งชอบความมีระเบียบวินัยและความสามัคคีของวงโยธวาทิต จึงทำให้ตัดสินใจศึกษาต่อสาขาวิชาดนตรีในระดับอุดมศึกษา และเลือกเรียนกลุ่มวิชาโยธวาทิตศึกษา เพราะมีความต้องการเป็นผู้สอนวงโยธวาทิต และสามารถสร้างแรงบันดาลใจให้กับนักเรียนในการเล่นดนตรี

ศิษย์เก่าคนที่ 3 มีโอกาสเข้าเป็นสมาชิกวงโยธวาทิต และจึงเกิดความรู้สึกชอบ ได้พัฒนาตนเองในด้านระเบียบวินัย และคิดว่าเป็นสิ่งที่ตนเองน่าจะทำได้ดี จึงเลือกเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา เนื่องจากสามารถมีโอกาสต่อยอดในทางอาชีพได้มากกว่า

ด้านที่ 2 ด้านองค์ความรู้

ผู้วิจัยได้แบ่งการนำเสนอข้อมูลเป็น 3 ด้าน ได้แก่ หลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล ดังนี้

หลักสูตร

กลุ่มวิชาโยธวาทิตศึกษา หลักสูตรดุริยางคศาสตร์บัณฑิต หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2560 สาขาวิชาดนตรีตะวันตก วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ซึ่งเป็นหนึ่งในกลุ่มวิชาเลือก มีวัตถุประสงค์ในการจัดการเรียนการสอน คือ ผู้เรียนสามารถเป็นบุคลากรด้านโยธวาทิตทั้งในฐานะผู้เล่น และผู้สอนที่สามารถสอนวงเครื่องลมได้ทั้งในรูปแบบการนั่งบรรเลงและเดินบรรเลง โดยวิชาเลือกสำหรับกลุ่มวิชาโยธวาทิตศึกษามีทั้งหมดจำนวน 12 รายวิชา ดังนี้ ตารางที่ 9 รายวิชาในกลุ่มโยธวาทิตศึกษา

รหัสวิชา	รายวิชา	หน่วยกิต
5101255	หลักการวงโยธวาทิต (Principle of Marching Band) คำอธิบายรายวิชา : หลักการบริหาร การฝึกซ้อม การบรรเลงดนตรี สนาม รูปแบบวง และบทเพลงของวงโยธวาทิต	2(2-0-4)

ตารางที่ 9 (ต่อ)

รหัสวิชา	รายวิชา	หน่วยกิต
5101252	บทเพลงที่สำคัญในวงออร์เคสตรา (Orchestral Repertoires) คำอธิบายรายวิชา : วรรณกรรม ลักษณะบทเพลง รูปแบบการบรรเลง เทคนิค การฝึกซ้อม และการบรรเลงท่อนเพลงที่สำคัญของบทเพลงในวงออร์เคสตราของแต่ละเครื่องดนตรี	2(1-2-3)
5101256	วรรณกรรมและการสอนเครื่องลม (Winds instrumental Literature and Pedagogy) คำอธิบายรายวิชา : ความเป็นมาของเครื่องดนตรี วรรณกรรมบทเพลงที่สำคัญในแต่ละยุคสมัย กระบวนการสอน เทคนิคการสอน แบบฝึกหัด การฝึกซ้อมของเครื่องลมไม้และเครื่องลมทองเหลือง	2(1-2-3)
5101257	วรรณกรรมและการสอนเครื่องกระทบ (Percussions instrumental Literature and Pedagogy) คำอธิบายรายวิชา : ความเป็นมาของเครื่องดนตรี วรรณกรรมบทเพลงที่สำคัญในแต่ละยุคสมัย กระบวนการสอน เทคนิคการสอน แบบฝึกหัด การฝึกซ้อมของเครื่องกระทบ (Percussions)	2(1-2-3)
5101352	หลักการแสดงดนตรี (Principle of Music Performance) คำอธิบายรายวิชา : ทฤษฎี แนวคิด เทคนิค การวิเคราะห์การฝึกซ้อม การเตรียมตัวก่อนการแสดงดนตรี หลักการและเทคนิคการควบคุมตนเอง ขณะทำการแสดง การทำรูปเล่มของการแสดงดนตรี	2(1-2-3)
5101357	รวมวงใหญ่ 1 (Large Ensemble 1) คำอธิบายรายวิชา : การรวมวงดนตรีขนาดใหญ่ตามความเหมาะสมของประเภทเครื่องดนตรี ทักษะการบรรเลงบทเพลงร่วมกับเครื่องดนตรีชนิดอื่น	2(0-4-2)
5101358	วรรณกรรมและการสอนวงดนตรีเครื่องลม (Wind Band Literature and Pedagogy) คำอธิบายรายวิชา : ความเป็นมาของวงดนตรี วรรณกรรมบทเพลงที่สำคัญในแต่ละยุคสมัย กระบวนการสอน เทคนิคการสอน แบบฝึกหัด การฝึกซ้อมของวงดนตรีเครื่องลม ในรูปแบบวงมาร์ชซิงและวงคอนเสิร์ต	2(1-2-3)

ตารางที่ 9 (ต่อ)

รหัสวิชา	รายวิชา	หน่วยกิต
5101355	การอำนวยเพลงสำหรับเครื่องดนตรี (Music Instrumentals Conducting) คำอธิบายรายวิชา : เทคนิคการใช้ขาดอง การตีความบทเพลง การทำเครื่องหมายบนสกอร์ การสื่อสารต่อนักดนตรี วิธีการอำนวยเพลงวงดนตรีในแต่ละรูปแบบ	2(1-2-3)
5101359	รวมวงใหญ่ 2 (Large Ensemble) คำอธิบายรายวิชา : รายวิชาที่ต้องสอบผ่านมาก่อน : 5101359 รวมวงใหญ่ 1 การรวมวงดนตรีขนาดตามความเหมาะสมของประเภทเครื่องดนตรี และทักษะการบรรเลงบทเพลงร่วมกับเครื่องดนตรีชนิดอื่น	2(0-4-2)
5101405	การออกแบบภาพแปรชบวน (Drill Design) คำอธิบายรายวิชา : การออกแบบเรื่องราว การเขียนแบบภาพแปรชบวน การใช้โปรแกรมเขียนภาพแปรชบวน	2(1-2-3)
5101402	การเรียบเรียงเสียงสำหรับวงดนตรี (Orchestration) คำอธิบายรายวิชา : เครื่องดนตรีในแต่ละตระกูล เทคนิคเฉพาะเครื่อง การเขียนสกอร์ การเรียบเรียงเสียงให้เหมาะสมกับเครื่องดนตรีและวงดนตรี	2(1-2-3)
5101406	รวมวงใหญ่ 3 (Large Ensemble 3) คำอธิบายรายวิชา : รายวิชาที่ต้องสอบผ่านมาก่อน : 5101361 รวมวงใหญ่ 2 การรวมวงดนตรีขนาดตามความเหมาะสมของประเภทเครื่องดนตรี และทักษะการบรรเลงบทเพลงร่วมกับเครื่องดนตรีชนิดอื่น	2(0-4-2)

ผู้สอน

ความสอดคล้องในการกำหนดวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดในคำอธิบายรายวิชา กับ
ต้องการของสังคม ผู้เรียน และองค์ความรู้ที่ผู้เรียนควรจะได้รับ และการดำเนินการสอนตาม
วัตถุประสงค์จากคำอธิบายรายวิชา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชนิษฐ์ สะสมสิน ผู้รับผิดชอบ 6 รายวิชา ได้แก่ 1) บท
เพลงที่สำคัญในวงออร์เคสตรา 2) วรรณกรรมและการสอนเครื่องลม 3) การอำนวยเพลงสำหรับ
เครื่องดนตรี 4) หลักการแสดงดนตรี 5) วรรณกรรมและการสอนวงดนตรีเครื่องลม 6) รวมวงใหญ่
1, 2 และ 3 นั้น ให้ความเห็นว่ามี ความสอดคล้องและครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของรายวิชาแล้ว
เนื่องจากการศึกษาจากหลักสูตรก่อนหน้านี้และนำมาปรับปรุงพัฒนารายวิชาขึ้นมาใหม่ และได้
ดำเนินการสอนตามที่กำหนดไว้ในคำอธิบายรายวิชา โดยจะเพิ่มเติมเนื้อหาสาระในกรณีที่ผู้เรียนมี
คำถามเพิ่มเติมที่นอกเหนือจากเนื้อหาสาระที่กำหนดไว้

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนุรักษ์ บุญแจ่ม ผู้รับผิดชอบรายวิชาหลักการวงโยทวาทิต ใ้
ความเห็นว่ามี ความสอดคล้องและครอบคลุมแล้ว ซึ่งได้กำหนดเนื้อหาที่มีความจำเป็นต่อผู้เรียน และ
ผู้สอนเองก็ได้ดำเนินการสอนตามคำอธิบายรายวิชา รวมทั้งเพิ่มเติมบางเนื้อหาสาระที่นอกเหนือจาก
คำอธิบายรายวิชาที่ผู้เรียนควรจะต้องรู้และจำเป็นต้องใช้ เช่น เรื่องการเลือกใช้เครื่องดนตรีสำหรับวงโย
ทวาทิต เพื่อเป็นความรู้พื้นฐานก่อนที่จะเรียนในรายวิชาการเรียบเรียงเสียงสำหรับวงดนตรี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์พนัส ต้องการพานิช ผู้รับผิดชอบรายวิชาวรรณกรรมและการสอน
เครื่องกระทบ ให้ความเห็นว่ามี ความสอดคล้องและเหมาะสมแล้ว โดยได้ดำเนินการสอนตามคำอธิบาย
รายวิชา และมีการเพิ่มเติมบางเนื้อหาสาระ โดยพิจารณาจากข้อคำถามหรือปัญหาที่พบบ่อยครั้งจากศิษย์
เก่าในเรื่องของการสอนเครื่องกระทบ เช่น การเลือกใช้หรือเลือกซื้อเครื่องดนตรีที่จำเป็นก่อนหรือหลัง
การเรียกชื่อเครื่องดนตรีชนิดต่าง ๆ ในกลุ่มเครื่องกระทบ และการดูแลรักษาเครื่องดนตรี เป็นต้น

อาจารย์วิจิตร จิตรรังสรรค์ ผู้รับผิดชอบรายวิชาการเรียบเรียงเสียงสำหรับวงดนตรี
ให้ความเห็นว่ามี คำอธิบายรายวิชาที่กำหนดไว้แบบกว้างๆ ซึ่งในความเป็นจริงแล้ว ถ้าหากเป็นรายวิชา
เฉพาะกลุ่มวิชาโยทวาทิตศึกษา ควรระบุให้ชัดเจนว่าเป็นการเรียบเรียงเพลงสำหรับวงดนตรีใน
รูปแบบใด เช่น วงซิมโฟนิค วงเดินสวนสนาม หรือวงเดินแปรขบวน เป็นต้น ซึ่งในแต่ละประเภท
จะมีรายละเอียดที่แตกต่างกัน เพื่อให้ผู้สอนจะสามารถกำหนดขอบเขตในการสอนได้อย่างชัดเจน
โดยในการเรียนการสอนผู้สอนได้ดำเนินการสอนตามคำอธิบายรายวิชา โดยสอนให้ครอบคลุมทุก
อย่าง เช่น เครื่องดนตรีประเภทต่าง ๆ คุณสมบัติและการเลือกใช้เครื่องดนตรี และจะมีการพูดถึงวง
ดนตรีประเภทต่าง ๆ ที่เป็นวงเครื่องลมนอกเหนือจากวงโยทวาทิตด้วย เช่น วงบิกแบนด์ วงดนตรี
ลูกทุ่ง เป็นต้น

อาจารย์ครองยศ ศรีเพ็ชร ผู้รับผิดชอบรายวิชาการออกแบบภาพแปรรูป ขอนให้ ความเห็นว่ามีความสอดคล้องและเหมาะสมดีแล้ว และได้ดำเนินการสอนตามคำอธิบายรายวิชา และเพิ่มเติมรายละเอียด เช่น เทคนิคในการนำภาพแปรรูปไปใช้จริง การนำไปประยุกต์ใช้และการ แก้ปัญหา เป็นต้น

ผู้เรียน

ความสอดคล้องในการกำหนดวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดในคำอธิบายรายวิชา กับ ต้องการของสังคม ผู้เรียน และองค์ความรู้ที่ผู้เรียนควรจะได้รับ และการดำเนินการสอนตาม วัตถุประสงค์จากคำอธิบายรายวิชาของผู้สอน

ผู้เรียนส่วนใหญ่มีความเห็นว่าการกำหนดวัตถุประสงค์ในคำอธิบายรายวิชาที่มีอยู่ ในหลักสูตรปัจจุบัน มีความสอดคล้องและเหมาะสมดีแล้ว ซึ่งส่วนใหญ่ผู้สอนได้ดำเนินการสอน ตามวัตถุประสงค์ของรายวิชา

ส่วนผู้เรียนที่เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ให้ความเห็นว่ารรายวิชาที่ได้ผ่านการเรียนแล้ว มีวัตถุประสงค์ตามคำอธิบายรายวิชาที่มีความเหมาะสมแล้ว และอาจารย์ผู้สอนได้ดำเนินการสอน ตามวัตถุประสงค์ของรายวิชา ครอบคลุมทั้งหมดแล้ว ซึ่งในรายวิชาบทเพลงที่สำคัญในวง ออร์เคสตรา ได้เรียนรู้ทั้งด้านประวัติศาสตร์ วรรณกรรม บทเพลง และได้ลงมือปฏิบัติจริงในการ บรรเลงท่อนเพลงสำคัญในวงออร์เคสตราของแต่ละเครื่องดนตรี

โดยมีผู้เรียนที่เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ได้กล่าวถึงบางรายวิชาที่ผู้สอนไม่ได้ ดำเนินการสอนตรงตามวัตถุประสงค์ของรายวิชา เช่น รายวิชาบทเพลงที่สำคัญในวงออร์เคสตรา โดยผู้สอนจะเน้นในเรื่องของประวัติศาสตร์ วรรณกรรม และบทเพลง เป็นส่วนใหญ่ ซึ่งในส่วน ของ เทคนิค การบรรเลง และการฝึกซ้อม มีการกล่าวถึงเพียงเล็กน้อย

ศิษย์เก่า

เนื่องจากหลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2560 ยังไม่มีผู้สำเร็จการศึกษา ทั้งนี้เพื่อให้ข้อมูล ในการศึกษามีความสมบูรณ์ ผู้วิจัยจึงใช้ข้อมูลจากศิษย์เก่าในหลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2555

ความคิดเห็นในการพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนในด้านรายวิชา หรือองค์ความรู้ สำหรับกลุ่มวิชาโยธวาทิตศึกษา สาขาวิชาดนตรีตะวันตก มหาวิทยาลัยราชภัฏ บ้านสมเด็จเจ้าพระยา เพื่อให้ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน และสังคม

ศิษย์เก่าคนที่ 1 ให้ความเห็นว่ารายวิชาเดิมที่มีอยู่มีความเหมาะสมดีแล้ว ซึ่งถ้าเป็นไปได้อยากให้เพิ่มเติมรายวิชาพื้นฐานทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรีชิ้นอื่น ๆ ด้วย และควรเพิ่มทักษะด้านการเดินบรรเลง ทั้งการเดินสวนสนาม และการแปรขบวน

ศิษย์เก่าคนที่ 2 ให้ความเห็นว่า รายวิชาเดิมที่มีอยู่มีความเหมาะสมดีแล้ว ซึ่งถ้าเป็นไปได้อยากให้เพิ่มองค์ความรู้ ดังนี้

1. การสอนเครื่องดนตรีในกลุ่มต่างๆ ซึ่งเดิมมีรายวิชาเครื่องกระทบสำหรับวงโยชวาทิตอยู่แล้ว จึงอยากให้เพิ่มรายวิชาของกลุ่มเครื่องลมด้วย
2. พื้นฐานการบรรเลงดนตรีภาคสนาม ที่มีองค์ความรู้เรื่องรูปแบบแฉวง การเดิน การจัดระเบียบร่างกายในการเดินแถว เป็นต้น
3. การบริหารจัดการวง เนื่องจากวงโยชวาทิตมีการทำงานและต้องบริหารจัดการกับคนจำนวนมาก
4. การจัดแสดงผลงาน หรือ การแสดง เพื่อเรียนรู้การวางแผนเตรียมตัวแสดง หรือนำเสนอผลงาน วิธีการนำเสนอเมื่ออยู่บนเวที

ศิษย์เก่าคนที่ 3 ให้ความเห็นว่า รายวิชาเดิมที่จัดไว้ในกลุ่มวิชาที่มีความเหมาะสมดีแล้ว กิจกรรมการเรียนการสอน

ผู้สอน

กระบวนการจัดกิจกรรมในการเรียนการสอน โดยแบ่งเป็น สาระของรายวิชาที่เป็นกลุ่มวิชาประวัติศาสตร์ สาระของรายวิชาที่เป็นกลุ่มวิชาทฤษฎีดนตรี และ สาระของรายวิชาที่เป็นกลุ่มวิชาปฏิบัติดนตรี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชนิษฐ์ สะสมสิน ผู้รับผิดชอบ 6 รายวิชา ได้แก่ 1) บทเพลงที่สำคัญในวงออร์เคสตรา 2) วรรณกรรมและการสอนเครื่องลม 3) การอำนวยเพลงสำหรับเครื่องดนตรี 4) หลักการแสดงดนตรี 5) วรรณกรรมและการสอนวงดนตรีเครื่องลม 6) รวมวงใหญ่ 1, 2 และ 3 นั้น

ในสาระของรายวิชาที่เป็นกลุ่มวิชาประวัติศาสตร์ จะใช้วิธีการบรรยายในรูปแบบการเล่านิทาน และแสดงตัวอย่างโดยให้เห็นภาพ และการฟังเพลง รวมทั้งนำมาวิเคราะห์

ในสาระของรายวิชาที่เป็นกลุ่มวิชาทฤษฎีดนตรี จะใช้วิธีการบรรยายทฤษฎีโดยลำดับจากความง่ายไปยาก จากนั้นให้ผู้เรียนค้นคว้า และวิพากษ์วิจารณ์ร่วมกันในชั้นเรียน

ในสาระของรายวิชาที่เป็นกลุ่มวิชาปฏิบัติดนตรี เน้นการให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง และออกไปหาประสบการณ์โดยการไปร่วมชมการแสดงต่าง ๆ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนุรักษ์ บุญแจ ผู้รับผิดชอบรายวิชาหลักการวงโยชวาทิต ซึ่งสาระของรายวิชานี้จะอยู่ในกลุ่มวิชาประวัติศาสตร์และปฏิบัติดนตรี

ในสาระของรายวิชาที่เป็นกลุ่มวิชาประวัติศาสตร์ ใช้วิธีการบรรยาย ให้ศึกษาค้นคว้า แล้วนำมาวิเคราะห์และอภิปรายผลร่วมกัน รวมทั้งให้ผู้เรียนออกไปศึกษาค้นคว้านอกสถานที่หรือสถานที่จริง

ในสาระของรายวิชาที่เป็นกลุ่มวิชาปฏิบัติ ใช้วิธีการให้ผู้เรียนออกไปมีส่วนร่วมในการสังเกตการณ์และสัมภาษณ์จากผู้ปฏิบัติจริงภายนอก อีกทั้งผู้เรียนยังได้ปฏิบัติและเรียนรู้วิธีการจริงกับกิจกรรมของมหาวิทยาลัยในโอกาสต่างๆ เช่น การเดินสวนสนามในงานพิธีสำคัญต่างๆ การบรรเลงเพลงรับ-ส่งเสด็จฯ ในงานพระราชทานปริญญาบัตร เป็นต้น

ผู้ช่วยศาสตราจารย์พนัส ตองการพานิช ผู้รับผิดชอบรายวิชาวรรณกรรมและการสอนเครื่องกระทบ

ในสาระของรายวิชาที่เป็นกลุ่มวิชาประวัติศาสตร์ ใช้วิธีการบรรยายพร้อมกับแสดงตัวอย่างให้เห็น เช่น ภาพ หรือ ตัวเครื่องดนตรีจริง

ในสาระของรายวิชาที่เป็นกลุ่มวิชาทฤษฎีดนตรี ใช้วิธีการบรรยายและแสดงให้เห็นกระบวนการจริง เช่น กระบวนการเกิดเสียงของเครื่องกระทบแต่ละประเภท และใช้การตั้งคำถามเพื่อทดสอบความเข้าใจของผู้เรียน แล้วอธิบาย

ในสาระของรายวิชาที่เป็นกลุ่มวิชาปฏิบัติดนตรี ไม่มีการปฏิบัติ

อาจารย์วิจิตร จิตรรังสรรค์ ผู้รับผิดชอบรายวิชาการเรียบเรียงเสียงสำหรับวงดนตรี

ในสาระของรายวิชาที่เป็นกลุ่มวิชาทฤษฎีดนตรี ใช้วิธีการบรรยายผ่านโน้ตเพลงของวง เช่น เรื่องรูปพรรณของบทเพลง ทำนองรับ-ส่ง โน้ตสอดประสาน เป็นต้น จากนั้นให้ฟังบทเพลงจริงของโน้ตเพลงนั้นๆ เพื่อให้เห็นและได้ฟังจากของจริง แล้ววิเคราะห์ร่วมกัน

ในสาระของรายวิชาที่เป็นกลุ่มวิชาปฏิบัติดนตรี ใช้วิธีการให้ลงมือทำผลงานจริง โดยเขียนโน้ตเพลงของวงซิมโฟนิคในบทเพลงที่ตนเองสนใจออกมา และนำเสนอในชั้นเรียน

อาจารย์ครองยศ ศรีเพ็ชร ผู้รับผิดชอบรายวิชาการออกแบบภาพแปรขบวน ซึ่งสาระของรายวิชานี้หลักๆ จะอยู่ในกลุ่มวิชาปฏิบัติ ซึ่งใช้ตั้งแต่วิธีการบรรยาย ศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์ผลงาน และสร้างสรรค์งานออกมา โดยจะให้ผู้เรียนไปศึกษาค้นคว้าข้อมูลอ้างอิง (Reference) เพื่อนำมาคิดและสร้างสรรค์การแสดง (Show) ซึ่งจะเน้นให้ผู้เรียนดึงความคิดสร้างสรรค์ของตนเองออกมาให้ได้มากที่สุด แต่ผู้เรียนมักจะไม่กล้าแสดงความคิดเห็น ผู้สอนจึงใช้วิธีการตั้งคำถามเพื่อให้ผู้เรียนได้อธิบาย นอกจากนั้นยังใช้วิธีการให้ออกไปสังเกตการณ์และสัมภาษณ์จากผู้ปฏิบัติจริงภายนอก ในเรื่องของการแสดง (Show) ความคิด (Idea) และนำมาเขียนวิเคราะห์เป็น

รายงาน และใช้การทำงานกลุ่มเพื่อให้ได้ชิ้นงานที่มีเนื้อหาสาระเข้มข้นจากการระดมความคิดและร่วมมือกัน ให้ออกมาเป็นผลงานภาพแปรขบวนที่มาจากความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน

ความคิดเห็นของผู้สอนต่อกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละรายวิชาที่มีการสอนอยู่ในปัจจุบัน มีกระบวนการจัดกิจกรรมในการเรียนการสอนที่สามารถทำให้ผู้เรียนได้รับองค์ความรู้เพียงพอหรือไม่ และวิธีการหรือกระบวนการที่นอกเหนือจากกระบวนการจัดกิจกรรมในการเรียนการสอนปัจจุบันที่ต้องการเพิ่มเติม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชนิษฐ์ สะสมสิน ผู้รับผิดชอบ 6 รายวิชา ได้แก่ 1) บทเพลงที่สำคัญในวงออเคสตรา 2) วรรณกรรมและการสอนเครื่องลม 3) การอำนวยเพลงสำหรับเครื่องดนตรี 4) หลักการแสดงดนตรี 5) วรรณกรรมและการสอนวงดนตรีเครื่องลม 6) รวมวงใหญ่ 1, 2 และ 3 นั้น ให้ความเห็นว่า เพียงพอและเหมาะสมแล้ว แต่ถ้าเป็นไปได้อยากปรับกระบวนการเรียนการสอนของกลุ่มวิชาโยชวาทิตศึกษาให้เป็นรายวิชารวม หรือเป็นกิจกรรมที่รวบรวมทุกสาระ ได้แก่ ประวัติดนตรี ทฤษฎีดนตรี และปฏิบัติดนตรี รวมอยู่ในกิจกรรมนั้น เพื่อเรียนรู้ในภาพรวมไปพร้อมๆกัน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนุรักษ์ บุญแจะ ผู้รับผิดชอบรายวิชาหลักการวงโยชวาทิต ให้ความเห็นว่า เพียงพอแล้ว และไม่ต้องการเพิ่มเติมกระบวนการใดเนื่องจากครอบคลุมวัตถุประสงค์ของรายวิชาแล้ว แต่อาจมีปัญหาจากทัศนคติของตัวผู้เรียนที่มักจะคิดว่ารายวิชาหลักการโยชวาทิตคือสิ่งที่เค้ารู้อยู่แล้ว หรือศึกษาได้ด้วยตนเอง จึงอาจจะมีความตั้งใจน้อยลง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์พนัส ต้องการพานิช ผู้รับผิดชอบรายวิชาวรรณกรรมและการสอนเครื่องกระทบ ให้ความเห็นว่ากระบวนการเรียนการสอนเดิมนั้น เพียงพอแล้วสำหรับผู้เรียนที่ไม่ใช่กลุ่มเครื่องกระทบ แต่สำหรับผู้เรียนเครื่องดนตรีเอกเครื่องกระทบควรรู้รายละเอียดที่มากกว่า และสามารถปฏิบัติเครื่องกระทบได้ทุกเครื่อง

อาจารย์วิจิตร จิตรรังสรรค์ ผู้รับผิดชอบรายวิชาการเรียบเรียงเสียงสำหรับวงดนตรี ให้ความเห็นว่า รายวิชานี้เป็นรายวิชาเฉพาะที่ผู้เรียนที่สนใจในด้านการเรียบเรียงหรือประพันธ์ดนตรีจริงๆ จะสามารถทำได้ดี แต่ผู้เรียนโดยทั่วไปก็สามารถทำชิ้นงานออกมาได้ แต่อาจจะไม่สมบูรณ์แบบมาก ซึ่งส่วนหนึ่งอาจเป็นเพราะกระบวนการสอนหรือการจัดลำดับเนื้อหาสาระของผู้สอนด้วย ที่ยังทำให้ผู้เรียนไม่เข้าใจได้ทั้งหมด ซึ่งในส่วนกระบวนการจัดกิจกรรมในการเรียนการสอนนั้น ยังไม่ต้องการเพิ่มเติมกระบวนการใด เนื่องจากกระบวนการสอนปัจจุบัน ทางหลักสูตรยังไม่ได้มีการกำหนดขอบเขตหรือวัตถุประสงค์ในการสอนที่ชัดเจนให้ ดังนั้นผู้สอนจึงใช้กระบวนการสอนตามที่ตนเองเห็นสมควรอยู่แล้ว

อาจารย์ครองยศ ศรีเพ็ชร ผู้รับผิดชอบรายวิชาการออกแบบภาพแปรขบวน ให้เห็นว่า นอกจากขั้นตอนการคิดรูปแบบโชว์ และเขียนภาพแปรขบวนลงในโปรแกรมแล้ว กระบวนการที่อยากให้เพิ่มเติม คือให้นำผลงานการเขียนภาพแปรขบวนของผู้เรียนมาเดินจริงในสนาม โดยต้องการเห็นวิธีการปรับและการแก้ปัญหาของผู้เรียน แต่เนื่องจากด้วยความจำกัดของจำนวนผู้เล่น และเวลา ซึ่งเรียนเพียง 1 ภาคเรียน โดยถ้าเป็นไปได้ควรเรียน 2 ภาคเรียน โดยภาคเรียนที่ 1 เน้นเรื่องทฤษฎีและวิธีการ ส่วนในภาคเรียนที่ 2 เน้นการทำผลงานและการนำไปใช้จริง ซึ่งอยากเห็นผลงานของนักศึกษา หรือผู้ที่จบการศึกษาแล้วในสนามแข่งขันจริง

ผู้เรียน

กระบวนการจัดกิจกรรมในการเรียนการสอนของผู้สอน โดยแบ่งเป็น สาระของรายวิชาที่เป็นกลุ่มวิชาประวัติศาสตร์ สาระของรายวิชาที่เป็นกลุ่มวิชาทฤษฎีดนตรี และ สาระของรายวิชาที่เป็นกลุ่มวิชาปฏิบัติดนตรี

ในสาระของรายวิชาที่เป็นกลุ่มวิชาประวัติศาสตร์ ผู้สอนใช้วิธีการบรรยายพร้อม กับแสดงตัวอย่าง เช่น ภาพ และการฟังบทเพลง โดยให้จำบทเพลง รวมทั้งให้สืบค้นข้อมูลจากสื่อ อินเทอร์เน็ต และออกสังเกตการณ์จากสถานที่จริง

ในสาระของรายวิชาที่เป็นกลุ่มวิชาทฤษฎีดนตรี หรือ หลักการต่างๆ หลังจากการบรรยายและสืบค้นข้อมูล มีการนำองค์ความรู้มาคิดวิเคราะห์ ตีความ และวิพากษ์วิจารณ์กันในชั้นเรียน

ในสาระของรายวิชาที่เป็นกลุ่มวิชาปฏิบัติดนตรี ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง เช่น รายวิชาวรรณกรรมและการสอนเครื่องลม ให้ผู้เรียนศึกษาพื้นฐานการบรรเลงของเครื่องลมทุกชิ้น และลงมือปฏิบัติพื้นฐานได้แก่ การเป่าเสียงยาว (Long tone) การเล่นบันไดเสียง (Scale) และบันไดเสียง โครมาติก (Chromatic Scale) และรายวิชาบทเพลงที่สำคัญในวงออร์เคสตรา หลังจาก การศึกษาหลักการ วิธีคิด วิธีบรรเลง และวิเคราะห์องค์ความรู้แล้ว มีการให้ผู้เรียนนำท่อนเพลงที่ สำคัญมาสอบบรรเลงจริงกับเครื่องดนตรีเอกของตนเอง

ความคิดเห็นของผู้เรียนต่อกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละรายวิชา ที่มีการสอนอยู่ในปัจจุบัน มีกระบวนการจัดกิจกรรมในการเรียนการสอนที่สามารถทำให้ผู้เรียนได้รับ องค์ความรู้เพียงพอหรือไม่ และวิธีการหรือกระบวนการที่นอกเหนือจากกระบวนการจัดกิจกรรมใน การเรียนการสอนปัจจุบันที่ต้องการเพิ่มเติม

ผู้เรียนส่วนใหญ่แสดงความคิดเห็นว่ากระบวนการจัดกิจกรรมในการเรียนการสอนเดิมในแต่ละรายวิชาที่จัดการเรียนการสอนอยู่ในปัจจุบัน มีความเหมาะสมคืออยู่แล้ว แต่มีความเห็นว่ายังไม่เพียงพอ โดยสิ่งที่ต้องการให้มีเพิ่มเติม คือ

1) สำหรับรายวิชา ที่คำอธิบายรายวิชาระบุขอบเขตของเนื้อหาสาระไว้ค่อนข้างกว้าง เช่น หลักการวงโยชวาทิต คำอธิบายรายวิชา คือ หลักการบริหารจัดการ การฝึกซ้อม การบรรเลงดนตรีสนาม รูปแบบวง และบทเพลงของวงโยชวาทิต นั้น อยู่ในรายวิชาเดียวซึ่งเรียนแค่ 1 ภาคการศึกษา จึงทำให้เรียนรู้ได้แค่เพียงพื้นฐานที่ยังไม่เจาะลึก โดยผู้เรียนมีความเห็นว่าควรเพิ่มระยะเวลาในการเรียนเพื่อจะได้เพิ่มความเข้มข้นของเนื้อหาสาระรายวิชามากขึ้น และสามารถนำองค์ความรู้ไปประยุกต์ใช้จริง

2) ผู้เรียนมีความต้องการให้อาจารย์ผู้สอนชี้แนะและกำหนดทิศทางในการศึกษาให้ชัดเจน เพื่อให้ผู้เรียนทราบจุดหมายปลายทางและกำหนดแนวทางในการศึกษาของตนเองได้ตรงตามจุดประสงค์ของรายวิชามากขึ้น

3) ผู้เรียนให้ความเห็นว่าควรเพิ่มและเน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง โดยเฉพาะในส่วนดนตรีภาคสนาม การเดิน คำสั่ง รูปแบบต่างๆที่ใช้ในการเดินแถวหรือแปรขบวน ที่เป็นเทคนิคเฉพาะและแนวทางในการปฏิบัติ โดยในส่วนทักษะด้านการนั่งบรรเลงมีกระบวนการเรียนการสอนที่ค่อนข้างเข้มข้นมากเพียงพอแล้ว

4) ผู้เรียนมีความต้องการให้เพิ่มเรื่องการออกไปเจอประสบการณ์จริง โดยให้อาจารย์ผู้สอนส่งไปสังเกตการณ์หรือไปฝึกสอนวงโยชวาทิตในสถานศึกษาจริง เพื่อให้ได้ประสบการณ์จริง และการแก้ไขปัญหาจริง ทั้งวงในรูปแบบการนั่งบรรเลง และวงเดินบรรเลง

ศิษย์เก่า

เนื่องจากหลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2560 ยังไม่มีผู้สำเร็จการศึกษา ทั้งนี้เพื่อให้ข้อมูลในการศึกษามีความสมบูรณ์ ผู้วิจัยจึงใช้ข้อมูลจากศิษย์เก่าจากหลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2555

ความคิดเห็นในการพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สำหรับกลุ่มวิชาโยชวาทิตศึกษา สาขาวิชาดนตรีตะวันตก มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา เพื่อให้ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน และสังคม

ศิษย์เก่าคนที่ 1 ให้ความเห็น ดังนี้

1. มีความต้องการให้อาจารย์ผู้สอนเพิ่มความเข้มงวดและจริงจัง มีกลยุทธ์ในการจัดการเรียนการสอน โดยเน้นความต่อเนื่องในการเรียนการสอน จนผู้เรียนสามารถนำองค์ความรู้ไปต่อยอดในการปฏิบัติได้จริง เห็นผลลัพธ์ในการเรียน และเพื่อให้ผู้เรียนมีแรงผลักดัน เกิดความกระตือรือร้นและมีความสนใจใฝ่เรียนรู้อย่างจริงจังในการเรียนกลุ่มวิชาโยชวาทิต

2. มีความต้องการให้เพิ่มระยะเวลาในการเรียนการสอนสำหรับบางรายวิชา เช่น การเขียนภาพแปรขบวน และ วิชาการเรียบเรียงดนตรีสำหรับวงโยชวาทิต

3. ควรมีความชัดเจนในการจัดการเรียนการสอนระหว่างการนั่งบรรเลงและการเดินบรรเลง

4. ควรเน้นการลงมือปฏิบัติจริง หรือนำผลงานมาแสดงจริง บรรเลงจริงเพื่อให้เห็นภาพ เห็นปัญหา และฝึกการแก้ปัญหา เช่น การเขียนภาพแปรขบวนให้นำมาทดลองเดินจริงและฝึกแก้ปัญหา และวิชาการเรียบเรียงดนตรีสำหรับวงโยชวาทิต ก็ให้นำผลงานมาบรรเลงจริง

5. อยากให้ออกไปเจอประสบการณ์จริง ออกไปศึกษาจากสถานที่จริง โดยให้สังเกตและทำการจดบันทึก ตั้งแต่วิธีการฝึกซ้อม ทั้งวงประเภทนั่งบรรเลงและเดินบรรเลง การปรับเพลง การบริหารจัดการ การสื่อสารกับผู้เล่น จากนั้นนำผลมาวิเคราะห์ร่วมกัน และนำไปประยุกต์สู่การนำมาใช้จริง

ศิษย์เก่าคนที่ 2 ให้ความเห็น ดังนี้

1. อยากให้เพิ่มการปฏิบัติจริงและแสดงผลงานจริง เช่น การเขียนภาพแปรขบวนเมื่อเขียนออกมาแล้วควรให้มีการนำไปทดลองใช้เดินจริงๆ เพื่อให้ผู้เรียนเห็นภาพจริงนอกจากภาพในคอมพิวเตอร์ซึ่งเมื่อนำไปใช้เดินจริงอาจมีปัญหา และจะได้ฝึกการแก้ปัญหามาจริงๆ

2. ควรเพิ่มเติมการฝึกประสบการณ์จริง เนื่องจากเรียนในห้องเรียนแล้วไม่ได้นำไปใช้จึงทำให้ยังไม่มีประสบการณ์ในการทำจริงการแก้ปัญหามาจริงๆ เช่น ให้ส่งผู้เรียนออกไปสังเกตการณ์สอนหรือการฝึกซ้อม ของโรงเรียนที่มีความพร้อมหรืออยู่ในระหว่างฝึกซ้อมเข้าประกวด และให้จดบันทึกวิธีการ การแก้ไขปัญหา และรายงานผลแก่ผู้สอน

3. อยากให้อาจารย์ผู้สอนมีการกระตุ้นและสร้างแรงจูงใจในการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นและตั้งใจเพิ่มขึ้น

ศิษย์เก่าคนที่ 3 ให้ความเห็น ดังนี้

1. ควรเพิ่มเติมเรื่องประสบการณ์จริง ลงมือปฏิบัติจริง เช่น ให้ส่งผู้เรียนออกไปสังเกตการณ์จริง หรือไปฝึกสอนจริง แก้ปัญหามาจริงๆ ในสถานศึกษาที่มีการฝึกซ้อมวงโยชวาทิต โดยที่สาขาวิชาติดต่อกับประสานงานกับสถานศึกษาให้

2. เพิ่มประสบการณ์ผู้เรียน โดยการเชิญวิทยากรเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านโยชวาทิต โดยตรง หรือ บุคคลที่ประสบความสำเร็จในการทำวงโยชวาทิต มาบรรยายแบ่งปันประสบการณ์ทั้งในด้านองค์ความรู้ วิธีการ และวิธีคิด ในการทำงานด้านโยชวาทิต

การวัดและประเมินผล

ผู้สอน

การประเมินการสอนของตนเอง หรือได้รับการสังเกตการสอนโดยผู้บังคับบัญชา และความคิดเห็นต่อระบบการประเมินการสอน

ผู้สอนทุกท่าน ไม่ได้มีการได้รับการประเมินหรือสังเกตการสอนโดยผู้บังคับบัญชา แต่มีการประเมินการสอนของตนเองและมีความเห็นต่อการประเมินการสอน ดังนี้

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชนิษฐ์ สะสมสิน ไม่มีการประเมินการสอนของตนเอง แต่มีความคิดเห็นต่อการประเมินหรือสังเกตการสอนโดยผู้บังคับบัญชาว่า ไม่ควรมีการประเมินโดยผู้บังคับบัญชาเนื่องจากอาจมีความเชี่ยวชาญไม่ตรงสาย แต่หากมีการประเมินควรเป็นการเชิญผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน หรือเฉพาะรายวิชามาเป็นผู้ประเมิน ซึ่งตรงตามระบบการประเมินคุณภาพการศึกษาของยุโรป

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนุรักษ์ บุญแจ มีการประเมินการสอนของตนเอง โดยใช้วิธีการสังเกตพฤติกรรมผู้เรียน ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน รวมทั้งมีการปรับวิธีการสอนจากประสบการณ์สอนในแต่ละปี และมีความคิดเห็นต่อการประเมินหรือสังเกตการสอนโดยผู้บังคับบัญชาว่า ไม่ควรมีการประเมินการสอนโดยผู้บังคับบัญชาหรือผู้เชี่ยวชาญ เนื่องจากผู้บังคับบัญชาเนื่องจากอาจมีความเชี่ยวชาญไม่ตรงสาย และผู้เชี่ยวชาญก็อาจมีมุมมองที่ต่างกัน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์พนัส ตองการพานิช มีการประเมินการสอนของตนเองจากผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน และปัญหาของศิษย์เก่าที่ได้นำองค์ความรู้ไปใช้จริงแล้ว นำมาพัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอน และมีความคิดเห็นต่อการประเมินหรือสังเกตการสอนโดยผู้บังคับบัญชาว่า ไม่ควรมีการประเมินโดยผู้บังคับบัญชาเนื่องจากอาจมีความเชี่ยวชาญไม่ตรงสาย แต่หากมีการประเมินควรเป็นการเชิญผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านมาประเมิน

อาจารย์วิจิตร จิตรรังสรรค์ มีการประเมินการสอนของตนเอง จากผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน และมีความคิดเห็นต่อการประเมินหรือสังเกตการสอนโดยผู้บังคับบัญชาว่า ผู้สอนสมควรอย่างยิ่งที่จะมีการประเมินโดยผู้บังคับบัญชา หรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน และประเมินโดยนักศึกษา เช่น ความสุขในการเรียนของผู้เรียน เป็นต้น เพื่อให้ผู้สอนเองมีจุดสังเกตของตนเองในการพัฒนาการสอนต่อไป

อาจารย์ครองยศ ศรีเพชร มีการประเมินการสอนของตนเองจากผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน การสังเกตผู้เรียน และมีการปรับเปลี่ยนวิธีการ หรือแนวทางการสอนในแต่ละปีตามความเหมาะสม และจากประสบการณ์ของผู้สอนที่เห็นว่าเหมาะสมกับผู้เรียน

วิธีการหรือเครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยแบ่งเป็น สาระของรายวิชาที่เป็นกลุ่มวิชาประวัติศาสตร์ สาระของรายวิชาที่เป็นกลุ่มวิชาทฤษฎีดนตรี และ สาระของรายวิชาที่เป็นกลุ่มวิชาปฏิบัติดนตรี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชนิษฐ์ สะสมสิน ผู้รับผิดชอบ 6 รายวิชา ได้แก่ 1) บทเพลงที่สำคัญในวงออเคสตรา 2) วรรณกรรมและการสอนเครื่องลม 3) การอำนวยการเพลงสำหรับเครื่องดนตรี 4) หลักการแสดงดนตรี 5) วรรณกรรมและการสอนวงดนตรีเครื่องลม 6) รวมวงใหญ่ 1, 2 และ 3 ประเมินจากผลสัมฤทธิ์หลังเรียนเท่านั้น ในทุกกลุ่มวิชาการบูรณาการองค์ความรู้ของผู้เรียน โดยในสาระของรายวิชาที่เป็นกลุ่มวิชาประวัติศาสตร์ และกลุ่มวิชาทฤษฎีดนตรี จะใช้วิธีการประเมินด้วยการถามปากเปล่า และสังเกตผู้เรียนในการใช้องค์ความรู้มาบูรณาการสู่การปฏิบัติจริง และการประเมินด้านจิตพิสัยจากการรับผิดชอบฝึกซ้อม โน้ต การเช็คชื่อ และความตรงต่อเวลา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนุรักษ์ บุญแจ่ม ผู้รับผิดชอบรายวิชาหลักการวงโยชวาทิต ประเมินโดยการเก็บคะแนนหลังเรียนจากแต่ละหัวข้อที่แบ่งตามจุดประสงค์ของรายวิชา ในระหว่างภาคเรียนมีการประเมินจากการทำชิ้นงานเดี่ยวและกลุ่ม และประเมินปลายภาคโดยการสอบปากเปล่า การตอบคำถาม การแสดงความคิดเห็น การวิพากษ์วิจารณ์ การเขียนรายงานจากการออกภาคสนาม และใช้ข้อสอบ รวมทั้งประเมินด้านจิตพิสัยจากการทำงานเป็นทีม การรับผิดชอบต่องานเดี่ยวและงานกลุ่ม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์พนัส ตองการพานิช ผู้รับผิดชอบรายวิชาวรรณกรรมและการสอนเครื่องกระทบ ใช้วิธีการประเมินโดยการถามคำถามและตอบปากเปล่าในทุกคาบเรียนเพื่อทดสอบความรู้เดิมและความรู้ใหม่ รวมทั้งใช้การสอบข้อเขียนเป็นการสอบเก็บคะแนนย่อยในแต่ละหัวข้อ และประเมินปลายภาคโดยใช้ข้อสอบที่เป็นคำถามปลายปิด และคำถามปลายเปิดให้ผู้เรียนเขียนอธิบาย รวมทั้งมีการประเมินด้านจิตพิสัยในสัดส่วนคะแนนร้อยละ 10 จากการเข้าเรียน และความกระตือรือร้น

อาจารย์วิจิตร จิตรรังสรรค์ ผู้รับผิดชอบรายวิชาการเรียบเรียงเสียงสำหรับวงดนตรี วิธีการประเมินจากผลงานปลายภาค โดยพิจารณาจากการเขียนสกออร์เพลง ซึ่งมีการตั้งเกณฑ์การประเมินเป็นกลุ่มที่ทำผลงานได้ดีมาก และกลุ่มที่ดีพอควร ซึ่งพิจารณาผลงานจากมาตรฐานจริงในห้องตลาด โดยการประเมินในรายวิชานี้ประเมินผลงานปลายภาคครั้งเดียว จะไม่มีการพิจารณาพัฒนาการของผู้เรียนและประเมินผลระหว่างเรียนเนื่องจากเรียนเพียงภาคเรียนเดียว ซึ่งการพิจารณาพัฒนาการของผู้เรียนควรใช้เวลาพิจารณามากกว่า 1 ภาคเรียน ซึ่งผลสัมฤทธิ์ของรายวิชานี้ในความเป็นจริงจะมาจากผลจากรายวิชาพื้นฐานอื่น ๆ ด้วย เช่น ทฤษฎีดนตรี การประสานเสียง โสตประสาท พื้นฐานคีย์บอร์ด เป็นต้น และมีการประเมินจิตพิสัยจากการเช็คชื่อเข้าเรียน และการส่งชิ้นงาน

อาจารย์ครองยศ ศรีเพ็ชร ผู้รับผิดชอบรายวิชาการออกแบบภาพแปรขบวน ประเมินจากการส่งชิ้นงานกลุ่ม ระหว่าง เป็นการวางแผน และออกแบบภาพแปรขบวนออกมาเป็น โฉว และประเมินปลายภาคโดยใช้ข้อสอบอัตนัย โดยให้ผู้เรียนเขียนอธิบายการออกแบบภาพแปร ขบวนในแต่ละขั้นตอน เพื่อทดสอบความเข้าใจและการนำไปใช้ ซึ่งการประเมินผลสำหรับรายวิชา นี้จะยังขาดในขั้นตอนของการนำผลงานไปปฏิบัติจริงในสนาม แต่อาจจะไปพบอยู่ในรายวิชา นำเสนอผลงานของผู้เรียน ส่วนด้านจิตพิสัยจะพิจารณาจากการเข้าเรียนและการทำงานกลุ่ม

ผู้เรียน

วิธีการหรือเครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยแบ่งเป็น ตารางของรายวิชาที่เป็นกลุ่มวิชาประวัติศาสตร์ ตารางของรายวิชาที่เป็นกลุ่มวิชาทฤษฎีดนตรี และตาราง ของรายวิชาที่เป็นกลุ่มวิชาปฏิบัติดนตรี

วิชาหลักการวงโยชวาทิต มีการเก็บคะแนนระหว่างภาคการศึกษาโดยการส่งรายงาน ที่ไปศึกษาค้นคว้า และออกภาคสนาม รวมทั้งคะแนนปลายภาคเรียนเป็นข้อสอบปรนัยและข้อสอบ อัตนัย

วิชาบทเพลงที่สำคัญในวงออร์เคสตรา มีการเช็คชื่อทุกครั้ง เก็บคะแนนจากการ สอบปฏิบัติบรรเลงท่อนเพลงสำคัญทุกสัปดาห์ และให้ออกไปเจอประสบการณ์จริงในการสอบ คัดเลือกเข้าเป็นสมาชิกวง Thai Youth Orchestra ส่วนคะแนนปลายภาคเรียนใช้การสอบปากเปล่า โดยการถามตอบ และฟังเพลง

วิชาวรรณกรรมและการสอนเครื่องลม ให้ไปสังเกตการณ์ในชั้นเรียนของการเรียน การสอนปฏิบัติเครื่องลมทุกชิ้นในระหว่างภาคเรียน และสอบปลายภาคโดยการสอบปฏิบัติ การ เป่าเสียงยาว (Long tone) เล่นสเกล (Scale) และ โครมาติก (Chromatic)

วิชาวรรณกรรมและการสอนเครื่องกระทบ ใช้การสอบอัตนัย การเขียนชื่อเครื่อง ดนตรีในกลุ่มเครื่องกระทบ และศิลปินที่มีชื่อเสียง

ศิษย์เก่า

เนื่องจากหลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2560 ยังไม่มีผู้สำเร็จการศึกษา ทั้งนี้เพื่อให้ข้อมูล ในการศึกษามีความสมบูรณ์ ผู้วิจัยจึงใช้ข้อมูลจากศิษย์เก่าในหลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2555

ความคิดเห็นในการพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนในด้านการวัด และประเมินผล สำหรับกลุ่มวิชาโยชวาทิตศึกษา สาขาวิชาดนตรีตะวันตก มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้าน สมเด็จเจ้าพระยา เพื่อให้ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน และสังคม

ศิษย์เก่าคนที่ 1 ให้ความเห็นว่า ควรเน้นการประเมินจากผลงานการลงมือปฏิบัติจริง เช่น การให้จัดบันทึกจากการออกไปสังเกตการณ์การฝึกซ้อมจริง และนำมาวิเคราะห์และอภิปรายผล

ศิษย์เก่าคนที่ 2 ให้ความเห็นว่า ควรประเมินผลจากการทำผลงานจริง

ประสบการณ์การลงภาคสนามจริง การรายงานผลสังเกตการณ์ การวิเคราะห์ และควรมีการกำหนดระยะเวลาที่แน่นอน โดยเฉพาะการนำเสนอผลงาน ตั้งแต่การเตรียมความพร้อมในการนำเสนอผลงาน และการฝึกซ้อม

ศิษย์เก่าคนที่ 3 ให้ความเห็นว่า ควรประเมินผลจากการปฏิบัติ การทำงานและแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าจริง เช่น สามารถควบคุมวงและแก้ปัญหาในการบรรเลงของวง ณ ขณะนั้น เป็นต้น

ด้านที่ 3 ด้านสื่อและสถานที่

กลุ่มวิชาโยธวาทิตศึกษา หลักสูตรดุริยางคศาสตรบัณฑิต หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2560 สาขาวิชาดนตรีตะวันตก วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ปัจจุบันมีสื่อและสถานที่ ดังนี้

1) ด้านสื่อ มีเครื่องดนตรีทั้งเครื่องลมและเครื่องกระทบที่ค่อนข้างมีความพร้อมในการใช้ฝึกซ้อมและการแสดง มีอุปกรณ์พื้นฐานสำหรับการเรียนการสอนที่เป็นของส่วนกลาง วิทยาลัยการดนตรี ส่วนด้านสื่อและตำรายังมีไม่เพียงพอในห้องสมุดดนตรี ซึ่งส่วนใหญ่อาจารย์ผู้สอนเป็นผู้จัดหาเอง

2) ด้านสถานที่ ปัจจุบันสถานที่เรียนคือ ชั้น 11 – 16 อาคารพระยาสุรวงศ์วัจนศักดิ์ (อาคาร 27) และ ชั้น 6 อาคาร 29 มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา โดยมีห้องซ้อมเดี่ยวจำนวนมากกว่า 40 ห้อง ห้องแสดงดนตรีขนาดใหญ่ 1 ห้อง ห้องแสดงดนตรีขนาดเล็ก 1 ห้อง ห้องซ้อมวงขนาดเล็ก 2 ห้อง ห้องเรียนบรรยายและห้องปฏิบัติการต่าง ๆ ได้แก่ ห้องบันทึกเสียง ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องคีบอร์ด เป็นต้น และห้องสมุดดนตรีซึ่งอยู่ระหว่างการจัดการระบบและจัดหาสื่อหรือตำราเพิ่มเติม

ผู้สอน

สภาพความพร้อม และความเพียงพอของ สื่อ อุปกรณ์ และสถานที่ ที่ใช้ในการเรียนการสอนในแต่ละสาระของรายวิชาในปัจจุบัน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชนิษฐ์ สะสมสิน ผู้รับผิดชอบ 6 รายวิชา ได้แก่ 1) บทเพลงที่สำคัญในวงออร์เคสตรา 2) วรรณกรรมและการสอนเครื่องลม 3) การอำนวยเพลงสำหรับเครื่องดนตรี 4) หลักการแสดงดนตรี 5) วรรณกรรมและการสอนวงดนตรีเครื่องลม 6) รวมวงใหญ่ 1, 2 และ 3 ให้ความเห็นว่าด้านอุปกรณ์ ไม่ว่าจะเป็นเครื่องดนตรี หรืออุปกรณ์การเรียน และสถานที่ ปัจจุบันมีความพร้อมทั้งหมด แต่สิ่งที่ยังขาดคือ หนังสือ ตำราที่เป็นของต่างประเทศที่ควรมีอยู่ในห้องสมุดดนตรี โดยปัจจุบันเป็นของส่วนตัวของอาจารย์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนุรักษ์ บุญแจ ผู้รับผิดชอบรายวิชาหลักการวงโยชวาทิต ให้ความเห็นว่า ด้านอุปกรณ์และสถานที่ ไม่ว่าจะเป็นเครื่องดนตรี หรืออุปกรณ์การเรียน ห้องเรียน ปัจจุบันมีความพร้อมทั้งหมด แต่สิ่งที่ยังขาดคือ หนังสือ ตำรา หรือคู่มือปฏิบัติงานสำคัญต่าง ๆ ในห้องสมุดดนตรียังมีจำนวนน้อย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์พนัส ตองการพานิช ผู้รับผิดชอบรายวิชาวรรณกรรมและการสอนเครื่องกระทบ ให้ความเห็นว่าด้านสื่อ และตำรา มีให้ศึกษาแต่เป็นของอาจารย์ผู้สอนซึ่งควรมีเป็นของส่วนกลางในห้องสมุดดนตรี ส่วนด้านอุปกรณ์ เครื่องดนตรี และห้องเรียน ก่อนข้างมีความเพียงพอแล้ว เพียงแต่อุปกรณ์และห้องเรียนจะอยู่คนละส่วนกัน และอุปกรณ์เครื่องดนตรีต่าง ๆ กระจัดกระจายอยู่ตามห้องเรียน ซึ่งอาจจะทำให้เกิดความไม่สะดวกเท่าที่ควรต่อการจัดการเรียนการสอน

อาจารย์วิจิตร จิตรรังสรรค์ ผู้รับผิดชอบรายวิชาการเรียบเรียงเสียงสำหรับวงดนตรี ให้ความคิดเห็นว่า ในแต่ละปีการศึกษามักจะพบปัญหาแตกต่างกัน ซึ่งบางปีการศึกษาเป็นห้องเรียนบรรยาย บางปีการศึกษาเรียนในห้องคอมพิวเตอร์ ซึ่งสถานที่ที่มีความเหมาะสมดีแล้ว แต่อุปกรณ์ที่ควรเพิ่มเติมคือ เปียโนหรือคีย์บอร์ดที่ใช้ในห้องเรียน และอุปกรณ์พื้นฐานให้ห้องเรียน เช่น โปรเจ็คเตอร์ กระดาน ปากกาเขียนบอร์ด เป็นต้น โดยปัญหาอาจเกิดจากการประสานงาน

อาจารย์ครองยศ ศรีเพชร ผู้รับผิดชอบรายวิชาการออกแบบภาพแปรขบวน ให้ความคิดเห็นว่าปัญหาที่พบคือ เรื่องสถานที่และอุปกรณ์ในห้องเรียน ซึ่งบางคาบเรียนในห้องเรียน ไม่มีอุปกรณ์ เช่น โปรเจ็คเตอร์ และอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ของสาขาวิชาซึ่งยังไม่สามารถบันทึกงานจากโปรแกรมเขียนภาพแปรขบวน (Pyware 3D) ทำให้ผู้เรียนไม่สามารถใช้งานต่อเนื่องได้ หรือต้องใช้คอมพิวเตอร์ส่วนตัว ซึ่งผู้สอนให้ความเห็นว่ามหาวิทยาลัยควรสนับสนุนเรื่องการซื้อโปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการเขียนภาพแปรขบวนที่เป็นรูปแบบสำหรับการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนได้ใช้งาน

ผู้เรียน

สภาพความพร้อม และความเพียงพอของ สื่อ อุปกรณ์ และสถานที่ ที่ใช้ในการเรียนการสอนในแต่ละสาระของรายวิชาในปัจจุบัน

1. ด้านสื่อและตำรา อาจารย์ผู้สอนมีการแนะนำหรือใช้ตำราของอาจารย์ผู้สอน เนื่องจากยังไม่มีในห้องสมุดดนตรีของวิทยาลัย
2. อุปกรณ์พื้นฐานในห้องเรียนยังมีไม่พร้อมใช้ เช่น โปรเจ็คเตอร์
3. ห้องเรียนสำหรับการบรรยายสามารถเรียนได้ แต่บางรายวิชาบรรยายภาค ห้องเรียนยังไม่ค่อยมีความเหมาะสมในการเรียน เนื่องจากยังมีอุปกรณ์ไม่พร้อม

4. ห้องเรียนสำหรับการปฏิบัติ ยังไม่มีห้องเรียนเฉพาะวิชาปฏิบัติเครื่องดนตรี ปัจจุบันใช้ห้องซ้อมเดี่ยวเป็นห้องเรียนปฏิบัติ

5. ห้องเรียนสำหรับการฝึกซ้อมวงใหญ่ ใช้พื้นที่ฝึกซ้อมบนเวทีของห้องแสดงคอนเสิร์ต ซึ่งพื้นที่ไม่เพียงพอต่อจำนวนผู้เล่น และจัดวางเครื่องดนตรี

6. ควรมีระบบการจัดการตารางการใช้ห้องที่ดี เพื่อให้ทั่วถึงและเพียงพอสำหรับทุกคน

ศิษย์เก่า

เนื่องจากหลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2560 ยังไม่มีผู้สำเร็จการศึกษา ทั้งนี้เพื่อให้ข้อมูลในการศึกษามีความสมบูรณ์ ผู้วิจัยจึงใช้ข้อมูลจากศิษย์เก่าจากหลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2555

ความคิดเห็นในการพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนในด้านสื่อ สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ และสถานที่ สำหรับกลุ่มวิชาโยชวาทิตศึกษา สาขาวิชาดนตรีตะวันตก มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา เพื่อให้ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน และสังคม

ศิษย์เก่าคนที่ 1 ให้ความเห็นว่า สื่อและอุปกรณ์ที่มีอยู่ในปัจจุบันมีความเหมาะสมและเพียงพอแล้ว ส่วนด้าน บรรยากาศและสถานที่ควรออกไปเรียนนอกสถานที่บ้าง เพื่อปรับเปลี่ยนบรรยากาศในการเรียน รวมทั้งการบรรเลงและการปรับวงในสถานที่ลักษณะต่าง ๆ

ศิษย์เก่าคนที่ 2 ให้ความเห็นว่า ควรมีหนังสือเรียนของวงโยชวาทิต หรือให้อาจารย์ผู้สอนแนะนำหนังสือ และนำมาใช้จริงในการเรียนการสอน ส่วนเรื่องอุปกรณ์หรือเครื่องดนตรีค่อนข้างมีความเหมาะสมแล้ว และในด้านสถานที่และห้องเรียนมีความเหมาะสมดีแล้ว แต่อยากให้มีการออกไปเรียนนอกสถานที่ ไปดูงานจริง ลงสนามจริงๆ และอยากให้มีส่วนที่ในการเรียนการสอนภาคสนาม

ศิษย์เก่าคนที่ 3 ให้ความเห็นว่า ควรมีหนังสือ ตำรา ที่เป็นองค์ความรู้เฉพาะด้านวงโยชวาทิต ในห้องสมุดดนตรี เพื่อง่ายต่อการค้นคว้า ส่วนในด้านบรรยากาศและสถานที่ในการจัดการเรียนการสอนเดิมค่อนข้างมีความเหมาะสมแล้ว แต่อยากให้มีการออกไปเรียนรู้นอกสถานที่ หรือ ออกไปศึกษาในสถานที่จริง เช่น การฝึกซ้อมหรือการแสดงคอนเสิร์ตของวงที่มีชื่อเสียง เป็นต้น

ความคิดเห็นในภาพรวมและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ผู้สอน

ความคิดเห็นของผู้สอนในภาพรวมของกระบวนการจัดการเรียนการสอนสำหรับกลุ่มวิชาโยชวาทิตศึกษา สาขาวิชาดนตรีตะวันตก วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา หลังจากที่ได้จัดการเรียนการสอนไปแล้ว ในด้านความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการสอน ทั้งด้านความรู้และทักษะที่ผู้เรียนจะได้รับ รวมถึงความต้องการของผู้เรียน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชนิษฐ์ สะสมสิน ให้ความเห็นว่า สาระของรายวิชาและการจัดการเรียนการสอน ได้ถูกพัฒนามาอย่างต่อเนื่องจนมีความเหมาะสมตรงตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรแล้ว

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนุรักษ์ บุญแจ ให้ความเห็นว่า หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2549 และ หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2555 ได้เห็นผลสัมฤทธิ์ของหลักสูตรแล้วจากผู้ที่สำเร็จการศึกษา ซึ่งมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการสอน และตรงตามความต้องการของผู้เรียนและตลาดแรงงาน ซึ่งได้มีการพัฒนาต่อออกมาเป็นหลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2560 โดยผลสัมฤทธิ์และความสอดคล้องนั้นควรต้องรอพิจารณาเมื่อถึง ณ ช่วงเวลาที่ผู้เรียนได้นำองค์ความรู้ไปใช้แล้ว

ผู้ช่วยศาสตราจารย์พนัส ต่องการพานิช ให้ความเห็นว่า สาระของรายวิชาและการจัดการเรียนการสอนที่ได้ถูกพัฒนามาอย่างต่อเนื่องจนมีความเหมาะสมตรงตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรแล้ว โดยสิ่งที่เห็นว่าการปรับปรุงและพัฒนาเพิ่มเติม คือ

1. ควรมีการเชิญวิทยากร หรือผู้เชี่ยวชาญจากภายนอกมาบรรยายให้กับผู้เรียนในทุกภาคเรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้รับองค์ความรู้รวมทั้งได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้จากนอกสถาบัน
2. ควรพัฒนาการบริหารจัดการด้านระบบในการฝึกซ้อม การใช้ห้องซ้อมอุปกรณ์ และหลังเลิกซ้อม ให้เป็นมาตรการที่ทุกคนปฏิบัติ

อาจารย์วิจิตร จิตรรังสรรค์ ให้ความเห็นว่า สาระของรายวิชาและการจัดการเรียนการสอนมีความเหมาะสมสอดคล้องตรงตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรแล้ว โดยสิ่งที่เห็นว่าการพัฒนาเพิ่มเติม คือ ควรมีการต่อยอดในรายวิชาเฉพาะด้านที่ผู้เรียนมีความถนัดสูงและมีความสนใจที่จะศึกษาแบบเข้มข้นเจาะลึกลงไปอีก เช่น การเรียบเรียงเสียงประสานสำหรับวงดนตรี ซึ่งสามารถต่อยอดและเจาะลึกในประเภทของวงดนตรีที่ผู้เรียนสนใจจริงๆ เช่น การเรียบเรียงเพลงสำหรับวงซิมโฟนิค การเรียบเรียงเพลงสำหรับวงแปรชบวน เป็นต้น

อาจารย์ครองยศ ศรีเพ็ชร ให้ความเห็นว่า สำหรับในด้านองค์ความรู้ที่จัดไว้สำหรับกลุ่มวิชาโยชวาทิตศึกษานั้น มีความเหมาะสมสอดคล้องตรงตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรแล้ว โดยมีสิ่งที่เห็นว่าการเสริมเพื่อให้ผู้เรียนในระดับอุดมศึกษาที่กำลังจะออกไปเป็นผู้ปฏิบัติงานจริงนั้น คือการให้ผู้เรียนได้มีโอกาสดึงความคิดสร้างสรรค์ของตนเองและนำเสนอผลงานออกมาได้ อย่างเป็นรูปธรรมชัดเจน ซึ่งควรส่งเสริมและปลูกฝังให้ผู้เรียนมีความกล้าในการคิดสร้างสรรค์ การนำองค์ความรู้ไปประยุกต์ใช้ เพราะแนวคิดและเทคนิคใหม่ๆ ที่ได้เห็นจากงานในปัจจุบัน ล้วนมาจากความคิดสร้างสรรค์ ความกล้าที่จะคิดนอกกรอบ จนสามารถสร้างสรรค์เป็นรูปแบบงานใหม่ๆ ที่ถูกพัฒนาขึ้นมาให้เราได้เห็น

สภาพและปัญหาจากประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอนและการปรับปรุงแก้ไข
ในแต่ละหลักสูตร สำหรับกลุ่มวิชาโยชวาทิตศึกษา สาขาวิชาดนตรีตะวันตก วิทยาลัยการดนตรี
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2549

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชนิษฐ์ สะสมสิน ให้ความเห็นว่า ด้านองค์ความรู้
รายวิชามีความซ้ำซ้อนกัน จึงปรับแก้ไขให้มีการควมรวมบางรายวิชา ทำให้สามารถจัดเรียงองค์
ความรู้ได้ง่ายขึ้น ในด้านคนยังขาดบุคลากรผู้สอนที่มีความรู้และประสบการณ์เฉพาะทาง ส่วนด้าน
สื่อ อุปกรณ์ สถานที่ ยังไม่มีความพร้อมในทุกด้าน เนื่องจากยังเป็นอาคารเรียนเดิมซึ่งเป็นอาคาร 2 ชั้น
โดยยังมีห้องเรียนและอุปกรณ์ไม่เพียงพอ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนุรักษ์ บุญแจจะ ให้ความเห็นว่า ด้านองค์ความรู้ สำหรับ
หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2549 ถือเป็นมหาวิทยาลัยแรกที่มีการเรียนการสอนเป็นกลุ่มวิชา และมีกลุ่ม
วิชาโยชวาทิต ซึ่งยังไม่พบปัญหาของตัวหลักสูตรเนื่องจากผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่มี
ตลาดรองรับ ในด้านคนยังขาดบุคลากรผู้สอนที่มีความรู้และประสบการณ์เฉพาะทาง ซึ่งแก้ไข
ปัญหาโดยการเชิญอาจารย์พิเศษและวิทยากรจากภายนอก และด้านสื่อ อุปกรณ์ สถานที่ ยังไม่มี
เทคโนโลยีที่ทันสมัย และยังขาดเครื่องดนตรีในกลุ่มเครื่องกระทบซึ่งทำให้ขาดความพร้อมในการเรียน
การสอนรายวิชาเครื่องกระทบสำหรับวงโยชวาทิต และแก้ปัญหาโดยการไปจัดชั้นเรียนนอกสถานที่

อาจารย์วิจิตร จิตรรังสรรค์ ผู้รับผิดชอบรายวิชาการเรียบเรียงเสียงสำหรับวงดนตรี
ให้ความเห็นว่าพบปัญหาเรื่องห้องเรียนที่ยังมีอุปกรณ์ไม่พร้อม ไม่มีเปียโน ทำให้เรียนได้เฉพาะทฤษฎี

อาจารย์ครองยศ ศรีเพ็ชร ผู้รับผิดชอบรายวิชาการออกแบบภาพแปรขบวน ใ้
ความคิดเห็นว่าพบปัญหาในการจัดลำดับเนื้อหาสาระในการสอน คือ ยังไม่ได้กำหนดรายละเอียดในแต่ละ
ขั้นตอนการทำงานอย่างชัดเจน และกำหนดการส่งงานไม่ชัดเจน จึงทำให้ผู้เรียนมีความล่าช้าในการ
ส่งงาน รวมถึงการทำชิ้นงานแบบเร่งรีบจึงทำให้ไม่เกิดความคิดสร้างสรรค์

หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2555

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชนิษฐ์ สะสมสิน ให้ความเห็นว่า ด้านองค์ความรู้ การ
ปรับให้มีการควมรวมบางรายวิชาแล้ว ทำให้สามารถจัดเรียงองค์ความรู้ได้ง่ายขึ้น จึงสามารถจัด
ผู้สอนได้ง่ายขึ้นด้วย ส่วนในด้านสื่อ อุปกรณ์ สถานที่ มีอุปกรณ์การเรียน และเครื่องดนตรีที่พร้อมขึ้น
และสถานที่ซึ่งเป็นอาคารใหม่ 27 ชั้น ทำให้มีห้องเรียนและห้องฝึกซ้อมเพียงพอ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนุรักษ์ บุญแจจะ ให้ความเห็นว่า ด้านองค์ความรู้ หลักสูตร
ยังคงมีความใกล้เคียงกับหลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2549 และยังขาดบุคลากรอาจารย์ประจำที่มีความรู้

และประสบการณ์เฉพาะทางตรงสาย และด้านสื่อ อุปกรณ์ สถานที่ ยังขาดตำราและโปรแกรมสำเร็จรูป ที่ใช้งานด้านโยธาเทคนิคเนื่องจากงบประมาณยังไม่เพียงพอ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์พนัส ต้องการพานิช ผู้รับผิดชอบรายวิชาวรรณกรรมและการสอนเครื่องกระทบ ให้ความเห็นว่าปัญหาที่พบจะเป็นเรื่องอุปกรณ์สนับสนุนการเรียนการสอนต่าง ๆ เช่น อุปกรณ์เครื่องดนตรี คอมพิวเตอร์ ยังไม่พร้อม รวมถึงห้องเรียน เนื่องจากมีจำนวนผู้เรียนค่อนข้างมาก จึงทำให้พื้นที่ไม่เพียงพอ และไม่มีพื้นที่การเรียนเรื่องเสียง การแก้ไขปัญหาความล่าช้าของเสียงในการบรรเลงในสนาม

อาจารย์วิจิตร จิตรรังสรรค์ ผู้รับผิดชอบรายวิชาการเรียบเรียงเสียงสำหรับวงดนตรี ให้ความเห็นว่า อาจารย์พิเศษและอาจารย์ประจำไม่ได้มีการติดต่อประสานงานกันจึงทำให้ ขาดการเตรียมความพร้อมในเรื่องห้องเรียนและอุปกรณ์ในห้องเรียน

อาจารย์ครองยศ ศรีเพ็ชร ผู้รับผิดชอบรายวิชาการออกแบบภาพแปรขบวน ให้ความเห็นว่าจากปัญหาในหลักสูตรที่ผ่านมา จึงมีการปรับปรุงแก้ไขกระบวนการสอน โดยแบ่งเป็นหัวข้อชัดเจนและส่งชิ้นงานทีละหัวข้อ ซึ่งทำให้ผู้เรียนมีการทำงานที่เป็นระบบมากยิ่งขึ้น

หลักสูตรดุริยางคศาสตรบัณฑิต หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2560

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชนิษฐ์ สะสมสิน ให้ความเห็นว่า ด้านองค์ความรู้ มีการปรับแก้ควมรวมรายวิชา และเพิ่มเติมบางรายวิชาขึ้น ทำให้การจัดผู้สอนมีความยากขึ้น เนื่องจากมีรายวิชาที่เป็นความรู้เฉพาะทางที่เป็นสากลเพิ่มขึ้น ซึ่งควรแก้ไขด้วยการพัฒนาศักยภาพอาจารย์ผู้สอน ส่วนด้านสื่อ อุปกรณ์ สถานที่ มีอุปกรณ์ สถานที่ เครื่องดนตรีที่ค่อนข้างพร้อม เพียงพอและมีมาตรฐานขึ้น และมีห้องสมุดดนตรี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนุรักษ์ บุญแจ ให้ความเห็นว่า ด้านองค์ความรู้ มีการปรับปรุงรายวิชาใหม่เพิ่มขึ้น และเพื่อต่อการจัดการการสอน ซึ่งยังขาดบุคลากรอาจารย์ประจำที่มีความรู้และประสบการณ์เฉพาะทางตรงสาย ส่วนด้านสื่อ อุปกรณ์ สถานที่ เครื่องดนตรี ค่อนข้างพร้อม แต่ยังขาดตำรา และสื่อเฉพาะ เช่น ซีดีเบื้องหลังการฝึกซ้อมวงในรายการระดับโลก เป็นต้น

ผู้ช่วยศาสตราจารย์พนัส ต้องการพานิช ผู้รับผิดชอบรายวิชาวรรณกรรมและการสอนเครื่องกระทบ ให้ความเห็นว่า มีสื่อและตำราเพิ่มขึ้น ทำให้สามารถจัดหมวดหมู่และเรียงลำดับเนื้อหาในการเรียนการสอนได้ดีขึ้น ส่วนด้านอุปกรณ์ เครื่องดนตรี และห้องเรียน ค่อนข้างมีความพร้อมและเพียงพอแล้ว เพียงแต่ห้องเรียนและอุปกรณ์จะกระจุกกระจายจะอยู่คนละส่วนกัน จึงอยากให้มียุทธศาสตร์ที่เป็นห้องเรียนเฉพาะของวิชาเครื่องกระทบที่มีอุปกรณ์ทุกอย่างครบถ้วนอยู่ในห้อง

อาจารย์วิจิตร จิตรรังสรรค์ ผู้รับผิดชอบรายวิชาการเรียบเรียงเสียงสำหรับวงดนตรี ยังไม่มีการเรียนการสอนเนื่องจากรายวิชาถูกจัดแผนการเรียนไว้ในชั้นปีที่ 4 ซึ่งผู้เรียนในหลักสูตรปัจจุบันอยู่ในชั้นปีที่ 3

อาจารย์ครองยศ ศรีเพชร ผู้รับผิดชอบรายวิชาการออกแบบภาพแปรขบวน ยังไม่มีการเรียนการสอนเนื่องจากรายวิชาถูกจัดแผนการเรียนไว้ในชั้นปีที่ 4 ซึ่งผู้เรียนในหลักสูตรปัจจุบันอยู่ในชั้นปีที่ 3

ผู้เรียน

ความคิดเห็นของผู้เรียนในภาพรวมของกระบวนการจัดการเรียนการสอนสำหรับกลุ่มวิชาโยชวาทิตศึกษา สาขาวิชาดนตรีตะวันตก วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ในด้านความรู้และทักษะที่ผู้เรียนควรจะได้รับ รวมถึงความต้องการของผู้เรียน

ผู้เรียนทุกคนมีความเห็นว่าองค์ความรู้และการจัดการเรียนการสอน สำหรับกลุ่มวิชาโยชวาทิตศึกษา ที่จัดอยู่ในหลักสูตรปัจจุบันค่อนข้างมีความเหมาะสมแล้ว เพียงแต่ควรมีการเพิ่มเติมในบางส่วน ดังนี้

1. อาจารย์ผู้สอนควรชี้แจงวัตถุประสงค์ และทิศทางของแผนการสอนแก่ผู้เรียนก่อนที่จะเริ่มการเรียนการสอน
2. มีความต้องการให้อาจารย์ผู้สอนช่วยติดตามการเรียนของผู้เรียนอย่างต่อเนื่องในระหว่างภาคการศึกษา เช่น การติดตามผลการฝึกซ้อม การทำรายงานหรือชิ้นงาน เป็นต้น เพื่อให้การเรียนเป็นไปในทิศทางที่ถูกต้องตามแผนการสอนของรายวิชานั้น ๆ
3. มีความต้องการให้มีการเรียนการสอนเนื้อหาสาระที่ลงลึกมากกว่าการเรียนแค่พื้นฐาน และชี้แนะแนวทางการนำเอาองค์ความรู้ไปต่อยอดประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติได้จริง และสามารถถ่ายทอดต่อได้ โดยควรเน้นการเรียนการสอนที่ได้ลงมือปฏิบัติจริง ทั้งด้านการนั่งบรรเลง และเดินบรรเลง โดยเฉพาะการเดินบรรเลง ควรมีการลงสนามเพื่อฝึกฝนจริง รวมทั้งได้รับการชี้แนะแนวทางและเทคนิคต่าง ๆ ในภาคสนามอย่างจริงจังและเข้าใจจนสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้และทักษะได้
4. วิชาการออกแบบภาพแปรขบวน แผนการเรียนควรจัดให้ได้เรียนเร็วกว่านี้ เนื่องจากตามแผนการเรียนนั้น รายวิชานี้จะได้เรียนในชั้นปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ซึ่งเป็นภาคการศึกษาที่ต้องมีการเตรียมความพร้อมในรายวิชาการเสนอผลงานทางดนตรีตะวันตกด้วย และควรเรียนมากกว่า 1 ภาคเรียน เนื่องจากเป็นรายวิชาที่มีรายละเอียดและเทคนิคเฉพาะค่อนข้างมาก ซึ่งผู้เรียนบางคนยังไม่เคยมีประสบการณ์ในการเดินแถว หรือแปรขบวนมาก่อน จึงควรได้รับการเรียนรู้ตั้งแต่พื้นฐานจนสามารถปฏิบัติได้ และสามารถเรียนในรายวิชาการออกแบบภาพแปรขบวนได้เข้าใจง่ายยิ่งขึ้น

5. มีความต้องการให้มีการเชิญวิทยากร ผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้ที่ประสบความสำเร็จในการทำงานด้านวงโยชวาทิตมาบรรยาย ชี้แนะแนวทางและเทคนิคต่าง ๆ เพื่อให้ได้ประสบการณ์ใหม่ ๆ และองค์ความรู้ที่เป็นปัจจุบัน

ศิษย์เก่า

ความคิดเห็นในภาพรวมของกระบวนการจัดการเรียนการสอนสำหรับกลุ่มวงโยชวาทิตศึกษา ทั้งในด้านความรู้และทักษะที่ผู้เรียนจะได้รับ รวมถึงความต้องการของผู้เรียน ในฐานะศิษย์เก่า

ด้านความเหมาะสมและเพียงพอ

ศิษย์เก่าคนที่ 1 ให้ความคิดเห็นว่า องค์ความรู้ที่ได้รับมีความเหมาะสมและดีมาก แต่ยังไม่เพียงพอ ยังขาดองค์ความรู้ในบางเรื่อง และยังไม่ลึกซึ้งและจริงจังมากพอ โดยในส่วนขององค์ความรู้และทักษะด้านการนั่งบรรเลงค่อนข้างดีมาก แต่ในส่วนขององค์ความรู้และทักษะด้านการเดินบรรเลงยังไม่เพียงพอที่จะนำมาใช้จริง

ศิษย์เก่าคนที่ 2 ให้ความคิดเห็นว่า ความรู้และทักษะที่ได้รับมีความเหมาะสมอย่างยิ่ง ได้แก่ ในส่วนที่เป็นประวัติศาสตร์ ทฤษฎี การเขียนภาพแปรขบวน และการฝึกซ้อม ซึ่งในส่วนการฝึกซ้อมแบบนั่งบรรเลงได้รับองค์ความรู้และทักษะปฏิบัติค่อนข้างครอบคลุมดีมาก แต่อยากให้มีการเพิ่มเติมและเน้นทักษะในการลงมือปฏิบัติจริงในทักษะอื่นๆ เช่น ลงสนามเดินจริง เทคนิคการเดินขบวน พื้นฐานในการฝึกซ้อมรูปแบบการเดิน สัญญาณต่างๆที่ใช้ในวงโยชวาทิต รวมถึงพื้นฐานของการเป็นคฑากร (Drum Major) เนื่องจากผู้เรียนบางคน ไม่มีพื้นฐานในเรื่องนี้ ซึ่งต้องการวิธีการและเทคนิคเพิ่มเติมที่แม่นยำและสามารถนำไปถ่ายทอดได้อย่างถูกต้อง

ศิษย์เก่าคนที่ 3 ให้ความคิดเห็นว่า ยังไม่เพียงพอ เพราะคิดว่ายังมีองค์ความรู้ที่มากมายที่ควรรู้มากกว่านี้ รวมทั้งอยากได้ทฤษฎี และหลักการที่เจาะลึกมากกว่านี้

การนำองค์ความรู้และทักษะที่ได้รับจากการศึกษา ไปใช้ในการทำงาน

ศิษย์เก่าคนที่ 1 ให้ความคิดเห็นว่า องค์ความรู้และทักษะที่ได้รับจากการศึกษาสามารถนำไปใช้ได้จริงทุกรายวิชา

ศิษย์เก่าคนที่ 2 ให้ความคิดเห็นว่า องค์ความรู้และทักษะที่ได้รับในทุกๆ สาระวิชาสามารถนำไปใช้ได้จริง โดยเฉพาะ การฝึกซ้อม การปรับวง การฟัง เป็นต้น

ศิษย์เก่าคนที่ 3 ให้ความคิดเห็นว่า องค์ความรู้และทักษะที่ได้รับจากการศึกษาสามารถนำไปใช้ได้จริงทุกรายวิชา สามารถนำไปใช้แก้ปัญหาในการทำงานได้

ปัญหาที่พบในการทำงานด้านโยชวาทิต และแนวทางแก้ไข

ศิษย์เก่าคนที่ 1 ให้ความเห็นว่า ประสบปัญหาในการสอนเครื่องดนตรีเครื่องอื่นๆ ที่ไม่ใช่เครื่องเอก จึงทำให้ต้องศึกษาเพิ่มเติมด้วยตนเองเยอะมาก

ศิษย์เก่าคนที่ 2 ให้ความเห็น ดังนี้

1. เนื่องจากตนเองเรียนจบเครื่องดนตรีเอกเครื่องกระทบ (Percussion) และปัจจุบันเป็นครูผู้สอนวงโยชวาทิตคนเดียวของโรงเรียน จึงทำให้มีปัญหาในการสอนเครื่องดนตรีกลุ่มเครื่องลม เนื่องจากไม่มีความรู้และทักษะเลย ซึ่งต้องแก้ปัญหาโดยศึกษาเพิ่มเติมด้วยตนเอง และสอบถามจากผู้ที่เรียนเครื่องดนตรีเอกเครื่องลม

2. ประสบปัญหาเรื่องการสอน การถ่ายทอดหรืออธิบาย โดยเฉพาะเด็กเล็ก หรือผู้เรียนในระดับชั้นประถมศึกษา ซึ่งแก้ปัญหาโดยการปรึกษาจากรุ่นพี่ในที่ทำงาน และใช้วิธีสร้างแรงจูงใจในการเล่นและเรียนดนตรีให้ผู้เรียนก่อน

ศิษย์เก่าคนที่ 3 ให้ความเห็นว่า ประสบปัญหาเรื่องการสอน การถ่ายทอดหรืออธิบาย และการสอนเครื่องดนตรีเครื่องอื่นๆ ที่ไม่ใช่เครื่องเอก จึงทำให้ต้องศึกษาเพิ่มเติมด้วยตนเองโดยการถามผู้รู้และศึกษาจากตำรา

2. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนการสอนดนตรีในระดับอุดมศึกษา สำหรับกลุ่มวิชาโยชวาทิตศึกษา

ด้านที่ 1 ด้านคน

คุณสมบัติของผู้สอนสำหรับกลุ่มวิชาโยชวาทิตศึกษา ในระดับอุดมศึกษา

ผู้สอนและผู้เรียนส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันว่าควรมีอาจารย์ผู้สอนเป็นอาจารย์ประจำที่มีความรู้และประสบการณ์ตรงสายงานด้านวงโยชวาทิต ทั้งการนั่งบรรเลง และการเดินบรรเลงที่มีรายละเอียดและเทคนิคที่ค่อนข้างเฉพาะทาง

คุณสมบัติของผู้ที่จะเข้ามาศึกษาในกลุ่มวิชาโยชวาทิตศึกษา ในระดับอุดมศึกษา

ในมุมมองของผู้สอน ผู้สอนทุกท่านให้ความเห็นว่า ผู้ที่จะเข้ามาศึกษาในกลุ่มวิชาโยชวาทิตศึกษานั้น ควรเป็นผู้ที่สามารถปฏิบัติเครื่องดนตรีในวงโยชวาทิตได้อย่างน้อย 1 ชิ้น และมีประสบการณ์ในการบรรเลงอยู่ในวงโยชวาทิต ผ่านสังคมและวิถีคิดของการอยู่ในวงโยชวาทิต รวมทั้งมีความชื่นชอบและมุ่งมั่นตั้งใจจะไปเป็นผู้ปฏิบัติงานในด้านโยชวาทิต จึงจะทำให้ผู้เรียนต่อยอดองค์ความรู้ได้ดี

ด้านที่ 2 ด้านองค์ความรู้

หลักสูตร

ผู้สอน

ความคิดเห็นในการกำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา สำหรับกลุ่มวิชาโยชวาทิตศึกษา เพื่อให้ผู้ที่สำเร็จการศึกษามีองค์ความรู้และทักษะที่สามารถตอบสนองกับความต้องการของสังคมในปัจจุบัน และความเหมาะสมของรายวิชาปัจจุบันที่มีอยู่ในกลุ่มวิชาโยชวาทิตศึกษา สาขาวิชาดนตรีตะวันตก วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชนิษฐ์ สะสมสิน ให้ความเห็นว่า เน้นการลงมือปฏิบัติจริงเป็นหลัก ให้ผู้เรียนมีประสบการณ์จริงตั้งแต่เรียน เป็นผู้ปฏิบัติได้ และสามารถสอนวงเครื่องลมได้ทั้งในรูปแบบนั่งและเดินบรรเลง โดยมีความเห็นว่า รายวิชาปัจจุบันที่มีอยู่ในกลุ่มวิชาโยชวาทิตศึกษามีความเหมาะสมดีแล้ว

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนุรักษ์ บุญแจจะ ให้ความเห็นว่า ผู้ที่สำเร็จการศึกษาจากกลุ่มวิชาโยชวาทิตศึกษา ควรมีความรู้ในด้านโยชวาทิตมากพอสมควรที่จะสามารถไปปฏิบัติเป็นผู้สอนวงโยชวาทิต รวมทั้งมีความสามารถในการรวมวงและการปฏิบัติเครื่องดนตรีเอกได้ดี เพื่อตอบสนองต่อความต้องการในดนตรีโยชวาทิตของสังคมในปัจจุบัน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์พนัส ตองการพานิช ให้ความเห็นว่า ผู้ที่สำเร็จการศึกษาจากกลุ่มวิชาโยชวาทิตศึกษา ควรมีความรู้ในด้านการปฏิบัติเครื่องดนตรีในวงโยชวาทิตชิ้นใดชิ้นหนึ่งได้ดี รวมทั้งมีความรู้พื้นฐานในเครื่องดนตรีแต่ละชิ้นในวงโยชวาทิต และสามารถปฏิบัติบทเพลงพื้นฐานสำหรับวงโยชวาทิตได้ เช่น เพลงพิธี เพลงมาร์ช เป็นต้น ซึ่งทักษะอื่นๆ จะได้เรียนรู้จากประสบการณ์และสถานการณ์จริงด้วยตนเอง เนื่องจากยังมีรายละเอียดต่างๆ ที่ยังไม่สามารถเข้าถึงได้ทุกเรื่อง ซึ่งแต่ละคน แต่ละโรงเรียน หรือการปฏิบัติงาน มีบริบทและปัญหาที่แตกต่างกันออกไป โดยมีความเห็นว่า รายวิชาปัจจุบันที่มีอยู่ในกลุ่มวิชาโยชวาทิตศึกษามีความเหมาะสมดีแล้ว

อาจารย์วิจิตร จิตรรังสรรค์ ให้ความเห็นว่า ผู้ที่สำเร็จการศึกษาจากกลุ่มวิชาโยชวาทิตศึกษา ควรเป็นผู้ที่ปฏิบัติเครื่องดนตรีในวงโยชวาทิตได้ เข้าใจทักษะการรวมวง การเล่นร่วมกัน เข้าใจผู้เล่นในวง สามารถเป็นผู้นำได้ มีทักษะโยชวาทิตทั้งในรูปแบบนั่งและเดินบรรเลง โดยมีความเห็นว่า รายวิชาปัจจุบันที่มีอยู่ในกลุ่มวิชาโยชวาทิตศึกษามีความเหมาะสมดีแล้ว

อาจารย์ครองยศ ศรีเพชร ให้ความเห็นว่า ผู้ที่สำเร็จการศึกษาจากกลุ่มวิชาโยชวาทิตศึกษา ควรเป็นผู้ที่สามารถปรับการบรรเลงของวงโยชวาทิตได้ เข้าใจหลักการรวมวง หลักการต่างๆ ของวงโยชวาทิต ทั้งรูปแบบนั่งและเดินบรรเลง อันได้แก่ การจัดระเบียบแถว เดินขบวนได้

ซึ่งควรเป็นผู้ที่ปฏิบัติได้และเข้าใจวิธีการปฏิบัติ นอกจากนี้ ยังควรมีทักษะด้านการบริหารจัดการ เช่น การดูแลเครื่องดนตรี การดูแลสมาชิกในวง เป็นต้น ซึ่งการบริหารจัดการที่ดีเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะทำให้วงมีพัฒนาการที่เร็วขึ้น

ผู้เรียน

องค์ความรู้และทักษะที่ผู้เรียนควรได้รับจากการจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา สำหรับกลุ่มวิชาโยชวาทิตศึกษา เพื่อให้สามารถนำไปใช้และตอบสนองกับความต้องการของสังคมในปัจจุบัน และความเหมาะสมของรายวิชาที่มีอยู่ในกลุ่มวิชาโยชวาทิตศึกษา สาขาวิชาดนตรีตะวันตก วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ในปัจจุบัน

1. สามารถปฏิบัติและถ่ายทอดการปฏิบัติเครื่องดนตรีในวงโยชวาทิตได้
2. มีความเข้าใจในบทเพลง สามารถวิเคราะห์ และปรับการบรรเลงของวงได้
3. มีความสามารถเป็นผู้อำนวยเพลงได้
4. สามารถเขียนบทเพลงหรือปรับปรุงโน้ตสำหรับวงโยชวาทิตได้
5. มีองค์ความรู้ในรูปแบบวงโยชวาทิตทั้งการนั่งบรรเลงและเดินบรรเลง
6. มีความรู้และทักษะการบรรเลงดนตรีสนาม รูปแบบและเทคนิคการฝึกซ้อม

การเดินแถว การแปรขบวน การออกแบบภาพแปรขบวน และมีความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างผลงานการแสดง

ซึ่งรายวิชาเดิมที่มีอยู่มีความเหมาะสมแล้ว แต่ควรเพิ่มในส่วนการออกสังเกตการณ์ และฝึกปฏิบัติจริง เฉพาะกลุ่มวิชาโยชวาทิตศึกษา เพิ่มเติมเป็นรายวิชาอีกหนึ่งรายวิชา

กิจกรรมการเรียนการสอน

รูปแบบในการจัดการเรียนการสอนที่ควรเน้นในระดับอุดมศึกษา สำหรับกลุ่มวิชาโยชวาทิตศึกษา ที่จะสามารถทำให้ผู้เรียนได้รับองค์ความรู้และมีทักษะที่สามารถนำไปใช้ได้ตรงตามความต้องการของสังคม

ผู้สอน

ผู้สอนทุกท่านให้ความเห็นว่า ในระดับอุดมศึกษาควรเน้นการลงมือปฏิบัติจริง หรือการมีส่วนร่วมในการฝึกปฏิบัติเป็นผู้ปฏิบัติและผู้สอนจริง รวมทั้งการนำผลงานของผู้เรียนมานำเสนอผลสัมฤทธิ์ เนื่องจากในระดับอุดมศึกษาเป็นระดับขั้นที่ผู้สำเร็จการศึกษาจะออกไปปฏิบัติงานแล้ว จึงควรที่จะสามารถสร้างและแสดงผลงานได้ก่อนออกสู่การปฏิบัติงานจริงในสาขาอาชีพ

ผู้เรียน

ควรเน้นการลงมือปฏิบัติและการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง

การวัดและประเมินผล

ความคิดเห็นในการวัดและประเมินผลในการจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา สำหรับกลุ่มวิชาโยธาวิทศึกษา ให้มีความเหมาะสมและสามารถแสดงถึงผลการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอน

ผู้สอน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชนิษฐ์ สะสมสิน ให้ความคิดเห็นว่า ควรวัดและประเมินจากผลงานของผู้เรียน ซึ่งเป็นผลสัมฤทธิ์ที่แท้จริง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนุรักษ์ บุญแจ่ม ให้ความคิดเห็นว่า ควรแบ่งเป็นร้อยละ 50 มาจากการประเมินในชั้นเรียน ด้วยการทดสอบ ได้แก่ การทำข้อสอบ การสอบปากเปล่า การอภิปราย หรือวิธีการที่แสดงถึงภูมิความรู้ของผู้เรียน ส่วนอีกร้อยละ 50 มาจากการออกไปมีส่วนร่วมในการฝึกประสบการณ์ภายนอก โดยการให้คะแนนหรือคำวิพากษ์วิจารณ์จากผู้ที่ออกไปมีส่วนร่วมด้วย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์พนัส ต้องการพานิช ให้ความคิดเห็นว่า ควรเน้นการทดสอบ โดยการทำข้อสอบและการสอบปากเปล่า

อาจารย์วิจิตร จิตรรังสรรค์ ให้ความคิดเห็นว่า ควรวัดผลสัมฤทธิ์จากการปฏิบัติ หรือทักษะของผู้เรียน ได้แก่ การบรรเลงเดี่ยว การรวมวง การบริหารจัดการต่างๆ ผลงานหรือชิ้นงานของผู้เรียน รวมทั้งควรมีการวัดผลความสำเร็จในระยะยาวหรือพัฒนาการของผู้เรียน

อาจารย์ครองยศ ศรีเพ็ชร ให้ความคิดเห็นว่า ควรวัดผลสัมฤทธิ์จากผลงานหรือชิ้นงานของผู้เรียน

ผู้เรียน

1. ควรประเมินผลจากการลงมือปฏิบัติจริง
2. ประเมินจากชิ้นงาน หรือผลงาน
3. ใช้การสอบปากเปล่า สามารถอธิบายได้ หรือ คิดวิเคราะห์ได้
4. ประเมินจากพัฒนาการของผู้เรียน ก่อนและหลังเรียน

ด้านที่ 3 ด้านสื่อและสถานที่

ความคิดเห็นในด้านสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ สื่อ ตำรา อุปกรณ์ สถานที่ ฯลฯ ในการจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา สำหรับกลุ่มวิชาโยธาวิทศึกษา เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

ผู้สอน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชนิษฐ์ สะสมสิน ให้ความคิดเห็นว่า ควรมีสื่อหรือตำรา โดยเฉพาะ ซึ่งปัจจุบันยังมีหนังสือหรือตำราที่เป็นภาษาไทยอยู่จำนวนน้อย และยังมีผู้เชี่ยวชาญ

เฉพาะด้านจำนวนน้อยที่เขียนหนังสือด้านโยชวาทิต ส่วนในด้านอุปกรณ์ควรมีเครื่องดนตรีที่ครบถ้วน และด้านสถานที่ควรต้องมีห้องแสดงดนตรีขนาดใหญ่ที่ได้มาตรฐานสากล และสนามกลางแจ้งสำหรับฝึกซ้อมภาคสนาม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนุรักษ์ บุญแจ ให้ความเห็นว่า ควรมีสื่อหรือตำราทั้งที่เป็นของประเทศไทยและต่างประเทศ มีเครื่องดนตรีที่ครบถ้วน ซึ่งสาขาวิชาดนตรีตะวันตก มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยามีความพร้อมและเพียงพอแล้ว และด้านสถานที่ ไม่มีความจำเป็นมากนัก เนื่องจากในระดับอุดมศึกษาควรเน้นการมีส่วนร่วมและหาประสบการณ์จากภายนอก

ผู้ช่วยศาสตราจารย์พนัส ต่องการพานิช ให้ความเห็นว่าควรมีห้องเรียน ที่มีอุปกรณ์ต่างๆ และเครื่องดนตรีที่มีความพร้อมและครบถ้วนอยู่ในห้องเดียวกัน

อาจารย์วิจิตร จิตรรังสรรค์ ให้ความเห็นว่า ด้านสื่อและตำราควรมีความพร้อมให้ศึกษาค้นคว้าในห้องสมุดดนตรี ส่วนด้านอุปกรณ์ควรมีอุปกรณ์การเรียนที่ครบถ้วน มีสัญญาณอินเทอร์เน็ตที่สามารถสืบค้นข้อมูลได้ตลอด และด้านสถานที่นั้นห้องเรียนทุกห้องควรเป็นห้องที่มีเปียโนหรือคีย์บอร์ด

อาจารย์ครองยศ ศรีเพชร ให้ความเห็นว่า ควรมีอุปกรณ์สนับสนุนขั้นพื้นฐานที่ครบถ้วนและพร้อมใช้งาน ได้แก่ โปรเจ็คเตอร์ คอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูปที่ใช้ในการเรียน การการสอน เป็นต้นและในด้านสถานที่ ควรมีห้องแสดงดนตรี ที่ใช้แสดงผลงานของผู้เรียน มีหอประชุมหรือสนามที่ใช้สำหรับฝึกซ้อมภาคสนามได้

ผู้เรียน

1. มีเครื่องดนตรีครบทุกกลุ่มเครื่องดนตรี รวมถึงเครื่องดนตรีที่เป็นรูปแบบสำหรับวงประเภทเดินแถวหรือแปรขบวน
2. มีหนังสือ ตำราเฉพาะของวงโยชวาทิต สื่อ หรือ ซีดี ที่ถ่ายทำเบื้องหลังการฝึกซ้อมอย่างละเอียดของวงขนาดใหญ่ที่มีชื่อเสียงในระดับโลก ในห้องสมุดดนตรี
3. ห้องซ้อมดนตรีที่เป็นห้องซ้อมเดี่ยว ห้องฝึกซ้อมวงขนาดใหญ่ และพื้นที่สำหรับฝึกซ้อมภาคสนาม
4. มีห้องเรียนปฏิบัติโดยเฉพาะที่มีอุปกรณ์ในห้องพร้อม ได้แก่ เปียโน แสตนด์ไวท์ กระดาน ปากกาเขียนกระดาน เครื่องฉาย คอมพิวเตอร์ โต้ะ แก้ว เป็นต้น

ความคิดเห็นในภาพรวมและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ผู้สอน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชนิษฐ์ สะสมสิน ให้ความเห็นว่า ถ้าเป็นไปได้ต้องการเพิ่มรายวิชาที่เป็นการแสดง (Acting) เนื่องจากรูปแบบวงดนตรีเครื่องลมในปัจจุบันที่สามารถบรรเลงในรูปแบบละครเวทีได้

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนุรักษ์ บุญจะ ให้ความเห็นว่า

1. ควรมีการติดตามผลการตอบสนองต่อความต้องการของสังคมและตลาดแรงงาน
2. ควรจัดหาผู้สอนที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญและมีประสบการณ์ในด้านโยชวาทิตโดยตรงเข้ามาเป็นอาจารย์ประจำ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์พนัส ต้อมการพานิช ให้ความเห็นว่า ควรเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์หรือสถานการณ์จริง

อาจารย์ครองยศ ศรีเพ็ชร ให้ความเห็นว่า ควรกำหนดขอบเขตการจัดการเรียนการสอนให้มีความชัดเจน หรือ มีความเฉพาะสำหรับวงโยชวาทิตจริงๆ เช่น การปรับเสียงของวงโดยผู้เรียนวงโยชวาทิตควรรู้วิธีการหรือเทคนิคเฉพาะสำหรับวงโยชวาทิตในสนาม ซึ่งมีความแตกต่างกันกับการนั่งบรรเลงในหอแสดงดนตรี เป็นต้น

ผู้เรียน

ควรมีอาจารย์ผู้สอนเป็นอาจารย์ประจำที่มีความรู้และประสบการณ์ตรงสายงานด้านวงโยชวาทิต ทั้งการนั่งบรรเลง และการเดินบรรเลง โดยเฉพาะดนตรีภาคสนามที่มีรายละเอียดและเทคนิคที่ค่อนข้างเฉพาะทาง

ศิษย์เก่า

ศิษย์เก่าคนที่ 1 ให้ความเห็น ดังนี้

1. ผู้เรียนบางคนไม่มีประสบการณ์ด้านวงโยชวาทิตมาโดย ซึ่งอาจเคยบรรเลงวงดนตรีลูกทุ่ง หรือเรียนจากสถาบันดนตรี ซึ่งไม่มีประสบการณ์บรรเลงในวง จึงทำให้ประสบการณ์ของผู้เรียนไม่เท่ากัน ดังนั้น จึงควรให้ความสำคัญกับพื้นฐานของวงโยชวาทิตในทุกด้าน
2. ควรทำให้กลุ่มวิชาโยชวาทิตมีความเด่นชัดในการจัดการเรียนการสอนที่จะได้รับองค์ความรู้มากกว่าแค่ประสบการณ์เดิมของผู้เรียนจากโรงเรียน เมื่อเรียนแล้วจะสามารถไปประกอบอาชีพในด้านใด โดยความไม่เด่นชัดทำให้ผู้เรียนยังเห็นทิศทางในการเลือกกลุ่มวิชา

ศิษย์เก่าคนที่ 2 ให้ความเห็น ดังนี้

1. การสร้างแรงจูงใจให้กับทั้งผู้เรียนปัจจุบันและคนภายนอก ให้เกิดความชื่นชอบในการที่จะเลือกเรียนในกลุ่มวิชาโยธาวิทิต เนื่องจาก จะสังเกตได้ว่าในระยะหลังมีผู้เรียนเลือกเรียนกลุ่มวิชาโยธาวิทิตน้อยลง จึงอยากให้สาขาวิชา มีการออกไปแสดงหรือออกไปประชาสัมพันธ์สาขาวิชา โดยอาจจะเป็นในรูปแบบการแสดงวงโยธาวิทิตหรือออกไปบริการวิชาการ ซึ่งจะสามารถสร้างแรงบันดาลใจในการเรียนดนตรีให้กับนักเรียนที่กำลังจะเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา และเป็นการ โปรโมทหลักสูตรอีกด้วย

2. ส่งเสริมให้มีการจัดแสดง การประกวด ในรูปแบบต่างๆ อยู่เสมอ

3. สร้างภาพลักษณ์ของกลุ่มวิชาโยธาวิทิตศึกษา ให้โดดเด่นชัดเจน สร้างชื่อเสียงให้คนภายนอกรู้จักอย่างกว้างขวาง ซึ่งสาขาวิชาดนตรีตะวันตก มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา เป็นที่เดียวที่มีการเรียนการสอนกลุ่มวิชาโยธาวิทิตศึกษาอย่างชัดเจน จึงควรทำให้โดดเด่นและมีชื่อเสียงจริง ๆ โดยการสร้างเป็นมาตรฐานเฉพาะของสาขาวิชาดนตรีตะวันตก มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ตัวอย่างเช่น สร้างรูปแบบการเดินแบบบ้านสมเด็จฯ เป็นต้น ที่สามารถเป็นแบบอย่างให้สถาบันอื่นนำไปใช้ในการเรียนการสอนได้

ศิษย์เก่าคนที่ 3 ให้ความเห็น ดังนี้

1. อยากให้หลักสูตรเน้นการออกไปเจอประสบการณ์จริง ได้ลงมือทำจริง

2. อาจารย์ผู้สอนควรมีกลยุทธ์ในการสร้างแรงจูงใจ เพื่อสนับสนุนทั้งในด้านองค์ความรู้และบรรยากาศในการเรียนการสอน ให้ผู้เรียนที่กำลังตัดสินใจเลือกกลุ่มวิชาเกิดความสนใจในการเลือกเรียนกลุ่มวิชาโยธาวิทิตมากขึ้น อีกทั้งยังทำให้ผู้ที่เลือกเรียนในกลุ่มวิชาโยธาวิทิต มีความกระตือรือร้น มีความตั้งใจใฝ่เรียนรู้เพิ่มขึ้น

3. ควรมีการปลูกฝังในเรื่องระเบียบวินัย ในการอยู่ร่วมกัน ทั้งในด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง ต่อส่วนรวม ความตรงต่อเวลา การดูแลรับผิดชอบเครื่องดนตรีและห้องซ้อมดนตรี การให้ความเคารพซึ่งกันและกัน มีการตั้งกฎกติกาให้ทุกคนปฏิบัติร่วมกัน โดยที่ต้องได้รับการสนับสนุนจากอาจารย์ในการสร้างระบบเหล่านี้ขึ้นมา เนื่องจากวงโยธาวิทิต ต้องมีการทำงานร่วมกัน และผู้ที่ทำงานด้าน โยธาวิทิตต้องนำทักษะเหล่านี้ไปถ่ายทอดให้กับผู้เล่นในวงโยธาวิทิตที่ตนเองสอน ดังนั้น จึงควรมีการปลูกฝังอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะส่งผลดีทั้งต่อตัวผู้เรียนเอง และการบริหารจัดการต่าง ๆ ในการจัดการเรียนการสอนอีกด้วย

ตอนที่ 2 ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม

ด้านที่ 1 ด้านคน

ผู้สอน

คุณสมบัติของผู้สอนสำหรับกลุ่มวิชาโยชวาติตศึกษา ในระดับอุดมศึกษา

ดร.สุรสิทธิ์ ขานกสกุล ผู้เชี่ยวชาญภายนอก ได้ให้ความเห็น ดังนี้

1. เป็นผู้ที่มีความชำนาญเฉพาะด้าน มีความรู้และประสบการณ์การที่ตรงสายงานด้านโยชวาติต ซึ่งควรเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในฐานะผู้เล่นในวงโยชวาติตทั้งในรูปแบบการนั่งบรรเลง และการเดินบรรเลงในสนาม

2. ควรมีอาจารย์ผู้สอนครบทุกกลุ่มเครื่องดนตรีสำหรับวงเครื่องลม (Wind Band) ซึ่งอาจเป็นอาจารย์ประจำหรืออาจารย์พิเศษก็ได้

3. ควรเป็นผู้ที่มีบทบาทในการทำกิจกรรมด้านโยชวาติตอย่างต่อเนื่อง โดยจะต้องเป็นผู้ที่มีการเรียนรู้และพัฒนาในด้านข้อมูลความรู้ หรือทักษะใหม่ๆ อยู่ตลอดเวลา เช่น การเป็นผู้สอนวงโยชวาติต การส่งวงโยชวาติตเข้าการแข่งขัน เป็นต้น ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้จะช่วยให้ตัวผู้สอนเองมีการพัฒนาองค์ความรู้ เกิดการใช้ความคิดในการสอน เกิดประสบการณ์ใหม่ วิธีการเล่นใหม่ ซึ่งมีการอัปเดตอยู่ตลอดเวลา รวมทั้งควรจะต้องมีทักษะในการใช้อุปกรณ์และสื่อสมัยใหม่

4. เป็นผู้ที่มีความรู้รอบด้านในเรื่องของวงเครื่องลม ได้แก่ การเป็นผู้อำนวยการวง (Conductor) เข้าใจเทคนิคการใช้ไม้บาคอง มีความรู้ความสามารถในการจัดการวง เข้าใจธรรมชาติของเครื่องดนตรีทุกชิ้นในวงและสามารถปฏิบัติได้ มีทักษะในการใช้เปียโน อุปกรณ์หรือสื่อต่างๆ ที่ใช้ในการเรียนการสอนได้ดี เพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยได้เห็นแบบอย่างที่ดีจากอาจารย์ผู้สอน

โดยสรุป ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มทุกท่านมีความเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน ดังนี้

1. ควรมีอาจารย์ผู้สอนครบทุกกลุ่มเครื่องดนตรีสำหรับวงเครื่องลม (Wind Band)
2. เป็นผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์การที่ตรงสายงานด้านโยชวาติต ทั้งในรูปแบบการนั่งบรรเลง และการเดินบรรเลงในสนาม

3. เป็นผู้ที่มีความรู้รอบด้านในเรื่องของวงเครื่องลม ได้แก่ การเป็นผู้อำนวยการวง (Conductor) การจัดการวง เข้าใจธรรมชาติของเครื่องดนตรีทุกชิ้นในวงและสามารถปฏิบัติได้ มีทักษะในการใช้เปียโน อุปกรณ์หรือสื่อต่างๆ ที่ใช้ในการเรียนการสอนได้ดี

4. เป็นผู้ที่มีการเรียนรู้และพัฒนาในด้านข้อมูลความรู้ หรือทักษะใหม่ ๆ อยู่เสมอ รวมทั้งมีทักษะในการใช้อุปกรณ์และสื่อสมัยใหม่ซึ่งมีการอัปเดตอยู่ตลอด และควรเป็นผู้ที่ มีบทบาทในการทำกิจกรรมด้านโยธาวิศวะอย่างต่อเนื่อง

ผู้เรียน

คุณสมบัติของผู้เรียนสำหรับกลุ่มวิชาโยธาวิศวะศึกษา ในระดับอุดมศึกษา

อาจารย์ครองยศ ศรีเพ็ชร ตัวแทนอาจารย์ผู้สอน ให้ความเห็นว่า ควรเป็นผู้ที่สามารถปฏิบัติเครื่องดนตรีในวงโยธาวิศวะได้อย่างน้อย 1 ชิ้น โดย อาจารย์วิจิตร จิตรังสรรค์ ให้ความเห็นเพิ่มเติมว่าควรเป็นผู้ที่มีความรู้และทักษะในการเล่นเครื่องดนตรีผ่านเกณฑ์การสอบคัดเลือกของสาขาวิชา

ดร.สุรสิทธิ์ ขานสกุล ผู้เชี่ยวชาญภายนอก ให้ความเห็นว่า ควรมีพื้นฐานหรือประสบการณ์ในระดับหนึ่งในการเป็นผู้เล่นอยู่ในวงโยธาวิศวะ ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนสามารถต่อยอดองค์ความรู้ได้ดี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์พนัส ต้องการพานิช ตัวแทนอาจารย์ผู้สอน ให้ความเห็นว่า ควรเป็นผู้ที่มีความมุ่งมั่นตั้งใจและมีเป้าหมายชัดเจนที่จะไปเป็นผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับวงโยธาวิศวะ ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนมีความตั้งใจในการศึกษาและเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

โดยสรุป ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มทุกท่านมีความเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน ดังนี้

1. เป็นผู้ที่สามารถปฏิบัติเครื่องดนตรีในวงโยธาวิศวะได้อย่างน้อย 1 ชิ้น ซึ่งผ่านเกณฑ์การสอบคัดเลือกของสาขาวิชา
2. เป็นผู้ที่มีพื้นฐานและประสบการณ์ในการเป็นผู้เล่นอยู่ในวงโยธาวิศวะ
3. เป็นผู้ที่มีความมุ่งมั่นตั้งใจและมีเป้าหมายชัดเจนที่จะไปเป็นผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับวงโยธาวิศวะ

ด้านที่ 2 ด้านองค์ความรู้

ผู้วิจัยได้แบ่งการนำเสนอข้อมูลเป็น 3 ด้าน ได้แก่ หลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล ดังนี้

หลักสูตร

การกำหนดวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายในการจัดการเรียนการสอนดนตรีในระดับอุดมศึกษา สำหรับกลุ่มวิชาโยธาวิศวะศึกษา เพื่อให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและสังคม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชนิษฐ์ สะสมสิน ได้ให้ความเห็นดังนี้

1. มีความรู้ความสามารถในด้านโยชวาทิตครอบคลุมทุกด้านทั้งในด้านทักษะปฏิบัติเครื่องดนตรีที่ดี และมีหลักการในการถ่ายทอด สามารถเป็นผู้สอนวงโยชวาทิตได้ทั้งในรูปแบบนั่งบรรเลงและเดินบรรเลง

2. มีความรู้ความเข้าใจในหลักการต่างๆ ของวงโยชวาทิต เช่น การรวมวง การเดินแถว การเดินแปรขบวน การออกแบบภาพแปรขบวน โดยสามารถบริหารจัดการรูปแบบและวิธีการบรรเลงให้เหมาะสมกับสถานการณ์และสถานที่

3. เป็นผู้มีความรู้และความเข้าใจในธรรมชาติของเครื่องดนตรีทุกชิ้น สามารถปฏิบัติและแก้ปัญหาในการบรรเลงเครื่องดนตรีแต่ละชิ้นได้

4. มีความรู้และเข้าใจในบทเพลงและท่อนเพลงที่สำคัญของวงเครื่องลม และวงออร์เคสตรา รวมทั้งสามารถเรียบเรียงบทเพลงสำหรับวงเครื่องลมได้

5. เป็นผู้ที่สามารถนำองค์ความรู้ทั้งหมดมาประยุกต์ใช้ได้เหมาะสม

นายสุชสันต์ ชัยประเสริฐ ตัวแทนศิษย์เก่า ได้เสนอประเด็น เพิ่มเติม คือ

มีทักษะในการเป็นนักบริหารจัดการวง เนื่องจากการปฏิบัติงานด้านโยชวาทิตคือการทำงานกับคนจำนวนมาก จึงควรมีทักษะในการบริหารจัดการ การทำงานร่วมกับผู้อื่น การดูแลสมาชิกในวง การดูแลเครื่องดนตรี เป็นต้น ซึ่งเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่จะทำให้วงมีพัฒนาการที่เร็วขึ้น

โดยสรุป ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มทุกท่านมีความเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน ดังนี้

1. มีความรู้ความสามารถในด้านวงโยชวาทิตครอบคลุมทุกด้าน มีความเข้าใจในหลักการต่าง ๆ ของวงโยชวาทิต เช่น การรวมวง การเดินแถว การเดินแปรขบวน การออกแบบภาพแปรขบวน โดยสามารถเป็นทั้งผู้ปฏิบัติและผู้สอนวงโยชวาทิตได้

2. เป็นผู้มีความรู้และความเข้าใจในธรรมชาติของเครื่องดนตรีทุกชิ้น สามารถปฏิบัติและแก้ปัญหาในการบรรเลงเครื่องดนตรีแต่ละชิ้นได้

3. มีความรู้และเข้าใจในบทเพลงและท่อนเพลงที่สำคัญของวงเครื่องลม และวงออร์เคสตรา รวมทั้งสามารถเรียบเรียงบทเพลงสำหรับวงเครื่องลมได้

4. มีทักษะในการบริหารจัดการ การทำงานร่วมกับผู้อื่น การดูแลสมาชิกในวง การดูแลเครื่องดนตรี

5. เป็นผู้ที่สามารถนำองค์ความรู้ทั้งหมดมาประยุกต์ใช้ได้เหมาะสม

สาระของรายวิชา

จากการพิจารณาสาระรายวิชาของกลุ่มวิชาโยชวาทิตศึกษา สาขาวิชาดนตรี ตะวันตก วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มทุกท่านให้ความเห็นว่าทุกรายวิชามีการจัดไว้อย่างเหมาะสมแล้ว โดยมีประเด็นที่เสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้

อาจารย์วิจิตร จิตรรังสรรค์ ตัวแทนอาจารย์ผู้สอน ได้ให้ข้อเสนอแนะสำหรับในรายวิชาการเรียบเรียงสำหรับวงดนตรี คำอธิบายรายวิชาควรระบุให้ชัดเจนว่าเป็นการเรียบเรียงเพลงสำหรับวงดนตรีในรูปแบบใด เช่น วงซิมโฟนิค วงเดินสวนสนาม หรือวงเดินแปรขบวน เป็นต้น ซึ่งในแต่ละประเภทจะมีรายละเอียดที่แตกต่างกัน เพื่อให้ผู้สอนจะสามารถกำหนดขอบเขตในการสอนได้อย่างชัดเจน และถ้าเป็นไปได้ควรจัดให้เรียนมากกว่า 1 ภาคเรียน เพื่อให้สามารถครอบคลุมเนื้อหาสาระได้มากขึ้น

อาจารย์ครองยศ ศรีเพ็ชร ตัวแทนอาจารย์ผู้สอน ได้ให้ข้อเสนอแนะสำหรับรายวิชาการออกแบบภาพแปรขบวน ซึ่งในหลักสูตรปัจจุบันได้มีการปรับรายวิชาจาก 3 รายวิชา ได้แก่ วิชาการออกแบบภาพแปรขบวน วิชาซอฟต์แวร์สำหรับภาพแปรขบวน และวิชาการบรรเลงดนตรีสนาม ให้เหลือ 1 รายวิชา 1 ภาคเรียน คือ วิชาการออกแบบภาพแปรขบวน โดยมีความเห็นตรงกับรายวิชาการเรียบเรียงเสียงสำหรับวงดนตรีว่าควรมีการเรียนการสอนอย่างน้อย 2 ภาคเรียน ที่จะต้องเรียนทฤษฎี และหลักการของการบรรเลงดนตรีสนาม รูปแบบการฝึกซ้อม เทคนิคการเดินต่างๆ ที่ถูกต้อง และนำไปสู่การทำผลงานจริง เนื่องจากรูปแบบการเดินต่างๆ ยังเป็นส่วนสำคัญที่ส่วนใหญ่จะได้้นำใช้จริงในการปฏิบัติงานในการสอนอยู่ในโรงเรียน โดยอาจารย์อยู่ในรายวิชาเดียวคือ วิชาดนตรีสนาม ซึ่งการออกแบบภาพแปรขบวนจะเป็นส่วนหนึ่งของการบรรเลงดนตรีสนามอยู่แล้ว และแบ่งวิชาเป็นรายวิชาต่อเนื่อง 2 รายวิชา รายวิชาละ 1 ภาคเรียน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชนิษฐ์ สะสมสิน ได้ให้ความเห็นว่า

1. เห็นด้วยอย่างยิ่งกับการปรับรายวิชาเป็นวิชาดนตรีสนาม เนื่องจากจะทำให้สามารถกำหนดขอบเขตเนื้อหาสาระได้กว้างขึ้น และสามารถสอดแทรกการออกแบบภาพแปรขบวนอยู่ในรายวิชานี้

2. ควรเพิ่มรายวิชาที่เกี่ยวกับการแสดง (Acting) เนื่องจากในปัจจุบันรูปแบบการแสดงดนตรีมีการเปลี่ยนแปลงไปค่อนข้างมาก เช่น การแสดงละครเวที ซึ่งเคยมีการจัดการแสดงและมีผลตอบรับค่อนข้างดี จึงควรมีการเตรียมความพร้อมในองค์ความรู้ด้านนี้ให้กับผู้เรียนด้วย

ดร.สุรสีห์ ขานกสกุล ได้ให้ความเห็นว่า

1. ควรมีการเพิ่มรายวิชา หรือองค์ความรู้ที่เกี่ยวกับการจัดการระบบเครื่องเสียง โดยมีความรู้ในการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ต่างๆที่ใช้ในการศึกษา เนื่องจากปฏิเสธไม่ได้ว่าผู้เรียนกลุ่มวงโยธวาทิตเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วส่วนใหญ่จะไปปฏิบัติหน้าที่เป็นครูผู้สอนอยู่ในสถาบันการศึกษา ซึ่งมักได้รับมอบหมายในการดูแลหรือแก้ไขปัญหาด้านระบบเสียงต่างๆ รวมถึงรูปแบบการแสดงดนตรีหรือการแข่งขันดนตรีในปัจจุบันยังมีการนำอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ หรือเทคโนโลยีต่างๆ มาช่วยในเรื่องเสียง โดยผู้ที่ไปเป็นผู้สอนควรจะมีองค์ความรู้ที่ตามเทรนในปัจจุบันอยู่เสมอ ซึ่งมีความจำเป็นมาก รวมทั้งควรมีการใช้นวัตกรรมในการเรียนการสอน เช่น ห้องเรียนออนไลน์ หรือการไลฟ์สด เป็นต้น ซึ่งอาจกำหนดเป็นรายวิชา หรือสอดแทรกอยู่ในกิจกรรม เพื่อให้ผู้เรียนเองได้เรียนรู้ทั้งวิธีการและความคุ้นชินกับการเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์ และการเผยแพร่ความรู้แบบสาธารณะ ที่จะสามารถตอบโจทย์กับการศึกษาในปัจจุบัน

2. ควรมีการเพิ่มเติมรายวิชาที่เป็นองค์ความรู้ด้านนวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน โดยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้วิธีการสร้างนวัตกรรม การสร้างสื่อใหม่ ๆ เป็นต้น ซึ่งอาจเป็นรายวิชาหลัก หรือรายวิชาเลือก

3. ควรมีองค์ความรู้ที่เป็นวิธีการสอนวงที่ผู้เรียนอยู่ในระดับชั้นต่ำกว่ามัธยมศึกษา เนื่องจากการสอนเด็กเล็กจะมีเทคนิคหรือวิธีการสอนที่แตกต่างกันออกไป เช่น ต้องคำนึงถึงสรีระของเด็ก ขนาดเครื่องดนตรี วิธีการสอน วิธีการแก้ปัญหา เป็นต้น โดยอาจเป็นการเชิญวิทยากรที่เป็นผู้สอนวงโยธวาทิตในระดับประถมศึกษา มาบรรยายประสบการณ์และวิธีการสอน

4. ควรเพิ่มเติมรายวิชาหรือองค์ความรู้เรื่องพื้นฐานการจัดการ การดูแลเครื่องดนตรี และวิธีการแก้ปัญหาในเบื้องต้น ในกรณีที่เครื่องดนตรีมีปัญหา ไม่สามารถใช้งานได้ เป็นต้น

โดยสรุป ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มทุกท่านให้ความเห็นว่าสาระรายวิชาของกลุ่มวิชาโยธวาทิตศึกษา สาขาวิชาดนตรีตะวันตก วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ทุกรายวิชามีการจัดไว้อย่างเหมาะสมแล้ว โดยมีประเด็นเพิ่มเติมที่มีความเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน ดังนี้

1. คำอธิบายรายวิชาควรมีการระบุขอบเขตของเนื้อหาสาระไว้อย่างชัดเจน เพื่อให้ผู้สอนจะสามารถกำหนดขอบเขตในการสอนได้อย่างมีทิศทางชัดเจน

2. สำหรับรายวิชาที่มีเนื้อหาสาระค่อนข้างละเอียด และจำเป็นต้องใช้เวลาผู้เรียนในการพัฒนาองค์ความรู้และทักษะจนสามารถสร้างชิ้นงานขึ้นมาได้นั้น ควรมีการเรียนการสอนอย่างน้อย 2 ภาคเรียน ได้แก่ รายวิชาการเรียงเรียงสำหรับวงดนตรี รายวิชาการออกแบบภาพแปรขบวน เป็นต้น

องค์ความรู้หรือรายวิชาที่ควรมีการเพิ่มเติม

1. รายวิชาหรือองค์ความรู้ที่เกี่ยวกับการจัดการระบบเครื่องเสียง ความรู้ในการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์หรือเทคโนโลยีต่างๆ ที่ใช้ในการศึกษา
2. รายวิชาหรือองค์ความรู้ในการใช้นวัตกรรมในการเรียนการสอน เช่น การเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์ และการเผยแพร่ความรู้แบบสาธารณะ หรือ การไลฟ์สด เป็นต้น รวมถึงวิธีการสร้างนวัตกรรม และการสร้างสื่อใหม่ ๆ
3. รายวิชาที่เกี่ยวกับการจัดการแสดง (Acting) สำหรับรูปแบบการแสดงดนตรีที่มีการเปลี่ยนแปลงพัฒนาไปในปัจจุบัน
4. รายวิชาหรือองค์ความรู้ที่เป็นวิธีการสอนวงที่ผู้เรียนอยู่ในระดับชั้นต่ำกว่ามัธยมศึกษา
5. รายวิชาหรือองค์ความรู้เรื่องพื้นฐานการจัดการ การดูแลเครื่องดนตรี และวิธีการแก้ปัญหาในเบื้องต้นในกรณีที่เครื่องดนตรีมีปัญหา ไม่สามารถใช้งานได้

กิจกรรมการเรียนการสอน

กระบวนการจัดกิจกรรมในการเรียนการสอน โดยแบ่งเป็น สาระของรายวิชาที่เป็นกลุ่มวิชาประวัติศาสตร์ สาระของรายวิชาที่เป็นกลุ่มวิชาทฤษฎีดนตรี และ สาระของรายวิชาที่เป็นกลุ่มวิชาปฏิบัติดนตรี

สาระของรายวิชาที่เป็นกลุ่มวิชาประวัติศาสตร์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์พนัส ต้องการพานิช ได้ให้ความเห็นว่า เนื่องจากสาระของรายวิชาในกลุ่มประวัติศาสตร์ ถือเป็นรากฐานทั้งหมดที่ผู้เรียนดนตรีควรจะทราบ ความแตกต่างของรูปแบบดนตรีแต่ละยุคสมัย แนวทางการบรรเลง มีการพัฒนามาอย่างไร ที่ผู้เรียนสามารถคิดต่อยอดต่อไปได้ โดยในกระบวนการเรียนการสอนก็ควรใช้วิธีการบรรยาย พร้อมกับการแสดงให้เห็นตัวอย่าง และใช้การวิเคราะห์ เพื่อผู้เรียนเข้าใจถึงความสัมพันธ์กัน และรู้แนวทางในการนำเอาองค์ความรู้ไปประยุกต์ใช้

สาระของรายวิชาที่เป็นกลุ่มวิชาทฤษฎีดนตรี

ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มทุกท่านมีความเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันว่า ควรมีกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมือนกับสาระรายวิชากลุ่มประวัติศาสตร์ คือ ใช้การบรรยาย การวิเคราะห์ ไปสู่การนำองค์ความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติ

สาระของรายวิชาที่เป็นกลุ่มวิชาปฏิบัติดนตรี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชนิษฐ์ สะสมสิน เสนอว่า ควรให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง เพราะถือเป็นการนำเอาองค์ความรู้ในวิชาบรรยาย ได้แก่ ประวัติศาสตร์ และทฤษฎีดนตรี

มาประยุกต์ใช้จริงเพื่อให้ตัวผู้เรียนได้ซึมซับความรู้และประสบการณ์ได้ดีที่สุด รวมถึงเน้นในเรื่องการออกไปเจอประสบการณ์จริงจากสถานการณ์จริง เช่น การไปสังเกตการณ์เรียนการสอน การฝึกซ้อมของวงในรูปแบบต่างๆ ศึกษาและสังเกตเทคนิควิธีการสอนและการฝึกซ้อม หรือให้ผู้เรียนฝึกเป็นผู้ปฏิบัติงานจริง โดยที่หลักสูตรควรมีการกำหนดขอบเขตที่ชัดเจนว่าให้ผู้เรียนไปฝึกประสบการณ์ในรูปแบบไหน ซึ่งจะเป็นผลดีต่อตัวผู้เรียนเองทั้งในด้านความรู้ ประสบการณ์ และได้สายสัมพันธ์ที่ดีที่อาจส่งผลในด้านหน้าที่การงานหลังสำเร็จการศึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์พนัส ต้องการพานิช ได้เสนอแนะเพิ่มเติม คือ กิจกรรมการเรียนการสอนสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสมตามบริบทหรือสถานการณ์ เช่น ความพร้อมของอุปกรณ์ ห้องเรียน โดยอาจใช้การยกตัวอย่างหรือสร้างสถานการณ์ เพื่อให้ผู้เรียนได้คิดและแก้ปัญหา เป็นต้น

โดยสรุป ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มทุกท่านมีความเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน ดังนี้

1. สาระของรายวิชาที่เป็นกลุ่มวิชาประวัติศาสตร์ ถือเป็นรากฐานทั้งหมดที่ผู้เรียนคนตรีควรจะได้รับ ความแตกต่างของรูปแบบคนตรีแต่ละยุคสมัย แนวทางการบรรเลง มีการพัฒนาอย่างไร ที่ผู้เรียนสามารถคิดต่อยอดต่อไปได้ โดยในกระบวนการเรียนการสอนควรใช้วิธีการบรรยาย พร้อมกับการแสดงให้เห็นตัวอย่าง และใช้การวิเคราะห์ เพื่อผู้เรียนเข้าใจถึงความสัมพันธ์กัน และรู้แนวทางในการนำเอาองค์ความรู้ไปประยุกต์ใช้
2. สาระของรายวิชาที่เป็นกลุ่มวิชาทฤษฎีดนตรีควรมีกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมือนกับสาระรายวิชากลุ่มประวัติศาสตร์ คือ ใช้การบรรยาย การวิเคราะห์ ไปสู่การนำองค์ความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติ
3. สาระของรายวิชาที่เป็นกลุ่มวิชาปฏิบัติดนตรี ควรให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง โดยการนำเอาองค์ความรู้ทุกส่วนมาประยุกต์ใช้ ซึ่งตัวผู้เรียนจะได้ซึมซับความรู้และประสบการณ์ได้ดีที่สุด
4. สิ่งที่ต้องเน้นในกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับกลุ่มวิชาโยชวาทิตศึกษา คือ การนำเอาองค์ความรู้ในวิชาบรรยาย ได้แก่ ประวัติดนตรี และทฤษฎีดนตรี มาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติจริง รวมถึงเน้นในเรื่องการออกไปเจอประสบการณ์จริงจากสถานการณ์จริง เช่น การไปสังเกตการณ์เรียนการสอน การฝึกซ้อมของวงในรูปแบบต่างๆ ศึกษาและสังเกตเทคนิควิธีการสอนและการฝึกซ้อม หรือให้ผู้เรียนฝึกเป็นผู้ปฏิบัติงานจริง โดยที่หลักสูตรควรมีการกำหนดขอบเขตที่ชัดเจนว่าให้ผู้เรียนไปฝึกประสบการณ์ในรูปแบบไหน ซึ่งจะเป็นผลดีต่อตัว

ผู้เรียนเองทั้งในด้านความรู้ ประสบการณ์ และได้สายสัมพันธ์ที่ดีที่อาจส่งผลในด้านหน้าที่การงาน หลังสำเร็จการศึกษา

5. กิจกรรมการเรียนการสอนสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสมตามบริบท หรือสถานการณ์

การวัดและประเมินผล

การวัดและประเมินผล โดยแบ่งเป็น สาระของรายวิชาที่เป็นกลุ่มวิชาประวัติศาสตร์
สาระของรายวิชาที่เป็นกลุ่มวิชาทฤษฎีดนตรี และ สาระของรายวิชาที่เป็นกลุ่มวิชาปฏิบัติดนตรี

สาระของรายวิชาที่เป็นกลุ่มวิชาประวัติศาสตร์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์พนัส ต้องการพานิช ได้ให้ความเห็นว่า ควรประเมินโดยการ วัดความรู้ความเข้าใจของผู้เรียน โดยใช้การถามตอบ หรือสอบปากเปล่า หรือการใช้ข้อสอบปรนัย และอัตนัย รวมทั้งประเมินจากการที่ผู้เรียนสามารถนำองค์ความรู้ไปประยุกต์ใช้สู่การปฏิบัติ

สาระของรายวิชาที่เป็นกลุ่มวิชาทฤษฎีดนตรี

ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มทุกท่านมีความเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันว่า การ วัดและประเมินผล คือ การสอบปากเปล่า และการใช้ข้อสอบ รวมทั้งประเมินจากการที่ผู้เรียน สามารถนำองค์ความรู้ไปประยุกต์ใช้สู่การปฏิบัติ

สาระของรายวิชาที่เป็นกลุ่มวิชาปฏิบัติดนตรี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชนิษฐ์ สะสมสิน ได้เสนอว่า วิธีการประเมินควรวัด ผลสัมฤทธิ์จากการปฏิบัติจริง หรือการให้ลงมือทำผลงานขึ้นมา เช่น การเรียบเรียงเพลง การเขียน ภาพแปรขบวน และนำผลงานมาใช้หรือปฏิบัติจริง

ภาพรวมในการวัดและประเมินผล

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชนิษฐ์ สะสมสิน ได้เสนอว่า ควรวัดและประเมินผลจาก ผลสัมฤทธิ์ในการนำเอาองค์ความรู้ทั้งหมดมาประยุกต์ใช้ ซึ่ง ก็คือการทำชิ้นงานหรือโปรเจกต์ขึ้นมา และสรุปองค์ความรู้ออกมาเป็นเล่มบัณฑิตนิพนธ์ที่สามารถนำไปเผยแพร่ต่อได้

ผู้ช่วยศาสตราจารย์พนัส ต้องการพานิช ได้เสนอว่า วิธีการวัดและประเมินผล สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์หรือบริบทในชั้นเรียน

โดยในภาพรวมนั้น ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มทุกท่าน มีการให้ความสำคัญกับการ ปฏิบัติ ซึ่งเนื้อหาสาระอื่นๆ เช่นทฤษฎีดนตรี จะถูกสอดแทรกอยู่ในระหว่างการปฏิบัติ และการ นำเอาองค์ความรู้จากทุกสาระวิชามาประยุกต์ใช้และสามารถสร้างเป็นผลงานหรือชิ้นงานขึ้นมาได้ รวมถึงการประเมินด้านจิตพิสัยด้วย

โดยสรุป ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มทุกท่านมีความเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน ดังนี้

1. สาระของรายวิชาที่เป็นกลุ่มวิชาประวัติศาสตร์ ควรประเมินจากการที่ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและสามารถนำองค์ความรู้ไปประยุกต์ใช้สู่การปฏิบัติ ซึ่งวัดความรู้ความเข้าใจของผู้เรียนโดยใช้การถามตอบหรือสอบปากเปล่า หรือการใช้ข้อสอบปรนัยและอัตนัย

2. สาระของรายวิชาที่เป็นกลุ่มวิชาทฤษฎีดนตรี ควรวัดและประเมินเหมือนกับสาระรายวิชากลุ่มประวัติศาสตร์ คือ มีความรู้ความเข้าใจและสามารถนำองค์ความรู้ไปประยุกต์ใช้สู่การปฏิบัติ ซึ่งวัดความรู้ความเข้าใจของผู้เรียนโดยใช้การถามตอบหรือสอบปากเปล่า หรือการใช้ข้อสอบปรนัยและอัตนัย

3. สาระของรายวิชาที่เป็นกลุ่มวิชาปฏิบัติดนตรี ควรวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์จากการปฏิบัติจริง หรือการให้ลงมือทำผลงานขึ้นมา เช่น การเรียบเรียงเพลง การเขียนภาพแปรขบวน และนำผลงานมาใช้หรือแสดงจริง

4. สำหรับภาพรวมในการวัดและประเมินผลสำหรับผู้เรียนในกลุ่มวิชาโยชวาทิตศึกษา ควรให้ความสำคัญกับการปฏิบัติ ซึ่งเนื้อหาสาระอื่นๆ ได้แก่ ประวัติดนตรี ทฤษฎีดนตรี จะถูกสอดแทรกอยู่ในระหว่างการปฏิบัติ ซึ่งเป็นการนำเอาองค์ความรู้จากทุกสาระวิชามาประยุกต์ใช้และสามารถสร้างเป็นชิ้นงานหรือการแสดงขึ้นมา

5. ควรมีการประเมินด้านจิตพิสัยของผู้เรียนด้วย

6. วิธีการวัดและประเมินผลสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์หรือบริบทในชั้นเรียน

ด้านที่ 3 ด้านสื่อและสถานที่

จากการนำเสนอประเด็นจากการสัมภาษณ์ในด้านสื่อและสถานที่นั้น ผู้เข้าร่วมให้ความเห็นสอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์ โดยมีประเด็น ดังนี้

1. มีอุปกรณ์สนับสนุนการจัดการเรียนการสอนขั้นพื้นฐานที่ครบถ้วนและพร้อมใช้งาน ได้แก่ คอมพิวเตอร์ โปรเจคเตอร์ เป็นต้น และมีสัญญาณอินเทอร์เน็ตที่สามารถสืบค้นข้อมูลได้ตลอดเวลา

2. ควรมีสื่อหรือตำราทั้งที่เป็นของประเทศไทยและต่างประเทศที่มีความพร้อมในห้องสมุดดนตรี รวมทั้งควรมีระบบลิงค์ฐานข้อมูลห้องสมุดดนตรีทั้งประเทศไทยและต่างประเทศเพื่อการสืบค้นข้อมูลที่รวดเร็ว

3. มีการสนับสนุนและมีความพร้อมในด้านโปรแกรมสำเร็จรูปที่ใช้ในการเรียนการสอน เช่น โปรแกรมสำหรับเขียนภาพแปรขบวน โปรแกรมสำหรับการเขียนโน้ต เป็นต้น

4. มีอุปกรณ์เครื่องดนตรีที่ครบถ้วนทุกกลุ่ม ทุกเครื่อง รวมทั้งเครื่องดนตรีที่ใช้สำหรับบรรเลงภาคสนาม

5. มีห้องเรียนบรรยาย ห้องซ้อมดนตรีที่เป็นห้องซ้อมเดี่ยว ห้องฝึกซ้อมวงขนาดใหญ่ และพื้นที่สำหรับฝึกซ้อมภาคสนาม

6. ห้องฝึกซ้อม และห้องเรียนควรมีอุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนการสอนครบถ้วน ได้แก่ ลำโพงหรือเครื่องเสียงที่สามารถเปิดเพลง เครื่องเทียบเสียง และเมโทรโนมได้ และที่สำคัญควรมีเปียโนหรือคีย์บอร์ดทุกห้อง

7. ควรจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศให้เอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนการสอน
ข้อเสนอแนะอื่นๆ

1. ควรมีการชี้แนะแนวทางหรือทิศทางให้กับผู้เรียนก่อนการเลือกกลุ่มวิชา โดยอาจเป็นการเชิญวิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ในด้านนั้นๆ มาแบ่งปันประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ซึ่งก่อนการเลือกกลุ่มวิชา ก็ควรผ่านการเรียนในรายวิชาพื้นฐานมาบ้างแล้ว เพื่อให้ตัวผู้เรียนได้พิจารณาความถนัดหรือความชื่นชอบของตนเอง และสามารถเลือกกลุ่มวิชาที่เหมาะสมกับตนเอง

2. ควรมีการเชิญวิทยากรหรือผู้ที่มีประสบการณ์ตรงที่ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงานด้านโยชวาทิต มาบรรยายแบ่งปันประสบการณ์ทั้งในด้านวิธีการ วิธีคิด การวางแผนและเป้าหมายในการทำงาน เพื่อสร้างแรงบันดาลใจและเป็นแนวทางให้กับผู้เรียนในกลุ่มวิชาโยชวาทิต

3. ควรมีระบบการบริหารจัดการ การประสานงานกับอาจารย์ผู้สอน โดยเฉพาะอาจารย์พิเศษ ในเรื่องของการจัดการเรียนการสอน

โดยทุกประเด็นผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มทุกท่านมีความเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยเรื่อง แนวทางการจัดการเรียนการสอนดนตรีในระดับอุดมศึกษาสำหรับกลุ่มวิชาโยธวาทิตศึกษา : กรณีศึกษาสาขาวิชาดนตรีตะวันตก วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีวัตถุประสงค์ คือ

1. เพื่อศึกษาสภาพในการจัดการเรียนการสอนดนตรี กลุ่มวิชาโยธวาทิตศึกษา สาขาวิชาดนตรีตะวันตก วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
2. เพื่อนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนดนตรี กลุ่มวิชาโยธวาทิตศึกษา ในระดับอุดมศึกษา

โดยผู้วิจัยได้แบ่งการนำเสนอเป็น 3 ขั้นตอน คือ

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพในการจัดการเรียนการสอนดนตรี กลุ่มวิชาโยธวาทิตศึกษา สาขาวิชาดนตรีตะวันตก วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ด้านที่ 1 ด้านคน

ผู้สอน

กลุ่มวิชาโยธวาทิตศึกษา สาขาวิชาดนตรีตะวันตก วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา มีอาจารย์ผู้สอนเป็นอาจารย์ประจำ 3 คน และอาจารย์พิเศษ 2 คน รวมทั้งหมด 5 คน โดยผู้สอนทุกท่านมีความรู้และประสบการณ์ตรงตามรายวิชาที่รับผิดชอบ

ผู้เรียน

มีผู้เรียนปัจจุบันเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 2 จำนวน 5 คน และ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 จำนวน 2 คน โดยผู้เรียนทุกคนเป็นผู้ปฏิบัติเครื่องดนตรีเอกเครื่องลมและเครื่องกระทบ ซึ่งทุกคนเคยผ่านประสบการณ์ในการเล่นวงโยธวาทิต และเลือกเรียนในกลุ่มวิชาโยธวาทิตศึกษา เนื่องจากต้องการต่อยอดองค์ความรู้ให้ลึกซึ้ง ทั้งในฐานะผู้เล่น และเป็นผู้ถ่ายทอด จนสามารถเป็นผู้ควบคุม

และสร้างสรรค์การบรรเลงวงโยชวาทิตเข้าสู่การประกวดได้ โดยอีกเหตุผลที่เลือกกลุ่มวิชาโยชวาทิตเนื่องจากมีโอกาสต่อยอดสายอาชีพของตนเองในปัจจุบันได้มากกว่ากลุ่มวิชาอื่น

ด้านที่ 2 ด้านองค์ความรู้

หลักสูตร

หลักสูตรดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ได้มีการปรับหลักสูตรให้มีการจัดการเรียนการสอนโดยมีการแบ่งเป็นกลุ่มวิชาชัดเจนครั้งแรกในปีการศึกษา 2547 และหนึ่งในนั้นคือกลุ่มวิชาโยชวาทิต ซึ่งขณะนั้นใช้ชื่อหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีสากล โดยมีรายวิชาเลือกเฉพาะกลุ่มวิชาโยชวาทิต จำนวน 10 รายวิชา รายวิชาละ 3 หน่วยกิต ในขณะที่เรียนร่วมกับรายวิชาหลักของหลักสูตร จากนั้นได้มีการปรับปรุงหลักสูตรใหม่เป็นหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีตะวันตก และเปิดใช้ในปีการศึกษา 2555 ซึ่งได้มีการรวบรวมบางรายวิชาที่มีเนื้อหาใกล้เคียงกัน โดยเหลือรายวิชาเลือกเฉพาะกลุ่มวิชาโยชวาทิต จำนวน 8 รายวิชา รายวิชาละ 3 หน่วยกิต และได้มีการปรับปรุงหลักสูตรใหม่อีกครั้งเป็น หลักสูตรดุริยางคศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีตะวันตก โดยเปิดใช้ในปีการศึกษา 2560 ซึ่งเป็นหลักสูตรปัจจุบัน โดยรายวิชาเลือกเฉพาะกลุ่มวิชาโยชวาทิตมีการรวบรวมบางรายวิชา และมีการเพิ่มเติมรายวิชาใหม่ เป็นจำนวน 12 รายวิชา รายวิชาละ 2 หน่วยกิต ซึ่งมีการเพิ่มเติมเนื้อหาสาระของรายวิชาเพื่อให้ผู้เรียนได้รับองค์ความรู้ที่เท่าทันในยุคปัจจุบัน โดยมีวัตถุประสงค์ในการจัดการเรียนการสอนของกลุ่มวิชาโยชวาทิตศึกษา คือ ผู้เรียนสามารถเป็นบุคลากรด้านโยชวาทิตทั้งในฐานะผู้เล่น และผู้สอนที่สามารถสอนวงเครื่องลมได้ทั้งในรูปแบบการนั่งบรรเลงและการเดินบรรเลง ซึ่งผู้สอนทุกคนได้ดำเนินการสอนตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในคำอธิบายรายวิชา และมีการเพิ่มเติมบางเนื้อหาสาระที่ผู้เรียนมีข้อคำถาม และมีการนำปัญหาจากการปฏิบัติงานของศิษย์เก่ามาพัฒนาและเพิ่มเติมน้องค์ความรู้

กิจกรรมการเรียนการสอน

ผู้วิจัยได้แบ่งการศึกษากิจกรรมการเรียนการสอนตามธรรมชาติของสาระวิชาเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มวิชาประวัติดนตรี กลุ่มวิชาทฤษฎีดนตรี และกลุ่มวิชาปฏิบัติดนตรี

โดยในสาระของรายวิชาที่เป็นกลุ่มวิชาประวัติดนตรี และทฤษฎีดนตรี จะใช้การบรรยาย ควบคู่ไปกับการให้ผู้เรียนค้นคว้า แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์และวิพากษ์วิจารณ์ร่วมกัน โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนกล้าที่จะแสดงความคิดเห็น และทำความเข้าใจในชั้นเรียน ในขณะที่สาระของรายวิชาที่เป็นกลุ่มวิชาปฏิบัติดนตรี มุ่งเน้นการลงมือปฏิบัติจริง รวมทั้งมุ่งเน้นให้ผู้เรียนออกไปเจอประสบการณ์จริง ได้แก่ การออกไปสังเกตการณ์ การออกไปเป็นผู้ปฏิบัติจริงในวงซิมโฟนิค หรือ

วงออร์เคสตรา เป็นต้น ทั้งนี้วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละคาบเรียนนั้น ผู้สอนจะดำเนินการตามความพร้อมของสถานการณ์ สถานที่ สื่อหรืออุปกรณ์ที่มีจำกัดสำหรับบางรายวิชารวมทั้งความพร้อมของผู้เรียนด้วย โดยมีการพลิกแพลงไปตามความเหมาะสม

การวัดและประเมินผล

ในสาระของรายวิชาที่เป็นกลุ่มวิชาประวัติศาสตร์ และทฤษฎีดนตรี ใช้การวัดและประเมินผลจากความรู้ความเข้าใจโดยใช้แบบทดสอบเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน และการประเมินพฤติกรรมตอบคำถามของผู้เรียนในชั้นเรียน

ในส่วนสาระของรายวิชาที่เป็นกลุ่มวิชาปฏิบัติดนตรี ใช้วิธีการประเมินผลสัมฤทธิ์จากการปฏิบัติและการสร้างผลงานเป็นชิ้นงาน หรือทำโครงการตามที่อาจารย์ผู้สอนได้มอบหมาย โดยให้ความสำคัญในการใช้องค์ความรู้ทั้ง 3 กลุ่ม คือ กลุ่มวิชาประวัติศาสตร์ กลุ่มวิชาทฤษฎีดนตรี และกลุ่มวิชาปฏิบัติดนตรี มาบูรณาการสู่การนำไปใช้ปฏิบัติจริง รวมถึงมีการวัดและประเมินผลด้านจิตพิสัย ได้แก่ การเข้าชั้นเรียน การรับผิดชอบส่งชิ้นงาน เป็นต้น

ด้านที่ 3 ด้านสื่อและสถานที่

กลุ่มวิชาโยชวาทิศศึกษา หลักสูตรดุริยางคศาสตรบัณฑิต หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2560 สาขาวิชาดนตรีตะวันตก วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ปัจจุบันมีสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ อุปกรณ์และสถานที่ ที่ค่อนข้างมีความพร้อม โดยมีห้องซ้อมเดี่ยวจำนวนมากกว่า 40 ห้อง ห้องแสดงดนตรีขนาดใหญ่ ห้องแสดงดนตรีขนาดเล็ก ห้องเรียนบรรยาย และห้องปฏิบัติการต่าง ๆ ได้แก่ ห้องบันทึกเสียง ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องคีย์บอร์ด เป็นต้น และห้องสมุดดนตรีซึ่งอยู่ระหว่างการจัดการระบบและจัดหาสื่อ หรือตำรา เพิ่มเติม

ในด้านอุปกรณ์ มีเครื่องดนตรีทั้งเครื่องลมและเครื่องกระทบที่ค่อนข้างมีความพร้อมในการใช้ฝึกซ้อมและการแสดง มีอุปกรณ์พื้นฐานสำหรับการเรียนการสอนที่เป็นของส่วนกลางวิทยาลัยการดนตรี ซึ่งยังมีการบริหารจัดการการใช้ห้องเรียนและอุปกรณ์ในห้องที่ยังไม่ลงตัวซึ่งในบางครั้งในห้องเรียนยังมีอุปกรณ์ที่ไม่พร้อมหรืออุปกรณ์อยู่คนละห้องกันขาดความสะดวกในการเคลื่อนย้าย

ส่วนด้านสื่อและตำรายังมีไม่เพียงพอในห้องสมุดดนตรี ซึ่งส่วนใหญ่อาจารย์ผู้สอนเป็นผู้จัดหาเอง รวมถึงการใช้งานระบบฐานข้อมูลออนไลน์ ระบบซอฟต์แวร์ที่ใช้ในการเรียนการสอนต่าง ๆ ยังขาดความเสถียรในการใช้งาน

2. แนวทางการจัดการเรียนการสอนดนตรี กลุ่มวิชาโยชวาทิตศึกษา ในระดับอุดมศึกษา ด้านที่ 1 ด้านคน

คุณสมบัติของผู้สอนสำหรับกลุ่มวิชาโยชวาทิตศึกษา ในระดับอุดมศึกษา

1. เป็นผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์การที่ตรงสายงานด้านโยชวาทิต ทั้งในรูปแบบการนั่งบรรเลงและการเดินบรรเลงในสนาม โดยเป็นผู้ที่มีความรู้รอบด้านในเรื่องของวงเครื่องลม ได้แก่ การเป็นผู้อำนวยเพลง (Conductor) การจัดการวง เข้าใจธรรมชาติของเครื่องดนตรีทุกชิ้นในวง และสามารถปฏิบัติได้ มีทักษะในการใช้เปียโน อุปกรณ์หรือสื่อต่างๆ ที่ใช้ในการเรียนการสอนได้ดี รวมทั้งควรมีอาจารย์ผู้สอนครบทุกกลุ่มเครื่องดนตรีสำหรับวงเครื่องลม (Wind Band)

2. เป็นผู้ที่มีการเรียนรู้และพัฒนาในด้านข้อมูลความรู้ หรือทักษะใหม่ ๆ อยู่เสมอ รวมทั้งมีทักษะในการใช้อุปกรณ์และสื่อสมัยใหม่ซึ่งมีการอัปเดตอยู่ตลอด และควรเป็นผู้ที่มีบทบาทในการทำกิจกรรมด้านโยชวาทิตอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจากบริบทของอาจารย์ผู้สอนสาขาวิชาดนตรีตะวันตก วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ส่วนใหญ่ล้วนมีประสบการณ์ในด้านวงโยชวาทิตอย่างต่อเนื่อง ทั้งในฐานะผู้สอน และผู้ปฏิบัติ ซึ่งบางท่านยังคงเป็นสมาชิกวงดนตรีต่าง ๆ ที่มีชื่อเสียงในระดับประเทศ ดังนั้น จึงทำให้ตัวผู้สอนเองมีการอัปเดตองค์ความรู้ได้อย่างสม่ำเสมอ รวมถึงการมีสายสัมพันธ์หรือการมีเครือข่ายผู้สอนในแวดวงวิชาการสายโยชวาทิตศึกษา ซึ่งจะส่งผลดีต่อการสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียนอีกด้วย

คุณสมบัติของผู้เรียนสำหรับกลุ่มวิชาโยชวาทิตศึกษา ในระดับอุดมศึกษา

1. เป็นผู้ที่สามารถปฏิบัติเครื่องดนตรีในวงโยชวาทิตได้เป็นอย่างดี 1 ชิ้น ซึ่งผ่านเกณฑ์การสอบคัดเลือกของสาขาวิชา และเป็นผู้ที่มีพื้นฐานหรือผ่านประสบการณ์ในการเป็นผู้เล่นอยู่ในวงโยชวาทิต

2. เป็นผู้ที่มีความมุ่งมั่นตั้งใจและมีเป้าหมายชัดเจนที่จะไปเป็นผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับวงโยชวาทิต

ซึ่งจากบริบทกลุ่มวิชาโยชวาทิตศึกษา ของสาขาวิชาดนตรีตะวันตก วิทยาลัยการดนตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ซึ่งเดิมที่ไม่ได้มีการกำหนดคุณสมบัติผู้เรียนที่จะสามารถเลือกเรียนในกลุ่มวิชาโยชวาทิตได้ จึงทำให้มีผู้เรียนที่หลากหลาย หรืออาจไม่เคยมีประสบการณ์ในด้านวงโยชวาทิตมาก่อน ซึ่งอาจจะส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนที่ไม่เท่ากัน จากกระแสนาถกลุ่มที่ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญ ๆ ผู้สอน ผู้เรียน และศิษย์เก่าจึงมีข้อเสนอแนะให้ควรมีการจัดแนะแนวทางหรือทิศทางให้กับผู้เรียนก่อนการเลือกกลุ่มวิชา หรือควรผ่านการเรียนในรายวิชาพื้นฐานมาบ้างแล้ว เพื่อให้ตัวผู้เรียนได้พิจารณาความถนัดหรือความชื่นชอบของตนเอง และสามารถเลือกกลุ่มวิชาที่เหมาะสมกับตนเอง โดยอาจเป็นการเชิญวิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์และ

ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงานด้านวงโยชวาทิต มาแบ่งปันประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ทั้งในด้านวิธีการ วิธีคิด การวางแผนและเป้าหมายในการทำงาน ทั้งก่อนเลือกกลุ่มวิชาและหลังจากเลือกกลุ่มวิชาแล้ว เพื่อสร้างแรงบันดาลใจและเป็นแนวทางให้กับผู้เรียนในกลุ่มวิชาโยชวาทิตศึกษา

ด้านที่ 2 ด้านองค์ความรู้

หลักสูตร

แนวทางในการพัฒนาหลักสูตรด้านโยชวาทิตศึกษา ด้านคุณสมบัติของบัณฑิต มีความจำเป็นที่จะต้องคำนึงถึงการจัดการเรียนการสอนให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และสังคม ซึ่งการจัดการเรียนการสอนเป็นกลุ่มวิชาที่มีลักษณะเป็นความเฉพาะเจาะจงในองค์ความรู้ ด้านโยชวาทิตศึกษา เพื่อการผลิตบุคลากรที่เชี่ยวชาญด้านโยชวาทิต ดังนั้น จึงควรมีวัตถุประสงค์ ในการมุ่งผลิตบัณฑิตให้มีคุณลักษณะ ดังนี้

1. มีความรู้ความสามารถในด้านวงโยชวาทิตครอบคลุมทุกด้าน มีความเข้าใจในหลักการต่าง ๆ ของวงโยชวาทิต เช่น การรวมวง การเดินแถว การเดินแปรขบวน การออกแบบภาพแปรขบวน ทั้งในฐานะผู้ปฏิบัติและผู้สอนวงโยชวาทิต โดยมีความรู้ความเข้าใจในธรรมชาติของเครื่องดนตรีทุกชิ้น สามารถปฏิบัติและแก้ปัญหาในการบรรเลงเครื่องดนตรีแต่ละชิ้นได้ รวมทั้งมีความรู้และเข้าใจในบทเพลงและท่อนเพลงที่สำคัญของวงเครื่องลม และวงออร์เคสตรา สามารถเรียบเรียงบทเพลงสำหรับวงเครื่องลมได้

2. มีทักษะในการบริหารจัดการวง การดูแลผู้เล่นในวง การทำงานร่วมกับผู้อื่น การดูแลเครื่องดนตรี เป็นต้น

3. เป็นผู้ที่สามารถนำองค์ความรู้ทั้งหมดมาประยุกต์ใช้ได้เหมาะสม

จากแนวทางดังกล่าว การพัฒนาสาระวิชาที่มีความเหมาะสมจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อให้ผู้เรียนได้รับองค์ความรู้ในสาระของรายวิชาอย่างเหมาะสม โดยแนวทางการพัฒนาในส่วนสาระของรายวิชา จากการสนทนากลุ่ม พบว่า มีความสอดคล้องกับการจัดสาระรายวิชาของกลุ่มวิชาโยชวาทิตศึกษา สาขาวิชาดนตรีตะวันตก วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ซึ่งทุกรายวิชามีการจัดไว้อย่างเหมาะสมแล้ว เพียงแต่มีข้อเสนอให้ควรเพิ่มเติมในบางสาระรายวิชา เพื่อให้ผู้เรียนได้รับองค์ความรู้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์ตรงตามความต้องการของบริบทในสังคมปัจจุบัน ดังนี้

1. รายวิชาหรือองค์ความรู้ในการใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ความรู้ในการใช้นวัตกรรมในการเรียนการสอนที่เท่าทันเทคโนโลยีในปัจจุบัน เช่น การเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์ และการเผยแพร่ความรู้แบบสาธารณะ หรือ การไลฟ์สด เป็นต้น รวมถึงวิธีการสร้างนวัตกรรม หรือการสร้างสื่อใหม่ ๆ ที่ใช้ในการศึกษา

2. รายวิชาที่เกี่ยวกับการแสดง (Acting) เพื่อประยุกต์ใช้สำหรับรูปแบบการแสดง คนตรีมีการเปลี่ยนแปลงพัฒนาไปในปัจจุบัน โดยสาขาวิชาคนตรีตะวันตก วิทยาลัยการคนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา เคยได้รับผลการตอบรับที่ดีมาแล้วจากการแสดงละครเวที ซึ่งเป็นโครงการเสนอผลงานของนักศึกษากลุ่มวิชาโยชวาทิตในรุ่นที่ผ่านมา

3. รายวิชาหรือองค์ความรู้ที่เป็นวิธีการสอนวงที่ผู้เรียนอยู่ในระดับชั้นต่ำกว่ามัธยมศึกษา ซึ่งมีบริบทในการสอนต่างออกไป โดยบริบทของหลักสูตรสาขาวิชาคนตรีตะวันตก มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา รายวิชาที่เป็นการสอนคนตรีจะมีเฉพาะในหลักสูตรที่เป็นครุศาสตรบัณฑิตเท่านั้น ซึ่งสำหรับหลักสูตรปฏิบัติการ อาจสอดแทรกองค์ความรู้ที่เป็นวิธีการสอนไว้ในรายวิชาที่มีเนื้อหาสาระใกล้เคียงกัน

4. รายวิชาหรือองค์ความรู้เรื่องพื้นฐานการจัดการ การดูแลเครื่องดนตรี และวิธีการแก้ปัญหาในเบื้องต้นในกรณีที่เครื่องดนตรีมีปัญหา ไม่สามารถใช้งานได้ ทั้งนี้ ข้อมูลจากศิษย์เก่าที่ปฏิบัติงานเป็นครูผู้สอนวงโยชวาทิต จะต้องเป็นผู้รับผิดชอบดูแลเครื่องดนตรีทุกชิ้นในวง

สำหรับบริบทของรายวิชาของกลุ่มวิชาโยชวาทิตศึกษา สาขาวิชาคนตรีตะวันตก วิทยาลัยการคนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ที่มีเนื้อหาสาระค่อนข้างละเอียด และจำเป็นต้องให้เวลาผู้เรียนในการพัฒนาองค์ความรู้และทักษะจนสามารถสร้างชิ้นงานขึ้นมาได้นั้น ควรมีการเรียนการสอนอย่างน้อย 2 ภาคเรียน ได้แก่ รายวิชาการเรียบเรียงสำหรับวงคนตรี รายวิชาการออกแบบภาพแปรชบวน เป็นต้น ซึ่งจากบริบทของโครงสร้างหลักสูตรครุศึกษาศาสตรบัณฑิต จึงมีข้อจำกัดในเรื่องการจัดหน่วยกิตรายวิชาเพื่อให้เป็นไปตามแผนการศึกษา จึงทำให้ผู้สอนมีความจำเป็นต้องรวบรัดกระบวนการเรียนการสอนเพื่อให้เป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนด

กิจกรรมการเรียนการสอน

ผู้ให้ข้อมูลทุกฝ่ายได้มีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้านกิจกรรมการเรียนการสอนไปในทิศทางเดียวกันว่า ควรให้ความสำคัญในทักษะการปฏิบัติจริงและเผชิญกับประสบการณ์โดยตรง รวมทั้งเรียนรู้จากผู้ที่ผ่านประสบการณ์จริงมาแล้ว ดังนั้น จึงสรุปเป็นแนวทางได้ ดังนี้

1. ในสาระของรายวิชาที่เป็นกลุ่มวิชาประวัติคนตรี ซึ่งถือเป็นรากฐานทั้งหมดที่ผู้เรียนคนตรีควรจะทราบ ความแตกต่างของรูปแบบคนตรีแต่ละยุคสมัย แนวทางการบรรเลง มีการพัฒนามาอย่างไร ที่ผู้เรียนสามารถคิดต่อยอดต่อไปได้ เช่นเดียวกับสาระของรายวิชาที่เป็นกลุ่มวิชาทฤษฎีคนตรีที่ถือเป็นพื้นฐานองค์ความรู้ที่นำไปสู่การปฏิบัติอย่างเข้าใจ โดยในกระบวนการเรียนการสอนควรใช้วิธีการบรรยาย ควบคู่ไปกับการให้ผู้เรียนค้นคว้า แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์และ

วิพากษ์วิจารณ์ร่วมกัน โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนกล้าที่จะแสดงความคิดเห็น และทำความเข้าใจในชั้นเรียน เพื่อให้ทราบแนวทางในการนำเอาองค์ความรู้ไปประยุกต์ใช้

2. สาระของรายวิชาที่เป็นกลุ่มวิชาปฏิบัติคนตรีถือเป็นส่วนสำคัญที่ควรเน้นในกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับกลุ่มวิชาโยชวาทิตศึกษา โดยการนำเอาองค์ความรู้ทุกส่วนมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติจริง ซึ่งตัวผู้เรียนจะได้ซึมซับความรู้และประสบการณ์ได้ดีที่สุด รวมถึงเน้นในเรื่องการออกไปเจอประสบการณ์จริงจากสถานการณ์จริง เช่น การไปสังเกตการณ์เรียนการสอน การฝึกซ้อมของวงในรูปแบบต่างๆ ศึกษาและสังเกตเทคนิควิธีการสอนและการฝึกซ้อม หรือให้ผู้เรียนฝึกเป็นผู้ปฏิบัติงานจริง โดยที่หลักสูตรควรมีการกำหนดขอบเขตที่ชัดเจนว่าให้ผู้เรียนไปฝึกประสบการณ์ในรูปแบบใด ซึ่งจะเป็นผลดีต่อตัวผู้เรียนเองทั้งในด้านความรู้ ประสบการณ์ และได้สายสัมพันธ์ที่ดีที่อาจส่งผลในด้านหน้าที่การงานหลังสำเร็จการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับบริบทในการจัดการเรียนการสอนของกลุ่มวิชาโยชวาทิตศึกษา สาขาวิชาดนตรีตะวันตก วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนออกไปเจอประสบการณ์จริง ได้แก่ การออกไปสังเกตการณ์การ ออกไปเป็นผู้ปฏิบัติจริงในวงซิมโฟนิค หรือวงออร์เคสตรา เป็นต้น

การวัดและประเมินผล

ผู้ให้ข้อมูลทุกฝ่ายได้มีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้านการวัดและประเมินผลไปในทิศทางเดียวกัน คือ ควรวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์ที่สามารถแสดงให้เห็นผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เป็นรูปธรรม ได้แก่ การปฏิบัติ ชิ้นงาน เป็นต้น ดังนั้น จึงสรุปเป็นแนวทางได้ ดังนี้

1. สาระของรายวิชาที่เป็นกลุ่มวิชาประวัติคนตรี และสาระของรายวิชาที่เป็นกลุ่มวิชาทฤษฎีคนตรี ควรประเมินจากการที่ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและสามารถนำองค์ความรู้ไปประยุกต์ใช้สู่การปฏิบัติ ซึ่งวัดความรู้ความเข้าใจของผู้เรียนโดยใช้การถามตอบหรือสอบปากเปล่า หรือการใช้ข้อสอบปรนัยและอัตนัย

2. สาระของรายวิชาที่เป็นกลุ่มวิชาปฏิบัติคนตรี ควรวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์จากการปฏิบัติจริง หรือการให้ลงมือทำผลงานขึ้นมา เช่น การเรียบเรียงเพลง การเขียนภาพแปรขบวน และนำผลงานมาใช้หรือแสดงจริง เพื่อเป็นการพิจารณาจุดเด่นหรือจุดบกพร่องในงานและสามารถปรับปรุงพัฒนาต่อไปได้

3. สำหรับภาพรวมในการวัดและประเมินผลสำหรับผู้เรียนในกลุ่มวิชาโยชวาทิตศึกษา ควรให้ความสำคัญกับการปฏิบัติ ซึ่งเนื้อหาสาระอื่นๆ ได้แก่ ประวัติคนตรี ทฤษฎีคนตรีจะถูก

สอดคล้องอยู่ในระหว่างการปฏิบัติ ซึ่งเป็นการนำเอาองค์ความรู้จากทุกสาระวิชามาประยุกต์ใช้และสามารถสร้างเป็นชิ้นงานหรือการแสดงขึ้นมา

4. ควรมีการประเมินด้านจิตพิสัยของผู้เรียนด้วย

5. วิธีการวัดและประเมินผลสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์หรือบริบทในชั้นเรียน

ด้านที่ 3 ด้านสื่อและสถานที่

1. ในการจัดการเรียนการสอนดนตรีในระดับศึกษา สำหรับกลุ่มวิชาโยชวาทิตศึกษา จำเป็นที่จะต้องมียุทธศาสตร์สนับสนุนการจัดการเรียนการสอนขั้นพื้นฐานที่ครบถ้วนและพร้อมใช้งาน ได้แก่ คอมพิวเตอร์ โปรเจ็คเตอร์ เป็นต้น และควรมีสื่อหรือตำราทั้งที่เป็นของประเทศไทยและต่างประเทศที่มีความพร้อมในห้องสมุดดนตรี มีสัญญาณอินเทอร์เน็ตที่สามารถสืบค้นข้อมูลได้ตลอดเวลา รวมทั้งควรมีระบบลิงก์ฐานข้อมูลห้องสมุดดนตรีทั้งประเทศไทยและต่างประเทศ เพื่อการสืบค้นข้อมูลที่รวดเร็ว และมีการสนับสนุนในด้าน โปรแกรมสำเร็จรูปที่ใช้ในการเรียนการสอน เช่น โปรแกรมสำหรับเขียนภาพแปรขบวน โปรแกรมสำหรับการเขียนโน้ต เป็นต้น

2. มีอุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนการสอนดนตรี และมีเครื่องดนตรีที่ครบถ้วนทุกกลุ่มทุกเครื่อง รวมทั้งเครื่องดนตรีที่ใช้สำหรับบรรเลงภาคสนาม

3. มีห้องเรียนบรรยาย ห้องซ้อมดนตรีที่เป็นห้องซ้อมเดี่ยว ห้องฝึกซ้อมวงขนาดใหญ่ และพื้นที่สำหรับฝึกซ้อมภาคสนาม โดยห้องฝึกซ้อม และห้องเรียนทุกห้องควรมีอุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนการสอนครบถ้วน ได้แก่ ลำโพงหรือเครื่องเสียงที่สามารถเปิดเพลง เครื่องเทียบเสียงและเมโทรโนมได้ และที่สำคัญควรมีเปียโนหรือคีย์บอร์ดทุกห้อง

4. ควรจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้ออำนวยและสนับสนุนบรรยากาศในการจัดการเรียนการสอน

ซึ่งจากบริบทของสาขาวิชาดนตรีตะวันตก วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา มีสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ อุปกรณ์และสถานที่ ที่ค่อนข้างมีความพร้อม หากแต่ยังมีการบริหารจัดการการใช้ห้องเรียนและอุปกรณ์ในห้องเรียนที่ยังไม่ลงตัว ซึ่งในบางครั้งยังมีอุปกรณ์ที่ไม่พร้อมหรืออุปกรณ์อยู่คนละห้องกันและขาดความสะดวกในการเคลื่อนย้าย จึงควรมีการบริหารจัดการในด้านการใช้งานสิ่งสนับสนุนอย่างเหมาะสม

แนวทางเพิ่มเติม

1. ควรมีการชี้แนะแนวทางหรือทิศทางให้กับผู้เรียนก่อนการเลือกกลุ่มวิชา ซึ่งก่อนการเลือกกลุ่มวิชา ก็ควรผ่านการเรียนในรายวิชาพื้นฐานมาบ้างแล้ว เพื่อให้ตัวผู้เรียนได้พิจารณาความถนัดหรือความชื่นชอบของตนเอง และสามารถเลือกกลุ่มวิชาที่เหมาะสมกับตนเอง โดยอาจเป็นการเชิญวิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์และประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงานด้านโยชวาทิต มาแบ่งปันประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ทั้งในด้านวิธีการ วิธีคิด การวางแผนและเป้าหมายในการทำงาน ทั้งก่อนเลือกกลุ่มวิชาและหลังจากเลือกกลุ่มวิชาแล้ว เพื่อสร้างแรงบันดาลใจและเป็นแนวทางให้กับผู้เรียนในกลุ่มวิชาโยชวาทิต

2. ควรมีระบบการบริหารจัดการ การประสานงานกับอาจารย์ผู้สอน โดยเฉพาะอาจารย์พิเศษ ในเรื่องของการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนไปในทิศทางเดียวกัน

อภิปรายผล

1. สภาพในการจัดการเรียนการสอนดนตรี กลุ่มวิชาโยชวาทิตศึกษา สาขาวิชาดนตรี ตะวันตก วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ด้านคน

ในด้านผู้สอน จากผลการศึกษานั้น ปัจจุบันกลุ่มวิชาโยชวาทิตศึกษา มีอาจารย์ประจำและอาจารย์พิเศษที่มีประสบการณ์ตรงสายเพิ่มขึ้น อีกทั้งยังมีอาจารย์ประจำที่เชี่ยวชาญครบทุกกลุ่มเครื่องดนตรีสำหรับวงเครื่องลม (Wind Band) ซึ่งสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2558 ในเรื่องคุณวุฒิของอาจารย์ผู้สอน (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2560) ที่จะต้องต้องมีคุณวุฒิในสาขาวิชานั้นหรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์กันหรือสาขาวิชาของรายวิชาที่สอน

ในด้านผู้เรียน จากผลการศึกษา ผู้เรียนในกลุ่มวิชาโยชวาทิตทุกคน เป็นผู้ปฏิบัติเครื่องดนตรีเอกเครื่องลมและเครื่องกระทบ ซึ่งทุกคนเคยผ่านประสบการณ์ในการเล่นวงโยชวาทิตมาก่อน และมีความตั้งใจที่จะออกไปปฏิบัติงานด้านโยชวาทิต ซึ่งสอดคล้องกับ วิจารย์ พานิช (2557, น.25-30) โดยกล่าวถึงพื้นฐานความรู้เดิมของผู้เรียน อาจส่งเสริมหรือจัดวางการเรียนรู้อีกได้ ทั้งนี้ ผู้เรียนแต่ละคน มีทุนเดิมด้านความรู้ ความเชื่อ และเจตคติ ต่างกันไป ซึ่งทุนเดิมเหล่านี้มีผลอย่างมากต่อการเรียนรู้ หรือพฤติกรรมในชั้นเรียน ซึ่งถ้าผู้เรียนมีพื้นฐานความรู้เดิมที่แน่นและแม่นยำ ถูกต้องและได้รับการกระตุ้นความรู้เดิมอย่างเหมาะสม ก็จะเป็นรากฐานของการสร้างความรู้ใหม่ขึ้นในตัวผู้เรียน และต่อยอดความรู้ได้อย่างรวดเร็ว และมีความสุขสนุกสนาน เกิดความสุขในการ

เรียน แต่ถ้าความรู้เดิมคลุมเครือไม่แม่นยำ และได้รับการกระตุ้นในเวลาหรือด้วยวิธีการที่ไม่เหมาะสม ความรู้เดิมจะกลายเป็นสิ่งขัดขวางการเรียนรู้

ด้านองค์ความรู้

สาขาวิชาดนตรีตะวันตก วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา มีการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งในหลักสูตรปัจจุบัน คือ หลักสูตรดุริยางคศาสตร์บัณฑิต ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560 โดยสำหรับกลุ่มวิชาโยชวาทิตศึกษานั้น ได้มีการเพิ่มเติมเนื้อหาสาระรายวิชาเพื่อให้ผู้เรียนได้รับองค์ความรู้ที่เท่าทันในยุคปัจจุบัน ซึ่งจากรายวิชาจะเห็นได้ว่า หลักสูตรได้ให้ความสำคัญกับรายวิชารวมวง โดยเป็นรายวิชาที่ใช้ทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรีเป็นหลัก และให้ความสำคัญในการให้ผู้เรียนได้ออกไปเจอประสบการณ์จริง โดยมีการวัดและประเมินผลทั้งในรายวิชา และการประเมินผลสัมฤทธิ์ความรู้ความเข้าใจในภาพรวมของผู้เรียน จากการนำเสนอผลงานตามแนวทางของแต่ละกลุ่มวิชาที่ ออกมาเป็นรูปธรรม ได้แก่ ชิ้นงานการแสดงผลงาน เป็นต้น โดยมุ่งเน้นการใช้องค์ความรู้ทั้ง 3 กลุ่ม คือ กลุ่มวิชาประวัติศาสตร์ กลุ่มวิชาทฤษฎีดนตรี และกลุ่มวิชาปฏิบัติดนตรี มาบูรณาการสู่การนำไปใช้ปฏิบัติจริง ซึ่งสอดคล้องกับฉันทลักษณ์ ทฤษฎีคุณ (2560, น.12-13) ได้กล่าวถึงแนวทางในการจัดการเรียนรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคศตวรรษที่ 21 หลักสำคัญคือจะต้องเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนสูงสุด โดยผู้สอนจะต้องให้ความสำคัญในด้านของการนำไปใช้ประสบการณ์ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติ การมีส่วนร่วม รวมทั้งกระตุ้นให้เกิดความกระตือรือร้นในการเรียนรู้

ด้านสื่อและสถานที่

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ได้มีการจัดการเรียนการสอนสาขาวิชาดนตรีมาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน โดยมีการพัฒนาทั้งด้านหลักสูตรและสิ่งสนับสนุนการเรียนมาโดยตลอด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ด้านสื่อการเรียนการสอน อุปกรณ์ต่างๆ เครื่องดนตรี สถานที่ห้องเรียน ซึ่งเดิมทีนั้นไม่ได้มีจำนวนเพียงพอและพร้อมต่อการใช้งาน โดยหลักสูตรได้ให้ความสำคัญและมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน จึงทำให้มีความพร้อมมากขึ้นในด้านสื่ออุปกรณ์ที่ใช้ในกระบวนการเรียนการสอน อีกทั้งจำนวนเครื่องดนตรีและห้องซ้อมดนตรีที่เพียงพอและมีมาตรฐานมากขึ้น รวมทั้งมีห้องสมุดดนตรี ห้องคอมพิวเตอร์ และห้องปฏิบัติการต่าง ๆ โดยเป็นการช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องตามเกณฑ์ประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

พ.ศ. 2557 ในระดับหลักสูตร ได้ให้ความสำคัญของสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ไว้ว่า หมายถึง “ความพร้อมของสิ่งสนับสนุนการเรียนการสอน ซึ่งมีหลายประการ ได้แก่ ความพร้อมทางกายภาพ เช่น ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ฯลฯ และความพร้อมของอุปกรณ์ เทคโนโลยี และสิ่งอำนวยความสะดวกหรือทรัพยากรที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ซึ่งสิ่งสนับสนุนเหล่านี้ ต้องมีปริมาณเพียงพอและพร้อมใช้งาน”

2. แนวทางการจัดการเรียนการสอนดนตรี กลุ่มวิชาโยชวาทิตศึกษา ในระดับอุดมศึกษา

ด้านคน

ด้านผู้สอน จากการวิจัยพบว่า ผู้สอนดนตรีในระดับอุดมศึกษาสำหรับกลุ่มวิชาโยชวาทิตศึกษา ควรเป็นผู้ที่มีความรู้รอบด้านและประสบการณ์การที่ตรงสายงานด้านวงโยชวาทิตในทุกรูปแบบ ซึ่งเป็นผู้ที่มีความเข้าใจและสามารถเป็นผู้ปฏิบัติได้ รวมทั้งเป็นผู้ที่มีการพัฒนาข้อมูลองค์ความรู้และทักษะใหม่ ๆ ในปัจจุบันอยู่เสมอ ซึ่งรวมถึงการมีทักษะในการใช้อุปกรณ์และสื่อสมัยใหม่ที่ใช้ในการเรียนการสอนได้ดี ซึ่งสอดคล้องกับ ญัตติธรรมย ทยฎีกุณ (2560, น.13) ได้กล่าวถึงการจัดการเรียนการสอนดนตรีในระดับอุดมศึกษาในยุคศตวรรษที่ 21 ที่ความเจริญได้ก้าวหน้าไปอย่างไม่หยุดยั้ง ดังนั้น การเข้าใจสังคม ค่านิยม และการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กในปัจจุบัน ย่อมมีความแตกต่างกันไป อาจารย์ผู้สอนนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาควรหมั่นพัฒนาความรู้ ทักษะ และกระบวนการสอนที่ทันสมัยอยู่ตลอดเวลา

ด้านผู้เรียน จากการวิจัยพบว่า ผู้เรียนในระดับอุดมศึกษาสำหรับกลุ่มวิชาโยชวาทิตศึกษา ควรเป็นผู้ที่มีความมุ่งมั่นตั้งใจและมีเป้าหมายที่ชัดเจนที่จะไปเป็นผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับวงโยชวาทิต โดยเป็นผู้ที่มีทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรีในวงโยชวาทิตได้อย่างน้อย 1 ชิ้น ซึ่งมีระดับทักษะและองค์ความรู้ผ่านเกณฑ์การคัดเลือกของสาขาวิชา รวมทั้งต้องผ่านประสบการณ์ในการเล่นวงโยชวาทิตมาแล้วในระดับหนึ่ง ซึ่งสอดคล้องกับ วิจารย์ พานิช (2557, น.65-83) ได้กล่าวถึง แรงจูงใจของผู้เรียน มีผลต่อพฤติกรรมการตั้งใจเรียน และความมานะพยายามเอาใจใส่ของผู้เรียน โดยมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อผู้เรียนในระดับอุดมศึกษา ซึ่งหากผู้เรียนมองเห็นคุณค่าของเป้าหมายการเรียนรู้ ก็จะมีแรงจูงใจต่อการเรียน รวมถึงพื้นฐานความรู้เดิมของผู้เรียน ที่อาจส่งเสริมหรือขัดขวางการเรียนรู้ก็ได้ ทั้งนี้ ผู้เรียนแต่ละคน มีทุนเดิมด้านความรู้ ความเชื่อ และเจตคติ ต่างกันไป ซึ่งถ้าผู้เรียนมีพื้นฐานความรู้เดิมที่แน่นและแม่นยำถูกต้องและได้รับการกระตุ้นความรู้เดิมอย่างเหมาะสม ก็จะเป็นรากฐานของการสร้างความรู้ใหม่ขึ้นในตัวผู้เรียน และต่อยอดความรู้ได้อย่างรวดเร็ว และมีความสนุกสนาน เกิดความสุขในการเรียน

ด้านองค์ความรู้

ด้านหลักสูตรและสาระของรายวิชา จากแนวทางที่ได้มีการสรุปพบว่า สำหรับการเรียนการสอนในกลุ่มวิชาโยธาวิศวกรรมศาสตร์นั้น ผู้เรียนควรได้รับองค์ความรู้และทักษะเพื่อให้มีคุณลักษณะ คือ มีความรู้ความสามารถในด้านวงโยธาวิศวกรรมศาสตร์ทุกด้าน มีความเข้าใจในหลักการต่าง ๆ ของวงโยธาวิศวกรรมศาสตร์ โดยสามารถเป็นทั้งผู้ปฏิบัติและผู้สอนวงโยธาวิศวกรรมศาสตร์ได้อีกทั้งยังเป็นผู้ที่เท่าทันโลกและเทคโนโลยี ซึ่งสามารถออกแบบและสร้างสรรค์นวัตกรรมหรือสื่อสมัยใหม่ จึงควรมีการจัดสาระของรายวิชาให้ครอบคลุม มีการระบุขอบเขตของเนื้อหาสาระไว้อย่างชัดเจน เพื่อให้ผู้สอนจะสามารถกำหนดขอบเขตในการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพชัดเจน

ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน จากผลการวิจัยพบว่า ในกระบวนการจัดการเรียนการสอน สำหรับกลุ่มวิชาโยธาวิศวกรรมศาสตร์ ในระดับอุดมศึกษา ควรมุ่งเน้นการลงมือปฏิบัติและออกไปเจอประสบการณ์จริง ซึ่งตัวผู้เรียนจะได้ซึมซับความรู้และประสบการณ์ได้ดีที่สุด และให้ความสำคัญกับการที่ผู้เรียนสามารถนำเอาองค์ความรู้ทุกส่วนมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติจริง ซึ่งสอดคล้องกับ พินมมาศ พรหมสุขกุล และคณะ (2559, น.52) ได้กล่าวถึงการให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและการเปลี่ยนแปลงของยุคสมัยเป็นสิ่งสำคัญเพื่อให้การจัดการศึกษานั้นมีประสิทธิภาพสูงสุด ส่งผลดีต่อผู้เรียนในการนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่องานที่ทำและประเทศชาติอย่างไม่สูญเปล่า การออกแบบการจัดการเรียนการสอนและการวางแผนวิชาการของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับแนวคิดการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เน้นและส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติ ฝึกคิดและลงมือทำ โดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมการศึกษาเข้ามามีส่วนช่วย สิ่งเหล่านี้จะทำให้เกิดประสิทธิภาพและประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

ด้านการวัดและประเมินผล จากผลการวิจัยพบว่า ควรวัดและประเมินผลจากผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติและการสร้างผลงานที่ผู้เรียนสามารถนำองค์ความรู้ทั้งหมดมาประยุกต์ใช้ได้ อย่างเหมาะสม รวมทั้งการประเมินด้านจิตพิสัยของผู้เรียนด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ ทฤษฎีการเรียนรู้ของบลูม (บลูม สุทธิจิตต์, 2561) ที่แบ่งการเรียนรู้ออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่

- 1) ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) สติปัญญา หรือ ความรู้
- 2) ด้านจิตพิสัย (Psychomotor Domain) ทักษะ หรือความฉลาดทางอารมณ์และสังคม
- 3) ด้านทักษะพิสัย (Affective Domain) การปฏิบัติ ความสามารถ

ด้านสื่อและสถานที่

จากผลการวิจัยพบว่า การจัดการเรียนการสอนสำหรับกลุ่มวิชาโยธาวิศวกรรมศาสตร์ควรมีสื่อและอุปกรณ์ที่ครบถ้วนและพร้อมใช้งาน ทั้งอุปกรณ์ที่เป็นพื้นฐานในการจัดการเรียนการสอน และอุปกรณ์สำหรับการเรียนการสอนดนตรี รวมทั้งมีสถานที่ในการเรียนการสอนอย่าง

เหมาะสมกับบริบทของรายวิชา ได้แก่ ห้องเรียนบรรยาย ห้องฝึกซ้อมดนตรี สนามสำหรับฝึกซ้อม การเดินแถว เป็นต้น รวมถึงควรมีสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียน การสอน ซึ่งสอดคล้องกับ สุรพล นามเสนา (2560, น.70) ได้กล่าวถึงเรื่องสถานที่และสภาพแวดล้อมใน การเรียนการสอนดนตรี ซึ่งจะแตกต่างจากการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาอื่น ๆ มาก จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมียุทธศาสตร์ที่ครบถ้วนตามแบบลักษณะของการจัดการเรียนการสอนดนตรี โดยเฉพาะ ซึ่งเป็นตัวแปรสำคัญในการจัดการเรียนการสอนดนตรีทั้งสิ้น

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่อง แนวทางการจัดการเรียนการสอนดนตรีในระดับอุดมศึกษาสำหรับกลุ่ม วิชาโยชวาทิตศึกษา ตรีศึกษา : สาขาวิชาดนตรีตะวันตก วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ บ้านสมเด็จพระเจ้าพระยา มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิบัติ

1. จากผลการวิจัยจะสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐาน เพื่อพัฒนา ปรับปรุงหลักสูตร สำหรับ กลุ่มวิชาโยชวาทิตศึกษา สาขาวิชาดนตรีตะวันตก วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ บ้านสมเด็จพระเจ้าพระยา และเป็นข้อมูลสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องการศึกษาต่อกลุ่มวิชาโยชวาทิตศึกษา ในระดับอุดมศึกษา ต่อไป

2. สามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรสำหรับการจัดการเรียน การสอนกลุ่มวิชาโยชวาทิตศึกษา ในระดับอุดมศึกษา ต่อไป

3. สามารถนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้สู่การสร้างสื่อและนวัตกรรมสำหรับการเรียน การสอนกลุ่มวิชาโยชวาทิตศึกษา ในระดับอุดมศึกษา

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนสำหรับกลุ่มวิชาโยชวาทิตศึกษา ในระดับอุดมศึกษา

2. ควรมีการวิจัยเพิ่มเติมในรูปแบบของงานวิจัยเชิงสำรวจ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงสถิติ สำหรับการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนกลุ่มวิชาโยชวาทิตศึกษา ในระดับอุดมศึกษา

3. ควรมีการศึกษาคำสอดคล้องในการจัดการเรียนการสอนกลุ่มวิชาโยชวาทิตศึกษา กับ ความต้องการของผู้เรียนและบริบทของสังคมในปัจจุบัน

บรรณานุกรม

- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. กรมพลศึกษา. (2558). **แนวทางการจัดประกวดวงโยชวาทิต**. กรุงเทพฯ : เอส.ออฟเซ็ทกราฟฟิคดีไซน์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. สำนักมาตรฐานและประเมินผล อุดมศึกษา. (2560). **เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2558 และเกณฑ์มาตรฐานที่เกี่ยวข้อง**. กรุงเทพฯ : วงศ์สว่างพับลิชชิ่ง แอนด์ พริ้นติ้ง จำกัด.
- จันทร์ชัย อธิเกียรติ และ ธารักษ์ สารเดือนแก้ว. (ม.ป.ป.). **การสอนแบบทันสมัยและเทคนิควิธีสอนแนวใหม่**. ค้นเมื่อวันที่ 6 กรกฎาคม 2562. จาก <http://regis.skru.ac.th/>.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2558). **ศิลปะการสอนเพื่อผู้เรียนในศตวรรษที่ 21**. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : วิพรินท์.
- ชาย โปธิสิตา. (2554). **ศาสตร์และศิลป์แห่งการวิจัยเชิงคุณภาพ**. กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง.
- ชุดิพงศ์ กองแก้ว และสิขณันต์เสก ย่านเดิม. (2560). **การสร้างแบบฝึกทักษะการปฏิบัติรวมวงด้วยบทเพลงคอรอลของโยฮัน เซบาสเตียน บาค สำหรับเครื่องลมทองเหลืองในวงโยชวาทิตระดับมัธยมศึกษาตอนต้น**. รายงานประชุมสืบเนื่องการประชุมวิชาการระดับชาติ : ศิลปกรรมวิชาการ ครั้งที่ 2 : ศิลปะ 4.0 : ศิลปะ เพื่อการสร้างสรรค์และศิลปะเพื่อการศึกษา The 2nd National Fine Arts Conference : The Arts 4.0 : Creative Art and Art Education, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ฉานิก หวังพานิช. (2559, มกราคม - มิถุนายน). **แนวทางการจัดการชั้นเรียนเพื่อการเรียนการสอนดนตรีในระดับอุดมศึกษา**. วารสารศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 20 (1), 2 -10.
- ณรงค์ชัย ปิฎกัรชต์. (ม.ป.ป.). **แนวคิดและทิศทางการจัดระบบการศึกษาดนตรี**. ค้นเมื่อวันที่ 10 กันยายน 2562. จาก <http://www.smusichome.com>.
- ณรุทธ์ สุทธจิตต์. (2561). **ดนตรีศึกษา : หลักการและสาระสำคัญ**. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณัชชา พันธุ์เจริญ. (2552). **พจนานุกรมศัพท์ดุริยางคศิลป์**. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.

- ณัฐศรีชัย ทฤษฎีกุณ. (2555). การฝึกซ้อมวงซิมโฟนิคแบนด์ ระดับมัธยมศึกษา เพื่อการประกวด. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาดนตรี บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- . (2560, มกราคม - ธันวาคม). การเรียนรู้กระบวนการเรียนการสอนรายวิชาจิตวิทยา สำหรับครูคนตรีตามแนวทางของศตวรรษที่ 21 เพื่อการผลิตครูคนตรียุคใหม่ผู้สังคม. วารสารสุริยวาที, 4 (1), 12 -15.
- . (2561). การสร้างรูปแบบการฝึกซ้อมวงดุริยางค์เครื่องลมระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ทิสนา แคมมณี. (2560). รูปแบบการเรียนการสอน : ทางเลือกที่หลากหลาย. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธวัช เดิมฉนวน. (2548). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษาสังกัดกรมศิลปากร. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาคุุฎีบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ธิดิ ปัญญาอินทร์. (2550). การจัดการเรียนการสอนวิชาทฤษฎีดนตรีสากลของครูผู้สอนดนตรี ในโรงเรียนมัธยม จังหวัดบุรีรัมย์. รายงานการวิจัย สาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- นิทัศน์ จำตรี. (2556, ตุลาคม 2556 – มีนาคม 2557). ศึกษาสภาพการเรียนการสอนวิชาดนตรี ปฏิบัติเครื่องลมทองเหลืองของโปรแกรมวิชาดนตรี คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา. วารสารปริชาต มหาวิทยาลัยทักษิณ, 26(2), 35 – 48.
- ปิยพันธ์ แสนทวีสุข. (2551, กรกฎาคม – ธันวาคม). ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการการศึกษาดนตรีของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย. วารสาร มทร. อีสาน ฉบับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี , 1(2), 49 – 56.
- พรสวรรค์ มณีทอง. (2559, กันยายน – ธันวาคม). การศึกษาเชิงปฏิบัติการด้านการฝึกซ้อมวงโยธวาทิตโดยกระบวนการมีส่วนร่วมของวงโยธวาทิตในเขตเทศบาลนครลำปาง. วารสาร มนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 13(3), 89 – 105.
- พล เหลืองรังสี, วิภาวรรณ ศรีใหม่ และศิริภา จันทร่เกื้อ. (2560). ความต้องการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายเขตสามจังหวัดชายแดนภาคใต้. การประชุมหาดใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 8, น.632-644. สงขลา : มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.

- พันธ์ศักดิ์ พลสารมย์. (ม.ป.ป.). การปฏิรูปการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา : การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในระดับปริญญาตรี. ค้นเมื่อวันที่ 27 พฤษภาคม 2562. จาก http://www.edu.chula.ac.th/eduinfo/ed_resech/pansak.pdf.
- พิจิตรา ธงพานิช. วิชาการออกแบบและการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน. (พิมพ์ครั้งที่ 3). นครปฐม : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์.
- พิมลมาศ พร้อมสุขกุล, อนุรักษ์ บุญแจ และมนัส วัฒนไชยยศ. (2559). แรงจูงใจและความต้องการของนักศึกษาต่อการเลือก ศึกษาต่อสาขาดนตรี ระดับบัณฑิตศึกษา วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา. รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- ไพฑูริย์ สีนลารัตน์. (2558). การอุดมศึกษากับสังคมไทย. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- (2558). ปฏิรูปการเรียนรู้ : ปฏิรูปการศึกษากลับทางจากล่างขึ้นบน. กรุงเทพฯ : บริษัท พี.เอ. ลีฟวิ่ง.
- (2560). ปรัชญาการศึกษาเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 11). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รัตนาพร กุงพะหลวง. (2561, กรกฎาคม – กันยายน). แนวทางการจัดการเรียนการสอนดนตรี-นาฏศิลป์ในวิทยาลัยศิลปศึกษา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, (12)3, 104 – 115.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2548). ศัพท์ดนตรีสากล ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. กรุงเทพฯ : อรุณการพิมพ์.
- เรณูมาศ มาอุ้น. (2559, กรกฎาคม - ธันวาคม). การจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ. วารสารเทคโนโลยีภาคใต้, 9 (2), 169-176.
- วงศ์วิศ นิพิฐวิทยา. (2558). วงโยธวาทิต. ตำราคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- วิจารณ์ พานิช. (2556). สนุกกับการเรียนในศตวรรษที่ 21. นนทบุรี : เอส.อาร์.พี.рінดิง แมสโปรดักส์.
- (2557). การเรียนรู้เกิดขึ้นได้อย่างไร. (พิมพ์ครั้งที่ 2). นนทบุรี : เอส.อาร์.พี.рінดิง แมสโปรดักส์.
- วิศิตธาตา เกาคำ. (2556). การนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนดนตรีโดยใช้ดนตรีคลาสสิกและดนตรีสมัยนิยมเพื่อพัฒนาทักษะเปียโนของนักเรียนเปียโนระดับชั้นต้น. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา ภาควิชาศิลปะดนตรีและนาฏศิลป์ศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- สกุณา ประมาะยัง. (2556). **การนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนดนตรีเพื่อพัฒนาเทคนิคการปฏิบัติโน้ตระดับสำหรับนักเรียนเปียโนระดับชั้นกลาง**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา ภาควิชาศิลปะ ดนตรีและนาฏศิลป์ศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สรชน โรจนตระกูล. (2554). **ดนตรีภาคสนาม**. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- . (2559). **แตรวง**. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- สวัสดี บุญทิพย์พาลีศ. (2557). **โอกาสความเป็นไปได้ของการจัดตั้งวงโยชวาทิตสำหรับโรงเรียนในกลุ่มกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา และพัฒนา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สาขาวิชาดนตรีสากล. (2549). **มคอ.2 หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีสากล หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2549**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- สาขาวิชาดนตรีตะวันตก. (2554). **มคอ.2 หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีตะวันตก หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2555**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- สาขาวิชาดนตรีตะวันตก วิทยาลัยการดนตรี. (2560). **มคอ.2 หลักสูตรดุริยางคศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีตะวันตก หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2560**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2560). **คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาในระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2557**. (พิมพ์ครั้งที่ 3). นนทบุรี : ภาพพิมพ์.
- สำนักงานหลักสูตรและการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยเนชั่น. (2556). **คู่มือการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ**. ลำปาง : มหาวิทยาลัยเนชั่น.
- สุกรี เจริญสุข. (2559). **แตรวง**. ค้นเมื่อวันที่ 6 กรกฎาคม 2562. จาก https://www.matichon.co.th/columnists/news_347757
- สุกรี เจริญสุข. (2561, มีนาคม). **พัฒนาการดนตรีในมหาวิทยาลัยไทย**. วารสารเพลงดนตรี, 23 (7), 4 – 9.
- สุกนิษฐ์ สะสมสิน. (2560). **วงดนตรีเครื่องลมโดยสังเขป**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- สุรพล นามเสนา. (2560, มกราคม - เมษายน). **การจัดการเรียนการสอนดนตรีในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา**. วารสารราชพฤกษ์, 15 (1), 65 -72.

- อนรรักษ์ บุญแจะ. (2557). กระบวนการเปลี่ยนแปลงและแนวโน้มของการสอนดนตรีใน
สถาบันอุดมศึกษา:กรณีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา. วิทยานิพนธ์
ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาดนตรี บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2553). **หลักการสอน**. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- Freamon, M.N. (2017). **Teaching Marching Band in Urban Schools**. Degree of Master of
Arts in Music Education Liberty University.
- Organisation for Economic Co-operation and Development. (2009). **Creating Effective
Teaching and Learning Environments: First Results from TALIS**. Paris : n.p.
- Sequeira, A.H. (2012). **Introduction to Concepts of Teaching and Learning**.
Retrieved 15 September 2019. From <https://www.researchgate.net/publication>.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐศรีณย์ ทฤษฎีคุณ

วุฒิการศึกษา ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (ดุริยางคศิลป์ : ดนตรีศึกษา)
คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์ประจำวิทยาลัยการดนตรี
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ดร.วรินทร์ สีเสียดงาม

วุฒิการศึกษา ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (ดุริยางคศิลป์ : ดนตรีศึกษา)
คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์ประจำวิทยาลัยการดนตรี
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

นายขงยุทธ วรรณสาธพ

วุฒิการศึกษา ครุศาสตรบัณฑิต (ดนตรีศึกษา)
สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ตำแหน่งปัจจุบัน ครูผู้สอนและตรวจคุณภาพฝ่ายดนตรี
กองกลางฝ่ายดนตรี เขตการศึกษา 9
โรงเรียนในเครือสารสาสน์

ภาคผนวก ข
หนังสือราชการ

ที่ อว ๐๖๔๓.๑๔/๗๓๔

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

๑๐๖๑ ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี

เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ๑๐๖๐๐

๑๖ ธันวาคม ๒๕๖๒

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาเครื่องมือในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐสรณ์ย์ ทฤษฎีคุณ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นางสาวรินฤทัย พินิจ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาลัทธิศาสตร์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีตะวันตก มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการจัดการเรียนการสอนดนตรีในระดับอุดมศึกษา กรณีศึกษา: สาขาวิชาดนตรีตะวันตก วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา” โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

๑. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมลมาศ พร้อมสุขกุล	ประธานกรรมการ
๒. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เอกชัย พุทธิัญ	กรรมการ
๓. ดร.นิพัทธ์ กาญจนะหุต	กรรมการ

ในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของเครื่องมือ ได้แก่ ๑) ข้อคำถามแบบสัมภาษณ์ และ ๒) ข้อคำถามในการสนทนากลุ่ม เพื่อให้ได้เครื่องมือที่สมบูรณ์ที่สุด ทางบัณฑิตศึกษาได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้ความสามารถทางด้านการทำวิจัยเป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาดังกล่าวเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.คณกร สว่างเจริญ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๒๔๖๓๑-๖๐๐๐ ต่อ ๑๘๑๑, ๑๘๑๔

ที่ อว ๐๖๔๓.๑๔/๗๗๓

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

๑๐๖๑ ถนนอิสรภาพ แขวงทิวพระยา

เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ๑๐๖๐๐

๑๖ ธันวาคม ๒๕๖๒

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาเครื่องมือในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน คร.วรินทร์ สีเสียดงาม

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นางสาวรินฤทัย พินิจ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีตะวันตก มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการจัดการเรียนการสอนดนตรีในระดับอุดมศึกษา กรณีศึกษา: สาขาวิชาดนตรีตะวันตก วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา” โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

๑. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมลมาศ พร้อมสุขกุล	ประธานกรรมการ
๒. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เอกชัย พุทธิัญญ์	กรรมการ
๓. ดร.นิพัทธ์ กาญจนะหุด	กรรมการ

ในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของเครื่องมือ ได้แก่ ๑) ข้อคำถามแบบสัมภาษณ์ และ ๒) ข้อคำถามในการสนทนากลุ่ม เพื่อให้ได้เครื่องมือที่สมบูรณ์ที่สุด ทางบัณฑิตศึกษาได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้ความสามารถทางด้านการทำวิจัยเป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาดังกล่าวจะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.กณกร สว่างเจริญ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๒๔๗๓๑-๗๐๐๐ ต่อ ๑๘๑๑, ๑๘๑๔

ที่ อว ๐๖๔๓.๑๔/๗๗๔

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
๑๐๖๑ ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ๑๐๖๐๐

๑๖ ธันวาคม ๒๕๖๒

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาเครื่องมือในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน นายขงยุทธ วรรณสาธพ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย นางสาวรินฤทัย พินิจ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาลัทธิศาสตร์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีตะวันตก มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการจัดการเรียนการสอนดนตรีในระดับอุดมศึกษา กรณีศึกษา: สาขาวิชาดนตรีตะวันตก วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา” โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

๑. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมลมาศ พร้อมสุขกุล	ประธานกรรมการ
๒. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เอกชัย พุทธิณู	กรรมการ
๓. ดร.นิพัทธ์ กาญจนะหุต	กรรมการ

ในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของเครื่องมือ ได้แก่ ๑) ข้อคำถามแบบสัมภาษณ์ และ ๒) ข้อคำถามในการสนทนากลุ่ม เพื่อให้ได้เครื่องมือที่สมบูรณ์ที่สุด ทางบัณฑิตศึกษาได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้ความสามารถทางด้านการทำวิจัยเป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาคือจะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.กมลกร สว่างเจริญ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๒๔๓๓-๓๐๐๐ ต่อ ๑๘๑๑, ๑๘๑๔

ที่ ๐ว ๐๖๔๓.๑๔/๒๕๖

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

๑๐๖๑ ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี

เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ๑๐๖๐๐

๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

เรื่อง เรียนเชิญบุคลากรในสังกัดของท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญสารสนเทศในกลุ่มในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เนื่องด้วย นางสาวรินฤทัย พินิจ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีตะวันตก(ดนตรีศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการจัดการเรียนการสอนดนตรีในระดับอุดมศึกษาสำหรับกลุ่มวิชาโยชวาทิตศึกษา กรณีศึกษา : สาขาวิชาดนตรีตะวันตก วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา” โดยมี คณะกรรมการ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

๑. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมลมาศ พร้อมสุขกุล	ประธานกรรมการ
๒. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เอกชัย พุทธิรัฐ	กรรมการ
๓. คร.นิพัทธ์ กาญจนะหุต	กรรมการ

ในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องจัดการสนทนากลุ่ม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ทางบัณฑิตศึกษาได้พิจารณาเห็นว่าบุคลากรของท่าน คือ ดร.สุรสีห์ ชานกสกุล เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถทางด้านวงโยชวาทิตเป็นอย่างดี ดังนั้นจึงขอเรียนเชิญบุคลากรในสังกัดของท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญสารสนเทศในกลุ่มในการทำวิทยานิพนธ์ ในวันจันทร์ที่ ๒ มีนาคม ๒๕๖๓ เวลา ๑๐.๐๐ น. ณ อาคาร ๒๖ ชั้น ๑๔ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยจะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประไพ ศรีดามา)

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

ปฏิบัติราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร: ๐-๒๕๔๖๓-๗๐๐๐ ต่อ ๑๘๑๑, ๑๘๑๔

ที่ อว ๐๖๔๓.๑๔/๓๐

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
๑๐๖๑ ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ๑๐๖๐๐

๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้ให้ข้อมูลการสนทนากลุ่มในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชนิษฐ์ สะสมสิน

เนื่องด้วย นางสาวรินฤทัย พินิจ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีตะวันตก(ดนตรีศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการจัดการเรียนการสอนดนตรีในระดับอุดมศึกษาสำหรับกลุ่มวิชาโยชวาทิตศึกษา กรณีศึกษา : สาขาวิชาดนตรีตะวันตก วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา” โดยมี คณะกรรมการ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

๑. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมลมาศ พร้อมสุขกุล	ประธานกรรมการ
๒. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เอกชัย พุทธิัญญ์	กรรมการ
๓. ดร.นิพัทธ์ กาญจนะหุต	กรรมการ

ในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องจัดการสนทนากลุ่ม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ ทางบัณฑิตศึกษาได้พิจารณาเห็นว่าท่าน เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถทางด้านวงโยชวาทิตเป็นอย่างดี ดังนั้นจึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ให้ข้อมูลการสนทนากลุ่มในการทำวิทยานิพนธ์ ในวันจันทร์ที่ ๒ มีนาคม ๒๕๖๓ เวลา ๑๐.๐๐ น. ณ อาคาร ๒๗ ชั้น ๑๔ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยจะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประไพ ศรีดามา)
รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
ปฏิบัติราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๒๕๓๓-๗๐๐๐ ต่อ ๑๘๑๑, ๑๘๑๔

ที่ อว ๐๖๔๓.๑๔/๒๖

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
๑๐๖๑ ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ๑๐๖๐๐

๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้ให้ข้อมูลสารสนเทศในกลุ่มในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์พนัส ดองการพานิช

เนื่องด้วย นางสาวรินฤทัย พิณิจ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีตะวันตก(ดนตรีศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการจัดการเรียนการสอนดนตรีในระดับอุดมศึกษาสำหรับกลุ่มวิชาโยชวาทิตศึกษา ภูมิศึกษา : สาขาวิชาดนตรีตะวันตก วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา” โดยมี คณะกรรมการ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

๑. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมลมาศ พร้อมสุขกุล	ประธานกรรมการ
๒. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เอกชัย พุทธิบุญ	กรรมการ
๓. ดร.นิพัทธ์ กาญจนะหุค	กรรมการ

ในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องจัดการสนเทศในกลุ่ม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ ทางบัณฑิตศึกษาได้พิจารณาเห็นว่าท่าน เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถทางด้านวงโยชวาทิตเป็นอย่างดี ดังนั้นจึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ให้ข้อมูลสารสนเทศในกลุ่มในการทำวิทยานิพนธ์ ในวันจันทร์ที่ ๒ มีนาคม ๒๕๖๓ เวลา ๑๐.๐๐ น. ณ อาคาร ๒๗ ชั้น ๑๔ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยจะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประไพ ศรีตามา)
รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
ปฏิบัติราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๒๔๗๓-๗๐๐๐ ต่อ ๑๘๑๑, ๑๘๑๔

ที่ อว ๐๖๔๓.๑๔/ ๓๓

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
๑๐๖๑ ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ๑๐๖๐๐

๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้ให้ข้อมูลการสนทนากลุ่มในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน อาจารย์ยิวจิตร จิตรรังสรรค์

เนื่องด้วย นางสาวรินอุทัย พินิจ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีตะวันตก(ดนตรีศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการจัดการเรียนการสอนดนตรีในระดับอุดมศึกษาสำหรับกลุ่มวิชาโยชวาทิตศึกษา กรณีศึกษา : สาขาวิชาดนตรีตะวันตก วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา” โดยมี คณะกรรมการ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

๑. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมลมาศ พร้อมสุขกุล	ประธานกรรมการ
๒. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เอกชัย พุทธิรัฐ	กรรมการ
๓. ดร.นิพัทธ์ กาญจนะหุค	กรรมการ

ในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องจัดการสนทนากลุ่ม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ ทางบัณฑิตศึกษาได้พิจารณาเห็นว่าท่าน เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถทางด้านวงโยชวาทิตเป็นอย่างดี ดังนั้นจึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ให้ข้อมูลการสนทนากลุ่มในการทำวิทยานิพนธ์ ในวันจันทร์ที่ ๒ มีนาคม ๒๕๖๓ เวลา ๑๐.๐๐ น. ณ อาคาร ๒๗ ชั้น ๑๔ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยจะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประไพ ศรีดามา)
รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
ปฏิบัติราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๒๔๔๓-๗๐๐๐ ต่อ ๑๘๑๑, ๑๘๑๔

ที่ อว ๐๖๔๓.๑๔/๒๗

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
๑๐๖๑ ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ๑๐๖๐๐

๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้ให้ข้อมูลสารสนเทศในกลุ่มในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน อาจารย์ครองยศ ศรีเพ็ชร

เนื่องด้วย นางสาวรินฤทัย พิณีจ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีตะวันตก(ดนตรีศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการจัดการเรียนการสอนดนตรีในระดับอุดมศึกษาสำหรับกลุ่มวิชาโยชวาทิตศึกษา กรณีศึกษา : สาขาวิชาดนตรีตะวันตก วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา” โดยมี คณะกรรมการ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

๑. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมลมาศ พร้อมสุขกุล	ประธานกรรมการ
๒. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เอกชัย พุทธิบุญ	กรรมการ
๓. ดร.นิพัทธ์ กาญจนะหุด	กรรมการ

ในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องจัดการสนทนากลุ่ม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ ทางบัณฑิตศึกษาได้พิจารณาเห็นว่าท่าน เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถทางด้านวงโยชวาทิตเป็นอย่างดี ดังนั้นจึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ให้ข้อมูลสารสนเทศในกลุ่มในการทำวิทยานิพนธ์ ในวันที่จันทร์ที่ ๒ มีนาคม ๒๕๖๓ เวลา ๑๐.๐๐ น. ณ อาคาร ๒๗ ชั้น ๑๔ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาดังกล่าวจะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประไพ ศรีตามา)
รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
ปฏิบัติราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๒๔๓๗-๗๐๐๐ ต่อ ๑๘๑๑, ๑๘๑๔

ที่ อว ๐๖๔๓.๑๔/๒๗

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

๑๐๖๑ ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี

เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ๑๐๖๐๐

๖๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

เรื่อง เรียนเชิญบุคลากรในสังกัดของท่านเป็นผู้ให้ข้อมูลการสนทนากลุ่มในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียนสารสาสน์วิเทศนครปฐม

เนื่องด้วย นางสาวรินอุทัย พิณิจ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีตะวันตก(ดนตรีศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการจัดการเรียนการสอนดนตรีในระดับอุดมศึกษาสำหรับกลุ่มวิชาโยชวาทศึกษา กรณีศึกษา : สาขาวิชาดนตรีตะวันตก วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา” โดยมี คณะกรรมการ ที่ปรึกษามหาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

๑. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมลมาศ พร้อมสุขกุล	ประธานกรรมการ
๒. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เอกชัย พุทธิรัฐ	กรรมการ
๓. ดร.นิพัทธ์ กาญจนะหุด	กรรมการ

ในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องจัดการสนทนากลุ่ม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ ทางบัณฑิตศึกษาได้พิจารณาเห็นว่าบุคลากรของท่าน คือ นายสุขสันต์ ชัยประเสริฐ เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถทางด้านวงโยชวาทศเป็นอย่างดี ดังนั้นจึงขอเรียนเชิญบุคลากรในสังกัดของท่านเป็นผู้ให้ข้อมูลการสนทนากลุ่มในการทำวิทยานิพนธ์ ในวันจันทร์ที่ ๒ มีนาคม ๒๕๖๓ เวลา ๑๐.๐๐ น. ณ อาคาร ๒๗ ชั้น ๑๔ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยจะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประไพ ศรีดามา)

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ปฏิบัติราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๒๔๓๗๓-๗๐๐๐ ต่อ ๑๘๑๑, ๑๘๑๔

ที่ อว ๐๖๔๓.๑๔/๓๖

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
๑๐๖๑ ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ๑๐๖๐๐

๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

เรื่อง ขออนุญาตเรียนเชิญนักศึกษาของท่านเป็นผู้ให้ข้อมูลการสนทนากลุ่มในการทำวิทยานิพนธ์
เรียน หัวหน้าภาควิชาคณตรีตะวันตก วิทยาลัยการคณตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

เนื่องด้วย นางสาวรินฤทัย พิณีจ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาลัทธิศาสตร์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาคณตรีตะวันตก(คณตรีศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการจัดการเรียนการสอนคณตรีในระดับอุดมศึกษาสำหรับกลุ่มวิชา โยชวาทิดศึกษา กรณีศึกษา : สาขาวิชาคณตรีตะวันตก วิทยาลัยการคณตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา” โดยมี คณะกรรมการ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

๑. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมลมาศ พร้อมสุขกุล	ประธานกรรมการ
๒. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เอกชัย พุทธิรัฐ	กรรมการ
๓. คร.นิพัทธ์ กาญจนะหุด	กรรมการ

ในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องจัดการสนทนากลุ่ม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ ทางบัณฑิตศึกษาจึงขอเรียนเชิญนักศึกษาของท่าน คือ ๑) นายพิสิษฐ์ ทองดา และ ๒) นางสาวดวงกมลวรรณ มียอด เป็นผู้ให้ข้อมูลการสนทนากลุ่มในการทำวิทยานิพนธ์ ในวันจันทร์ที่ ๒ มีนาคม ๒๕๖๓ เวลา ๑๐.๐๐ น. ณ อาคาร ๒๖ ชั้น ๑๔ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยจะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประไพ ศรีดามา)
รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
ปฏิบัติราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๒๔๗๓-๗๐๐๐ ต่อ ๑๘๑๑, ๑๘๑๔

ภาคผนวก ก

ผลการวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือวิจัย

ตารางวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อเครื่องมือวิจัย (IOC)

การวิจัยเรื่อง แนวทางการจัดการเรียนการสอนดนตรีในระดับอุดมศึกษาสำหรับกลุ่มวิชาโยธวาทิตศึกษา
กรณีศึกษา สาขาวิชาดนตรีตะวันตก วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

คำชี้แจง การให้คะแนนประเมินความสอดคล้องของประเด็นข้อคำถามตามเกณฑ์ในการลงความคิดเห็น ดังนี้

+1	หมายถึง	เห็นด้วยว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับเนื้อหา
0	หมายถึง	ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับเนื้อหาหรือไม่
-1	หมายถึง	ไม่เห็นด้วยว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับเนื้อหา

ชุดที่ 1

แบบสัมภาษณ์ผู้สอนในรายวิชาสำหรับกลุ่มวิชาโยธวาทิตศึกษา สาขาวิชาดนตรีตะวันตก
วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ปีการศึกษา 2562

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของอาจารย์ผู้สอน

ข้อ	ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น			รวม	ค่า IOC	สรุปผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1	- ชื่อ นามสกุล และอายุ - ตำแหน่ง - วุฒิการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาตรี ถึงระดับสูงสุด และระดับอื่น ๆ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
2	ประสบการณ์ด้านการสอนดนตรี	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
3	ประสบการณ์สอนในกลุ่มวิชาโยธวาทิตศึกษา ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
4	รายวิชาที่รับผิดชอบ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ตอนที่ 2 ข้อมูลด้านสภาพการจัดการเรียนการสอนสำหรับกลุ่มวิชาโยชวาทีศึกษา

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น			รวม	ค่า IOC	สรุปผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1	ผู้สอนคิดว่าการกำหนดวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดในคำอธิบายรายวิชา มีความสอดคล้องกับต้องการของผู้เรียนและองค์ความรู้ที่ผู้เรียนควรจะได้รับหรือไม่ และท่านได้ดำเนินการสอนตามวัตถุประสงค์จากคำอธิบายรายวิชาหรือไม่ อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
2	ผู้สอนมีกระบวนการจัดกิจกรรมในการเรียนการสอนอย่างไร เช่น การบรรยาย การอภิปราย การคิดวิเคราะห์ การศึกษาด้วยตนเอง การลงมือปฏิบัติ เป็นต้น โดยแบ่งเป็นสาระของรายวิชาที่เป็นกลุ่มวิชาประวัติศาสตร์ วิชาที่ เป็นกลุ่มวิชาทฤษฎีคณิตศาสตร์ และ สาระของรายวิชาที่เป็นกลุ่มวิชาปฏิบัติคณิตศาสตร์	0	+1	+1	2	0.67	ใช้ได้
3	ผู้สอนคิดว่ากระบวนการจัดกิจกรรมในแต่ละรายวิชาเดิมที่มีการสอนอยู่ในปัจจุบัน มีกระบวนการจัดกิจกรรมในการเรียนการสอนที่สามารถทำให้ผู้เรียนได้รับองค์ความรู้เพียงพอหรือไม่ และในความเห็นของท่าน อยากให้เพิ่มเติมวิธีการใดที่นอกเหนือจากกระบวนการจัดกิจกรรมในการเรียนการสอนปัจจุบันหรือไม่ อย่างไร	0	+1	+1	2	0.67	ใช้ได้

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น			รวม	ค่า IOC	สรุปผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
4	การวัดและประเมินผล 4.1 ท่านได้มีการประเมินการสอนของตนเอง หรือได้รับการสังเกตการสอน โดยผู้บังคับบัญชาหรือไม่อย่างไร และท่านคิดว่าควรมีระบบการประเมินการสอนหรือไม่ 4.2 การประเมินผลผู้เรียน ท่านใช้วิธีการหรือเครื่องมือใดในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน และมีช่วงเวลาในการประเมินอย่างไร โดยแบ่งเป็น สาระของรายวิชาที่เป็นกลุ่มวิชาประวัติศาสตร์ สาระของรายวิชาที่เป็นกลุ่มวิชาทฤษฎีดนตรี และ สาระของรายวิชาที่เป็นกลุ่มวิชาปฏิบัติดนตรี	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
5	ด้านสื่อ อุปกรณ์ และสถานที่ ที่ใช้ในการเรียนการสอนในแต่ละสาระของรายวิชาในปัจจุบัน ได้แก่ สื่อการสอน ตำรา อุปกรณ์บรรยากาศและสถานที่ในการจัดการเรียนการสอน คำแนะนำในการศึกษาด้วยตนเอง หรือการชี้แนะแหล่งสนับสนุนการเรียนรู้ เป็นต้น โดยมีสภาพความพร้อมเป็นอย่างไร และมีความเพียงพอหรือไม่	0	+1	+1	2	0.67	ใช้ได้
6	จากประสบการณ์สอนของท่าน สำหรับการจัดการเรียนการสอน ใน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น			รวม	ค่า IOC	สรุปผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
	กลุ่มวิชาโยชวาทิตศึกษา - หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2549 ท่าน พบปัญหาในการจัดการเรียนการ สอนหรือไม่ และมีการปรับปรุง แก้ไขหรือไม่ อย่างไร - หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2555 ท่าน พบปัญหาในการจัดการเรียนการ สอนหรือไม่ และมีการปรับปรุง แก้ไขหรือไม่ อย่างไร - หลักสูตรครุศึกษาศาสตรบัณฑิต หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2560 ท่านพบ ปัญหาในการจัดการเรียนการสอน หรือไม่ และมีการปรับปรุงแก้ไข หรือไม่ อย่างไร						
7	จากภาพรวมของกระบวนการ จัดการเรียนการสอนสำหรับกลุ่ม วิชาโยชวาทิตศึกษา สาขาวิชาดนตรี ตะวันตก วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จ เจ้าพระยา หลังจากที่ได้จัดการเรียน การสอนไปแล้ว ท่านคิดว่า กระบวนการจัดการเรียนการสอน เป็นอย่างไร มีความสอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ในการสอน ทั้งใน ด้านความรู้และทักษะที่ผู้เรียนจะ ได้รับ รวมถึงความต้องการของ	0	+1	+1	2	0.67	ใช้ได้

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น			รวม	ค่า IOC	สรุปผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
	ผู้เรียนและสังคม หรือไม่ อย่างไร						

ตอนที่ 3 ด้านความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา
สำหรับกลุ่มวิชาโยธาวิศวกรรมศาสตร์

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น			รวม	ค่า IOC	สรุปผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1	ในมุมมองของผู้สอน ผู้ที่จะเข้ามาศึกษาในกลุ่มวิชาโยธาวิศวกรรมศาสตร์ในระดับอุดมศึกษา ควรมีคุณลักษณะอย่างไร เพื่อให้ผู้เรียนเกิดผลการเรียนรู้ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพตามที่กำหนดในวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอน	0	+1	+1	2	0.67	ใช้ได้
2	ผู้สอนคิดว่าผู้เรียนในกลุ่มวิชาโยธาวิศวกรรมศาสตร์เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว ควรมีองค์ความรู้และทักษะในด้านใดบ้าง เพื่อให้สามารถตอบสนองกับความต้องการของสังคมในปัจจุบัน และรายวิชาปัจจุบันที่มีอยู่ในกลุ่มวิชาโยธาวิศวกรรมศาสตร์ สาขาวิชาดนตรีตะวันตก วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา มีความเหมาะสมหรือควรปรับลดหรือเพิ่มเติม ในรายวิชาหรือองค์ความรู้ใดอีกบ้าง	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
3	ผู้สอนคิดว่าจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา สำหรับกลุ่มวิชา	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น			รวม	ค่า IOC	สรุปผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
	โยธวาทีตศึกษา ควรเน้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในรูปแบบใด						
4	ผู้สอนคิดว่าการจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา สำหรับกลุ่มวิชาโยธวาทีตศึกษา ควรมีการเพิ่มเติมสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ สื่อ ตำรา อุปกรณ์ สถานที่ ฯลฯ อะไรบ้าง เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด	0	+1	+1	2	0.67	ใช้ได้
5	ผู้สอนคิดว่าการจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา สำหรับกลุ่มวิชาโยธวาทีตศึกษา ควรวัดและประเมินผลการเรียนรู้อย่างไร ให้มีความเหมาะสมและสามารถแสดงถึงผลการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
6	ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ชุดที่ 2

แบบสัมภาษณ์ผู้เรียนในรายวิชาสำหรับกลุ่มวิชาโยชวาทิตศึกษา สาขาวิชาดนตรีตะวันตก

วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ปีการศึกษา 2562

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของอาจารย์ผู้เรียน

ข้อ	ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น			รวม	ค่า IOC	สรุปผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1	- ชื่อ นามสกุล และอายุ - ชั้นปี - เครื่องดนตรีเอก	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
2	สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษา จากโรงเรียน จังหวัด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
3	วุฒิการศึกษาอื่น ๆ (ถ้ามี)	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
4	ประสบการณ์ในการเรียนดนตรี	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
5	ประสบการณ์ในด้านโยชวาทิต	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
6	เหตุผลในการเลือกเรียนในกลุ่มวิชา โยชวาทิตศึกษาและจุดมุ่งหมาย หลังจากสำเร็จการศึกษา (แรงจูงใจ)	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ตอนที่ 2 ด้านสภาพการเรียนรู้การสอนสำหรับกลุ่มวิชาโยชวาทิตศึกษา

ข้อ	ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น			รวม	ค่า IOC	สรุปผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1	ผู้เรียน คิด ว่า การ ก า ห น ด วัตถุประสงค์ตามที่กำหนดใน คำอธิบายรายวิชา มีความสอดคล้อง กับต้องการของสังคม ผู้เรียน และ องค์ความรู้ที่ผู้เรียนควรจะได้รับ หรือไม่ และผู้สอนได้ดำเนินการ สอน ตาม วัตถุประสงค์จาก คำอธิบายรายวิชาหรือไม่ อย่างไร	0	+1	+1	2	0.67	ใช้ได้

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น			รวม	ค่า IOC	สรุปผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
2	ผู้สอนมีกระบวนการจัดกิจกรรมในการเรียนการสอนอย่างไร เช่น การบรรยาย การอภิปราย การคิดวิเคราะห์ การศึกษาค้นคว้า การลงมือปฏิบัติ เป็นต้น โดยแบ่งเป็น สาระของรายวิชาที่เป็นกลุ่มวิชาประวัติศาสตร์ สาระของรายวิชาที่เป็นกลุ่มวิชาทฤษฎีดนตรี และ สาระของรายวิชาที่เป็นกลุ่มวิชาปฏิบัติดนตรี	0	+1	+1	2	0.67	ใช้ได้
3	ผู้เรียนคิดว่ากระบวนการจัดกิจกรรมในการเรียนการสอนเดิมในแต่ละรายวิชาที่จัดการเรียนการสอนอยู่ในปัจจุบัน สามารถที่จะทำให้ผู้เรียนได้รับองค์ความรู้เพียงพอหรือไม่ และในความเห็นของท่าน อยากให้เพิ่มเติมวิธีการใดที่นอกเหนือจากกระบวนการจัดกิจกรรมในการเรียนการสอนปัจจุบันหรือไม่ อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
4	การวัดและประเมินผล การประเมินผลผู้เรียน ผู้สอนใช้วิธีการหรือเครื่องมือใดในการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ของผู้เรียน และมีช่วงเวลาในการประเมินอย่างไร โดยแบ่งเป็น สาระของรายวิชาที่เป็นกลุ่มวิชาประวัติศาสตร์ สาระของรายวิชาที่เป็นกลุ่มวิชาทฤษฎีดนตรี และ สาระของรายวิชาที่เป็นกลุ่มวิชาปฏิบัติดนตรี	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น			รวม	ค่า IOC	สรุปผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
5	ด้านสื่อ อุปกรณ์ และสถานที่ ที่ใช้ในการเรียนการสอนในแต่ละสาระของรายวิชาในปัจจุบัน ได้แก่ สื่อการสอน ตำรา อุปกรณ์บรรยากาศและสถานที่ในการจัดการเรียนการสอน คำแนะนำในการศึกษาด้วยตนเอง หรือการชี้แนะแหล่งสนับสนุนการเรียนรู้ เป็นต้น โดยมีสภาพความพร้อมเป็นอย่างไร และมีความเพียงพอหรือไม่- สาระของรายวิชาที่เป็นกลุ่มวิชาปฏิบัติดนตรี	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
6	จากภาพรวมของกระบวนการจัดการเรียนการสอนสำหรับกลุ่มวิชาโยชวาทิตศึกษา สาขาวิชาดนตรี ตะวันตก วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ทั้งในด้านความรู้และทักษะที่ผู้เรียนจะได้รับ รวมถึงความต้องการของผู้เรียน ท่านคิดว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ตอนที่ 3 ด้านความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการเรียนการสอนสำหรับกลุ่ม วิชาโยธวาฑิตศึกษา

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น			รวม	ค่า IOC	สรุปผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1	ในมุมมองของผู้เรียน ท่านคิดว่า การจัดการเรียนการสอนในระดับ อุดมศึกษา สำหรับกลุ่มวิชา โยธวาฑิตศึกษา ท่านต้องการได้รับ องค์ความรู้และทักษะในด้านใดบ้าง เพื่อให้สามารถนำไปใช้และตอบสนอง กับความต้องการของสังคมในปัจจุบัน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
2	ผู้เรียนคิดว่ารายวิชาที่มีอยู่ในกลุ่ม วิชาโยธวาฑิตศึกษา สาขาวิชาดนตรี ตะวันตก วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จ เจ้าพระยา ปัจจุบัน มีความเหมาะสม หรือควรปรับลดหรือเพิ่มเติม ในรายวิชาหรือองค์ความรู้ใดอีกบ้าง	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
3	ผู้เรียนคิดว่าการจัดการเรียนการสอน ในระดับอุดมศึกษา สำหรับกลุ่มวิชา โยธวาฑิตศึกษา ควรเน้นการจัด กิจกรรมในการเรียนการสอนใน รูปแบบใด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
4	ผู้เรียนคิดว่าการจัดการเรียนการสอน ในระดับอุดมศึกษา สำหรับกลุ่มวิชา โยธวาฑิตศึกษา ควรวัดและ ประเมินผลการเรียนรู้อย่างไร ให้มี ความเหมาะสมและสามารถแสดง ถึงผลการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ตรง ตามวัตถุประสงค์ของการเรียน การสอน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น			รวม	ค่า IOC	สรุปผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
5	ผู้เรียนคิดว่าการจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา สำหรับกลุ่มวิชา โยชวาที่ตศึกษา ควรมีการเพิ่มเติม สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ สื่อ ตำรา อุปกรณ์ สถานที่ ฯลฯ อะไรบ้าง เพื่อให้การจัดการเรียนการสอน เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
6	ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ในการ พัฒนาการจัดการเรียนการสอน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ชุดที่ 3

แบบสัมภาษณ์ศิษย์เก่าที่สำเร็จการศึกษาจากกลุ่มวิชาโยธวาทิตศึกษา สาขาวิชาดนตรีตะวันตก

วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของศิษย์เก่า

ข้อ	ข้อความถาม	ระดับความคิดเห็น			รวม	ค่า IOC	สรุปผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1	ชื่อ นามสกุล และอายุ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
2	- เข้าศึกษาเมื่อปีการศึกษา - เครื่องดนตรีเอก - หลักสูตรที่เข้ารับการศึกษา	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
3	สำเร็จการศึกษาเมื่อปีการศึกษา	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
4	จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาจาก โรงเรียน จังหวัด	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
5	วุฒิการศึกษาอื่น ๆ (ถ้ามี)	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
6	ประสบการณ์ในการเรียนดนตรี ก่อนเข้าศึกษาในระดับอุดมศึกษา	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
7	ประสบการณ์ในด้าน โยธวาทิตก่อน เข้าศึกษาในระดับอุดมศึกษา	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
8	- สถานที่ทำงานปัจจุบัน - ปัจจุบันท่านดำรงตำแหน่ง - ประสบการณ์ในการทำงาน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
9	เหตุผลในการเลือกเรียนในกลุ่มวิชา โยธวาทิตศึกษาและจุดมุ่งหมาย หลังจากสำเร็จการศึกษา (แรงจูงใจ)	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ตอนที่ 2 ด้านความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการเรียนการสอนสำหรับกลุ่ม วิชาโยธาวิทศึกษา

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น			รวม	ค่า IOC	สรุปผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1	จากภาพรวมของกระบวนการจัดการเรียนการสอนสำหรับกลุ่มวิชาโยธาวิทศึกษา ทั้งในด้านความรู้และทักษะที่ผู้เรียนจะได้รับ รวมถึงความต้องการของผู้เรียน ในฐานะศิษย์เก่า - ท่านคิดว่ามีความเหมาะสมและเพียงพอหรือไม่ อย่างไร - ท่านได้มี การนำองค์ความรู้และทักษะที่ท่านได้รับจากการศึกษา ไปใช้ในการทำงานได้มากน้อยเพียงใด - ท่านประสบปัญหาในการทำงานด้านโยธาวิทหรือไม่ และมีแนวทางแก้ไขอย่างไร	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
2	จากประสบการณ์การในการศึกษาของท่านในกลุ่มวิชาโยธาวิทศึกษา สาขาวิชาดนตรี ตะวันตก มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ที่ท่านได้สำเร็จการศึกษา มา ท่านคิดว่าควรมีการพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนในด้านใด เพื่อให้ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน - รายวิชาในกลุ่มวิชาโยธาวิทศึกษา - กระบวนการจัดการเรียนการสอน - การวัดและประเมินผล	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น			รวม	ค่า IOC	สรุปผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
	- สื่อ/อุปกรณ์ - บรรยากาศและสถานที่ในการจัดการเรียนการสอน						
3	ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ในการปรับปรุงหลักสูตร สำหรับการจัดการเรียนการสอนในกลุ่มวิชาโยธาวิชาศึกษา เพื่อให้ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและบริบทของสังคมปัจจุบัน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ตารางสรุปการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อเครื่องมือวิจัย (IOC)

ชุดที่ 1

แบบสัมภาษณ์ผู้สอนในรายวิชาสำหรับกลุ่มวิชาโยธวาทิตศึกษา สาขาวิชาดนตรีตะวันตก

วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ปีการศึกษา 2562

ข้อที่	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	เฉลี่ย	สรุป
ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของอาจารย์ผู้สอน					
1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
2	1	1	1	1.00	ใช้ได้
3	1	1	1	1.00	ใช้ได้
4	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ตอนที่ 2 ข้อมูลด้านสภาพการจัดการเรียนการสอนสำหรับกลุ่มวิชาโยธวาทิตศึกษา					
1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
2	0	1	1	0.67	ใช้ได้
3	0	1	1	0.67	ใช้ได้
4	0	1	1	0.67	ใช้ได้
5	1	1	1	1.00	ใช้ได้
6	0	1	1	0.67	ใช้ได้
7	1	1	1	1.00	ใช้ได้
8	0	1	1	0.67	ใช้ได้
ตอนที่ 3 ด้านความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา สำหรับกลุ่มวิชาโยธวาทิตศึกษา					
1	0	1	1	0.67	ใช้ได้
2	1	1	1	1.00	ใช้ได้
3	1	1	1	1.00	ใช้ได้
4	0	1	1	0.67	ใช้ได้
5	1	1	1	1.00	ใช้ได้
6	1	1	1	1.00	ใช้ได้
เฉลี่ย	0.61	1.00	1.00	0.87	ใช้ได้

ชุดที่ 2

แบบสัมภาษณ์ผู้เรียนในรายวิชาสำหรับกลุ่มวิชาโยธวาฑิตศึกษา สาขาวิชาดนตรีตะวันตก
วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ปีการศึกษา 2562

ข้อที่	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	เฉลี่ย	สรุป
ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้เรียน					
1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
2	1	1	1	1.00	ใช้ได้
3	1	1	1	1.00	ใช้ได้
4	1	1	1	1.00	ใช้ได้
5	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ตอนที่ 2 ข้อมูลด้านสภาพการจัดการเรียนการสอนสำหรับกลุ่มวิชาโยธวาฑิตศึกษา					
1	0	1	1	0.67	ใช้ได้
2	0	1	1	0.67	ใช้ได้
3	1	1	1	1.00	ใช้ได้
4	1	1	1	1.00	ใช้ได้
5	1	1	1	1.00	ใช้ได้
6	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ตอนที่ 3 ด้านความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา สำหรับกลุ่มวิชาโยธวาฑิตศึกษา					
1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
2	1	1	1	1.00	ใช้ได้
3	1	1	1	1.00	ใช้ได้
4	1	1	1	1.00	ใช้ได้
5	1	1	1	1.00	ใช้ได้
6	1	1	1	1.00	ใช้ได้
เฉลี่ย	0.88	1.00	1.00	0.96	ใช้ได้

ชุดที่ 3

แบบสัมภาษณ์ศิษย์เก่าที่สำเร็จการศึกษาจากกลุ่มวิชาโยธวาทิตศึกษา สาขาวิชาดนตรีตะวันตก

วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ข้อที่	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	เฉลี่ย	สรุป
ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของศิษย์เก่า					
1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
2	1	1	1	1.00	ใช้ได้
3	1	1	1	1.00	ใช้ได้
4	1	1	1	1.00	ใช้ได้
5	1	1	0	0.67	ใช้ได้
6	1	1	1	1.00	ใช้ได้
7	1	1	1	1.00	ใช้ได้
8	1	1	1	1.00	ใช้ได้
9	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ตอนที่ 3 ด้านความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนการสอน สำหรับกลุ่มวิชาโยธวาทิตศึกษา					
1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
2	1	1	1	1.00	ใช้ได้
3	1	1	1	1.00	ใช้ได้
เฉลี่ย	1.00	1.00	0.92	0.97	ใช้ได้

ภาคผนวก ง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย (ผู้สอน)

เรื่อง แนวทางการจัดการเรียนการสอนดนตรีในระดับอุดมศึกษาสำหรับกลุ่มวิชาโยธวาทิตศึกษา
กรณีศึกษา สาขาวิชาดนตรีตะวันตก วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

แบบสัมภาษณ์ผู้สอนในรายวิชาสำหรับกลุ่มวิชาโยธวาทิตศึกษา สาขาวิชาดนตรีตะวันตก

วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ปีการศึกษา 2562

คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาสภาพและปัญหาในการจัดการเรียนการสอนดนตรี กลุ่มวิชาโยธวาทิตศึกษา สาขาวิชาดนตรีตะวันตก วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา และเพื่อนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนดนตรี กลุ่มวิชาโยธวาทิตศึกษา สาขาวิชาดนตรีตะวันตก วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของอาจารย์ผู้สอน

ตอนที่ 2 ด้านสภาพการจัดการเรียนการสอนสำหรับกลุ่มวิชาโยธวาทิตศึกษา

ตอนที่ 3 ด้านความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนการสอนสำหรับกลุ่มวิชาโยธวาทิตศึกษา

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของอาจารย์ผู้สอน

ชื่อ - นามสกุล.....อายุ.....ปี

ตำแหน่ง อาจารย์ประจำ อาจารย์พิเศษ

วุฒิการศึกษา

➤ ระดับปริญญาตรี

หลักสูตร.....

คณะ.....สถาบัน.....

ประเทศ.....ปีที่สำเร็จการศึกษา.....

➤ ระดับปริญญาโท

หลักสูตร.....

คณะ.....สถาบัน.....

ประเทศ.....ปีที่สำเร็จการศึกษา.....

➤ ระดับปริญญาเอก

หลักสูตร.....

คณะ.....สถาบัน.....

ประเทศ.....ปีที่สำเร็จการศึกษา.....

➤ ระดับอื่น ๆ

หลักสูตร.....วิชาเอก.....

คณะ.....สถาบัน.....

ประเทศ.....ปีที่สำเร็จการศึกษา.....

ประสบการณ์ด้านการสอนคนตรี.....ปี

ประสบการณ์สอนในกลุ่มวิชาโยธาวิศวกรรม ๓ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.....ปี

รายวิชาที่รับผิดชอบ

1) .....

2) .....

3) .....

4) .....

5) .....

6) .....

7) .....

8) .....

9) .....

10) .....

ตอนที่ 2 ข้อมูลด้านสภาพการจัดการเรียนการสอนสำหรับกลุ่มวิชาโยธวาทีศึกษา

1. ผู้สอนคิดว่าการกำหนดวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดในคำอธิบายรายวิชา มีความสอดคล้องกับ
 ต้องการของสังคม ผู้เรียน และองค์ความรู้ที่ผู้เรียนควรจะได้รับหรือไม่ และท่านได้ดำเนินการ
 สอนตามวัตถุประสงค์จากคำอธิบายรายวิชาหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

2. ผู้สอนมีกระบวนการจัดกิจกรรมในการเรียนการสอนอย่างไร เช่น การบรรยาย การอภิปราย การ
 คิดวิเคราะห์ การศึกษาด้วยตนเอง การลงมือปฏิบัติ เป็นต้น โดยแบ่งเป็น สาระของรายวิชาที่เป็น
 กลุ่มวิชาประวัติศาสตร์ สาระของรายวิชาที่เป็นกลุ่มวิชาทฤษฎีดนตรี และ สาระของรายวิชาที่เป็น
 กลุ่มวิชาปฏิบัติดนตรี

.....

.....

.....

3. ผู้สอนคิดว่ากระบวนการจัดกิจกรรมในแต่ละรายวิชาเดิมที่มีการสอนอยู่ในปัจจุบัน มีกระบวนการ
 จัดกิจกรรมในการเรียนการสอนที่สามารถทำให้ผู้เรียนได้รับองค์ความรู้เพียงพอหรือไม่ และใน
 ความเห็นของท่าน อยากให้เพิ่มเติมวิธีการใดที่นอกเหนือจากกระบวนการจัดกิจกรรมในการเรียนการ
 สอนปัจจุบันหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

4. การวัดและประเมินผล

4.1 ท่านได้มีการประเมินการสอนของตนเอง หรือได้รับการสังเกตการสอนโดยผู้บังคับบัญชา
 หรือไม่ อย่างไร และท่านคิดว่าควรมีระบบการประเมินการสอนหรือไม่

.....

.....

.....

4.2 การประเมินผลผู้เรียน ท่านใช้วิธีการหรือเครื่องมือใดในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน และมีช่วงเวลาในการประเมินอย่างไร โดยแบ่งเป็น สาระของรายวิชาที่เป็นกลุ่มวิชาประวัติคนตรี สาระของรายวิชาที่เป็นกลุ่มวิชาทฤษฎีคนตรี และ สาระของรายวิชาที่เป็นกลุ่มวิชาปฏิบัติคนตรี

.....

.....

.....

5. ด้านสื่อ อุปกรณ์ และสถานที่ ที่ใช้ในการเรียนการสอนในแต่ละสาระของรายวิชาในปัจจุบัน ได้แก่ สื่อการสอน ตำรา อุปกรณ์ บรรยากาศและสถานที่ในการจัดการเรียนการสอน คำแนะนำในการศึกษด้วยตนเอง หรือการชี้แนะแหล่งสนับสนุนการเรียนรู้ เป็นต้น โดยมีสภาพความพร้อมเป็นอย่างไร และมีความเพียงพอหรือไม่

.....

.....

.....

6. จากประสบการณ์สอนของท่านสำหรับการจัดการเรียนการสอน ในกลุ่มวิชาชีวชาติศึกษา

- หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2549 ท่านพบปัญหาในการจัดการเรียนการสอนหรือไม่ และมีการปรับปรุงแก้ไขหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

- หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2555 ท่านพบปัญหาในการจัดการเรียนการสอนหรือไม่ และมีการปรับปรุงแก้ไขหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

- หลักสูตรครุศึกษาศาสตรบัณฑิต หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2560 ท่านพบปัญหาในการจัดการเรียนการสอนหรือไม่ และมีการปรับปรุงแก้ไขหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

7. จากภาพรวมของกระบวนการจัดการเรียนการสอนสำหรับกลุ่มวิชาโยธาวิทศึกษา สาขาวิชา
 คนตรีตะวันตก วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา หลังจากที่ได้จัดการ
 เรียนการสอนไปแล้ว ท่านคิดว่ากระบวนการจัดการเรียนการสอน เป็นอย่างไร มีความสอดคล้อง
 กับวัตถุประสงค์ในการสอน ทั้งในด้านความรู้และทักษะที่ผู้เรียนจะได้รับ รวมถึงความต้องการของ
 ผู้เรียนและสังคม หรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

**ตอนที่ 3 ด้านความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา สำหรับ
 กลุ่มวิชาโยธาวิทศึกษา**

1. ในมุมมองของผู้สอน ผู้ที่จะเข้ามาศึกษาในกลุ่มวิชาโยธาวิทศึกษา ในระดับอุดมศึกษา ควรมี
 คุณสมบัติอย่างไร เพื่อให้ผู้เรียนเกิดผลการเรียนรู้ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ ตามที่กำหนดใน
 วัตถุประสงค์ของการเรียนการสอน

.....

.....

.....

2. ผู้สอนคิดว่ากลุ่มวิชาโยธาวิทศึกษา ควรมีการกำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดการเรียนการสอน
 อย่างไร เมื่อผู้เรียนสำเร็จการศึกษาแล้ว ควรมีองค์ความรู้และทักษะในด้านใดบ้าง เพื่อให้สามารถ
 ตอบสนองกับความต้องการของสังคมในปัจจุบัน และรายวิชาปัจจุบันที่มีอยู่ในกลุ่มวิชาโยธาวิท
 ศึกษา สาขาวิชาคนตรีตะวันตก วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยานั้น มี
 ความเหมาะสมหรือควรปรับลดหรือเพิ่มเติม ในรายวิชาหรือองค์ความรู้ใดอีกบ้าง

.....

.....

.....

3. ผู้สอนคิดว่าการจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา สำหรับกลุ่มวิชาโยธาวิทศึกษา ควรเน้น
 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในรูปแบบใด

.....

.....

.....

4. ผู้สอนคิดว่าการจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา สำหรับกลุ่มวิชาโยธวาฑิตศึกษา ควรมีการเพิ่มเติมสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ สื่อ ตำรา อุปกรณ์ สถานที่ ฯลฯ อย่างไรบ้าง เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

.....

.....

.....

5. ผู้สอนคิดว่าการจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา สำหรับกลุ่มวิชาโยธวาฑิตศึกษา ควรวัดและประเมินผลการเรียนรู้อย่างไร ให้มีความเหมาะสมและสามารถแสดงถึงผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอน

.....

.....

.....

6. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน

.....

.....

.....

.....

วันที่สัมภาษณ์.....

สถานที่.....

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย (ผู้เรียน)

เรื่อง แนวทางการจัดการเรียนการสอนดนตรีในระดับอุดมศึกษาสำหรับกลุ่มวิชาโยธวาทิตศึกษา
กรณีศึกษา สาขาวิชาดนตรีตะวันตก วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

แบบสัมภาษณ์ผู้เรียนในรายวิชาสำหรับกลุ่มวิชาโยธวาทิตศึกษา สาขาวิชาดนตรีตะวันตก

วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ปีการศึกษา 2562

คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาสภาพและปัญหาในการจัดการเรียนการสอนดนตรี
กลุ่มวิชาโยธวาทิตศึกษา สาขาวิชาดนตรีตะวันตก วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ
บ้านสมเด็จเจ้าพระยา และเพื่อนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนดนตรี กลุ่มวิชาโยธวาทิตศึกษา
สาขาวิชาดนตรีตะวันตก วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้เรียน

ตอนที่ 2 ด้านการเรียนการสอนสำหรับกลุ่มวิชาโยธวาทิตศึกษา

ตอนที่ 3 ด้านความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการเรียนการสอนสำหรับกลุ่ม
วิชาโยธวาทิตศึกษา

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้เรียน

ชื่อ - นามสกุล.....อายุ.....ปี

ชั้นปี.....เครื่องดนตรีเอก.....

สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาจากโรงเรียน.....จังหวัด.....

วุฒิการศึกษาอื่น ๆ (ถ้ามี).....

ประสบการณ์ในการเรียนดนตรี.....ปี

ประสบการณ์ในด้านโยธวาทิต.....ปี ผลงานด้านโยธวาทิต.....

เหตุผลในการเลือกเรียนในกลุ่มวิชาโยธวาทิตศึกษาและจุดมุ่งหมายหลังจากสำเร็จการศึกษา (แรงจูงใจ)

.....

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 2 ด้านสภาพการเรียนรู้การสอนสำหรับกลุ่มวิชาโยธวาทิตศึกษา

1. ผู้เรียนคิดว่าการกำหนดวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดในคำอธิบายรายวิชา มีความสอดคล้องกับความต้องการของสังคม ผู้เรียน และองค์ความรู้ที่ผู้เรียนควรจะได้รับหรือไม่ และผู้สอนได้ดำเนินการสอนตามวัตถุประสงค์จากคำอธิบายรายวิชาหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

2. ผู้สอนมีกระบวนการจัดกิจกรรมในการเรียนการสอนอย่างไร เช่น การบรรยาย การอภิปราย การคิดวิเคราะห์ การศึกษาด้วยตนเอง การลงมือปฏิบัติ เป็นต้น โดยแบ่งเป็น สาระของรายวิชาที่เป็นกลุ่มวิชาประวัติศาสตร์ สาระของรายวิชาที่เป็นกลุ่มวิชาทฤษฎีดนตรี และ สาระของรายวิชาที่เป็นกลุ่มวิชาปฏิบัติดนตรี

.....

.....

.....

3. ผู้เรียนคิดว่ากระบวนการจัดกิจกรรมในการเรียนการสอนเดิมในแต่ละรายวิชาที่จัดการเรียนการสอนอยู่ในปัจจุบัน สามารถที่จะทำให้ผู้เรียนได้รับองค์ความรู้เพียงพอหรือไม่ และในความเห็นของท่าน อยากให้เพิ่มเติมวิธีการใดที่นอกเหนือจากกระบวนการจัดกิจกรรมในการเรียนการสอนปัจจุบันหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

4. การวัดและประเมินผล

การประเมินผลผู้เรียน ผู้สอน ใช้วิธีการหรือเครื่องมือใดในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน และมีช่วงเวลาในการประเมินอย่างไร โดยแบ่งเป็น สาระของรายวิชาที่เป็นกลุ่มวิชาประวัติศาสตร์ สาระของรายวิชาที่เป็นกลุ่มวิชาทฤษฎีดนตรี และ สาระของรายวิชาที่เป็นกลุ่มวิชาปฏิบัติดนตรี

.....

.....

.....

5. ด้านสื่อ อุปกรณ์ และสถานที่ ที่ใช้ในการเรียนการสอนในแต่ละสาระของรายวิชาในปัจจุบัน ได้แก่ สื่อการสอน ตำรา อุปกรณ์ บรรยากาศและสถานที่ในการจัดการเรียนการสอน คำแนะนำในการศึกษาด้วยตนเอง หรือการชี้แนะแหล่งสนับสนุนการเรียนรู้ เป็นต้น โดยมีสภาพความพร้อมเป็นอย่างไร และมีความเพียงพอหรือไม่

.....

.....

.....

6. จากภาพรวมของกระบวนการจัดการเรียนการสอนสำหรับกลุ่มวิชาโยธาวิทศึกษา สาขาวิชาดนตรีตะวันตก วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ทั้งในด้านความรู้และทักษะที่ผู้เรียนจะได้รับ รวมถึงความต้องการของผู้เรียน ท่านคิดว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

ตอนที่ 3 ด้านความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการเรียนการสอนสำหรับกลุ่ม วิชาโยธาวิทศึกษา

1. ในมุมมองของผู้เรียน ท่านคิดว่าการจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา สำหรับกลุ่มวิชาโยธาวิทศึกษา ท่านต้องการได้รับองค์ความรู้และทักษะในด้านใดบ้าง เพื่อให้สามารถนำไปใช้และตอบสนองกับความต้องการของสังคมในปัจจุบัน

.....

.....

.....

2. ผู้เรียนคิดว่ารายวิชาที่มีอยู่ในกลุ่มวิชาโยธาวิทศึกษา สาขาวิชาดนตรีตะวันตก วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ปัจจุบัน มีความเหมาะสมหรือควรปรับลดหรือเพิ่มเติมในรายวิชาหรือองค์ความรู้ใดอีกบ้าง

.....

.....

.....

3. ผู้เรียนคิดว่าการจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา สำหรับกลุ่มวิชาโยชวาทิตศึกษา ควรเน้นการจัดกิจกรรมในการเรียนการสอนในรูปแบบใด

.....

.....

.....

4. ผู้เรียนคิดว่าการจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา สำหรับกลุ่มวิชาโยชวาทิตศึกษา ควรวัดและประเมินผลการเรียนรู้อย่างไร ให้มีความเหมาะสมและสามารถแสดงถึงผลการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอน

.....

.....

.....

5. ผู้เรียนคิดว่าการจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา สำหรับกลุ่มวิชาโยชวาทิตศึกษา ควรมีการเพิ่มเติมสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ สื่อ ตำรา อุปกรณ์ สถานที่ ฯลฯ อะไรบ้าง เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

.....

.....

.....

6. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน

.....

.....

.....

.....

.....

วันที่สัมภาษณ์.....

สถานที่.....

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย (ศิษย์เก่า)

เรื่อง แนวทางการจัดการเรียนการสอนดนตรีในระดับอุดมศึกษาสำหรับกลุ่มวิชาโยธวาทิตศึกษา
กรณีศึกษา สาขาวิชาดนตรีตะวันตก วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

แบบสัมภาษณ์ศิษย์เก่าที่สำเร็จการศึกษาจากกลุ่มวิชาโยธวาทิตศึกษา สาขาวิชาดนตรีตะวันตก
วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์ ฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาสภาพและปัญหาในการจัดการเรียนการสอนดนตรี
กลุ่มวิชาโยธวาทิตศึกษา สาขาวิชาดนตรีตะวันตก วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ
บ้านสมเด็จเจ้าพระยา และเพื่อนำเสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนดนตรี กลุ่มวิชาโยธวาทิตศึกษา
สาขาวิชาดนตรีตะวันตก วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ด้านการเรียนการสอนสำหรับกลุ่มวิชาโยธวาทิตศึกษา

ตอนที่ 3 ด้านความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการเรียนการสอนสำหรับกลุ่ม
วิชาโยธวาทิตศึกษา

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ชื่อ - นามสกุล.....อายุ.....ปี

เข้าศึกษาเมื่อปีการศึกษา.....เครื่องดนตรีเอก.....

หลักสูตรที่เข้ารับการศึกษ.....

สำเร็จการศึกษาเมื่อปีการศึกษา.....

จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาจากโรงเรียน.....จังหวัด.....

วุฒิการศึกษาอื่น ๆ (ถ้ามี).....

ประสบการณ์ในการเรียนดนตรีก่อนเข้าศึกษาในระดับอุดมศึกษา.....ปี

ประสบการณ์ในด้าน โยธวาทิตก่อนเข้าศึกษาในระดับอุดมศึกษา.....ปี

ผลงานด้านโยธวาทิต.....

สถานที่ทำงานปัจจุบัน.....

ปัจจุบันท่านดำรงตำแหน่ง.....

ประสบการณ์ในการทำงาน.....

เหตุผลในการเลือกเรียนในกลุ่มวิชาโยธาวิทศึกษาและจุดมุ่งหมายหลังจากสำเร็จการศึกษา (แรงจูงใจ)

.....

.....

.....

ตอนที่ 2 ด้านความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการเรียนการสอนสำหรับกลุ่ม วิชาโยธาวิทศึกษา

1. จากภาพรวมของกระบวนการจัดการเรียนการสอนสำหรับกลุ่มวิชาโยธาวิทศึกษา ทั้งในด้าน
ความรู้และทักษะที่ผู้เรียนจะได้รับ รวมถึงความต้องการของผู้เรียน ในฐานะศิษย์เก่า

- ท่านคิดว่าจะมีความเหมาะสมและเพียงพอหรือไม่ อย่างไร
- ท่านได้มี การนำองค์ความรู้และทักษะที่ท่านได้รับจากการศึกษา ไปใช้ในการทำงาน

ได้มากน้อยเพียงใด

- ท่านประสบปัญหาในการทำงานด้าน โยธาวิทหรือไม่ และมีแนวทางแก้ไขอย่างไร

.....

.....

.....

2. จากประสบการณ์การใน การศึกษาของท่านในกลุ่มวิชาโยธาวิทศึกษา สาขาวิชาดนตรีตะวันตก
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ที่ท่านได้สำเร็จการศึกษามา ท่านคิดว่าควรมีการพัฒนาและ
ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนในด้านใด เพื่อให้ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน

- รายวิชาในกลุ่มวิชาโยธาวิทศึกษา
- กระบวนการจัดการเรียนการสอน
- การวัดและประเมินผล
- สื่อ/อุปกรณ์
- บรรยากาศและสถานที่ในการจัดการเรียนการสอน

.....

.....

.....

.....

.....

3. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ในการปรับปรุงหลักสูตร สำหรับการจัดการเรียนการสอนในกลุ่มวิชา
โยธวาทิตศึกษา เพื่อให้ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและบริบทของสังคมปัจจุบัน

.....
.....
.....
.....
.....
.....

วันที่สัมภาษณ์.....
สถานที่.....

ประเด็นเพื่อการสนทนากลุ่ม

เรื่อง แนวทางการจัดการเรียนการสอนดนตรีในระดับอุดมศึกษา สำหรับกลุ่มวิชาโยชวาทิตศึกษา
กรณีศึกษา สาขาวิชาดนตรีตะวันตก วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ในวันจันทร์ที่ 2 มีนาคม 2563

ณ วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ผู้เข้าร่วมในการสนทนากลุ่ม

1) ดร.สุรสิทธิ์ ชานกสกุล	ผู้เชี่ยวชาญ/ผู้ทรงคุณวุฒิ ภายนอก
2) ผศ.สุชนิษฐ์ สะสมสิน	อาจารย์ผู้สอน/อาจารย์ประจำ
3) ผศ.พนัส ต້องการพานิช	อาจารย์ผู้สอน/อาจารย์ประจำ
4) อาจารย์วิจิตร จิตรรังสรรค์	อาจารย์ผู้สอน/อาจารย์พิเศษ
5) อาจารย์ครองยศ ศรีเพ็ชร	อาจารย์ผู้สอน/อาจารย์พิเศษ
6) นายพิสิษฐ์ ทองดา	ตัวแทนนักศึกษา ชั้นปีที่ 2
7) นางสาวดวงกมลวรรณ มียอด	ตัวแทนนักศึกษา ชั้นปีที่ 3
8) นายสุขสันต์ ชัยประเสริฐ	ตัวแทนศิษย์เก่า

การวิจัย แนวทางการจัดการเรียนการสอนดนตรีในระดับอุดมศึกษาสำหรับกลุ่มวิชา
โยชวาทิตศึกษา กรณีศึกษา : สาขาวิชาดนตรีตะวันตก วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ
บ้านสมเด็จเจ้าพระยา ผู้วิจัยได้แบ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอออกเป็น 3 ด้านตามกรอบ
แนวคิดการวิจัย ดังนี้

ด้านที่ 1 ด้านคน ได้แก่ ผู้สอน ผู้เรียน

ด้านที่ 2 ด้านองค์ความรู้ ได้แก่ หลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล

ด้านที่ 3 ด้านสื่อและสถานที่ ได้แก่ สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ อุปกรณ์ สถานที่

ด้านที่ 1 ด้านคน ได้แก่ ผู้สอน และ ผู้เรียน

ผู้สอน และผู้เรียน ในกลุ่มวิชาโยชวาทิตศึกษา ควรมีคุณสมบัติอย่างไร

ผู้สอน.....

.....

ผู้เรียน.....

.....

.....

ด้านที่ 2 ด้านองค์ความรู้ ได้แก่ หลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล
หลักสูตร

การกำหนดวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายในการจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา
สำหรับกลุ่มวิชาโยธาวิศวกรรมศาสตร์ เพื่อให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและสังคม

.....

.....

.....

รายวิชาหรือองค์ความรู้ที่ผู้เรียนควรได้รับ

.....

.....

.....

รูปแบบหรือกิจกรรมในการจัดการเรียนการสอน

.....

.....

.....

การวัดและประเมินผล

.....

.....

.....

ด้านที่ 3 ด้านสื่อและสถานที่ ได้แก่ สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ อุปกรณ์ สถานที่

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

.....

ภาคผนวก จ

ภาพประกอบงานวิจัย

การเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ (Semi - structured)

การสนทนากลุ่ม (Focus Group)

ภาคผนวก ฉ

ตำเนาโบประกาศนียบัตรภาษาอังกฤษ

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ – สกุล	รินฤทัย พินิจ
วัน เดือน ปีเกิด	12 มีนาคม 2534
สถานที่เกิด	จังหวัดจันทบุรี
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2546	ประถมศึกษา โรงเรียนอนุบาลจันทบุรี
พ.ศ. 2549	มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนอนุบาลจันทบุรี
พ.ศ. 2552	มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนศรียานุสรณ์ จันทบุรี
พ.ศ. 2556	ปริญญาตรี หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีสากล คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา